

levita. Li supreniras al la ĉelo sur moneroj el la monfarejoj de siaj kristanaj filoj, kiel lia patro. Lampoj kaj kandeloj brulas antaŭ lia statuo. Devoteco okazas tie por kuraci malsanojn. Kaj antaŭ lia statuo en la hipodromo, kiu tenis en la mano oran tikeon de la urbo, la respektiva reganto kaj la popolo devis levii kaj riverenci.⁶¹ Post atingi la solan regulon,

Konstantino ĉiam indulgis.

pli granda pompo en lia nova loĝejo, kie konstrulaboroj komenciĝis tuj post la venko super Licinius (324). Li pruntis de persaj kaj hindaj kortumceremonioj. Li aperis antaŭ la armeo en ora kiraso kaj ornamita per altvaloraj ŝtonoj, kaj antaŭ la Senato en gala kostumo ŝanĝita per juveloj. Purpura silko estis rezervita nur por liaj roboj, egipta marmoro nur por liaj portretoj, kaj nur li rajtis stari sur certaj porfiraj rondoj en siaj akceptejoj. Li pensis ankaŭ pri novaj, gloraj titoloj por siaj altranguloj;

Resume, la tuta kortega vivo fariĝis pli kaj pli abundega.⁶²

Samtempe Konstantino fondis kristanan komunumon en ĉi tiu grandioza palaco kaj kunvenigis ilin por studi la Biblion kaj preĝi kune. Kiel li mem supozeble preĝis al Dio, kutimis viziti preĝtendon antaŭ batalo kaj eĉ verkis teologiajn paroladojn pri fundamentaj demandoj de kredo.⁶³

Nuntempaj episkopoj kaj "patroj" nun atestas, ke li estas unu.

karisma speciala pozicio, komparu lin kun Abraham kaj Moseo, laŭ du lin kiel "pia", la "Dio-amata gvidanto", la "ĝenerala episkopo nomumita de Dio" (koinós epí skopos), la "nura el ĉiuj romiaj imperiestroj kiu estis amiko de Dio", "favorato de Dio", nomas lin senkontesta, "Savanto", "Elaĉtanta", nomas lin "brila ekzemplo de Dio-tima vivo por ĉiuj homoj", igas lin la ideala tipo de kristana reganto. Tio ĉi diigo aŭ almenaŭ la formulo de Dio-Kristo-Imperiestro (kaj la prefero de monarkio super ĉiuj aliaj konstitucioj!) influos la mondon bone en modernajn tempojn. Kaj ne la "sekulara" rakonto tio

Eklezia historio donas al Konstantino la moknomon "la Granda", kaj "kun ŝu kialo" (katolika Ehrhard). Multaj didomoj daŭ re estis konstruitaj por li en mezepoka Anglio. Kaj eĉen la 20-a jarcento, li estis konfirmita kiel havi "klare kristanan sintenon de kredo", "misia fervoro" (katolika Baus), "grada profundiĝo en kristanisman kaj pliigitan ŝojon en religio" (katolika Bihlmeyer), kaj li estis festita kiel "Bla ekzemplo ... de kristanismo" (katolika Stockmeier), kiel "kristano en la koro, ne nur en kristeismo" (protestanto Aland). Jes, en la Oriento, kiu vidas lin kiel "ekivalenta al la apostoloj", ankaŭ kiel "13. "Apostolo", kune kun lia patrino, estis inkluzivita en la nombro de sanktuloj, lia portreto ankoraŭ pendas hodiaŭ en la grekaj eklezioj, kie lia festo estas ankoraŭ solena pompe kaj eksuberante la 21-an de majo. Konstantino, nomata la "plej religiema el ŝuj imperiestroj" (religiosissimus Augustus), povis fariĝi la "ideala figuro ne nur de la kristana imperiestro, sed de la kristana regado ĝenerale" (Löwe).64

De la Preĝejo de la Pacifistoj ĝis la Preĝejo de la kampaj pastroj

Sed tiu ĉi princo, entombigita meze de la tombaj steleoj de la apostoloj kaj enkanonigita de la Orienta Eklezio - kiel multaj el liaj similaĵoj en la Okcidento, ekzemple Karlo, la (vere ne nur) buĝsto, Henriko la 2-a: "mil enkanonigitaj; krimuloj" Saksio (Helvetius) - , sed ĉi tiu St. Konstantino, kiu neniam perdis batalon, la "milithomo" (Prete), "la plej perfekta formado de soldato" (Seeck), faris unu militon kaj gravan militon post alia kiu karakterizis, almenaŭ parte, "teruran aflikton" (Kornemann): Ankoraŭ en la somero aŭ aŭ tuno de 306 kontraŭ la Bructerians, unue sur romia teritorio, poste sur sia propra teritorio. 310 denove kontraŭ la Brukteranoj, kies vilaĝojn li forbruligas kaj kies kaptitojn li disŝiris vivaj. 313 kontraŭ la frankoj, la tribaj gvidantoj mortis. 314 kontraŭ la Sarmatoj, kiujn li jam venkis sub Galerio; li nun iĝas "La Sarmatian Venkinto Plej Granda" (Sarmaticus Maximus). 315 kontraŭ la gotoj (Gothicus maximus). En 320 lia filo Crispus venkis la alemanojn, kaj en 322 li mem venkis la sarmatojn denove. Li rikoltis riĉan rabaĵon kaj kidnapis multajn kaptitojn al romia grundo kiel servutuloj. En 323 li venkis la gotojn, ordonante ke iu ajn kiu helpis ilin esti bruligita vivanta. Kio ajn pluvivas iras reen en kaptitecon. Nova titolo: "Gothorum Victor Triumphator". Nova fondaĵo: la "ludi Gothici" celebrata ĉiujare de la 4-a ĝis la 9-a de februaro (vidu la "Frankajn Ludojn" p. 217). En siaj lastaj jardekoj, Konstantino ofte batalis en la danubaj landoj, provis "prozeliti" ilin (Kraft), kaj kaŭzis malvenkojn al la ĝermanaj popoloj kiuj havis efikon "ĝuste en ilian religian historion" (Doerries). En 328 li subigas la gotojn en Banato. En 329, Konstantino la 2-a preskaŭ tute detruis alemanan armeon. En 332, patro kaj filo denove superfortis la gotojn proksime de Marcianopolis, kies mortaj, viktimoj de malsato kaj frostoj ("fame et frigore": Anonymus Valesianus), estis taksitaj je cent mil, ŝajne inkluzive de multaj virinoj kaj infanoj:

"Gotika Venkinto la Granda". Eĉen la jaro de lia morto, la "kreinto de la monda imperio" (Dölger), precipe instigita de la pastraro de Armenio (p. 296 ss), intense armis sin kontraŭ la persoj, kiujn li eksplicite volis venki pere. krucmilito, kun multaj armeaj episkopoj, portebla kultura tendo, liturgiaj aparatoj.⁶⁵ Ankaŭ tio ne estis fundamente nova religio estis sufiĉe ligita al milito de frua aĝo; Ĉie estis militdijoj kaj ili batalis laŭ sia peto kaj kun sia aprobo. En Hindujo la pastro akompanis la generalon. La ĝermana armeo ofte kolektiĝis en la sankta arbareto kaj portis kultajn simbolojn en batalo; La ĝermanaj triboj eĉkonis armitan pastraron en la armeo kaj trovis "nenion strangan pri ĝi, eĉen kristanaj tempoj" (Andresen/Denzler). La romianoj multe atentis religion en milito. Ilia dio de milito, Marso, havis templojn sur la Kampo de Marso, sur la Via Appia, en la Circus Flaminius, kaj unu kiel Ultor ("Venĝanto") en la Forumo de Aŭ gusto. En marto kaj oktobro, ŝajne ĉe la komenco kaj fino de la kampanjoj, oni festis festivalojn por Marso, la militkornoj estis purigitaj (la 23-an de marto kaj la 23-an de majo), kaj ankaŭ la ĉevaloj estis konsekritaj. La salianoj, la dancantaj pastroj, faris sanktajn dancojn, unu el iliaj ŝildoj falis rekte de la ĉelo, ili alvokis la diojn kun la Carmen Saliare - same kiel la generalo devis skui la "Marsajn lancojn" antaŭ la milita kampanjo kun la krii "Rigardu, Marso". La religio ludis eĉpli grandan rolon en la milito inter la judoj, kies "testamento" transprenis la kristanismo (p. 121, alprenante sian militkrion.⁶⁶ ff), sen, kompreneble, Jen kio Origeno, la plej grava frua kristana teologo. , kredas

unue

Tempo, kristano, kiu komprenas la Malnovan Testamenton laŭ vorte, devas "ruĝiĝi" antaŭ la multe "pli fajnaj kaj pli prudentaj homaj leĝoj, kiel tiuj de la romianoj aŭ atenanoj"! Al Origeno, la militaj pasaĝoj en la Biblio ŝajnis esti klarigeblaj nur spirite. Alie, li kredas, la apostoloj neniam estus "liverintaj ĉi tiujn librojn de Hebreoj al la disĉiploj de Kristo por legado en la eklezioj." "Ni venis por rompi la glavojn obee al la admonoj de Jesuo... kaj igi ilin plugiloj;

Lancoj... Ni ne plu eltiras glavajn kontraŭ neniu popolo
kaj lernu ĉesi batali..."67

Fine, la sinoptiko Jesuo aperas kiel nemilitisto
Pacifisto; li estas libera de ĉiuj ovinismaj instinktoj
Potencaj ambicioj. Li neniam permesas la "Bonan Novaĵon" esti efektivegita per fajro
kaj glavo por devigi. Prefere, li malakceptas ĉiun perforton,
ne postulas rezignon de rezisto, la heroecon de toleremo
tiu de mem-aserto. Jes, li postulas, ke malbono estu renkontita kun bonkoreco
rekompenco.68

En la Nova Testamento, kristanoj devas nur "porti la ŝildon de...
"Fido" ekkaptu "la kaskon de savo kaj la glavon de
Spirito, kiu estas la Vorto de Dio." Kaj konforme al
la novtestamentaj malpermesoj pri mortigo fariĝas en kristanismo
Milit servo ne estis permesita ie ajn dum tri jarcentoj! unue Justino,
Tatjano, Atenagoro, Tertuliano, Origeno, Cipriano, Arnobio,
Lactance, kiom ajn malsama homa kaj
teologie, ĉi ili fariĝis "herezuloj", estis "herezuloj",
restis "ortodoksaj", ili ĉiuj ne laciĝas pri la mondo
proklami neperforton. Ili ĉiuj certigas, kiel Atenagoro,
ke kristanoj "ne malamas siajn malamikojn, sed efektive amas ilin
eĉbenu kaj por tiuj, kiuj strebas al vivo,
eĉpreĝu" ke se ili estas batitaj, ili ne batos denove,
"Ne procesu se vi estas rabita." »Ni ne rajtas rezisti tiel
"atingi," komentas St. Justino la prediko sur la monto. La imperiestro
Neniu kristano povas esti, kristano neniam povas esti imperiestro. Akre alfrontita
Tertuliana kristana devo kaj milit servo, dia kaj
homa fideleco ĵuro, "la standardo de Kristo kaj tio
Standardo de la diablo, la tendaro de la lumo kaj la tendaro de la
Mallumo". Li nomas ilin "nekongruaj" kaj klarigas ĉiun uniformon
»Malpermesite ĉe ni ĉiuj estas la insigno de kontraŭleĝa profesio
estas". »Kiel oni povas fari militon, eĉesti soldato en paco?
sen la glavo, kiun la Sinjoro forprenis?" Ĉar li havis "Peton
senarmigis kaj tiel forprenis la glavon de ĉiu soldato.
Clemens Alexandrinus iras eĉmalakceptante armean muzikon (-
kiel, pro aliaj kialoj, Albert Einstein, post kiu ĉiuj kiuj

Ŝatis marŝi laŭ paŝe al muziko, "akiris sian cerbon hazarde"). La teologoj malakceptis ankaŭ ĉian sindefendon kaj la mortpunon - kiujn la Malnova Testamento eĉ postulas por adultuloj, por samseksemuloj, por "malĉastaj" bestoj (p. 78).⁶⁹ Eĉ la ĉasistoj devas sekvi la ekleziajn regulojn de la roma episkopo kaj Sankta Hippolito (de la 3-a jarcento, la dua plej malnova kiun ni konas) rezignas ĉasi aŭ konvertiĝas. La malpermeso de mortigo estis senkondiĉa por kristanoj. La ekleziaj patroj antaŭ Konstantino ĉiam komprenis la predikon de Jesuo sur la monto laŭ vorte. "Al soldato, kiu plenumas sian servon sub guberniestro, oni diras, ke li ne plenumas," instruas Hippolytus en sia "Apostolika Tradicio". "Kiu posedas la potencon de la glavo aŭ la administradon de urbo, kiu portas la purpuron, tiu rezignu aŭ estu malakceptita. Se kandidato al bapto aŭ kredanto volas fariĝi soldato, li estu forpuŝita; ĉar li malestimis Dion." Homoj do konstante kontraŭis mortigi homon, sendepende de la kialo kaj kun kia ajn rajto: sur la batalkampo, en memdefendo, en la cirko aŭ en krimproceso.⁷⁰ Vi ne povas dungi vin al Dio . kaj al homoj samtempe,

Tertuliano klarigas, "ne povas servi kaj Dion kaj la imperiestron." Kompreneble, li mokas pri kristano en publika servo: supozante, ke li povas okupi ajnan altan oficon sen oferi aŭ ebligante oferojn, sen aljuĝi templadministradojn, sen registri temploimpostojn, sen organizi aŭ prezidi teatraĵojn, supozante, ke li ne faru iun ajn. solena anonco, ne emisii edikton, ne ĵuri je la dioj "ke kiel la posedanto de juĝa povo li kondamnos neniun al morto aŭ perdo de honoro (neque iudicet de capite alicuius vel pudore) - monpunoj povas esti akcepteblaj - ke li nek (en la lasta Kazo) ankoraŭ provizore kondamnas (neque damnet neque praedamnet) ke li ne permesos al iu ajn esti ligata, malliberigita aŭ torturita - se estas kredinde, ke io tia povus okazi..." Tertuliano rezignas la pugnon. linio, tute nedire.⁷¹

Atenagoras raportas, ke la kristanoj "eĉne pensis pri tio venu vin rigardi justan mortigon." Faru tion sed laŭ ŝia opinio "ne estas granda diferenco ĉu vi estas ĉe rigardas mortigon aŭ faras ĝin mem, kaj tial havas ni malpermesis la vidon de tiaj scenoj. Kiel do ni, la... ecx ne rigardu, por ke ne venu sur nin sangokulpo kaj maljusteco profani, mortigi iun?"⁷²

Kiel mi diris, tio estis vera en ĉu kazo. Ĉi tio estis precipe vera kie ajn ĝi estis Maso estas senvivigita kie hekatomboj mortsangas. Tial kondamnita la frua eklezio "strikte kontraŭ batalis militon" (Cadoux); ŝi tenas »amo kaj mortigo kiel nekongrua." »El ĉuj elstaraj verkistoj en Oriento kaj Okcidento la partopreno de kristanoj en militservo malakceptita" (Bainton). Tiu absurda distingo post-konstantina pastraro, kiu, post degenerado en ŝtatan kaj armean eklezion, daŭre faris murdon malgrandskale. Damne, la miloble sur la bataalkampo sed subite antikva kristanismo ne sciis. Kaŝante sur la stratoj Rabisto, skribas martiro Cipriano, "sendube la plej grava Afrika episkopo de la 3-a jarcento, eble eĉ ĝis Augustine" (Marŝalo), kaj piratoj endanĝerigas la marojn ĉe lasu la teron guti per sango, sed: "Se ĝi estas verŝita unu post la alia, parolu unu el misfaroj, se publika, de braveco. La grandeco de la Estas kolero, kiu faras krimon senpuna..."⁷³

Sed ĝuste ĉi tio, la grandeco de la kolero, la krimo senpuneco fariĝis la moralo de la eklezio kaj restis tia.

En la

En la unuaj tri jarcentoj ne estis! Tiel ili migris

Membroj de la frua komunumo en 66/67, baldaŭ antaŭ la sieĝo Jerusalemo de la romianoj (p. 112 ff), fermita poste Orienta bordo al la urbo Pella (kie hodiaŭ la ruinoj de Chirbet Fahil) ĉar, teologo Erhard emfazas, "ili ne estas por volis kapti glavon." Tial ĝi okazis en la juda ribelo Barkochba (p. 115 f), raportita fare de St. Justino, "la kristanoj sole trenante ilin al teruraj torturoj se ili ne havas Jesuon Kriston neita kaj blasfemita." Tio estas, se ili ne estas de ŝi Ili apostatis kaj ekmilitis kun la romianoj. La romianoj, aliflanke

ankaŭ ne ekbruligis fajrojn kaj rifuzis mortigi kristanajn soldatojn. "Mi ne povas esti soldato; Mi ne povas fari malbonon; Mi estas kristano" (non possum militare, non possum malefacere – Christianus sum). En Afriko, la filo de la soldato Maksimiliano rezistas aliĝi al la armeo. "Mi ne faras militservon por la mondo, sed por mia Dio." La prokonsulo ekzekutis lin. En tiu tempo jam estis kristanoj en la armeo (ĉirkaŭ la fino de la 2-a jarcento) – sed ili jam estis soldatoj kiam ili fariĝis kristanoj kaj tiam, laŭ la instrukcioj de Paŭlo, ili restis en sia pozicio, sed ne rajtis batali! Ne estas hazardo, ke la lasta persekutado de kristanoj sub Diokleciano, kiel raportas Eŭsebio, komenciĝis "ĉe la fratoj, kiuj estis en la armeo". Kaj ni ankaŭ scias, ke ili (303–311) konsistigis "la plimulton de la martiroj" (Andresen/Denzler).⁷⁴ Kaj certe ne nur ĉar striktaj kristanoj rifuzis oferi al la imperiestro.

Sed: "Nenio estas forgesita tiel rapide," plendas katolika Kühner, "kiel la unuaj tri jarcentoj Eĉen la komenco de la 4-a jarcento, la Sinodo de Elvira rifuzis permesi al iu kredanto esti mortigita (legitime aŭ ne!). aŭ ostracismo, komuneco dum la tuta vivo, eĉen la horo de morto. Sed tiam Konstantinopolo per reklamo de la imperiestro konis sian edikton de toleremo en 313, igante kristanisman de kontraŭ leĝa religio en permesitan religion (por baldaŭ igi ĉiujn aliajn permesitajn religiojn kontraŭ leĝaj). Kaj subite okazas la mirinda metamorfozo de tiuj pacifistoj en kampajn pastrojn! Ili antaŭe faris ĉion, kion ili povis por malhelpi siajn homojn militservi iujn eĉmartiroj pro tio subite ŝajnis al ili necesa; Apenaŭ rekonita de la ŝtato, en 314 la Sinodo de Arelate (Arles), "kun la Sankta Spirito kaj liaj anĝeloj en asocio", decidis ekskomuniki dezertantajn kristanojn. Ĉiu, kiu forĵetis la armilojn, estis ekskludita. Antaŭe, iu ajn kiu ne forĵetis ilin estis ekskludita. Dum "milicia Christi" antaŭe estis bildo - konfesinde jam suspektinde tro uzata - ĝi nun estis realo. (Paŭlo ŝajnas jam enamiĝi al la armea vortprovizo: li parolas pri la "armiloj de Dio", la "kiraso de justeco",

"Ŝildo de kredo", "kasko de savo", la "fajraj sagoj de la malbonulo". Kio fariĝus viro kiel li en la tempo de Aŭgusteno!

La nomoj de la soldatoj-martiroj nun rapide flugis el la preĝejoj kaj kalendaroj; Soldataj dioj, Kristo mem, Maria, diversaj sanktuloj, eniris kaj prenis ĝuste la funkcion de la paganaj militidoloj. La ĵuro de la soldato estis: sacramentum!

75

Estas ankaŭ interese, ke inter la malfruaj antikvaj armeaj majstroj kaj generaloj de la orienta duono de la imperio, kiujn Raban von Haehling gvidas de la mezo de la 4-a ĝis la mezo de la 5-a jarcento, ĝis la mezuro, ke ilia religia aparteneco ankoraŭ povas esti determinite kun certeco, estas jam dudek (ortodoksaj) kristanoj, kvin arianoj kaj nur sep nacioj. Von Haehling ankaŭ suspektas ke ekzistis kvin (ortodoksaj) kristanoj, unu ariano kaj du paganoj inter la gvidaj militistoj de tiu tempo. Por nemultaj el la plej altaj oficiroj, ilia religio 76 ne plu povas esti determinita. Von Haehling certe nomas dek tri (ortodoksajn) kristanojn, tri Arianojn kaj ok paganojn en la okcidenta duono de la imperio. Li ankaŭ suspektas ke ekzistas kvin (ortodoksaj) kristanoj inter la armeaj komandantoj en la Okcidento. Ĉi tie mankas suspektataj arianoj aŭ paganoj.

Inter la armeaj oficistoj de la

Tamen, por kelkaj gvidaj generaloj ilia devontigo estas ankoraŭ neklara. Ja ege la plej multaj el la tiamaj gvidaj armeaj oficiroj, kies kredo ankora estis konata, estis jam kristanoj.⁷⁷ Jarcenton post la Sinodo de Arles - 102 jarojn poste

-.

kristana imperiestra dekreto ekskludas ĉiujn nekristanojn el la armeo: amasmurdo nun finfine estas respondeco de kristanoj.⁷⁸

Kaj dum jarmilo kaj duono, la kristanoj trovis

Teologoj ne nur eltenas ĝin – ili opinias, ke ĝi estas bona.

Hans von Campenhausen, unu el miloj, mokas sin lia studo "The Military Service of Christians in the Church of Antiquity (La Milita Servo de Kristanoj en la Eklezio de Antikveco)" pri la "naiva mem-evidenteco" kun kiu ili proklamis kaj praktikis pacifismon, "la rajton de escepto". La barona teologo klarigas tion per "malgrandaj, pli-malpli etburĝaj enklavoj en la pacaj internaj regionoj", jes, baze per la manko de frua kristanismo.

Sento de respondeco, per supraĵo. »La kristanoj estas ankoraŭ ekster la politika respondeco [!], kaj la politik-filozofia reflektado de la antikveco ankoraŭ ne tuŝis ilin profunde [!]. Sed ĝi ne povas resti tiel." "La evoluo progresas, kaj dum la eklezio kreskas, ĝia respondeco [!] devas kreski preter la plej interna spirita areo."79 Kun "profundeco" kaj "respondeco" von Campenhausen priskribas, ke la eklezio nun hurlas. kun la lupoj; ke de nun, rekte kaj nerekte, tra la jarmiloj, ĝi fariĝos kunkulpulo pri la murdo de milionoj. Sed la viro ne bezonus esti teologo por konfesi tion

malakre. Prefere, kiel la plej multaj el liaj kunuloj, li parolas kun forkoforma lango ĉar li ne volas diri ke "ekde la supozebla [!] 'apostazio' sub Konstantino, la eklezio simple prirezignis la originan kristanan esceptismon [!]." Ne, "la eklezio ne simple kapitulacis antaŭ la mondo kaj ĝia sekulara militleĝo" ĝi ne, li asertas, "simple faris la militservon absoluta leĝo." Ĉar: "Esceptoj estas eblaj", "milito kaj sanga justeco estas esence haltigitaj ĉe la pordegoj de la preĝejo kaj la monaĥejo", tio estas - kiel grave! – almenaŭ la haŭto de la pastraro ("sanga" estas nur la laiko) savita – kaj iom da aspekto! "Monaĥoj, klerikoj kaj "klerikoj" ĝuste ne bezonas batali." Kaj ĝenerale: "La kristanoj do neniam aliĝas al la politika kaj milita frontoj kvazaŭ la milito konfirmis finfinan veron kaj realon, kiuj ne estas rompigebaj... Milita servo kaj rezigno de milito de kristanoj apartenas al iu maniero. La ĝuste komprenata 'escepto' ĝuste estas la necesa interpreto kaj konfirmo de ĝuste komprenata 'regulo'."80 Von Campenhausen estas ankaŭ la regulo inter teologoj.

Tipa de tio, ĝiaj sekvoj apenaŭ povas esti supertaksitaj
Ŝanĝo, por ĉi tiu radikala (ni povas forgesi sofismojn à la Campenhausen)
forlaso de jarcenta, strikta

Pacifisma religieco favore al jarmil-longa militisma agiornamento, karakteriza por la senekzempla agiornamento, kiu hodiaŭ estis bagateligita kiel la "Falo de Homo", estas eklezia patro Laktanz. Ĉar li "kiel imperia favorato unue ĝuas la avantaĝojn de la komenciĝanta alianco inter ŝtato kaj eklezio" (v. Campenhausen) – kaj li ankaŭ perdas la vizaĝon unue.⁸¹

En sia "Divinae Institutiones", la plej granda kristana pardonpeto de la antaŭ konstantina periodo, verkita baldaŭ antaŭ 313 (!), Laktanz pasie rekomendas homaron, toleremon kaj fratan amon. Li scias nenion pli gravan sur la tero ol religio.

Sed ĝi devas esti protektita "per mortado, ne per mortigo - per pacienco, ne per krueleco, per fido, ne per krimo. Se vi volas defendi religion tra sangoverŝado kaj turmento, tiam vi ne defendas ĝin, sed prefere malpurigas kaj malhonoras ĝin." Laktanz konstante kontraŭ batalas naciismon kaj militon en sia disertaĵo. "Ĉar kiel li povus esti justa, kiu difektas, kiu malamas, kiu rabas, kiu mortigas? Sed ĉi tiu estas farita de tiuj, kiuj klopodas por profitigi sian patrujon." Sed ne nur militservo la eklezia patro malaprobas, sed ĉi tiu mortigon de homoj, eĉse "laika juro tre permesas tion". Li mem kondamnas la denuncon de krimo, kiu portas mortpunon. En "eltiraĵo" (Epitomé) de ĉi tiu verko el ĉirkaŭ 314 (!), la aŭtoro forigas ĉiujn pacismajn partojn kaj festas morton por la patrujo - "aparte sukcesa atingo" (v.

Campenhausen).⁸²

Laktanz tiel pruvas la sintenon de sia eklezio ĝenerale. Siatempe forpelita kaj ofte amare malriĉa, Konstantino, baldaŭ post 313, igis lin la tutoro de sia filo Crispus, kaj ankaŭ konsilisto al si. La subita kariero, la grandiozeco de la kortego, la vilaoj de la Mozela valo, la palacoj de Treviro. (ekde Aŭgusto la urbo, ekde pluraj jardekoj da imperiestra loĝejo, kie loĝis Konstantino, Sankta Heleno, kie poste venis la ekleziaj kuracistoj Atanzio, Ambrozio kaj Hieronimo), mallonge, traktante la "unuan" societon de la imperio, ĉiuj el tio rapide igis la maljunan Laktanz forgesi kion li antaŭe faris kredis dum vivo. Do li dediĉas

Lia ĉefa laboro estis poste donita al la reganto, li ne plu denunciis militan kaj juĝan servon, sed laŭ dis ilin. Por li la tuta kristanismo fariĝas nun "sanga batalo inter bono kaj malbono" (Prete), kio signifas, ke li estas "jam sur la sojlo de la nova tempo" (v. Campenhausen).⁸³ Tiel Laktanz perfidis sian propraj religiaj konvinkoj kaj pacifisma

kiu havis preskaŭ tricent jarojn Tradicio. Kaj kiel li, same faras la tuta eklezio. Ŝi aŭde sekvas la allogaĵon de la imperiestro, kiu ŝi rekons, faras ŝi in influa, riĉa, sed kiu tamen bezonas ne pasivan, pacifistan pastraron, sed tiun, kiu benas la armilojn. Kaj li benis ilin ree kaj ree... Ĉar, skribas Heine: "Ne nur la romanoj, sed ankaŭ la angloj, la prusoj, resume, ĉiuj privilegiitaj pastroj alianciĝis kun la cezaro kaj liaj amikoj por premi la popolojn."⁸⁴

Modernaj teologoj, kiuj ne tute neas la bankroton de la instruo de Jesuo, parolas pri la "falo de peko" de kristanismo. Malakceptema vorto, bagatela, rememoriga pri la malnova poma fabelo, paradizaj "malfidelecoj"... Verdire temas pri murdo, jarmila buĉado, kiu nun, en la nomo de la "Bona Novaĵo", la "religio de amo", Dio mem, farita, deklarita kiel justa, bona, kiu transfiguras, jes, tio fariĝas "sankta" - la pinto de la krimulo: "sankta milito"! Kune kun la Inkvizicio kaj la forbruligo de sorĉistinoj, ĝi estis la nura aĵo kiu estis malproksime nova en kristanismo. Antaŭe, homoj ne havis ideon pri la "terura absurdaĵo de religiaj militoj" (Voltaire), ĉi tiu "sanga frenezo..." (Schopenhauer).⁸⁵

Sekvis nova teologio - en la brilo de la malnova vortprovizo. Ne nur politika, militisma, tiu de la Ecclesia triumfoj, la Ecclesia militistoj, la teologio de la imperiestro - tiu de ĉiuj imperiestroj. Almenaŭ la antikva roma, pagana, kiu reiras al Cezaro, sed fakte multe pli. Vere, laodoro de ofero al idoloj, la "hontinda eraro", kiu "portis ruinon al multaj popoloj", estis, ŝajnis, preskaŭ tiel fatala por Konstantino kiel iam la Eternulo. »Mi forkuras de ĉi sango abomeninda, de ĉi malbona kaj malbona

Odoro."86 Sed la sango kaj fetoro de la bataalkampoj leviĝis al la nazotruoj de ĉi tiu sinjoro tiel agrable kiel al la Eternulo...

La monarko, kiu iam povis diri "ke kiel homo de Dio mi jam delonge konas ĉion de la fundo", hibrido, kiun neniu pagana princo iam permesis al si fari, certe sciis, kion li volas: firmiĝo de la imperio. per religia unueco.

Lia antaŭulo Diokleciano jam strebis al la sama afero, sed helpe de paganismo. Konstantino serĉis ĝin - sian "revolucion" - kun la helpo de la kristanoj.

Unuflanke, en leteroj al episkopoj, sinodoj kaj kongregacioj, li senlace alvokas unuecon, Concordia, "pacon kaj harmonion", "kunecon kaj unuecon".

Li plurfoje postulas "unuforman ordon" li nomas ĝin sia "celo antaŭ ĉi, ke unusola kredo, pura amo kaj harmonia pieco estu konservitaj inter la feliĉaj popoloj de la katolika eklezio"; "ke la universala eklezio estas."

unu

Aliflanke, nenio estas pli proksima al la despoto ol la armeo li estis soldato-imperiestro tra kaj ĝis la fino; Li decide reorganizis la trupojn. Li dividis ilin en

infanterion kaj kavalerion. Por sekurigi la landlimojn, li uzis milicojn, kies kerno estis veteranoj, kreis moveblajn kamparmeojn, kiuj inkluzivis ankaŭ la palatini, la imperian gvardion, kaj jam komencis varbi germanajn tribojn.⁸⁷ Certe, tiu viro sciis, kion li volas: potenco. unu

Kredo kaj potenco armeo. Li klarigis, ke tiuj, kiuj obeeme adoras la diaĵon, ankaŭ profitas la ŝtaton plej bone. Li mem enkondukis kristanan kultadon en la armeo. »Unue, estis mia celo kunigi kaj kunigi la sintenojn de ĉiuj popoloj rilate la dian en unu sintenon; due, resanigi kaj kunigi la korpon de la tuta mondo, kiu kvazaŭ suferis pro severa vundo. En miaj klopodoj atingi ĉi tiun celon, mi konsideris unu aferon en la sekreto de mia koro kaj provis atingi la alian per mia milita potenco-politiko, por ŝanĝi, ne plu kun la helpo de la paganaj dioj, sed kun la kruco. »Via sigelo

“Ankaŭ antaŭ ĉi,” diras edikto de la imperiestro, “mi gvidis glorie venkantan armeon, kaj se la bezono de la ŝtato ie postulas tion, mi eliros kontraŭ la malamikojn sekvante la saman malkaŝitan signon de via potenco.”⁸⁸ Ankaŭ la episkopoj sciis, kion ili volas.

Sed ĝi havis malmulte kun la ordonoj de ilia Sinjoro Jesuo, sed des pli kun la ordonoj de ilia Sinjoro

Konstantino kaj, laste sed ne malplej, kun siaj propraj intencoj. Trono kaj altaro! La pastraro, almenaŭ la altaj, estis nun inter la granduloj de la imperio. Li gajnis monon, posedaĵon, honorojn, kaj ĉion per kristana princo, per siaj bataloj kaj venkoj. Ĉu oni ne devis esti obeema al li, ne obeema al li? Ekzakte ĉar li plifortigis la episkopejon, ĉi-lastan privilegion ĝiajn publikajn oficialulojn en la eklezio. Ili ricevis – per kanono 7 de la Sinodo de Arles (314) – se ili farus agon, kiu alie estus minacata per elpelo, ke ili ipso facto ne fariĝus viktimo de ekskomunikado kiel la aliaj kredantoj! Jam la 4-a jarcento, grandaj partoj de la granda eklezio emis identigi preĝejon kaj ŝtaton. Kaj dum la dioj, demonoj kaj la diablo antaŭe batalis kun la armeoj, nun estas "la mano de Dio" kiu regas "super la batalkampo", kaj estas Dio mem, kiu permesis al Konstantino iĝi "sinjoro kaj reganto", unu. Venkinto, "sola el ĉiuj regantoj, kiuj iam vivis, neregeblaj kaj nesupereblaj", estas Dio kiu faras ĉi tiun potenculon "terura" kaj kiu mem "batalas siaflanke". Jes, ĝojas lia kortega teologo, la unua kristana moŝto "kun granda facileco" batalis kaj subigis pli da popoloj ol ĉiuj antaŭaj imperiestroj – "Konstantino estis tiel amata de Dio kaj trifoje benita."⁸⁹ Kia renverso! Ĉar kristanismo triumfis per militoj,

homoj vidis lin kiel la "vera" religio. Kredo je amo estis legitimita per la sukceso de bataloj kaj la murdo de miloj da homoj!
Kia perverso! Kaj neniu episkopo, papo aŭ eklezia patro punis ĉi tiun perversaĵon!

Kompreneble ĝi denove estis malnova afero (vd. p. 248 f). Dioj kiel helpantoj en batalo - romia historio abundas pri tio.

La Dioskuroj, la "filoj de Zeŭso", kiuj estis konsideritaj krizhelpantoj, intervenis en la masakro ĉe Lago Regillus, Neptuno helpis al Scipio preni Novan Kartago'n, Apolono helpis Oktavianon kontraŭ Antonio, la suna dio helpis Aureliano kontraŭ Zenobia, ktp. Kaj nun la tuta pagana venkteologio fariĝas hejme en la eklezio de pacismo; Dike, la batanta kaj strangola diino de venĝo, tenante la ŝlosilojn de milito, kies atributo estas la glavo, du glavoj, kies helpantoj estas la Erinioj, enloĝas.⁹⁰ La plej multaj el la korteganoj de Konstantino estis kompreneble kristanoj.

Kaj ĉiuj oficiroj portis uniformon - "memoraĵoj", laŭ Peter Brown, "de siaj viglaj armeaj komencoj...; Eĉ la imperiestroj prirezignis la togon kaj havis siajn statuojn prezentitajn portante armean vestaĵon." Esplorado emfazas, ke la turnopunkto en la monda historio komenciĝis en la armeo. "La kristanoj neniam estis en iu dubo ke Konstantino ... venis al ili pro politika kaj arma sukceso" (Straub).

La imperiestro ĉiam pli igis la novan religion armean religion, kaj Romo verŝajne permesis la profesion de soldato pli frue ol aliaj ekleziaj komunumoj. Jam post la venko super Maksencio, la agresanto decidis uzi krucaflagon (labarum) kaj la Kristo-monogramon. Li laŭdire preĝis antaŭ ĉiu batalo.

Li faris la malvenkon de Licinius, nenio krom batalo por sola potenco, kiel religia milito, kun kampoepiskopoj kaj preĝtendo de kiu li kutimis elkuri kaj ordigi la atakon, post kio liaj buĝetoj, la fama paŝtisto Eŭsebio, "frapis ilin malsupren viro de homo" ⁹¹

Modernaj historiistoj daŭre laŭdas tiun praktikon.

"Ĉi tio ne estas la bildo de pia hipokritulo" (Straub), sed de "vera soldato, kiu serĉas konsilon de sia Kristo en la sanktejo de sia kruca standardo" (Weber).⁹²

La kortega episkopo eĉne hezitis konstati, ke Konstantino "ĉiam venkis" kaj ĉiam estis ĉirkaŭita de la monumentoj de siaj venkoj super la mondo.

malamikoj povis ĝoji" ĉar li "malkaŝ e priskribis kaj konfesis sin kiel serviston kaj serviston de la plej alta reganto." Kaj Teodoreto - daŭ riganto de la Eklezia Historio de Eŭ sebio (de 323 ĝis 428), aŭ toro de la memorinda frazo: "La historiaj faktoj instruas, ke milito estas pli utila por ni ol paco" - "inda" kaj ne hezitis uzi Paŭ lina lingvo por kanti: "Li havas sian vokon ne de homoj, nek per homoj (Gal. 1:1), sed el la deo, Kiel Konstantino mem fanfaronis, "ke Dio estas la aŭ toro de miaj herooj"oj"93 .

Kompreneble, ĉi tiu episkopo ankaŭ trovis Konstantinon "ĉu laŭ dinda".

"Jesuo Kristo venkas", jen de nun la kristana formulo por la venkoj de la imperiestro - "La imperiestro venkas, kiel Kristo venkas kaj kiel la kruco venkas" (Hernegger). Sed malantaŭ ĝi staris nenio krom la malnova pagana ideo pri la venka potenco de la reganto. Nur li ne plu venkis kun la helpo de la paganaj pastroj sed kun la kristanaj pastroj li ne plu batalis kun la subteno de la dioj sed de la kruco; Ĝuste ĉar "en deo li faris la malon [!] de tio, kion la kruelaj tiranoj permesis al si fari ĝ us antaŭ e, li retenis la superecon super ĉu kontraŭ ulo kaj malamiko" (Eŭ zebio). La religio de paco estiĝis

tiuj neniam

alportas pacon. 94

Sed la unua kristana imperiestro plantis la krucon ĉe on; ne nur en la preĝejoj! Ne nur ĝia bazplano mem fariĝis la kruco de Sankta Paŭ lo en Romo, de Sankta Petro. Ĝne nur estis vidita kiel simbolo de honoro kaj venko sur imperiaj moneroj kaj sur la sceptron en la 4-a jarcento. Ne, ankaŭ la kruco aperis sur la batalkampo. Ĝfariĝis signo de milito. Kaj la pastraro ĝin aprobis, laŭ dis. "Kun la kruco de Kristo kaj en la nomo de Jesuo oni iras en batalon, forta per ĉi tiu signo, firma dank' al ĉi tiu standardo", predikas neniu alia ol Ambrozio, laŭ kiu ankaŭ "kuraĝo en milito" havas multon, kio estas "honorinda". kaj taŭ ga," ĉar ŝ i preferas morton al sklaveco kaj malhonoro."

(Moderna: Pli bone morta ol ruĝa!) Kaj ankaŭ St. Aŭ gusteno instruas: "Ne kreu al iu, kiu faras militservon per armiloj

Nur kiam kristana armeo batalis kontraŭ kristana armeo, homoj almenaŭ komencis trovi la krucon fatala – kaj finfine Lutero, se li vidis sin kiel militisto, volis forkuri kvazaŭ li persekus min la diablo. Sed kiam imperiestro Karolo aŭ princo estas sur la kampo, ĉiuj kuru freŝe kaj gaje sub sian standardon, ĉar li estas ĵurita sub.”⁹⁵ Tio multe validas en la kristanismo, en la klasika religio de hipokriteco, la aspekto — la aŭreolo! Ankaŭ por protestantoj.

Dum la migrado de popoloj, episkopoj ofte organizas la armita lukto. La ariana pastraro funkcias kiel armea pastraro kaj estas integrita en la armeformacioj. La popolaj pastroj ankaŭ estas armeaj pastroj. Cent ricevis pastron, mil ricevis episkopon. Sub Teodoriko, la episkopaj eklezioj en kaj ĉirkaŭ Raveno ŝajne egalrilatis al la miloj da la ĉefurbo garnizono. Kaj simile, la Arianaj eklezioj en Romo kaj Bizanco estas "garnizonaj preĝejoj en la soldatĉambro" (von Schubert).⁹⁶

La kristana ŝtato punas ĉi tiujn per la plej severaj punoj
Dezerto: Senkapigo por la dizertinto, morto per fajro por ĉi tiu, kiu lin kaŝas. Jes, eĉnefidindaj homoj pagas en Afriko detranĉante siajn manojn kaj bruligante ilin vivaj! Dek sep leĝoj kontraŭ dizerto venis al ni nur de la periodo inter 365 kaj 412. Kaj en 416 Teodosio la 2-a permesis nur al kristanoj esti soldatoj! – Kompreneble, se ĝi konvenas al la altaj paŝtistoj, ili demonigas militon kaj predikas dizerton (tiutempe kaj dum ĉiuj tempoj). Sub reĝo Sapur II (310–379), la persaj kristanoj rifuzis militservon kaj malkaŝe helpis al la kristanaj romianoj (p. 300). En 362, eklezia kuracisto Atanazio minacis per ekskomuniko ĉiujn, kiuj servis en la armeo de Juliano, kiu denove estis pagano, kaj postulis, ke kristanoj dizertu.⁹⁷

Restaĵoj de biblia pacifismo ankoraŭ ekzistos dum longa tempo eluzita.

La St. Martin de Tours, kiu iĝis kristano baldaŭ antaŭ la morto de Konstantino, restis en la armeo dum du jaroj, sed rifuzis

estas batalo, militservo. Lia kinejo Sulpicius Severus ankaŭ provas kaŝi de la legantoj de sia vita Martini Turonensis la fakton ke la sanktulo iam estis oficiro. En 386, koncilio en Romo ekskludis iun ajn de la pastraro kiu faris militservon post ricevado de bapto. Krizostomo eĉasertas, ke siatempe nur volontuloj estis soldatoj kaj neniu devigis la kredantojn batali. Por li, venkintoj estas partoprenantoj de ŝuj malvirtoj, nur serĉante perforton kaj rabon, kiel lupoj. Eklezia Patro Salviano pensis simile iom poste, kaj St.

Basilius, siaflanke, konsideras aprobitajn murdintojn esti multe pli malbonaj ol rabismurdistoj. Tial soldatoj devas resti for de la komuneco "kun siaj malpuraj manoj almenaŭ tri jarojn".

(Samseksemo, kompreneble, edziĝo de parencoj, adulto minacis Basil kun dek kvin jaroj da pentofarado!) Simile, dum la jarmilo, ekleziaj punejoj kutime trudis kvardek-tagajn punojn al soldatoj kiuj mortigis (inkluzive en defendaj bataloj). Episkopo Fulberto de Chartres (d. 1029), studento de Gerberto de Reims (papo Silvestro la 2-a), dekretis: "Se iu mortigas homon en senkaŝa milito, tiam li devas pekliberigi por jaro."⁹⁸ Sed kio alia estis tio? la rigorismo de la fruaj tagoj!

Praktike ĝi estas ŝuokaze sensenca kaj ofte ne estas celita tre serioze. Kristana duobleco ankaŭ festis siajn triumfojn ĉi tie. Eklezia princo same sperta en stratbatalado kiel Athanasius senhonte disvastigas ke kristanoj "tuj turnas sin al hejmaj okupoj anstataŭe de batalado, kaj anstataŭe de uzi siajn manojn por porti armilojn, ili levas ilin en preĝo." En alia okazo, ĉi tiu sanktulo konsideras murdon ne permesebla, sed en milito estas "kaj laŭ leĝe kaj laŭ dinde mortigi kontraŭulojn". Eklezia instruisto Johano Krizostomo, al kiu militistoj iam prezentiĝis "kiel lupoj", kiu iam klarigis ke la kristana maniero fari militon estis iri kiel ŝafaro inter la lupoj kaj venki igante la lupojn en ŝafaron, nomas ĝin Alifoje ĝi. estis "admirinda" kiam grave vundita viro ekstaris denove por "stariĝi firme en la mezo de la tumulto de la batallinio." Kaj

Eklezia instruisto Ambrozio nature laŭ das ilin
soldata braveco kiu defendis la patrujon kontraŭ la "barbaroj"
Pafisto (p. 409 sek.) - ĉi tie sen mencii Aŭ gustinon (kp. p. 514
ff).99

Homoj predikis pacon, precipe en
Paco, sed drivis kiam necese - tio daŭ ras kaj daŭ ras ĉi tie
estu kontrolita - ĉiam senbrida al milito. Ili ja predikis
ankoraŭ la evangelion, sed ĉiam misuzis ĝin pro si mem
Pro potenco kaj gloro, kiel ni havas ekde Konstantino
revenu kun ĝi.

Kristana familia vivo kaj la Streĝo de puna juro

La unua kristana imperiestro estis ne nur bonega kiel militisto, sed ankaŭ ,
sufiĉe konsekvence, en la trudado de la mortopuno, kiun la katolikaj
teologoj precipe, same konsekvence, ankoraŭ forte postulas hodiaŭ . Jes, la
imperiestro, kiu post siaj venkoj propagandis la "dolcon de kunvivado" kaj
en kies familio "kristanismo pli kaj pli disvastiĝas" (Aland), jam komencas
sennombrajn dinastiajn masakrojn ĉe kristanaj kortegoj kun ampleksaj
relativaj murdoj.¹⁰⁰ La filo de hl. Helena, pri kiu katolikaj ekleziaj historiistoj
asertis en la dua duono de la 20-a jarcento, ke "nur tre

malmultaj" el liaj posteuloj "povas egali la sinjoran kaj homan grandecon
de tiu ĉi modelo" (Baus); "Eĉen sia privata vivo li ne kaŝ is siajn kristanajn
konvinkojn ... kaj gvidis kristanan familian vivon" (Franzen), tiu sanktulo
havis sian bopatron, imperiestron Maksimiano, pendigita en Massilia (Marsejlo)
en 310 (kaj poste ĉiuj statuoj kaj bildoj, detruu tiujn, kiuj reprezentis lin); li
havis siajn bofratojn Licinius kaj Bassianus, edzojn de liaj fratinoj Konstantia kaj
Anastazio, strangolita; degradi princon Licinianus, filon de Licinius, al fiska
sklavo en 336, vipi lin kaj mortigi lin en Kartago; En 326 li mortigis sian propran
filon Crispus (koncipitan kun konkubino Minervina baldaŭ antaŭ lia geedziĝo
kun Fausta), verŝ ajne venenis lin, kaj havis "multajn amikojn" (Eutrop) -
kelkajn monatojn, cetere, post la Koncilio de Niceo, ĉe kiun li donis al
kristanismo la Nicea Kredo peris (p. 362 ss). Kaj fine, lia edzino Fausta,
patrino de tri filoj kaj du filinoj, kiu ĝ us estis famkonata sur moneroj kiel "spes
rei publicae" (Espero de la ŝ tato), sed nun estis suspektita pri adulto kun
Crispus, apenaŭ forlasis la ekzemplon de homa. grandecon, kiun oni
malofte atingis Kondamnita (konataj estis la propraj malfidelecoj de
Konstantin) ŝ i sufokiĝis en la banĉambro, post kio ĉiuj ŝ iaj havaĵoj estis perditaj.

la iama teritorio de Laterani finfine akiris la "papon" (p. 224).¹⁰¹ "Kristana familia vivo"

(Franzen)!

»Mallonge: de kiu ajn flanko vi rigardas la normojn de...

Historiistoj alproksimiĝas al la demando de la religiaj konvinkoj de Konstantino, la deklaro de la lojale kristana sinteno de la imperiestro estas konfirmita denove kaj denove; Deklaro kiun Aland faras rekte lige kun la parencoj de Konstantino, sed kompreneble ne kun liaj relativaj murdoj. La bizanca historiisto Zosimus, lojala pagano kies bon-fonta imperia historio estas, kune kun tiu de Amiano, nia ĉefa fonto por kvarjarcenta historio, kredas ke Konstantino estis tiel universale malaprobata en Romo post la likvido de — Rerum gestarum libri XXXI, sia filo kaj edzino ke li. . tial volis konstrui alian loĝejon. Kaj eĉ Seeck, kiu atestas pri sia idoligita militheroo la "konsciencecon de la kristano kaj reganto", ankaŭ atestas al li, en la sama frazo kaj spiro, "la malvarmeta krueleco de la farmisto"¹⁰².

La leĝo jam spertis malkreskon sub la kristanaj imperiestroj de la 4-a kaj 5-a jarcentoj. Malfru-romia vulgara juro anstataŭ igis la klasikan pensmanieron de la pagana periodo, kaj leĝaro sinkis "al primitiva, nescienca nivelo" (Käser). Kaj eklezia instruisto Hieronymus tiam povis skribi (apenaŭ, kiel tiel ofte, sen cinikismo): "aliae sunt leges Caesarum, aliae Christi..."¹⁰³ La mortopuno ne estis formala en la respublika periodo.

eliminita sed severe limigita. Sub la imperiestroj homoj agis eĉ pli malavare, sed nur kontraŭ la superaj klasoj, senatanoj kaj oficiroj; Pli severaj punoj estis truditaj al la "malgrandaj homoj" (humiores, tenuiores).¹⁰⁴ Tiu ĉi tendenco daŭris en la kristana tempo, kie la mortopuno estis uzata pli ofte kaj estis fervore

pravigita de la eklezio, kiel militservo. Ĝenerale ili plimalbonigas la aferojn

Kristanaj imperiestroj ekde Konstantino "punis liberulojn kaj sklavojn konsiderinde" (Nehlsen). En la vortumo, kompreneble, multaj aferoj sonis tre noblaj, pompaj kaj pompaj – kiel en la eklezio: ĝia plej granda forto – por krei la impreson de malavara homaro. Ŝ ajne, la "ius strictum", kiu estis respektata ĝis la komenco de la kristana epoko, estis anstataŭ igita per la "filantropio" de la reganto, kaj liaj "mildeco" kaj "boneco" iĝis decidaj por la "komuna bono"; Ekzemple, la frazo estis cirkulita de Konstantino, de ĉiuj homoj de tia brutala reganto kiel Justiniano: "En ĉi, justeco kaj egaleco devus superi la leteron de la leĝo akceptas tion, kiom signifa, precipe "nun ĉi tiu tempo retoriko eniras en leĝaron kaj kapablas doni eĉseverajn dispoziciojn agrablan esprimon kun "humanaj" frazoj"; ke precipe sub Konstantino "la entrudiĝo de popolaj rajtoj komencis nebuligi la antikvan romian klarecon..., la lingvo iĝis sovaĝa, la juraj konceptoj iĝis pli krudaj.

Sed ĉi ĉi estas ne nur esprimo de malkresko de la jura kulturo, sed ĝi respondas al la nekonfuzablaj bezonoj de la epoko..."¹⁰⁵ Sed ĉi tiu fojo estis

la kristana, kaj Konstantino, "ĉi;
Laŭ du la plej indajn regantojn" (Theodoret), ankaŭ donu ekzemplon. Kiel la unua imperiestro, la absoluta aŭ tokrato establis sian personan volon kiel la "rektan fonton de leĝo" (Schwartz) kaj, kun siaj leĝoj, konsiderinde kontribuis al la "ĉiam pligrandiĝanta barbareco de malfrua romia puna juro" (Stein), justeco. sistemo, pri kiu Ernst Kornemann diras: "estas nenio pli kruela"¹⁰⁶.

Certe ankaŭ la pagana jurisprudenco estis severa, kvankam vi humanitaraj trajtoj neniel mankis. Kaj Konstantino certe ankaŭ mildigis kelkajn el la punoj, eble eĉ kvankam estas ofte malfacile determini la detalojn, sub kristana influo. Tio malfaciligis unuflankan ekzedziĝon (ne abolicii!), kaj la ŝ uldanto estis pli bone protektita kontraŭ siaj kreditoroj.

Mortpuno tra krucumo kaj gamborompado (daŭ re laŭ leĝe atestita en 320) anstataŭ igita per strangolado sur la pendumiloj.

En 316, Konstantino ankaŭ malpermesis marki la vizaĝon (de tiuj kondamnitaj al gladiatora batalo kaj ministra laboro), "ĉar homo estas kreita laŭ la bildo de Dio" kaj manoj kaj bovidoj ankaŭ povus esti markitaj! Sed krom tio, ke la jura evoluo ofte sekvis humanigajn tendencojn de la pli malnova (pagana) juro aŭ (pagana) filozofio, kelkfoje, konfesite, plifortigante ilin sub kristana influo - Konstantino ofte trudis multe pli malbonajn punojn.¹⁰⁷ Do la imperiestro, al kiu; ĝi ne estis,

intensigis Nur ne gravis "ĉu la ekzekutisto aŭ la murdisto plenumis la punon", sed por kiu la homa vivo havis "neniun valoron" (Seeck), tuta serio da krimaj punoj, ekzemple por monfalsistoj. .

La unua kristana moŝto - devizo: "Justeco kaj paco kisis" (iustitia et pax osculatae sunt) - ankaŭ postulis mortopunon al la publikigo de anonimaj insultoj anstataŭ la kutima elpelo.

Informantoj devis esti elŝiritaj la langoj antaŭ sia ekzekuto pro ĉi tiu "plej granda malbono en homa vivo". La tirano, kies leĝaro ankoraŭ hodiaŭ faras tion, permesis relativajn murdintojn, t.e. sian propran specon

> Manlibro

la Eklezia historio< "kreskanta respekto al la digno de la homa persono" atestas la "kristanan respekton al la homa vivo" (Baus), per la delonge abolicitaj teruraj sakoj de mortigo (poena cullei). "Sako plenigita de serpentoj estas la lasta loĝejo de la forpelita krimulo, la fibesto estas lia lasta kunulo kaj la abismo estas lia lasta vojo."

Tiu ĉi reganto, kiu « iniciatis la kristanigon de la publika vivo » (Franzen) kaj la homaranigon de la leĝo «sub la influo de kristanaj ideoj» (Baus), terure persekutis moralajn ofendojn, kun kidnapo, ekzemple, antaŭ e privata krimo, fariĝante krima krimo. Do kiam fianĉino estis forrabita, ne nur la kidnapinto devis morti terure kaj la (konsentanta) forrabita persono, sed ankaŭ la akiranta domanaro devis morti kun likva plumbo en la buŝo (flegistinoj)

aŭ

Forbruligo (sklavoj). Post sekskuniĝo inter sklavo kaj lia amantino, ŝi-lasta estis senkapigita kaj la alia estis bruligita. Kompreneble ne ekzistas responda provizo por mastroj kaj sklavo!

Konstantino, ŝajne sub kristana influo, egaligis adulton kun la plej gravaj krimoj kaj ankaŭ vastigis la rondon de virinoj al kiuj la adultleĝo validis. Kvankam adulto estis ŝajne puninda per morto ekde la dua jarcento, Konstantino "ekzekutis ĝin en pli kruela maniero". "Liaj punoj ofte estas tre altaj" (Vogt).

Shelley (kiu sin nomas "filantropo, demokrato kaj ateisto" kaj kiun Byron laŭdas: "Li pensas giganta...") skribis: "La punoj, kiujn ŝi tiu monstro Konstantino, la unua kristana imperiestro, kaŭzis al la ĝojoj de kontraŭleĝa amo, estas; tiel nekompareble serioza, ke neniu moderna leĝdonanto povintus juĝi ilin pro la plej kruelaj krimoj." Kaj dum Konstantino, kiu "ne alvokis demonojn, sed la veran Dion" (Aŭ gusteno), unuflanke malpermesis al la Haruspices praktiki sian arton private. , sed li permesis la publikan, dum li ordonis pridubi la viscerajn pluvojn kiam fulmo trafis imperiestrajn palacojn en 320, ankaŭ estis dediĉita al astrologio, laŭ leĝe permesita resanigo kaj vetermagio, simpatiaj kuracoj, magio por la avantaĝo de sano aŭ por protekti vinkultivado kontraŭ pluvo kaj hajlo aliflanke, simple administrado de "tasoj de amo" kunportas ekzilon kaj konfiskon de varoj; se la rezulto estas mortiga, disŝiro de sovaĝaj bestoj aŭ krucumado. (Calocaerus, komandanto de la imperiaj kamelgregoj, ankaŭ estis torturita kaj krucumita post malsukcesa puĉo sur la insulo Kipro.108)

La torturo, kiu antaŭis la grandajn (kristanajn) tempojn, ludis jam konsiderindan rolon, precipe kontraŭ sklavo, kiujn la ŝtato kaj la eklezio uzis por administri siajn grandegajn bienojn, tial oni retenis sklavecon kaj la fuĝantaj sklavo estis tenataj sub aparte striktaj regularoj minacataj. Konstantino ankaŭ permesis torturon en tribunalo - "kaj tio por ĝi

La planitaj metodoj estis kruelaj" (Grant).109

Ni ĵus vidis, ke konstantina juro venĝis seksan rilaton inter mastrino kaj sklavo per senkapigo kaj bruligado. Neniu sekskuniĝo inter mastro kaj sklavo! Kiel en la pagana epoko, ĉu edzo povis nun uzi siajn sklavojn laŭ sia deziro kaj amo, almenaŭ kun la aprobo de la leĝo - "aliae sunt leges Caesarum, aliae Christi" (Jerome, p. 265). Konstantino ofte konservis paganan leĝon, kie ĝi ŝajnis al li utila, precipe kiam temas pri fundamentaj demandoj, eĉse ĝi kontraŭdiris la kristanan kredon!

Ekzemple, forlaso de infanoj, radikale kondamnita de la kristanismo, evidente ŝajnis al li "farebla". Eĉla eklezio kondukis strange milde foje. Harnack asertas ankaŭ: "La fakto ke, laŭ mi, kristanaj mastroj neniam estas avertitaj ne tuŝi siajn sklavojn, estas pripensindaj kelkaj esceptoj, nome laktado."

pri, Augustin. Sed jam en 1978, Alfred Stuibler rimarkis "ke kristanaj predikistoj kaj verkistoj, malgraŭ siaj multaj avertoj kontraŭ malĉesteco kaj adulto, malofte eksplicite mencias tiujn plej evidentajn danĝerojn en la hejma sfero"¹¹⁰.

La konstantina leĝo, preskaŭ certe sekvante kristanajn ideojn, ege malfaciligis eksedziĝon kaj, kiel la klasika roma juro, ne plu toleris konkubinecon ekde 326 – rilato ĝis tiam laŭ leĝe ne kovrita! – apud ekzistanta geedziĝo. Kaj poste, eĉpli malfacilaj dekretoj estis truditaj pri kunvivado. Tio signifis ke konkubinoj kaj iliaj infanoj ne povis akiri ion ajn de sia edzo aŭ patro tra donacoj, aĉetoj aŭ finaj dekretoj. Krome, superklasaj viroj kiuj vivis en kunvivado kun homoj kiuj ne estis de sia klaso falis en fifamon kaj perdis sian civitanecon. Konstantino ankaŭ malpermesis legitimi la infanon de sklavo; kio estis konsiderita "malkonvena malavareco". Kaj se la pagana imperiestro Diokleciano malpermesis al patro vendi siajn infanojn kiel sklavojn, Konstantino permesis tion en tempo de urĝa bezono, kondiĉe de la reaĉeto. Se sklavo volis esti libera kaj fuĝis al la "barbari" (!), li devus perdi piedon aŭ (kaj) fariĝu minlaboristo, ofte se ne.

plejparte, mortkondamno. Sed ĉu sklavo kaj servisto, kiu akuzis sian sinjoron (krom, sufiĉe rakonte: kazoj de adulto, alta perfido kaj impostfraŭdo), Konstantino - kaj post li multaj same devotaj moŝtoj kiel Arkadio aŭ Justiniano - ordonis al ili tuj fari tion por ekzekuti. 111 La unua kristana imperiestro estas plurfoje laŭdata kiel pliboniganto de la sklavsistemo; Ekzemple, oni klarigas ke li "daŭrigis malnovajn tendencojn [!] de romia juro en pluraj leĝoj por antaŭenigi la liberigon kaj humanan traktadon de sklavoj" (Vogt). Aŭ - kiel diris Meinhold en 1982: "La sklavaj leĝoj malstreĝas..."¹¹² Kiel ĝi diras

ĉu kun tio?

Du el la ediktoj de Konstantino koncernas la "reformon de sklavoj."

La unua dekreto - datita Romo, la 11-an de majo 319 (la loko estas malĝusta, la imperiestro estis en Sirmium tiutempe, tial la jaro estas necerta) - estis ŝajne adresita al la romia urboprefekto Bassus kaj tekstas: "Imperiestro Aŭgusto al Bassus: Se mastro punis sian sklavon per vergoj aŭ rimenoj (virgis aŭ loris) aŭ metis lin en katenojn por gardado, li ne timu, ke li faris krimon kiam la sklavo mortas; Distingo inter tagoj aŭ interpreto devus esti malaprobata." Konstantino nur petas al la Sinjoro "ne uzi sian rajton al neordinara (malmodera) mezuro." Nur se la morto de la sklavo ne estas la rezulto de la kutima (nepunita)

Se puno okazas ne nur per batado aŭ malliberigo kaj ligado, sed ankaŭ en aparte brutala maniero, la sinjoro estas "kulpa pri murdo". En longa kaj pompa maniero, Konstantino tiam listigas kelkajn tiajn terurajn formojn de morto, kiujn li kondamnis por montri progreson kontraŭ la barbaraj paganoj. Sed liaj limigoj kaj referenco al modereco estis nenio nova, nur aserto de la malnova leĝo.¹¹³ Hadriano (117-138) precipe provis mildigi la situacion de la sklavoj. Li forlasis la

terurajn malliberejojn (ergastula)

por sklavoj, relative plejparte malhelpis ilian torturon en tribunalo, malpermesis ilian vendon por gladiatorbataloj sen tribunalmalpermeso kaj malpermesis majstrojn mortigi ilin aŭ mortigi ilin. Roman virino kiu malobservis sian sklavon pro bagatela kialo sendis Hadrianon en ekzilon dum kvin jaroj. Ĝenerale, tiu ĉi reganto, kiu estis la unua romia imperiestro, kiu portis la filozofan barbon kaj liberigis la kulture gvidantan klason (filozofoj, instruistoj, kuracistoj) de ŝi tatakaj servoj, ĝenerale starigis (relative) humanan leĝaron.¹¹⁴

Sed Konstantino ne kontentiĝis pri la unua menciita

Sklava dekreto. Li poste faris similan, sed eĉ pli striktan, dekreton: „La sama Aŭ gusto al Maksimiliano Marcobius. Kiam ajn tia akcidento akompanas la batadon de la mastroj de la sklavoj ke ili mortas, ili estas liberaj de kulpo (culpa nudi sunt), ĉar ili volis plibonigi la plej malbonan kaj instrui siajn sklavojn pli bone. Ni ne volas, ke en tia afero, en kiu la zorgo de la Sinjoro estas havi la netuŝ eblan suverenecon de Sia propra rajto, oni devus ekzameni ĉu la puno estis farita kun la volo mortigi homon aŭ simple okazis. Ĉar la mastro ne devus esti deklarita kulpa de murdo kiam la sklavo mortas, se li uzas simplajn rimedojn por ekzerci hejman perforton. Do kiam sklavoj foriras de la homa vivo per la puno de batado pro baldaŭ a fatala neceso (imminente fatali necesse), la mastroj eble ne timas ajnan esploron (nullam metuant domini quaestionem). Sirmio, la 18-an de aprilo 326.”¹¹⁵ La kristana imperiestro, kiun "ĉu konis kiel afablan patron" (episkopo Teodoreto), apenaŭ povis gastigi la sklavposedantojn pli ol en tiu ĉi dua dekreto (kies datigo estas denove dubinda). . Li nun eĉ eksplicite malpermesas esplori ĉu la mortigo estis intencita aŭ ne. La sklavposedantoj povas esti kontentaj. Efektive, ĉo, kion ili faras, estas por la avantaĝo de siaj sklavoj, kvazaŭ pro edukaj kialoj. Kaj finfine, kiam la viktimoj mortas, ĝi ĉiam estas "urta fatala neceso". Ĝ

Ne estis do ŝanĝo en la tradicia leĝo, komentas Stuibler. »Malgraŭ torento de retoriko kun humaneca-morala nuanco, oni zorge konservis la kruelan severecon de la malnova sklava traktado... Ambaŭ dekretoj parolas pri senpacienca, kruele severa imperiestro, kiu ne volas multe scii pri pli fajnaj juraj distingo. Kun plena imperia aŭtoritato, sinjoroj, kiuj fariĝis nesekuraj, estas trankviligitaj.¹¹⁶ Verdire, la Sinodo de Elvira juĝis pli homece. Svingita

Se mastrino mortigis sian sklavon, ŝi trudis preĝejan pentofaradon al ŝi, laŭ Kanono 5 - sed nur se la sklavo mortis ene de tri tagoj, aŭ, kiel la Sinodo diras, "en la tria tago ŝi elverŝis sian animon en terura doloro" (intra tertium diem animam cum cruciatu effundat). Se la sklavo nur mortis en la kvara tago, poste, aŭ resaniĝis kiam ajn, la episkopoj kolektitaj en suda Hispanio tiutempe sindetenis de pentofarado entute. Oni do apenaŭ povas diri, ke sinodoj estis etaj - kiam temas pri la „rajtoj“ de la supera klaso. Kanono 5 de Elvira eĉeniris la Corpus iuris canonici en la 12-a jarcento per la Decretum Gratiani.¹¹⁷

La batalo de Konstantino kontraŭ judoj, "herezuloj", Paganoj

La imperiestro ne ĝuste traktis la judojn en filosemita maniero; ŝ ajne ankaŭ sub klerikala influo. Estas malfacile imagi, ke la konstantaj atakoj de la ekleziaj patroj (Ĉapitro 2) ne influis lin. Kaj nur kelkajn jarojn pli frue, la Konkilio de Elvira ankaŭ trudis la plej severajn ekleziajn punojn al kontaktoj kun judoj kaj ekskomunikis kredantojn pro beno de ilia rikolto fare de judoj aŭ pro kundivido de manĝoj kun ili.¹¹⁸ El la romiaj imperiestroj (kp. p. 119). ff).

daŭ re estis tolerita kaj eĉne devigita en paganan oferon fare de Diokleciano. Kvankam Konstantino ankaŭ rekonis ĝin kiel "religio licita", ĝi tamen malhelpis la mision de la judoj kaj "mase negative akcentis" ilian religian pozicion (Anton). Lia unua kontraŭ-juda leĝo de la aŭ tuno de 315 minacis kun brulado. Jam en 313 li proklamis ampleksan toleremon kaj en sia dekreto, kune kun Licinio, deklaris "doni al kristanoj kaj al ĉiuj homoj liberan elekton por sekvi kian religion ili volas"; Kune kun Licinius, li decidis "kun sana kaj tute ĝusta konsidero" ke "ĉiu devus ricevi la liberecon turni siajn korojn al la religio kiun ili mem konsideras esti la ĝusta unu por ili." Post la Konkilio de Niceo, aliflanke, en letero al ĉiuj eklezioj, Konstantino vidis la judojn kiel "malpurigitajn de malpiaj krimoj", "trafitajn de spirita blindeco", kaj "el iliaj sensoj", li nomis ilin "malamata popolo". kaj priskribis ilin kiel "denaskan Frenezecon". Li nur permesis al judoj eniri Jerusalemon, kiun li kaj lia patrino plenigis per preĝejoj

unu tago de la jaro. Li tute malpermesis kristanan sklavecon, kiu komencas ilian gravegan delokiĝon de agrikulturo. La judigo de kristano kostis lian vivon. Konstantino ankaŭ renovigis leĝon aprobitan de Trajano antaŭ 200 jaroj,

tio minacas la konvertiĝon de pagano al judismo kun morto per fajro. La kristana imperiestro etendis ĉi tiun punon al iu juda komunumo kiu bonvenigis konvertitan paganon kaj al iu ajn kiu malhelpis judon konvertiĝi al kristanismo. La majoratulo de Konstantino, Constantine II, daŭrigis la kontraŭ-judan leĝaron de sia patro eĉ pli rigore; kiel lia antisemitismo ankaŭ formis la politikon de liaj posteuloj.¹¹⁹ Estus komprenebla, se jam estus juda ribelo sub Konstantino. Tia mesaĝo estis transdonita, sed ankaŭ dubita. La malgrand-skala ribelo

laŭdire estis sufokita en siaj fruaj stadioj kaj supozeble punita per tranĉado de oreloj.¹²⁰ La reganto jam atakis la "herezulojn" pli severe ol la judojn.

Unue en Afriko, kie en 311 ekestis disigo en la eklezio - precipe pro la defalintoj en la persekuto kaj ilia rebapto - kun jarcentoj da batalado post sia sekvo. Kaj en la sama jaro, la termino "katoliko" (kp. p. 156 f), kontraste al "herezulo", aperis unuafoje en imperia dokumento. ¹²¹ En letero invitanta Chrestus, episkopo de Sirakuzo, al sinodo en Arles en aŭgusto 314, la imperiestro plendis

ke en Afriko "kelkaj en malbona kaj malĝusta maniero" kaŭzis dividojn ene de "la katolika religio". Li kritikis "vere malbelan fratan disputon", "partiojn, kiuj akre kaj konstante batalas unu la alian", kaj skribas al la sicilia episkopo, ke "la homoj mem, kiuj devus havi fratajn kaj harmoniajn sintenojn, disiĝas unu de la alia en malhonora, eĉ abomena maniero..." ¹²² Pri kio temis?

En Kartago estis en 311, post la morto de episkopo Mensurius Ĉefpreposto Cecilian, ŝajne neĝuste, iĝis lia posteulo. Dum longa tempo, ĉiuj fanatikaj anoj de la martirkulto malatentis lin, ĉar unu el la konsekrajtoj ĉe lia preskribo, episkopo Felikso de Abthungi, laŭdire estis tradinto, savanto.

sanktaj skriboj en persekuto. La konsekro estis do konsiderata nevalida, ne nur en Kartago, sed ĉe en Afriko. Estis ankaŭ asertite ke Cecilian sabotis la manĝliveraĵon al la malliberigitaj martiroj de Abitina. 70 Tuniziaj paŝtistoj protestis, deklaris Caecilian senpovigita kaj kontraŭstaris lin al la lektoro Majorinus; ne sen subaĉeto, cetere. (La riĉa kartaga Lucilla, al kies domanaro apartenis Majorino, la afero kostis 400 folles, ĉirkaŭ 40 000 markojn; ŝi iam kritikis Cecilian ĉar ĉufoje ŝi videble kisis oston antaŭ la komuneco, kiun ŝi konsideris kiel restaĵoj de sankta martiro, sen esti rekonita kiel tia.)

Ekde la morto de Majorinus (315) la skismo plimalboniĝis sub Donato la Granda, energia kaj kapabla viro kiu estis apogita fare de la granda plimulto de afrikaj kristanoj, sed kies ĉefaj anoj laŭdire estis (ankaŭ) traditores. La donatistoj, la pars Donati, nomis sin laŭli, kaj apenaŭ du jardekojn poste, 270 donatistaj episkopoj renkontis en Kartago ĉe la unua donatista konsilio pri kiu ni scias. Ne estis doktrinaj diferencoj. "Ili havas la saman eklezian vivon, la samajn legadojn, la saman kredon, la samajn sakramentojn, la samajn misterojn", skribas Optatus de Mileve, kiu estis la unua batali kontraŭ ili, ĉar li vidis ilin "tranĉitaj de la radikoj de la Patrino. Preĝejo per la rikolto de envio." Sed la donatistoj malaprobis ajnan ligan kun la ŝtato, la Constantiniana alianco de trono kaj altaro. Ili konsideris sin esti la vera "Ecclesia sanctorum" kaj la romia eklezio la "civitas diaboli" kaj, sekvante la fruan kristanan kredon, faris striktajn postulojn sur la pastraro.

Li devus esti morale kvalifikita, t.e. libera de gravaj pekoj, kaj la valideco de la sakramentoj - tradicio de la Afrika Eklezio, precipe St. Cyprian reprezentita - dependas de la pureco de iliaj donacantoj. Laste sed ne malplej, la donatistoj rifuzis agnoski kiel kristanoj homojn, kiuj malsukcesis dum la persekuto, kiuj transdonis Bibliojn kaj aliajn "sanktajn" skribaĵojn, aŭ kiuj faris pli malbonajn krimojn, kiel diakono Cecilia, inter sennombraj aliaj, kaj certe. la romia episkopo Marcellinus

(296 ĝis 304), kiuj eĉoferis al la dioj. La oportunistoj estis konsideritaj lapsi kaj traditores, apostatoj kaj perfiduloj. Kaj katolikoj, kiuj konvertiĝis al donatismo, estis (re)baptitaj, baptitaj unuafoje laŭ la donaca kredo. La Donatistoj, oni diris, viis la lokon, kie staris katoliko.¹²³ Nenio el tio estis en la spirito de Romo. Laŭ lia instruo,

Pro kialoj nur tro kompreneblaj, la eklezio estas objektiva institucio de graco kaj savo, do ĉiam sankta, kiom ajn koruptaj estas ĝiaj membroj (subjektive): la bongusta frukto de la tiel nomata sakramento de la ordigo kune kun ĝia "karaktero". indelebilis", tiu, kiu estas konstante alkrouta al la persono de la pastro algluiĝa kapablo, kiun la plej maljunaj katolikoj ankoraŭ ne konis, kio kontraŭ diras ilian instruon.¹²⁴ Kompreneble, la nova vidpunkto estis

utila kontraŭ la donatistoj. "Estas „Se la ministro de la evangelia vorto estas bona,” kontraŭ as Aŭ gusteno, „li fariĝas kunulo de la evangelio; sed se li estas malbona, li ne ĉesas esti administranto de la Evangelio." La donatistoj plendis al la imperiestro, sed estis venkitaj - "en ĉesto de la Sankta Spirito kaj liaj anĝeloj" - en Romo 313, en Arles, de Konstantino akiris kapitalon de Gaŭlio, 314; Estis ankaŭ ĉi tie ke la sinodo malakceptis kristanan kontraŭ militarismen (p. 253). Kaj apenaŭ Konstantino faris sian unuan tolereble sukcesan militon kontraŭ Licinius, kiam li, laŭ la peto de episkopo Cecilian, atakis la donatistojn dum jaroj, ne volante toleri "eĉspuron de disiĝo aŭ malunueco ie ajn", en letero al Celsus komence de 316, la vikario de Afriko, minacante "ke mi forigos erarojn kaj ĉesigos ĉiujn malsaĝecojn kaj provokos ke ĉiuj homoj ofertu veran religion kaj harmonian senkulpecon kaj indan adoron al Ĉiopova Dio." Li forprenis la didomojn kaj posedaĵojn de la donatistoj, ekzilis iliajn gvidantojn kaj, sub la Duces Leontius kaj Ursacius, deplojis soldatojn kiuj mortigis virojn kaj virinojn. Eĉantaŭ ol la paganoj estis buĉitaj, okazis la unua persekutado de kristanoj farita en la nomo de la eklezio.

martireco de kristanoj fare de kristanoj; Tio ankaŭ kondukis al sanga kamparana milito, ĉar la forte ekspluatitaj kamparaj sklavoj de Nordafriko kuniĝis kun la donatistoj (p. 474 ss).

Diversaj bazilikoj estis sturmitaj kaj iu ajn kiu kontraŭ batalis la forton estis mortigita, inkluzive de du Donatist-episkopoj. De nun, la donatistoj konservis sian propran kalendaron de martiroj, kaj la martiroj nur nutris la skismon. Sed ĉar la venonta milito kun Licinio estis baldaŭ a, la imperiestro liberigis la forpelitajn pastrojn en 321, resendis iliajn preĝejojn, konfesis lian malsukceson kaj avertis la katolikojn lasi la venĝon al Dio.¹²⁵

Konstantino kaj - des pli - liaj posteuloj tro ofte plenumis la postulojn de la plej granda eklezio pri perforto kontraŭ disidentoj; ĉar unuiĝinta imperio estis al ili pli utila ol dividita.

Sed, ĝuste pro tio, ili ankaŭ peris, apenaŭ je la ĝojo de la ekleziestroj, inter rivalaj grupoj, precipe inter la kverelantaj kristanoj mem Multaj regantoj klopodis teni fanatikulojn, ebenigi la krediferencojn, atingi kompromisojn, precipe inter la plej influaj kaj tial por ili plej gravaj sektoj. Sed, skribas Johannes Haller: "Ĉie vi rigardis, estis malunueco, malpaco kaj malpaco."¹²⁶ Ĉar se iliaj klopodoj unuigi estis malsukcesaj, ili ekagis.

reen al devigo kaj perforto. En 326 kaj 330, Konstantino eldonis ediktojn en favoro de la katolika pastraro, dum eksplicite diskriminante kontraŭ "herezuloj" kaj "skismuloj". Kaj en la lastaj tagoj de lia vivo en 336/337 estis severa persekuto de la donatistoj fare de la prefekto Gregorio, kiu atakis la donatistan episkopon Donato kiel "makulo sur la Senato kaj malhonoro de la parto de la prefektoj" en letero. tio estis festita kiel "heroa faro" kaj trapasita en kopioj ¹²⁷ Konstantino ankaŭ batalis kontraŭ la Marcionita Eklezio, kiu estis pli malnova kaj komence verŝajne pli granda ol la

katolika. Li malpermesis iliajn diservojn eĉen privatdomoj, havis iliajn bildojn, iliajn posedaĵojn konfiskitaj, kaj iliaj preĝejoj detruitaj.

Kaj estontaj regantoj, instigitaj de la episkopoj, persekutis

Eĉpli brutala estis kristanismo, kiun katolikismo jam kalummis en la 2-a kaj 3-a jarcentoj uzante ĉujn eblajn rimedojn, inkluzive per serio da falsaj oĵoj.¹²⁸

326, baldaŭ post la Konkilio de Niceo (p. 362 ff), turniĝis Konstantino kun akra "hereza" edikto (se ĝi estas aŭ tenta kaj ne falsaj oĵoj de Eŭsebio, la rakontanto), la bazo de analogaj kristanaj imperiaj dekretoj, kontraŭ "ĉuj herezuloj ĝenerale". Ili estas plenaj de "mensogoj", "malsaĝeco", "pesto", "malamikoj de la vero, la kontraŭuloj de la vivo", "tentantoj ruinigi". La diktatoro malpermesas iliajn diservojn, asignas iliajn "tielnomitajn preĝdomojn" al katolikoj kaj konfiskas la restantan "herezan" posedaĵon. "Ĉiu, kiu volas esti religia, povas fari tion almenaŭ same bone en katolikaj preĝejoj." Episkopo Eŭsebio entuziasme raportas, ke la "kaj oĵoj de aliaj kredoj" estis purigitaj kaj la "sovaĝaj bestoj" estis forpelitaj. – "Jen kiel la Katolika Eklezio sole brilas..."¹²⁹ La agoj de Konstantino kontraŭ la "herezuloj" baldaŭ kreis precedencon.

Sed li plejparte ankoraŭ ŝatis paganon vivon. Li malpli zorgis pri religio ol pri la unueco de la eklezio surbaze de la Nicaenum kaj tiel la unueco de la imperio. Li verŝajne konis religion nur en la formo de politika religieco. Ekde la komenco la religiaj problemoj ĉiam estis ligitaj al politikaj kaj sociaj problemoj, kaj por plifortigi la ŝtaton la reganto serĉis la unuecon de la eklezio kaj malamis la "flagraron de malkonkordo". "Mi sciis, ke se mi povus krei unuecon inter ĉuj servantoj de Dio laŭ mia deziro, ankaŭ la intereso de la ŝtato povus ĝui ĝiajn fruktojn", skribis la Imperiestro al Arius kaj Episkopo Aleksandro.¹³⁰ La reganto, kiu konservis ŝtatan unuecon kontraŭ la paganoj

aspektis kiel nenio alia, komence klare en rezervo. Post ĉio, ili ankoraŭ formis la vastan plimulton, precipe en la Okcidento. La armeo ankaŭ estis plejparte pagana. La estonta sanktulo de la Orienta Eklezio tenis la pozicion de Pontifex Maximus dum sia tuta vivo; jes, la supera pontifikado, kiu manifestis la malnovan ligan de la ŝtato kun la pagana religio, estis en la oficialaj.

Leteroj de la imperiestro ĉiam ĉe la pinto de liaj oficejoj. La St. Konstantino ne nur prezidis la paganan pastraron dumvive, kiu donis al li, interalie, la rajton nomumi pastrojn, sed li ankaŭ konservis la kutimon konstrui templojn en sia honoro, ekzemple en la umbria urbo Hispellum, evitante "superstiĉaj ritoj." 131 .

En la jaro 330, tamen, novplatonismo estis kondamnita. La monarko eĉmortigis la filozofon Sopatros, estro de la novplatona lernejo ekde la morto de Jamblich. Li iĝis viktimo de tribunalintrigo reĝisorita fare de la praefectus pretorio de la Oriento, Alabius, kiu estis eksplicite kristana, por eligi Sopatros. Christ Ablabius estis foje la plej influa konsilisto de Konstantino kaj ankaŭ respondecis pri la administrado de sia filo Konstantius - kiu tiam, kiel imperiestro, havis sian mentoron likvidita en 338. Tamen eĉsub Konstantino, kristanoj verŝajne povis pli facile pli facile ol paganoj ĉe kortego kaj en aliaj centroj de la ŝtato. Kaj ĉar kristanismo daŭre disvastiĝis kaj la pagana influo iom post iom malkreskis, la reganto ankaŭ ekagis kontraŭ la paganoj en la lastaj jaroj de sia regado, por ĝojo de la kristanoj, kompreneble.

132

En la Edikto de Milano de 313 li trovis konvena "al la trankvilo de nia tempo" ke "ĉi tiu havu la liberecon elekti diaĵon laŭ sia volo kaj adori lin. Ni dekretis tion, por ke ne ŝajnu, kvazaŭ ĉi tiu kulto aŭ religio estus flankenmetita de ni." Sed tiam Konstantino infektis kristanajn hierarkojn dum du jardekoj, kaj ankaŭ la paganoj - memoru liajn insultojn kontraŭ la judoj (p. 273).), la "herezulo" (p. 277) - nun "errantoj" por li, "fifamaj homoj", ilia religio estas "ribelo", "plej malbona krimo", "malutila eraro", "la potenco de mallumo" , a " hontinda frenezo" per kiu "popoloj, eĉtutaj nacioj, pereis". Tial, li opinias sian destinton postulitan de Dio detruiri "abomenindan idolkulton".133

Historiografio ofte emfazas: "La politiko de tiu ĉi imperiestro nur tre malofte transiras la linion de parta traktado de paganismo kaj kristanismo" (von Walter) aŭ eĉvidas tiun politikon, kiel teologo Meinhold faris en 1982, "sub la signo de toleremo, kiu estas senrajtigo. de la homoj ekzistantaj religioj"¹³⁴.

En realeco tamen la konekzistado kaj fundamenta religia libereco proklamitaj en 311 kaj 313 iom post iom cedis lokon al tendenco de subpremo. Ju pli sukcesa fariĝis Konstantino, des pli lia potenco kaj moviĝ-libereco kreskis, des pli senkompate li atakis la paganojn, plej klare en la lastaj jaroj de sia regado. Li certe jam batalis kontraŭ la pagana interpreto de la estonteco en la jaro 319, ne laste kontraŭ la haruspicoj – Katono jam surpriziĝis, ke ili povas renkonti sin senride – (p. 268). (Certere, similaj ordonoj kontraŭ magio jam estis eldonitaj fare de Aŭ gusto, Tiberio kaj aliaj imperiestroj.) Tuj post sia venko super Licinius, Konstantino ankaŭ garantiis al la Malnovkredantoj liberecon de konscio en letero al la orientaj provincoj: "Kiel lia koro deziras, do ĉi konservu ĝin." - antikva antaŭ vido de la vortoj de Frederiko la 2-a, ke ĉi devas "fariĝi Selich laŭ sia propra stilo", al kiu **Kompreneble, ili denove pridubis ilin jaron poste** ekzistas kompreneble pli preciza ekvivalento en Josefo. Sed la reganto apenaŭ tiel serioze volis, ke ĉi homoj konvertiĝu al la "vera Dio" kaj forlasu la "templon de mensogoj".¹³⁵;

Dum la paganoj de la Okcidento ankoraŭ estis ŝ paritaj, la Persekuto en la Oriento komenciĝis post la malvenko de Licinius (324). Konstantino malpermesis starigon de novaj statuoj de dioj, adoradon de ekzistantaj, konsulton de orakoloj kaj ajnan paganan kultron. En 326 li ordigis la detruon de ĉi bildoj de dioj ĉar ili ne plu taŭ gas por la tempo. Li ankaŭ konfiskis templovarojn kaj valorajn statuojn en la Oriento. En la nove fondita Konstantinopolo, kiu estis inaŭ gurita la 11-an de majo 330 post sesjara konstruado, la monarko parte pagis por ĉi

Konfiskite de konfiskitaj templotrezoroj, paganaj oferoj kaj festivaloj estis malpermesitaj kaj enspezo estis retirita de tri temploj, la kasteltemploj de Helios, Artemis Selene kaj Afrodito.

Konstantino, por imperiestro Juliano, la "apostato", "noviganto kaj perturbanto de temphonoritaj statutoj", sed laŭ data de multaj modernaj historiistoj pro sia lerta sindeteno, jam malpermesis la restarigon de kadukaj temploj kaj ankaŭ ordonis ilian fermon kaj detruon; "Li tute detruis tiujn, kiuj estis tenataj en la plej alta honoro fare de la idolanoj" (Eŭ zebio). Kaj ĝuste kie determinis lin tiel nomataj moralaj motivoj, li estis influita de kristanismo. Li ordonis la fermon de la Serapeion en Aleksandrio, la templo al la suna dio en Heliopolo, kaj la detruon de la oferaltaro en la Mambre (Dio iam aperis al Abraham ĉi tie, akompanita de du anĝeloj!). La imperiestro ordigis la malkonstruon de la Asklepio-sanktejo en Aegae, kiu estis farita tiel ĝisfunde ke "ne restis eĉspuro de la antaŭa frenezo" (Eŭ zebio). La malkonstruo de la Afrodita templo ĉe Golgoto, terura skandalo por la piuloj, estis ankaŭ dekretita; el Afaka sur Libano, kies sanktejo, "danĝera reto por animoj" ne inda je "esti brilita de la suno" laŭ la imperiestro, estis eldetruita; de Heliopolo, kie armea komando reduktis la faman konstruaĵon al rubo. Laŭ katolika Ehrhard, tamen, Konstantino sindetenis de "iuj malfacilaj iniciatoj kontraŭ la anoj de la paganaj sektoj." Fakte, la ekzemplo de Elija buĉanta la pastrojn de Baal (p. 95) jam legitimis "ĝan perforton" (Schultze). Konstantino havis la batalbroŝuron de Porphyrios bruligita (p. 211). Kaj ekde 330, jaro en kiu estis kondamnita novplatonismo, kristanoj ankaŭ prirabis templojn kaj detruis bildojn de dioj, kiujn la Sinodo de Elvira nerekte malpermesis, sed kiujn la kristanaj kronikistoj baldaŭ aplaŭdis. La St. Teofano poste raportis en sia kronografio, kiu estis tre konata en la Mezepoko, ke "Konstantino la Pia" entreprenis "detruo la idolojn kaj la templojn, kaj en diversaj lokoj.

ili tute malaperis; ilia enspezo estis donita al la eklezioj de Dio"136 .

Ankaŭ klerikoj helpis. La diakono Cyril, kiu venas traen Fanatika kolerego por detruo - "flamigita de sankta fervoro" (Theodoret) - estis aparte brila, sed estis murdita sub Julian, "la apostato", kaj lia kadavro estis profanita, post kio la murdintoj, kiuj supozeble eĉmanĝis lian hepaton, renkontis la manon. de Dio. Ĉu ili ne eskapis "la okulon, kiu vidas ĉion..."

Ĉiuj, kiuj partoprenis en tiu abomenaĵo, perdis la dentojn, kiuj ĉiuj elfalis samtempe; ili ankaŭ perdis siajn langojn, kiuj fariĝis kovritaj kaj forkonsumitaj de putraj ulceroj; Ili finfine perdis sian vidon kaj tiel proklamis la potencon de kristana vero tra la punoj kiujn ili suferis."

(Teodoreto).137

Kristana historiografio!

Kompreneble, ne estis en la imperia intereso ataki fronte la ankoraŭ fortan paganismon, la vastan plimulton de la imperio, kiel kristanaj aŭ toroj kredigus; Sed "pli malgrandaj materialaj aĉetoj" (Voelkl), ne laste por preĝejoj, sed ankaŭ por la imperiestro kaj liaj favoratoj, estis kompreneble dezirataj: altvaloraj brikoj, pordegoj, ercfiguroj, oraj kaj arĝentaj vazoj, reliefoj - "granda kaj arta bronza konsekro. donacoj el ĉiuj provincoj «, registras Eŭsebio, »bildoj de dioj faritaj el oro kaj arĝento..."

Statuoj faritaj el erco" jam estis ŝtelitaj, konfiskitaj, kuntrenitaj kaj "senkompate prirabitaj" (Tinnefeld).

Konstantino eĉne haltis ĉe la famaj tripiedoj de Pythia en la Apolono-sanktejo en Delfo. Kornemann deklaras "artŝtelon de senprecedenca speco de refoje Hellas". Eĉla sanktulo plendis. Hieronimo, Konstantinopolo estos konstruita per rabado de preskaŭ ĉiuj aliaj urboj! "Je palpebrumo," diras episkopo Eŭsebio triumfe, tutaj temploj estis "sur la tero."

La tuta Olimpo rapide kolektiĝis en la "nova Romo", kie la imperiestro lasis la templojn plejparte netuŝitaj, sed forigis la statuojn de ili. Famaj bildoj de dioj, la samea Hera kaj Ateno, nun staris en banejoj, bazilikoj kaj publikaj placoj.

Lindia, la Afrodito de Knido. Kompreneble, la nova urbo ĉe la Bosforo (kiu ankaŭ havis sep montetojn, kiujn ĝia mastro similis al la Tiber-urbo, kiu havis 14 regionojn, Senaton ktp.) ricevis nek paganajn kultojn, nek Vesta-kulton, nek Kapitolan templon. Prefere, Konstantino donis al ĝi "klare kristanan vizaĝon", "la karakteron de kristana kontraŭ -Romo" (Vogt), ĉar ĝi nur pruvis la triumfon super paganismo.

Sur bildo de Reao, kiu portis du leonojn, la brakpozicio estis ŝanĝita tiel ke ŝi similis al iu preĝanta. Tyche ricevis krucon sur sia frunto. La Delfa Apolono, la plej respektinda monumento en la greka mondo - "Konstantino estas la vera detruanto de la orakolo", skribas Nietzsche "la Granda": la statuo ricevis oran orbon ornamitan per kruco kaj surskribo konfirmanta ĝian novan identecon. Konstantino havis malgrandan ŝteliston - kaj nur ĉi tiu klaso de krimuloj inkludis la centestron Balmasa, kiu ŝtelis bildon de la - Palaso - , fariĝis Konstantino senkapigis. La valormetaloj, kiujn li mem ŝtelis, jam profitis la imperian kaj eklezian financon en 333, ĉar la monfarejoj ĝuste estis remalfermitaj post longa tempo. "Sumoj de vertiĝaj altecoj migris al la konstrulaboroj de la ŝtato kaj tralikiĝis en la malplenajn kestojn de la eklezio" (Voelkl).138 Konstantino ankaŭ komencis la konscian profanadon de la dioj, almenaŭ se estas kredinda episkopo Eŭsebio. Sekve, la imperiestro havis la bildojn "pri kiuj la trompo la antikvuloj tiom longe fanfaronis" malkaŝe elmontrita en ĉiuj placoj de la ĉefurbo, por ke ili prezentu malbelan vidon al ĉiuj, kiuj ilin vidis... por ke ili faru. lernu kompreni veni ĉar la imperiestro transformis la bildojn de dioj en ludilojn por ĉiuj, kiuj volis vidi ilin, kiuj servis por ridi kaj moki." Ankaŭ en Romo la reganto igis la statuojn forigi el la temploj kaj meti en publikajn lokojn - kelkaj fakuloj vidas tion kiel protekta kaj plibeliga mezuro. En la provincoj, la serĝgrupoj de Konstantino ordonis al la paganaj pastroj "por alporti siajn proprajn diojn for el la malhelaj anguloj en la lumon; poste ili malkovris ilin

Dioj de siaj juveloj kaj ŝuaj vidu, kian malbelaĵon enhavis la interno de la pentritaj figuroj... la dioj de la aĝ-grizaj mitoj estis trenitaj kunligitaj per harŝnuroj"139 .

Por la kristanoj, la ekzemplo de la imperiestro estis preskaŭ ordono; sed ankaŭ por paganoj volantaj adaptiĝi. Do Eŭsebio raportas tion Loĝantoj de la fenicia provinco "sendis sennombrajn idolojn al la fajro kaj interŝanĝis la leĝon de savo kontraŭ ili. Ankaŭ en aliaj provincoj la loĝantoj amase ekkonis la savon kaj detruis la malplenan neniaĵon en urbo kaj kamparo...; Ili detruis siajn templojn kaj sanktejojn, kiuj staris fiere, sen ke iu ordonis al ili fari tion, konstruis preĝejojn de la tero kaj interŝanĝis ilin kontraŭ sia iama frenezo.140 Unu frenezo por la alia.

Entute, la unuaj jardekoj de la triumfoj de Ecclesia sub la unua kristana imperiestro apenaŭ misigis la francan filozofon Helvétius (1715–1771) en eraron: "Katolikismo ĉiam defendis ŝin telon, ŝin telon, perforton kaj murdon..." Kaj Se io, ĉi tiu epoko, nedifektita per panegiraj girlandoj, memorigas al ni eĉ pli la pluajn vortojn de la granda klerisma filozofo: "Kion zorgas la eklezio pri la tiraneco de kapricoj, kondiĉe ke ĝi partoprenas en ilia potenco!" Polikarpo (p. 151) - la "maljuna princo de Azio" (Eŭsebio), la patronsanktulo de kristanoj estis instruita "honoru princojn kaj aŭtoritatojn nomumitajn de Dio".141 En 337 Konstantino volis fari krucmiliton kontraŭ la persa reĝo . Sapur II, la "barbaro de la Oriento", komencis - ne libervole denove, laŭ Otto Seeck, sed Konstantino "devis vidi tion kiel providencon de Dio, kiu elektis lin por esti la ĝi faras al ni "ne faras malbonon" se instrumento por rekonstrui la imperion kaj kristanismon de Aleksandro, tiel oni proklamis, ke ĝi disvastiĝos ĝis la finoj de la tero."

Kompreneble, Konstantino rifuzis sendi ambasadon de la persa reĝo komence de 337 (Seeck notas tion sur paĝo poste

sin) paco. La "milita heroo, kiu neniam estis venkita" volis la militon, la krucmiliton - kaj kompreneble ĉi tio inkludis "la necesan diservon", kiel diras Eŭsebio, kiu ankaŭ raportas, ke la episkopoj "certis al la imperiestro, ke ili ĝoje akompanos lin ĉi tie. peti kaj ne voli forlasi lin; male, ili partoprenus la militon kun li kaj partoprenus la batalon per fervoraj preĝoj al Dio"¹⁴².

Sed tiam la imperiestro malsaniĝis je Pasko. Unue li serĉis helpon en la varmaj banejoj de Konstantinopolo; poste ĉi la restaĵoj de Lukiano, la ariana patronsanktulo, instruisto de Arius. Fine, li ricevis bapton en sia vilao Achyrona apud Nikomedio, kiun li, kiel la Savanto mem, volis preni en la akvon de Jordan. Ĝi ne estis nekutima tiutempe, prefere ĝi estis kutimo precipe praktikita fare de la granduloj de la imperio (ĝis proksimume 400) kiuj regis pri mortpuno kaj morto en batalo. Demetante la miraklan banon ĝis la fino. "Homoj kredis," diras Voltaire, "ke ili trovis la sekreton de malvirte vivi kaj morti virte Post esti baptita de alia el la lernantoj de Lukiano, la Arian Eŭsebio, Konstantino mortis la 22-an de majo 337. Vere, tiel estis." La unua Princeps Christianus mortige mortis kiel "herezulo", kio kreis multajn problemojn por "ortodoksaj" historiistoj. Sed ĉi post la plej furioza ariana batalanto en la Okcidento, St. Ambrozio (p. 425 ss), "pro la fakto ke li estis la unua imperiestro kiu akceptis la kredon kaj ke li lasis la heredon de la kredo al la regantoj post li, altan nivelon de merito" (magni meriti)¹⁴³. La kristanoj Preskaŭ perdinte sian trankvilon pro sia entuziasmo por Konstantino, estis apenaŭ hazarde, ke malmulte restis el la kritiko de liaj kontraŭuloj, la imperiestro Juliano aŭ tiu de la historiisto Zosimo, ne malpli decidita pagano.¹⁴⁴

La planita krucmilito de Konstantino kontraŭ la persoj celis imperion, kontraŭ kiu kristanaj regantoj baldaŭ daŭre militis, sed ankaŭ atentigas nian atenton pri Armenio, la lando, kiu unua en la mondo igis kristanismon sia ĉefa religio.

6-a ĉapitro

Persio, Armenio kaj kristanismo

»La strukturo kaj fundamento de ĉi tiu preĝejo estas tipe armenaj. Gregorio [la apostolo de Armenio] perforte marŝas tra la lando kun trupoj, detruante la templojn kaj kristanigante la homojn. Ĉi tio estis nova por la greka mondo en tiu tempo."

1G klingo

"La armenoj igis ĉiujn persajn trupojn fali trans la glavojn", "eĉunu el ili ne eskapis", kaj "lasis nenion inan kaj nenion viran vivanta." »Ili vidis la buĉadon de la venkitaj trupoj.

La tero odoris je kadavroj... Ĉi tio estis venĝo por la sanktulo Gregoro... estis prenita."

Fausto de Bizanco²

"Konsolu vin en Kristo; ĉar tiuj, kiuj mortis unue, mortis por la patrujo, la eklezioj kaj la donaco de dia religio..."

Patriarko Wrthanes Armenio el³

Dum jarcentoj, du grandaj potencoj konkuris en Mezoriento, la Romia Imperio en la okcidento kaj la Parta Imperio en la oriento, kiuj ambaŭ, kompreneble, konservis pacajn kaj foje ekstreme amikecajn rilatojn dum longa tempo - sub Aŭ gusto, liaj posteuloj, kaj sub Hadriano, la Antoninaj imperiestroj. Sub la Severans (en la frua 3-a jarcento), tiuj ŝtatoj rekonis unu la alian sen restriktoj, kaj la partha reĝo estis sur egala bazo kun la romia imperiestro.

Tamen, tiu evoluo estis interrompita per la sinkigo de la 227 Parthian kaj la ascendo de la persa dinastio (la Sassanids) - multe pli danĝera kontraŭulo de Romo. Ambaŭ potencblokoj, la Novpersa kaj la Roman, havis fortajn imperiajn ambiciojn. Ambaŭ batalis militojn de agreso kaj defendo, multe pli grandajn militojn ol oni kutime pensas, kaj kristanismo ludis ĉiam pli gravan rolon en ili.

La nova religio disvolviĝis en la 3-a kaj 4-a jarcentoj pere de setligitaj romiaj militkaptitoj, deportitaj okcidentaj sirianoj kaj aliaj. Disvastiĝis ĝi en Persujo en la 19-a jarcento. Jam en 224 tie loĝis dek ok episkopoj. Sed dum la romianoj persekutis kristanismon, ekzistis ŝajne neniu kristanaj pogromoj aŭ sub la Arsacids aŭ komence sub la Sassanids. En la plej bona kazo estis lokaj resurscenigoj de kelkaj magiistoj, sed ne de la princoj. Prefere, kristanoj fuĝis al Irano en la 3-a jarcento.⁵ La liberala sinteno restis eĉkiam la sasanidoj venis kun ili.

La politika reorganizo efektiviĝis la restarigon de la malnova irana religio, la kultan renovigon de la mazdaismo, la kredon fondita de Zarathustra, kiu tiam tamen cedis al Islamo, preskaŭ sen rezisto. Aŭ kiam ili ankaŭ apogis Mani (p. 166 f.), certe nur nelonge, sub Sapur I kaj lia filo. La Granda Reĝo havis unu el siaj edzinoj, Estassa, kiu fariĝis kristano, ekzekutita kaj lia fratino, reĝino Siraran, forigita post ŝia konvertiĝo. Sed li ankaŭ ordonis, ke "ĉi tiuj kun sekureco kaj fervoro sian propran kredon: la magiistoj, zandikoj, judoj, kristanoj kaj ĉiuj aliaj sektoj... en la diversaj provincoj de la persa lando"⁶.

Granda reĝo Bahram I (274-277), precipe instigita fare de la Magus-majstro Kartir, furioze batalis ĉiujn ne-mazdaistajn kredojn kaj ĵetis Mani en malliberejon en la reĝa grandurbo de Bet-Lapat (Gundi-Sapur) por krimoj kontraŭ la zoroastra religio, kie li mortis en 276. (Lia posteulo Sisinnios estis krucumita sur reĝaj ordoj jarcenton poste.)

Bahram II (277-293) ankaŭ havis sian edzinon Quandira, kristano, mortigita kaj la magiistoj persekutis kristanojn kaj maniĥeojn; Baldaŭ tamen nur tio restis, dum la kristanoj havis pacon dum longa tempo ekde ĉirkaŭ 290, kiam Paĝo fariĝis la unua episkopo de la ĉefurbo Ktesifono. Tio ne ŝanĝiĝis post Bahram II.

La posteulo de Nerse (293-303) tra ruiniga atako de la bofilo de Diokleciano Galerio (297) - la plej grava eksterpolitika evento de tiuj jaroj - en la packontrakto 298 kvin

Mezopotamiaj provincoj inkluzive de Nisibis estis perditaj kaj ankaŭ devis rekoni la romian protektoraton super Armenio, kiu havis strategian gravecon kiel bufroŝtato inter la du grandaj potencoj.⁷ Armena reĝo Trdat

(Tiridates) III, dufoje

de la persoj.

forpelita, dufoje repatriita kun romia helpo, kaj dum la Diokleciana persekuto ankaŭ postkuris la kristanojn en Armenio, kiuj ŝajne ekzistis tre frue tie. En longa letero, Diokleciano instigis la armenojn kaj li certigis al ili kun submetiĝema observo ke ili plenumos la postulon, sciante ke ili ŝuldas la tronon al la imperiestro. Sed tiam la reĝo konvertiĝis kaj, jardekon antaŭ Konstantino, fariĝis la "Konstantino de Armenio", kiu estis la unua lando en la mondo, kiu plene akceptis kristanismon.

La St. Gregorio detruas armenan paganismon kaj establas heredan patriarkecon

Tiu konvertiĝo estis la laboro de Gregorio la Iluministo, la apostolo de Armenio. Fariĝinte kristano en Cezareo, Gregorio komencis prediki la novan religion post la rekonkero de Armenio de Trdat ĉirkaŭ 280. Farante tion, li akiris influon sur la fratino de reĝo Trdat Chosroviducht kaj finfine ankaŭ super la reĝo - tipa procezo, ĉar eklezianoj plurfoje iris post virinojn, malantaŭ la fratinojn, edzinojn kaj mastrojn de princojn, por ricevi ilin en siajn manojn; Tutaj popoloj estis "konvertitaj" tiamaniere.

Instigita fare de lia fratino, reĝo Trdat finfine sendis

Gregorio gvidis ambasadon al Cezareo, kie loka episkopo Leontius igis lin episkopo kaj spirita gvidanto de Armenio. Nun ankaŭ Trdat kaj lia edzino Arsken iĝis kristanoj kaj ordonis al ĉiuj regatoj "laŭ ununura ordo" (eklezia historiisto Sozomenos) alpreni la saman religion kiel li mem: - la unua oficiala enkonduko de la

Kristanismo en ŝtato; kie la tempo estas komence de la 4-a. Jarcento estas ankora polemika hodia, ne laste pro tio, ke la elstara evento estas tute ignorata de preska iuj ekleziaj historiistoj de la Romia Imperio.¹⁰ Kiel ajn stranga, la dato estas momente polemika. restas, kio estas certa estas, ke la altiĝo de kristanismo al la ŝtata religio en la Reĝlando Armenio komenciĝis per amasa persekuto de la paganoj.

Gregorio, protektita kaj apogita fare de la reĝo, kaj liaj hordoj de monaĥoj sisteme detruis la templojn kaj anstataŭ igis ilin per kristanaj preĝejoj ekipitaj per grandaj trajtoj. En Ashtishat (antaŭe Artaxata), elstara centro de la kulto de la dioj, la "mirinda Gregorio" (Faŭsto de Bizanco) detruis la templojn de Vahagn (Heraklo), Astlik (Venuso) kaj Anahit kaj konstruis grandiozan Kristan Preĝejon, la nova "nacia sanktejo" de Armenio. Kaj apud ĝi Gregorio konstruis por si palacon. Li iĝis ĉefepiskopo, la unua post la reĝo, iĝis "Catholicos", titolo kiun ankaŭ la ĉefepiskopoj de Irano, Etiopio, Iberio, Albanio adoptis - kaj senchava vorto, ĉar ĝi (origine) referencas al la tenanto de pli alta financa oficejo. Gregorio la Iluministo, honorita kiel martiro en la Armena Eklezio, sed ankaŭ fare de Gregorio la 16-a. inkludita en la romia martirologio (festo la 30-an de septembro), sed ankaŭ prizorgis sin kaj lian familion: la posedaĵo kiu apartenis al la Katolikado estis konsiderata privata, eĉfamilia posedaĵo. Lia (pli juna) filo Aristakes (325-333), poste partoprenanto en la Koncilio de Niceo, estis ordinata episkopo fare de lia patro kaj lia tuja posteulo kiel Katolikoso. Kaj ĉi tiu alta digno, kiu igis la Armenan Katolikoson estro de dek du diocezoj kaj spirita gvidanto de la lando, restis hereda en la familio de Gregorio ĝis ĝi formortis kun la Katolikoso Sahak (390-438) kaj pasis en la manojn de la plej proksimaj parencoj, la Mamikonierhaus, preterpasis.¹¹ Signife, komence kristanismo nur akiris piedtenejon inter la nobelaro, ŝajne en tute eksterigita formo; ŝi ludis ĉe kortego

Etiko de la nova religio tute ne gravas. La motivo por la konvertiĝo de la reĝo kaj tiel por la kristanigo de la homoj estis nenio alia ol suspekto kaj malamikeco kontraŭ Irano. Armenaj kaj romiaj interesoj renkontis ĉi tie. La romianoj devis konsideri la strategie gravan situon de la lando kaj ĝian konstantan manovron inter la grandaj imperioj. Ili do formis aliancon, kaj kiel kristana Romo ankaŭ kristana Armenio batalis unu post alia.¹²

La unua kristana ŝtato en la mondo - milito post milito "por Kristo"

La bizanca verkisto Faustus, kiu verkis longan historion de Armenio ĉirkaŭ 400, rakontas tiujn okazaĵojn en dekoj da ĉapitroj, raportante 29 venkojn en 34 jaroj. Se oni povus kredi la kristanan aŭtoron - oni ne povas - la persoj plurfoje venis kun 180.000, kun 400.000 soldatoj, ne malofte kun 800.000 kaj 900.000, eĉkun kvar kaj kvin milionoj. Kaj kvankam la kristanoj kelkfoje batalas kun proporcio de 1 al 10, jes, 1 al 100, ili ĉiujfoje neniigas la persan superecon, kidnapante aŭ mortigante virinojn kaj infanojn... "Absolute", laŭ dis Mesrob en 1978 Krikorian, ĉefa kleriko de la Armena Apostola Eklezio, "la kristana religio havis grandan gravecon en Armenio kaj por ĉiuj armenoj en la mondo, ĉar ĝi donis al la armena kulturo novan kaj belan vizaĝon, ne nur en tiu tempo..." Fausto, kompreneble denove emfazas kaj denove: "La armenoj igis ĉiujn persajn trupojn salti trans la rando de sia glavo", "ne lasis iun el ili eskapi", lasis "nenion inan aŭ masklon vivanta", "mortigis la tutan amason de persaj trupoj," "kaŭ zis ĝeneralan sangobanon"13 .

Nova kaj bela vizaĝo...!

Oni sentas sin vive rememorigita pri la Malnova Testamento, pri la masakroj kaj atakoj de la Izraelidoj (p. 73 ss). "La armenoj invadis la teritorion de Persujo - "Ili ŝarĝis sin per multaj trezoroj, armiloj, juveloj kaj granda rabaĵo, kovris sin per senmezura famo kaj riĉigis ekstermezure".

Foje ili tamen agis ankaŭ (sole aŭ kune kun la paganaj persoj) kontraŭ la kristana Romo - ne malpli sukcese, ili detruis la teron de greka teritorio, raportas Fausto, „dum ses jaroj sinsekve“.

Ĉiuj grekoj saltis sur la glavon kaj murdis tiel, ke ili ne lasis eskapi eĉunu el ili", ke "ne estis mezuro aŭ nombro por kiel ili riĝis per trezoroj..."¹⁴.

Komprenoble, vi ĉam batalas kun Dio, fidante Dio, venkas kun Dio, "la granda sorto de venko" venas de Dio, oni kuras la persan tendaron "konfidante je Dio". La Katolikoso, "la granda ĉefepiskopo de Armenio", iras al la batalkampo kun la reĝo. »Ili vidis la buĉadon de la venkitaj trupoj. La tero odoris je la odoro de la kadavroj... Tia estis venĝo por la sanktulo. Gregorio estis prenita fare de reĝo Sanesan kaj lia armeo; ĉar el ili ne restis eĉunu."¹⁵

Komprenoble, homoj ankaŭ perdis siajn proprajn heroojn en la servo de Dio. Kaj estis la Katolika Eklezio, kiu trankviligis, trankviligis kaj instigis homojn, ekzemple "la granda ĉefpastro Wrthanes", filo denove de "la granda ĉefpastro Gregorio". Post aparte dolora perdo, precipe "de la alta nobelaro", la patriarko Wrthanes konsolis ĉujn, la reĝon kaj liajn trupojn, kiel diras la priskriba frazo, "kiu kun granda malgaja malĝojo, larmoplena ploro, malĝoja spirito, granda melankolio, troa lamentado; komparante sin kun la perdo de tiuj, kiuj foriris kun tiuj, kiuj restis"¹⁶.

Tiam sonis la horo de la princo de la eklezio, jam aŭ diĝis la samaj frazoj, kiuj tiam sonoros tra ĉuj jarcentoj: "Konsolu vin en Kristo; ĉar tiuj, kiuj mortis unue, mortis por la patrujo, la eklezioj kaj la donaco de la dia religio, por ke la patrujo ne estus konkerita kaj ruinigita, la eklezioj ne profaniĝi, la martiroj ne malestimu, kaj la sanktaj servistoj ne estus; estu inkluzivitaj en la la sankta fido ne ŝanĝus, la filoj de bapto ne falus en ĉan idolkulton per kaptiteco... Ni ne ploru pri ili, sed honoru ilin laŭ ilia merito, ni starigu eternajn leĝojn pri ili. la herooj tra la lando por ke ĉu memoru sian virton

Kiel potenca gardisto de Kristo, ni faru festenojn kaj estu gajaj..."17

Catholicos Wrthanes nun ordonis, ke oni celebru ŝujare la memoron pri la falintaj, la "atestantoj de Kristo", la "herooj de Kristo", kio nur povis servi por kopii la mortintajn militistojn; dekretis ke en la estonteco ŝuj tiuj kiuj mortis por la patrujo "kiel tiuj kiuj mortis devus esti memoritaj ĉe la sankta altaro de Dio en la tempo de la ofero kaj tiam, kiam la nomoj de la sanktuloj estus laŭ tlegitaj, iliaj estus laŭ tlegitaj. post ili..." Sanktuloj kaj herooj sur unu nivelo preskaŭ ; sur la tiel nomata honoro de la altaroj. Ĉar, li diris, "ili similas al Judaso kaj al Mateo, la Makabeo, kaj al iliaj fratoj

falinta en la milito"18 .

Kaj ĉar ankaŭ la militestro mem falis, la patriarko kaj reĝo ordonis al la filo de la mortinto (ankoraŭ infano) "eduki la junan Artavasd por ke li restu en la rajtoj de siaj prapatroj kaj lia patro,

ĉar Kristo la Sinjoro de ŝuj... faru bravajn farojn,

zorgi pri la vidvinoj kaj orfoj kaj daŭ rigi sian oficon kiel tiun de brava generalo kaj fama militestro dum sia tuta vivo" 19 Pastraro kaj milito .

— jam en la unua kristana ŝ tato en la mondo.

Verkoj de braveco "por Kristo la Sinjoro". La armenoj certe estus batalinta kaj murdi eĉsen la beno de la eklezio.

Sed nun okazis al li, la buĉado estis metafizike pravigita, biblie pravigita, evangelia... Kaj tiel oni daŭ re kverelis, venkante, perdante, sangante. Ili akuzis, laŭ das Faustus, "kiel sovaĝaj bestoj, kiel leonoj." Kampanjoj jaron post jaro, jardekon post jardeko. Tiam ili laciĝis, sopiris al paco kaj esperis la subtenon de sia spirita paŝ tisto. Ili batalis dum 30 jaroj, kiel li mem sciis, ili plendis, 30 jarojn sen batalhalto, 30 jarojn da milito, per glavoj kaj ponardoj, sub lancoj kaj lancoj, en ŝ vito. "Nun ni ne plu eltenas ŝ tion kaj ni ne povas plu batali; estas pli bone por ni subiĝi al la persa reĝo..."20 Sed nun estis Katolikoso Nerses I (364-372/73), ankaŭ lia disĉplo, kiu instruis: "Felicxaj estas la pacaj..." , la

oponis perforte. Kvankam neniel favora al la reĝo,
li daŭ re predikis la batalon por li. Faŭ sto fiere konfirmas tion
altranga episkopo, kiu ekstaris el armea kaj kortega servo »das
aspektoj de militisto" kaj "enviinda vireco inter la
Armiltrejnado", kompreneble ankaŭ kaj denove kaj denove lia subteno
de kristanismo. »La lumo de la ordo de la Eklezio brilis hele
la kondiĉoj de la katolikaj eklezioj plene evidentiĝas
estis aranĝitaj en ĝa beleco, kaj ili multiĝis
Rangoj de sanktaj ceremonioj kaj la nombro da ekleziaj ministroj. Li
pliigis la nombron da preĝejoj, kaj konstruitaj kaj neevoluintaj

lokoj. Same ekestis amasoj da monaĥoj... - neniu

Aliaj en la armena lando iam estis egalaj al li."21

Vera filo de sia eklezio. Kaj nun kiel la armenoj

Fine volis pacon, li ne pensis pri tio

subteno. Reĝo Arsaces volis "pli da milito" (Faŭ sto). Kaj

Kvankam la princo ne estis malgranda pekulo, li klarigis

Patriarko finfine (de as >Leksikono por teologio kaj Preĝejo<

"Renovigisto de religia vivo en Armenio": "Vi nun

vi volas ĝ eti vin en sklavecon al la nacioj, vian vivon en Dio

detruu, rezignu viajn prapatrojn mastrojn, kiuj apartigis vin de ili

Donita al Dio, servu fremdajn mastrojn kaj iliajn malpiulojn

Religio turnas sin al vi... Eĉse Arĝ ak milfoje tiel

estas malbona, li ankoraŭ estas adoranto de Dio, eĉse li estas tia

Se vi estas pekulo, li estas via reĝo, same kiel vi estas en mia ĉesto

diris, ke estas tiom da jaroj kiujn vi havas por vi kaj viaj

Vivo, por la lando, por viaj edzinoj kaj infanoj kaj, kio ĝo pli ol

estas por viaj eklezioj kaj por la promesoj de via kredo

batalis por nia Sinjoro Jesuo Kristo.

Kaj Dio ĝam havas

donis al vi la venkon de lia nomo! Kaj nun vi volas anstataŭ e

Kristo via kreinto de la sendia religio de la magiistoj kaj la

submetiĝu al iliaj servantoj... Eble la Eternulo estos via

Dio disĝ iros vin el la radikoj en kolero, Kaj devigos vin en la premantojn

sklaveco de la nacioj ĝis eterneco kaj la jugo de la

Sklaveco ne plu estos forprenita de vi..."22

Sed la armenoj ne plu volis batali. Faustus raportas grandan krion post la militado, spektaklo, tumulto de la patriarko. Homoj forstrebis, "ĉu ĉi tiuj hejmen, ĉar ni ne volas plu aŭ di ĉi tiujn vortojn"²³ .

Catholicos Nerses I, anstataŭ igita per la kontraŭ -katolika Cunak pro liaj simpatioj por orienta romia Cezareo, estis reinstalita sub la armena reĝo Pap, sed estis venenita fare de li ĉe la repacceremonio en 373. La sekvan jaron, soldatoj de la orienta romia generalo Trajano murdis reĝon Pap ĉe vespermanĝo ĉar li puŝ is ke la Armena Eklezio liberiĝu de Cezareo kaj akordiĝus kun Irano.

Constantinianaj ofendaj planoj kaj "Instrukcioj de la Militoj" de Eklezia Patro Afrahat

Kompreneble, la persa kristanismo jam delonge estus enkorpigita en la Romia Imperio. Jam ĉe la Konkilio de Niceo, eklezia historiisto Eŭsebio - por kiu "imperio" kaj "Oikumene", imperium kaj orbis terrarum, estas identaj terminoj - vidis kun aparta kontento gotikan kaj persan episkopon, "kvazaŭ ambaŭ popoloj estus enkorpigitaj en la imperia preĝejo" (von Stauffenberg).²⁵

Sed jardekon pli frue, verŝajne jam en 314, La armena reĝo estis fininta solenan, ĵuron aliancon kun Konstantino kaj Licinio - apenaŭ io alia ol milita pakto kontraŭ Irano, kiun la komuna religio povis nur plifortigi. La misio de la armenaj episkopoj sub Khosrau II, filo kaj posteulo de Trdat, kiu ankaŭ estis por-Romo, en la kaŭkazaj regnoj signifis ankaŭ vastiĝon de romia potenco. Kaj kiam la persoj atakis Armenion en 334 kaj sasanidaj kavaleritropoj kidnapis la posteulon de Trdat, Konstantino sendis soldatojn sub sian filon Konstantius, kiu, post komencaj malvenkoj, venkis la invadarmeon, per kio ĝia gvidanto, la persa princo Narseh, frato de Sapur II, venkis la invadan armeon. perdis sian vivon. ²⁶ Kiom malproksimen iris la planoj de Konstantino montras, ke en 335 li nomumis sian nevon Hanibaliano, filon de sia frato Dalmacio, "Reĝo de Armenio kaj la ĉirkaŭaj nacioj" kun la tasko regi ne nur Armenion, kies trono nuntempe estis vaka. , sed ankaŭ por sekurigi kaj, se eble, plivastigi la orientan periferion de la imperio.²⁷

Tio rivelas ofensivajn ambiciojn en la Oriento. Kaj kiel Konstantino "de sia propra volo", kiel diras episkopo Theodoret, "li disŝloj de kristana vero en Persio", kiam li lernis

"ke ili estos forpelitaj de la paganoj kaj ke ilia reĝo, sklavo de eraro, preparos multajn aferojn por ili,"²⁸ tiam li adresis leteron al la Perso, kiu sonis tute minaca.

Ĝestis malpli letero ol prediko, patosa konfeso de Dio, kiu malofte aŭ guras bonan por kristanaj potenculoj.

Konstantino libere konfesis en sia epistolo, "ke mi Mi estas dediĉta al la servo de Dio. En batalo, subtenata de la potenco de ĉi tiu Dio, mi, komencante de la ekstremaj limoj de la oceano, sinsekve levis la tutan mondon kun certa espero de savo, tiel ke ĉiuj landoj, kiuj languis sub la servuto de tiaj teruraj tiranoj. kaj, ĉiutaga katastrofo forlasita, langanta, revivigita per ilia partopreno en la ĝenerala plibonigo de ĉi tataj kondiĉoj, kvazaŭ per kuracado. Mi adoras ĉi tiun Dion, mia konsekrita armeo portas lian simbolon sur miaj ĉi ultroj, kaj kien ajn la afero de justeco vokas, ĝi iras, kaj mi tuj ricevas dankon pro tio eĉen la plej grandiozaj venkoj." Post kiam Konstantino klarigis al la Granda Reĝo: ke Dio la

farojn de bono kaj mildeco, ke li amas la humilulojn, homojn de pura koro kaj senmanka animo (ĉi kies kapo li evidente sin vidas), li ne kaŝ is, ke Dio malsame traktas malpiulojn, ke li punas nekredemon, La aroganton. , la aroganta, ke li forbalaos multajn popolojn, tutajn familiojn, kaj transdonos ilin al la submondo. "Mi ne pensas, ke mi eraras, mia frato..." skribas Konstantin. Kaj nur fine li esprimas sian ĝojon - sed denove ne sen minaca subtono - ke "eĉen Persujo la plej grandiozaj pejzaĝoj" estas "ornamitaj" per kristanoj. »La afero iru tre bone por vi kaj ankaŭ por ĉi tiu! Kiel vi, tiel ankaŭ ili! Ĉar tiel vi faros la Sinjoron de la mondo milda, kompatema kaj inklina al vi."²⁹

Por eklezia historiisto Eŭ seb, ĉi tiu alvoko al la Persa reĝo, ke ĉiuj popoloj de la Oikumene el Konstantino, la

stiristo, la Di-instruisto de ĉiuj nacioj. "Universala, "katolika"-determinita ideo de imperio" estas fakte la ĉefa temo de la panegira biografio de Episkopo Eŭsebio pri Konstantino, "kaj ĉi tiu prepariĝas por vidi la kronadon en la planita persa milito" (von Stauffenberg)³⁰ .

La imperiestro vidas sin en siaj religi-politikaj manifestoj plurfoje vokis liberigi la homaron de la plago de la kontraŭ kristana tiraneco por kunigi ilin en la adoro de la "vera Dio" en nova universala kristana regno. Kaj en 337 el ĉi tiuj tempoj, kiam Konstantino - post multe da armilaro - nur morto malhelpis al li militi kontraŭ Irano, skribis Afrahat, la plej maljuna siria eklezia patro, monaĥo, verŝajne episkopo, kaj, kiel lia samlandano Efrem. (p. 131 f), certe fervora Malamiko de la Judoj, liaj "Instrukcioj el la Militoj", verko kiu "estas tute influita de la batakomenco en la Okcidento" (Blum). Eklezia patro Afrahat, "respektinda personeco de granda morala seriozeco" (Schühlein), stimulas kristanojn iri al milito en siaj militaj skribaĵoj.

Li festas la "movadon, kiu okazos en ĉi tiu tempo", la "armeon, kiu kolektas por batalo". Li vidas "armeojn venantajn kaj konkerantajn", "armeojn kiuj leviĝis al juĝo". Li konas la Romian Imperion en la rolo de la kapro, kiu rompas la kornojn de la virŝafaro el Oriento; Ĝustos la reprezentanto de la venanta reĝado de Kristo kaj estos nevenkebla, "ĉar la fortulo, kies nomo estas Jesuo, venas en la armeo, kaj la tuta armeo de la regno portas sian armilon"³¹ .

Jesuo en la armeo, Jesuo kiel generalo, kiel buŝisto - en la 4-a jarcento. Jarcento kiel en la 20-a, en la unua mondmilito, en la dua mondmilito, en Vjetnamio...

Sapur II (310-379), komence tolerema de kristanismo kiel liaj antaŭuloj Nerses (293-303) kaj Hormisd II (303-309), nun vidis la kristanojn kiel romiaj spionoj kaj ŝajne serĉis konflikton. Sed li unue volis plifirmigi sian imperion interne, farante la samon kiel Konstantino. Kaj kiel

Laŭ Sapur, tiu enlanda politika forto estis serĉata tra kristanismo tra la plia vastiĝo de Mazdaismo kiel ŝtata religio.

Jes, same kiel Konstantino vokis la Koncilion de Niceo por stabiligo (p. 362), tiel Sapur kunvokis sian religian konferencon, ĉe kiu lia ĉefo amasigita Aturpat limigis la oficialan ŝtatkulton de disidentoj kaj determinis:

"Nun kiam ni havas la (vera)

Vidinte religion sur la tero, ni forlasos neniun al ilia falsa religio, kaj ni estos tre fervoraj."32 Kontraŭ kiu estis ĉefe direktita tiu Persa Koncilio, la Granda

Reĝo alfrontis ĉiam kreskantan kristanan fronton. Ĉar estis evidentaj danĝeroj ne nur ekstere; La persaj kristanoj mem estis ankaŭ kuraĝigitaj per la triumfo de sia religio en la Romia Imperio.

Fine de la 3-a jarcento, en la ĉefurbo Seleŭkio-Ktesifono, episkopo Sabta tiel pasie predikis pri la "venko de nia Sinjoro", la fanfaronado de reĝoj kaj la pasemo de la tera potenco, ke li devis poste fuĝi. Sed la ambicia episkopo Papa Bar 'Aggai ankaŭ puŝis por unueco postulante prioritaton super siaj kunepiskopoj, la centra gvidado de la persaj kristanoj, t.e. speco de persa patriarkeco. Tio signifus firmiĝon, (eĉ) pli okcident-orientitan eklezion, kaj ĝuste tial Paĝo trovis la subtenon de okcidentaj prelatoj, precipe de la episkopo de Edessa, la hodiaŭa turka Urfa, iam grava bazo de kristana misio. Tamen, paĝo, la unua en la linio de Catholicoi (pli postaj Patriarkoj) de Seleucia-Ctesiphon, ankaŭ havis malamikojn ene de sia propra pastraro, inkluzive de eĉlia arkipreposto Simeon. La persa kortego antaŭ enigis tiun opozicion kaj venkis tiom kiom la Persa Eklezio, konfesinde nur en 423/24, sub Dadiso' finfine deklaris sin aŭ tocefala, nuligis ĉiun apelacian rajton al okcidentaj patriarkoj kaj la "Catholicos de la Oriento" respondecis nur pri "Kristo" - sendependeco kiun la respektiva estro de la Persa Eklezio konservis, ĝis la 33 seĝo-posedanto kiu nun loĝas en San Francisco, Usono.

Kvankam Sapur II vidis sin sub premo por la momento, kvankam Ĉiam pli potenca Konstantino staris ĉe la limoj, kvankam la Persa Eklezio estis suspektita, apenaŭ erare, de koluzioj kun la romia hereda malamiko kaj interne, laŭ la Kroniko de Arbela, "Judoj kaj Maniĥeanoj, la malamikoj de la kristana nomo," estis krevigitaj en la magiistojn "ke la kristanoj estis ĉuj spionoj de la romianoj", ekzistis neniu ŝtata persekuto de kristanoj.

Maksimume okazis du lokaj pogromoj (318 kaj 327), sed tiuj eĉne estas certaj kaj povas esti nur legendaj. Sed kiam Konstantino mortis en 337 anstataŭ marŝi, la persa reĝo opiniis, ke venis la tempo por reakiri la iam perditajn kvin mezopotamiajn provincojn inkluzive de Nisibis (p. 336), sed malsukcesis ĝuste pro tiu ĉi forte fortika urbo, kiu sukcese defendis sin sub la gvidado de ĝia episkopo 34 Laŭ la Kroniko de Arbela, ĝuste la malsukcesa sieĝo igis Sapur agi senkompatate kontraŭ la eklezio.

"La reĝo retiriĝis minace kaj ĵuris ke li ekstermos la romian kredon de siaj teroj La persekuto komenciĝis en 340. Dekreto devigis Simon

Bar Sab-."

ba'e, la episkopo de la ĉefurbo, kaj "la tuta nazarena popolo" por duobligi la premion kaj duobligi la imposton kiel kompenso por rifuzita militservo (p. 262)! "Ili loĝas en nia lando, sed estas simpatiantoj de la imperiestro, nia malamiko." Ankaŭ la kristanoj estis akuzitaj pri malestimo al la zoroastra ŝtata religio kaj la persa reĝa kulto. Krome - kun la helpo de la Okcidenta Eklezio - influis la forta unueco de iliaj antaŭe sendependaj komunumoj, same kiel la malnova malamikeco inter kristanoj kaj judoj, al kies kredo la patrino de Sapur II, reĝino I'phra Hormiz, konvertiĝis, dum aliflanke imperiestro Konstantino havis pli traktitan kontraŭ judan politikon (p. 272 f). La Katolikoso Simon Bar Sabba'e (344), kvin episkopoj kaj 97 presbiteroj kaj diakonoj iĝis viktimo de la unua persekuto de Sapur. Sed la ekstermkampanjo, kiu daŭris jardekojn, havis ĉefe politikajn kialojn, kvankam kompreneble ankaŭ religiaj motivoj ludis en la fono gravan rolon.

ludis" (Blum) kaj "la kristana pastraro portis konsiderindan kvanton da kulpo" (Rubin).³⁵ La militoj kun la persoj daŭris.

Post ilia fiasko ĉe Nisibis, la filo de Konstantino Konstantius unue metis Arsaces, la filon de la blindigita reĝo Tiran, sur la armenan tronon en 338 kaj en la sekvaj jaroj plurfoje avancis trans la Tigrison en Iranon. En 344, aliflanke, grava batalo proksime de Singara alportis gravajn perdojn, precipe al la romianoj.

Sed la persa armeo, kiu ĝis la 6-a jarcento konsistis ĉefe el kavaliroj kaj bando de servutfarmistoj, ankaŭ estis grave malfortigita kaj la kaptita heredonto de la trono estis mortigita de romiaj soldatoj. En 346 kaj 350 la persoj provis denove konkeri Nisibison, kaj en tiu ĉi lasta kaj plej longa sieĝo, kiu daŭris pli ol tri monatojn, Sapur eĉpermesis ke la Mygdonius, kiu fluis preter la urbo, estu deturnita kaj rapidi kontraŭ la parte disfalantaj muroj.³⁶ St. Efrem, mem el Nisibis, gloris la reziston de episkopo Jakobo, lia instruisto, kaj tiun de aliaj episkopoj dum la ripetaj

ĉirkaŭbaradoj de la persoj en tuta kolekto de kantoj. Kaj Teodoreto, kiu kontraŭ lia volo estis la ĉefpastro de Ciro ekde 423, laŭdis ankaŭ Jakobon, la "protektanton kaj generalon", la "dian homon". Post kiam la inundoj de la rivero trafis la urbomuron "kiel maŝino", li riparigis ĝin dum la nokto "kaj starigis sur ĝi la militmaŝinojn per kiuj li forpelis la atakantojn; Kaj li faris tion sen alproksimiĝi al la muro, petegante la Sinjoron de la Universo por lia helpo interne, en la templo de Dio. Jam en la 4-a jarcento, episkopoj povis batali per militmaŝinoj kaj esti "generaloj" sen sangi siajn manojn! "Li brilis per la splendo de apostola pleneco de graco."³⁷

Poste, neniu krom imperiestro Joviano, kiu estis tiel taksita de la pastraro (p. 340 f), transdonis la fortan Nisibis, ĝi losilan postenon, al la persoj - kaj eklezia instruisto Efrem, ege seniluziigita, nun translokiĝis al Edeso kaj asertis ke la pagana imperiestro Juliano

fordonis Nisibis (p. 336)! Jes, Joviano, la kristana reganto, entreprenis per kontrakto ne plu subteni Arsaces II de Armenio, la fidelan kristanan klienton kaj aliancanon, kontra Persio.38 Kiam en 371 roma armeo sub imperiestro Valento kaj persa armeo sub Sapur II en Armenio Kiam ili denove marŝ is unu

kontraŭ la alia, paca interkonsento estis atingita kaj ambaŭ retiriĝis. Eĉkiam Teodosio la 1-a sendis romiajn trupojn al Armenio denove en la 1980-aj jaroj, ili sindetenis de batali per armiloj kaj iniciatis la dividadon de la lando. Ĉar ambaŭ Sapur III. (383–388) same kiel Bahram IV (388–399) estis fervoraj atingi interkonsenton kun sia okcidenta najbaro.39 Tamen, la persaj kristanoj, super kiuj 40 episkopoj regis tiutempe, sub Jezdegerd I (399 ĝis 420) , vere flaris la matenan aeron. Li malkaŝ e kontraŭ batalis Mazdaismon kaj la Zoroastrian-pastraron kaj estas tial rigardita en ilia tradicio simple kiel la "pekulo", sed en la kristana literaturo de Sirio kiel "la kristano, la benita de reĝoj". Jezdegerd ofte

estis konsilita fare de episkopo Maruta de Maiphkerat (Martyropolis), la reorganizanto de la persa eklezio, kaj ankaŭ permesis du sinodojn. En 420, delegacio gvidita fare de episkopo Akakios de 'Amid (sur la supra Tigriso), kiu ekaperis ĉe la persa tribunalo nome de imperiestro Teodosio la 2-a, devigis ŝajn kanonojn validajn por la Okcidenta Eklezio ankaŭ por la Oriento, tiel denove fortigante. la unueco de la Eklezia Kristanismo trans limoj. Sed kiam la persaj kristanoj, tromemfidaj kun la subteno de la ŝtato, atakis la fajrokulton kaj fanatikan episkopon, St. Abdaso, kiu eĉdetruis fajrotemplon en Susiana, retiris la favoron de Jezdegerd de ili en la lasta jaro da sia regado. Episkopo Abdas, "ornamita per multaj kaj diversaj virtoj", estis alfrontita "en trankvila maniero" fare de la reĝo kaj, post lia rifuzo rekonstrui la Pireon, estis ekzekutita (festeno la 5-an de septembro). Supoze la ordo "detruu ŝajn preĝejojn" (Theodoret) sekvis. Kaj kiel

Kiam Orienta Romo ne sukcesis ekstradicii kelkajn rifuĝintojn kristanoj, milito eksplodis inter la du imperioj en 421 kaj packontrakto estis subskribita la venontan jaron kiu laŭ supoze daŭ ris 100

jarojn, sed ne daŭ ris dudek.⁴⁰ La Armena Eklezio. finfine disiĝis tute de orienta Romo kaj ĝia "patrineklezio". Gregorio la Iluministo, kiu estis kreskigita kaj ordinita kiel kristano tie, ordinis siajn du filojn mem. Estas vere, ke iliaj posteuloj en la katolikato ĝis Nerses ricevis sian preskribon denove en Cezarea. Sed ekde lia filo, la patriarko Sahak (390-438), neniu Katolikoso estis ordinita en Cezareo. Organize kaj dogme, la Armena Eklezio evoluis en sendependan nacian eklezion, sendependa de kaj la siriaj Monofizitoj kaj Romo. Eĉhodiaŭ ŝ i emfazas sian egalecon kun la papofico. Same kiel la roma Eklezio, ĝi pretendas apostolajn originojn (per la apostoloj Tadeo kaj Bartolomeo), jes, kiel la roma eklezio, ĝi spuras sian fondiĝon ĝis Jesuo Kristo mem – jen kaj jen “pia” mensogo.⁴¹

7-a ĉapitro

La kristanaj filoj de Konstantino kaj iliaj posteulo

»La imperiestroj fariĝis multe pli fervoraj kristanoj ekde Konstantino, kiam ili estis antaŭ nacioj.»

Frank Thiess ¹

»La plej kristana imperiestro estas do la protektanto de ĉiuj kristanoj li prizorgas iliajn interesojn kie ajn ili loĝas; La posteuloj de Konstantino adoptis tiun konvinkiĝon kaj devontigon kiel konsistigan parton de la kialo de ŝtato. Kaj ili algluiĝis al ĝi.»

KK Malgranda ²

»La alianco inter kristanismo kaj la Romia Imperio... transdonita al la civitanoj de la Romia Imperio en la 4-a kaj 5-a jarcentoj. Jarcento ideo pri la lastaj aferoj, pri la signifo kaj celo de sia propra ekzisto - tute nova mondkoncepto, kiu povus antaŭ diri havi longan vivdaŭron. La imperio povus esti rigardita kiel kristana institucio, kaj se kristanismo traktis la celon de alportado de la paco de dio al ĉiuj homoj, la imperio en victurno traktis celojn kiuj ankaŭ celis pacon.»

Denys Fojno ³

Tio sonas promesplena: tute nova mondkoncepto, la imperio kristana institucio kun celo de paco kaj la imperiestroj eĉ pli fervoraj kristanoj... Fakte, la filoj de Konstantino - Konstantino la 2-a, Konstancio la 2-a kaj Konstans, en sia triunuo, estis Patro. , eĉ priskribita de episkopo Eŭ sebio kiel la surtera bildo de la Sankta Triunuo - ĉio nobeligita de la "heredaĵo de kredo", la "infanaĝo de Dio", la "qualitas Christiana". Unuflanke, Konstantino la 1-a precipe kuraĝigis ilian religian edukadon ili "agis kiel fanatikaj subtenantoj de la nova kredo" (Browning); Aliflanke, preskaŭ de infanaĝo, gvidataj de spertaj prefektoj, ili estis senĉese antaŭ la trupoj en la purpuro kaj batalis sur malproksimaj frontoj kiam ili estis nur dekkvin, dek du, dekunujara. Bonaj kristanoj - fortaj soldatoj! Idealo, kiu portas la religion de paco, kiu neniam alportas pacon, tra jarmiloj.4

Establigo de la unua kristana dinastio per relativaj masakroj

Ĝenerale, la ekzemplo de la imperiestra patro starigis grandan precedencon. Tuj kiam li estis morta, en aŭgusto 337, Konstantino la 2-a - kiu sentis sin esti aparte sendita reganto de Dio, "episkopo de episkopoj" kaj ofte praktikis seksan asketismon - havis la plej multajn el la viraj parencoj de la imperia familio en Konstantinopolo. mortigite: liaj du, onklo kiu estis longe ĉirkaŭ ita de spionoj, duonfratoj de imperiestro Konstantino Dalmatius kaj la malamo de la sanktulo. Helena persekutis Julius Constantius, la patron de imperiestro Julian. Krome, ne malpli ol ses kuzoj kaj multaj nepopularaj personecoj de la kortego; inkluzive de la preskaŭ ĉiopova pretora prefekto Ablabio, kies filino Olimpio estis fianĝita al Konstans kiel infano. (Ŝi poste edziĝis al Konstancio kun la armena reĝo Arsaces la 3-a, post kio ŝi mortis pro veneno, kiun la iama edzino de la princo miksis en sian komunumvinon de subaĉetita pastro.) Nur kvinjara Julian (li estos) estis ŝi parita, en Kristana karitato sur unu

Murdite en la persa kampanjo: p. 333 f) kaj lia dekdujara duonfrato Gallus, kiu estis tiel fine malsana tiutempe ke li ŝajnis perdita (lia kapo falis en Istrio en 354: p. 325). Sed same kiel Konstancio estis kristano, tiel estis la plimulto de liaj obeemaj buŝtoj, soldatoj de la gardisto, el kio Julian konkludis "ke ne ekzistas sovaĝaj bestoj pli danĝeraj por homoj ol kristanoj estas por siaj samreligianoj". Kaj same kiel neniu ekleziulo kulpigas la murdojn de parencoj de Konstantino, ankaŭ neniu kulpigas tiujn de la pia Konstancio, unu el la "famaj kristanaj regantoj" de la jarcento (Aland). Prefere, Eŭsebio ŝajnis pravigi la masakron per "pli alta inspiro". En Konstancio, la episkopo trafe skribas, Konstantino vivas. Li laŭdas la multoblan parencon murdinton kaj konstantan militiston Konstancio same kiel la batalheroon kaj familian buŝton Constantine.

Imperiestro Konstancio, post Amiano modelo de krueleco, Episkopo Eŭsebio de Nicomedia, la unua tutoro de Julian, baldaŭ ordonis al li neniam paroli al li pri la fino de lia familio. Kaj kiam Julian kaj Gallus poste pasigis ses jarojn en Macellum, soleca, malluma montara fortikaĵo – „sen iu ajn permeso alproksimiĝi al ni“, memoras Julian, „sen seriozaj studoj, sen libera konversacio, meze de brila servistogrupo. ...« - imperia sekreta agente sugestis al la pli maljuna Gallus, ke Konstancio estas senkulpa pri la morto de sia patro, la ekstermado de sia familio, la ago de ebria soldato super kiu li ne plu havis potencon.⁶

Unuaj militoj inter piaj kristanoj

Post la buĉado, la filoj de Konstantino disigis la militakiro inter si.

La plej maljuna, Konstantino la 2-a (337-340), ricevis la okcidenton, Gaŭlio, Hispanio, Britio (kun la loĝejo en Treviro), la plej juna, Konstantino (337-350), la mezo: Italio, Afriko, Grekio (kun la Loĝejo en Sirmium, hodiaŭ Mitrovicz/Serbio) kaj Konstancio la 2-a (337-361), kiu devis pluvivi kaj heredi ĉiun, ricevis la Orienton, per kio li loĝis en Antioĥio ĝis 350, krom se li estis dum kampanjo.

Baldaŭ okazis disputo inter la plej aĝa kaj la plej juna

landlima disputo kondukas al milito. Konstantino la 2-a faris surprizan antaŭeniĝon en Italio de Gaŭlio komence de 340, sed estis embuskita proksime de Aquileia sturmante Alpan enirpermesilon. La generaloj de Konstantino mortigis lin kaj ĵetis lian korpon en la Alsa. Ĉar Konstancio la 2-a, kiel montros la sekva ĉapitro, havis la batalantajn kristanojn sur siaj manoj, precipe la persojn en la oriento, Konstancio senĝene ekposedis la tutan okcidenton.

La deksejara junulo, mastro de du trionoj de la vasta imperio, estis la nura filo de Konstantino baptita kaj estis speciale edukita de frua aĝo ĝis la ĉasteco, pinto de la kristana virto. Li efektive evitis virinojn, sed ĝuis blondharajn ĝermanajn knabojn, ostaĝojn aŭ sklavojn, kun kiuj li ofte iris en arbarojn malproksime de homoj por ĉasi kaj amori – kaj samtempe laŭleĝe kontraŭ batalis pederastion. Li ankaŭ batalis kontraŭ la Frank kaj Alemanni, gvidis kampanjojn en Panonio kaj Britio, plenigis katolikajn preĝejojn kun preskribodonacoj kaj ne ŝatis je la prelatoj petpetantaj monon tute ĉirkaŭ li.

Li prirabis la imperion eĉ pli ol sian patron. Li provis solvi sian konstantan mankon de mono per marĉando en oficejo, pliigante impostojn, kaj inflacion kiu nur influis la senhavulojn. Kaj dum tiu ĉi financa politiko, rigoraj disciplinaj mezuroj en la armeo kaj lia fiereco igis lin pli kaj pli malamata, li provis igi sian Arian-mensan fraton Konstancio obeema al la katolikoj, eĉ plurfoje minacante militon.⁸

En la imperio de Konstan ĝi okazis unuafoje, ankoraŭ milde Detruo de temploj proksime de Romo kaj pliigita vizito de la Donatistoj. Ĉar la mono de la imperiestro ne subaĉetis ilin, kaj la maljuna Donato sufiĉe bruske malakceptis ĝin, Konstans konfiskis la havaĵojn de obstinaj klerikoj kaj, per armila forto, transdonis Donatistajn preĝejojn al la katolikoj. En 347, ribelo en Bagai estis sange subpremita, loka episkopo Donatus estis ekzekutita, kiel estis episkopo Marculus, la ĉef-sanktulo de la donatistoj. Macarius, la imperia komisaro, laŭ dita de la katolikoj kiel la "rekomendanto de sankta celo", havis aliajn ĉefajn paŝtistojn ligitajn al kolonoj kaj vipitaj. Oni jam parolis pri "Makaria persekutado". Pluraj donacistoj venkiĝis al torturo en la kelkarcero en aŭ gusto. Multaj fuĝis, aliaj estis ekzilitaj. Donatus mem ŝajne mortis kiam li estis prenita al maro. La ŝtato sekvestris la aktivaĵojn de la ekzilitoj. Nur post severaj pogromoj, kiuj daŭris ĝis 362, la rezisto en Numidio kolapsis, kaj la katolikoj, kiuj kunvokis la imperian armeon, laŭ dis Dion pro la nova unueco.⁹

Dume, la 18-an de januaro 350, generalo Magnentius, hejmanto de Amiens kaj filo de Frankonia patrino kaj brita patro, leviĝis kontraŭ la Okcidenta Imperio en Autun (Lyon). Supozeble li estis pagano, kiel sugestas postaj literaturaj fontoj, sed verŝajne kristano, kiel videblas el la moneroj monfaritaj de Magnencio. La frankoj kaj saksoj subtenis lin, kaj ĉiuj rejnaj urboj kaj fortikaĵoj falis en liajn manojn. Britio, Gaŭlio, Italio kaj Afriko rapide rekonis lin kiel imperiestron. Li avancis ĝis Libio, kaj episkopo Athanasius, kiu "supozis pli ol lia statuso permesis kaj ankaŭ enmiksiĝis en eksterlandaj aferoj" (Ammian), skribis leteron en sia propra mano al la uzurpanto, kies trupoj jam estis en lia distrikto Letero kiu, kiam Konstancio ricevis ĝin, li elokvente neis al Dio kaj al sia solenaskita Filo kaj priskribis ĝin kiel falsaĵo de la "Arians". La sanktulo faris ĉion por liberigi sin. Li akuzis Magnentius je malfideleco, rompante sian ĵuron, sorĉadon, murdon - sed poste li nomis ĝin

ribelanto, la "Satano", sed denove, sufiĉe suspektinde, reĝo, kiun Konstantius mortigis. Vaste malamata, Konstans provis eskapi al Hispanio, kie li neniam estis, sed estis persekutita de Gaiso nome de Magnencio, trenita el la preĝejo de gaŭ la Pireneo-nesto malobservante la rajton al azilo kaj mortigita.¹⁰ Magnentius,

de kompreneble, la unua ĝermana kontraŭ-imperiestro kaj la plej danĝera el ĉiuj uzurpantoj, kiuj minacis Konstantion - entute ses ne povis longe ĝui lian venkon, Kun forto pli ol duoble pli forta, la imperiestro marŝis de Balkano al Danubo por la "Sankta Milito". Laŭ Teodoreto, Konstantio eĉ ordonis bapti la paganojn en sia armeo. Kaj Philostorgios, la daŭriganto de la eklezia historio de Eŭsebio, vidas la batalon la 28-an de septembro 351 apud Mursa (Esseg, hodiaŭ Sisak en Jugoslavio), verŝajne la plej multekosta de la jarcento, unu el la grandaj masakroj de nacioj en la historio, kiel religia batalo. Eble Magnentius perdis ilin ĉar lia kavaleriogvidanto, la franka kaj kristana Silvanus, transfuĝinta al Konstantius kun la elita kavalerio, kvankam antaŭ la renkontiĝo. El 116,000 soldatoj, 54,000 laŭdire falis aŭ dronis en la Draŭo, 24,000 al Magnentius kaj 30,000 al Konstantio, kiu tamen singarde evitis la batalkampon. Post lerte vekinte la "religian" entuziasmon de siaj militistoj, li preĝis malproksime de la interpafado en martira kapelo kune kun episkopo Valento de Mursa, al kiu anĝelo promesis venkon nokte. (La afero alportis la prelaton, lertan oportuniston, kiu plurfoje ŝanĝis teologiajn frontojn, iĝante Arian, Katoliko, Arian denove, grandan influon sur la pia, fantomkredanta monarko.) Nur la sekvan tagon ŝia Moŝto eniris la batalkampon kaj dispremis kelkajn antaŭ la amasoj da kadavroj Larmoj - verŝajne la ĝojo de triumfo. Sed Magnentius ankaŭ estis forpelita el Italio en 352, suferis alian malsukceson en Gaŭlio kaj la 10-an de aŭgusto 353, kiam lia kastelo estis jam ĉirkaŭita, li falis sur sian propran glavon en Lyon, antaŭ eĉ liaj plej proksimaj amikoj, eĉ lia frato Desiderius kaj liaj patrino, mortigo. Konstantio lasis tion

Portante la kapon de la malamiko tra la lando kaj senkapigante sennombrajn homojn. Liaj voktoj serĉis en ĉiuj provincoj de la Okcidento kaj sendis la kulpulojn kaj la senkulpulojn egale al la tribunalo en feroj por esti juĝitaj. 11

Kristana stilo de registaro de Konstancio

Imperiestro Konstancio la 2-a, hardita kaj energia, sed ankaŭ ruza kaj plena de suspekto, ne nur faris kelkcent juĝajn murdojn kontraŭ supozataj subtenantoj de detruitaj rivaloj, kontraŭ suspektindaj generaloj, subuloj, iliaj amikoj kaj helpantoj. Ne, la "religiosissimus imperator", kiu preferis perfidajn formojn de morto, ankaŭ konstante militis: kontraŭ la persoj, la alemanoj, sarmatoj, kvadoj; ĉiam ege peniga, malrapida, sed ankaŭ konscienca, ĝisfunda, de Mezopotamio ĝis Rejno, ofte postlasante nenion krom bruligita tero.¹²

Lastatempe, tamen, la "Enketoj pri romia ekstera politiko en la malfrua antikva tempo" de Stallknecht emfazas la intencon de la imperiestro pacigi, la nuran pruvon de armea forto por sekurigi la landlimojn, kaj lian preferon por la strategio kiu kostis la malplej soldatoj. "Tuj kiam la barbaroj petis pacon, li eniris intertraktadon kaj finis la traktaton, se ili konsentas pri liaj kondiĉoj. Sed kiu ne faras pacon kiam la malamiko akceptas liajn postulojn! Ankaŭ devas

Stallknecht koncedas ke Constantius rigardis "la nevolemon mem akcepti siajn kondiĉojn kiel senkaŝan spitemon", "kiun li punis per sango"; Mi hezitis kiam la afero estis dubinda, sed frapis kiam ĝi estis certa. Ja ĉi tiuj studoj pri roma "ekstera politiko" inter 306 kaj 395, t.e. en la unua kristana jarcento, estas tute studoj pri ununura ĉeno de militoj! Konstancio amis la kunulon de armeaj pastroj, kiuj havis la odoron de sankteco – ja li estis «siamaniere serioza pri la ordonoj de la Kristana Eklezio» (Lietzmann)¹³. Ĝenerale, la milda kabineta politikisto, ĉi tiu kortega kolektivo de episkopoj, havis la plej intiman rilaton kun la religio. Jes, la "unua reprezentanto de la dia graco" (Seeck) sur la roma trono, kiu oficiale ŝatis nomi sin la Sinjoro de la tuta tero kaj "Mia Eterneco".

(aeternitatem meam), ankaŭ kredis ke li estas la elektita instrumento de la Plejaltulo kaj ke li estas sub la protekto de anĝelo, kies aerajn, malklarigitajn konturojn li foje opiniis ke li povas vidi sin. Li insistis pri ĉasteco eĉ pli ol sia knab-ama frato. Tuj post lia sanga registara debuto, li apartigis virinojn kaj virojn en la kelkarcerojn. Kaj li minacis per morto parencajn geedziĝojn, kiujn la pastraro kondamnis. Unu el liaj dekretoj konfesis: "Ni ĉiam fanfaroni pri nia kredo kaj esti feliĉaj, ĉar ni scias, ke nia imperio estas tenata kune pli per religio ol per atingoj kaj laboro aŭ ŝ vito de la korpo."¹⁴ Estas kompreneble, ke ĉi tiu imperiestro estis la Kristana Pastro estas eĉ pli favorata ol sia patro, ke li plurfoje konfirmas, vastigas kaj pliigas iliajn privilegiojn.

Konstantino sendevigis la pastraron de komercimpostoj, kaj Konstantius ankaŭ sendevigis ilin de domimpostoj kaj ŝ tataj poŝ taj servoj. ³⁵⁵ li malpermesas alporti episkopojn antaŭ publikajn tribunalojn, "ĉar fanatikaj spiritoj alie havus la senliman ŝ ancon akuzi ilin." Li ankaŭ ne nur sendevigas klerikojn de la pli malaltaj publikaj servoj, sed ankaŭ ordonas: "La edzinoj de pastraro kaj ankaŭ iliaj infanoj kaj iliaj servistoj, viroj same kiel virinoj, kaj iliaj infanoj devus daŭ re esti kaj por ĉiam esceptitaj de impostpagoj kaj esceptitaj de tiaj publikaj Atingoj." Sed tiu ĉi koncesio nur pelis la pastraron - tipan de la tuta kristana historio - al pliaj deziroj. Tiel la Koncilio de Rimini postulis "ke impostodeva posedaĵ o kiu ŝ ajnas aparteni al la eklezio devus esti malŝ arĝita de ĉiuj specoj de publikaj servoj kaj ke ĉiuj postuloj devus ĉesi"; kiu ŝ ajne estis devigata dum mallonga tempo.¹⁵

Konstancio, kiu, kiel sia patro, estis baptita nur ĉe la fino de sia vivo (kaj ankaŭ fare de ariano, Eŭ zoio de Antioĥio), estis ariana kristano. Kiel rezulto, la ekleziaj patroj, kies malsukcesoj ofte estis motivitaj per politiko, kalumnis lin.

eĉalta perfido. Lucifero de Calaris plendas: "Ni, kiuj estis nomumitaj episkopoj de la Sankta Spirito, devus indulgi vin, kiuj estas lupoj? ... Kiu estas pli malsaĝa ol vi ..." Eklezia instruisto Hilario komparas la imperiestron kun Nerono, Decio kaj Maksimiano; Kompreneble, li eldonas sian libron nur post la morto de tiu, kiun li insultis. Eklezia instruisto Atanazio, lia ĉefa kontraŭulo, metas lin apud multnombraj bibliaj apostatoj, insultas lin kiel homon, kiu malobeas sian vorton, perversas la leĝon, ne plu estas prudenta, estas pli malbona ol la paganaj imperiestroj. Li flankenbalaas lin kiel gvidanto de malpieco, komplico de krimuloj, la Antikristo. "Pli malbonajn titolojn ol Atanazio donas al li estas malfacile imagi" (Hagel)16 .

Richard Klein ĵus serĉis tion de la Doktoro de la Eklezio

"La bildo de Princeps Arianorum Constantius, desegnita kun persona ĉagreno kaj politika sofistikeco kaj adoptita de multaj aliaj, estas mallerta falsaĵo de la vero." La bildo de Konstancio daŭre estas disvastigita, sed estas nur kliŝo. Kaj povas esti iuj aferoj ĝuste apertaj, precipe la fakto, ke ĉi tiu imperiestro ĉefeniam estis motivita de religio, sed de politiko, potenco, kiel lia patro - kaj la pastroj.

17

Ĉi tio ankaŭ estas ilustrita de la "misia vojaĝo" de la hinda Teofilo al la araboj ĉirkaŭ 340.

Ĉar Teofilo, kiu alvenis en la Romia Imperio kiel ostaĝo, estis kreskigita de Eŭsebio el Nikomedio kaj, verŝajne ankaŭ per li, fariĝis episkopo baldaŭ antaŭ sia vojaĝo, kaj kiel estro de la imperiestra ambasado okupiĝis malpli da mision ol politiko (kompreneble, esence la sama afero). La imperio havis gravajn komercajn politikajn interesojn en la serĉata "Arabia Felix" (Suda Arabio), kie orientaj ŝipoj kun siaj multekostaj importado estis transŝipitaj surtere, kiun episkopo Teofilo, kiu vojaĝis kun tuta transportfloto, antaŭenigis subaĉetante la ŝejoj. Ne estas mencio de konvertiĝo, fondo de diocezo aŭ preskribo de pastroj ie ajn. Kaj kie li konstruis "domojn", estis percepteblaj politikaj aŭ ekonomiaj ambicioj malantaŭ ili. Do li konstruis preĝejojn en Tapharon ĉe la Ruĝa Maro ĉar ĝi estis la ĉefurbo de la

Landes, dua preĝejo en Adane ĉe la Hinda Oceano ĉar tio estis grava komercpunkto, grava por la romia hinda komerco, tria preĝejo ĉe la enfluejo de la Persa Golfo, kie ili precipe volis allogi la loĝantaron. Konstancio estis interesita pri influado de la araboj kaj iliaj princoj, kiuj estis simple devigitaj submetiĝi al persa armetrupo.

Estonte ili ne plu ataku la romiajn landlimajn areojn, sed prefere la najbaran teritorion; devus eble esti aliancanoj de la romianoj, aŭ almenaŭ ne iliaj malamikoj, en la venonta milito kontraŭ la persoj, la ĉefaj kontraŭ uloj de Romo en la Oriento. Do la misiista episkopo ne kunportas 200 Bibliojn kiel donacojn, sed prefere 200 elektitajn kapadocian bredĉevalojn sur speciale preparitaj ŝipoj.¹⁸ Kiel nature la ekzistokialo estis la decida faktoro por Konstancio montriĝis ankaŭ en Armenio, kie li jam jam estis; havis sperton kiel Cezaro kolektis (p. 301).

Kiam la Katolikoso Nerses serĉis vicigi la Armenan Eklezion kun la greka kaj kondukis en por-romia maniero, tio nature signifis pli fortan ligon inter Armenio kaj la Okcidento. Do ĝi estis tute en la menso de la imperiestro. Sed kiam la patriarko pli kaj pli vastigis sian potencon, ĉirkaŭ is sin per forta militistaro kaj ŝajne aliĝis al la feŭdaj sinjoroj, eĉkiam li akre riproĉis Arsaces, la armenan reĝon, pro la murdo de sia nevo Knel kaj la edziĝo de sia edzino. Pharantzem, post kio la reĝo anstataŭ igis lin kun la (kontraŭ-)patriarko Tsunak, tie, en tiu perforta disputo, Konstancio neniel subtenis la riproĉtan legitiman episkopon. Prefere, li forlasis Nerses, kiun li antaŭe apogis, kaj staris apud Arsaces, lia plej grava orienta partnero. La reĝo estis por li pli grava kiel aliancano kontraŭ la persoj ol la Katolikoso, kiun Arsaces nun sendis en ekzilon, el kiu li revenis nur naŭ jarojn poste.¹⁹

Kiel lia patro, Konstantius ankaŭ servis kristanismon kiel politika instrumento, ne inverse. Ekde la komenco de sia sola regado li do strebis al eklezia unueco; tamen,

male al Konstantino, kun la helpo de la Arians. Do li iom post iom sendis sufiĉe multajn katolikajn prelatojn en ekzilon, inkluzive de Atanazio, Paŭlo de Konstantinopolo kaj Hilario de Poitiers. Aliajn li tenis por longa tempo, kiel ekzemple papo Liberius kaj Hosius de Cordoba. "Kion mi volas, oni devas konsideri eklezian leĝon," li deklaris en Milano en 355.

"Aŭ vi obeas, aŭ vi ekziliĝas." Kaj en 359 li submetiĝis al preskaŭ ĉiuj episkopoj de la Okcidento en Rimini (p. 393 p.).

Li daŭrigis ankaŭ la persekuton de la donatistoj en Afriko, kiun jam iniciatis Konstantino (p. 273 ss) kaj foje eĉekagis kontraŭ ariana grupo, la Eunomianoj, kie li laŭdire ekzilis 70 episkopojn.²⁰

Konstancio jam punas la judojn pli brutale ol sia patro. A

Leĝo de la jaro 339, kiu nomas ĝin "malutila sekto" kaj ĝiaj kunvenejoj "foirejoj" (conciliabula), malpermesas ajnan malhelpon al judo, kiu volas iĝi kristano kaj trudas morton per fajro pro malobservoj. Sed se judo povis kaj devus konvertiĝi al kristanismo, la imperiestro malpermesis al kristano konvertiĝi al judismo kaj punis lin per la "merita" puno de konfisko de sia posedaĵo. Geedzeco inter judoj kaj kristanoj estis strikte malaprobata, same kiel ajna translokigo de virinoj en la judan "hontigan komunumon". Judoj ne rajtas kunigi kristanajn virinojn al siaj malvirtoj. Sed se ili faros tion, ili suferos mortopunon." Ili estas rifuzita la akĉeton de paganaj sklavoj; Akirante aŭ konservante kristanajn sklavojn senigante ilin je ĉiuj iliaj posedaĵoj, ilia cirkumcido venĝis per morto. Tiamaniere, ĉiuj juda komerco, kiu bezonis sklavojn, estis senigita je sia porvivaĵo - verŝajne la plej frua aliro kiu iom post iom pelis la judojn en la monkomercon, kiu igis ilin eĉ pli malamataj. La judoj de Palestino estis aparte subpremataj kaj tiea ribelo estis sange subpremita.²¹ Konstanco ankaŭ forte batalis kontraŭ la paganoj - evidente instigitaj de la kristana flanko.

Eklezia patro predikas rabon kaj murdon

Estis la tempo kiam Firmicus Maternus ĝojis tion, "Kvankam ankoraŭ ~~iaj~~ areoj la mortantaj membroj de la Idolkulto levas la ŝ ultrojn, tamen la tuta ekstermado de la pereiga malbono el ĉiuj kristanaj landoj en la proksima estonteco staras". Estis la tempo, kiam Firmicus kriis: "For, plej sanktuloj Imperiestro, sekure for kun la temploornamadoj. En la moneron kaj la Fandiĝu kun tiuj dioj, por ke la fajro ilin haku!" la tempo en kiu ĉi tiu viro "devigis" la regantojn puni kaj puni", la procesigo de la "fifaro de Idolkulto ĉumaniere", pro kiu li plurfoje laŭ dis Dion "Salajroj" promesis "altiĝojn en tre granda skalo. Tial faru kion li ordonas, plenumas tion, kion li preskribas..." Prave diris Schultze, la ŝ tatbatalo kontraŭ paganismo "temis pri de ĝiaj plej fruaj komencoj sub Konstantino ĝis ĝia plej plena Evoluo sub Konstancio akompanita de la aplaŭ do kaj la Kun la helpo de la eklezio." Kaj ŝ i ankaŭ havas "aktivan leĝaron influis" (Gottlieb).²²

Eklezia patro Julius Firmicus Maternus, siciliano de Senatano, kies familio estis en Sirakuzo, verŝ ajne venis unue malkaŝ e konvertita al kristanismo ekde la filoj de Konstantino konfesis ĝin pli decide ol lia patro. En la diatribo > De la eraro de paganaj religioj', Skribita ĉirkaŭ 347, Firmicus veturas la imperiestroj Konstancio kaj Konstans, la "sacratissimi imperatores", la "sacrosancti", por ekstermi precipe la misterajn kultojn plej danĝeraj konkurantoj de kristanismo: la kulto de Izisa, Oziriso, Serapis, Cibelo kaj Attis, Dionysus-Bacchos kaj Afrodito, la suno kaj Mithras-kulto, la plej grava kulto en fruaj kristanaj tempoj, kun precipe multaj kaj okulfrapaj paraleloj al kristanismo. Ĉar la renegato estis bone edukita kaj edukita Sed antaŭ ĉio, kiel pagano, ĝi estas ankoraŭ kultivita, milda libro "solena seriozeco" (Weyman) pri astrologio, >Matheseos libri VIII<, la plej ampleksa tia manlibro de antikveco, estis skribinta, sed kiel kristano la kulton de la elementoj

Diigo de akvo, tero, aero kaj fajro, insultita en la orientaj religioj, homoj longe volis nei, precipe ĉe la katolika flanko, ĝian identecon (fine pruvita ekde 1897) kun la aŭtoro de tiuj sangavidaj diatrifoj, kiuj jam estis ilia trovarmigita, svarmanta de pleonasmoj. Stilo misfamigita – katolika potenco-retoriko.²³ Kristo, ĝojas la eklezia patro, "frakasas la statuon.

de la diablo". Li estis preskaŭ "venkita", "ŝanĝita en cindron kaj flamojn."
"Restas nur, ke la diablo kuŝu tute klinita de viaj leĝoj, ke la fatala kontakto ĉesu post kiam idolkulto estas elradikigita. Ĉi tiu venena suko malaperis...

Ĝojante pro la detruo de paganismo, krii pli laŭte, krii kun konfido... vi triumfis sub Kristo, la batalestro."²⁴ Sed ĝi ankoraŭ ne estis tie. La "religiones profanae" ekzistis, la plej multaj el la temploj staris, la pastroj ankoraŭ vivis, la paganoj fervore venis al la sanktejoj. Tial la agitanto ankaŭ alvokas la

konfiskon de la templaj varoj, la ekstermon de la adorantoj, la erarantaj homoj, kiel neniu kristano antaŭe. "Tollite, tollite, securi...Forprenu, forportu sen timo, plej sankta Imperiestro, la ornamaĵojn de la temploj. Lasu ĉi tiujn diojn fandi la fajron de la mento aŭ la flamon de la metalminejo, uzu ĉiujn konsekritajn donacojn por via profito kaj faru ilin propraj. Post la detruo de la temploj, vi antaŭeniris al io pli alta per la potenco de Dio."²⁵ La pli alta estis kristanismo, la malvera, riproĉinda afero estis ĉi tiu pagana instruo. La paganoj, kompreneble, vidis ĝin inverse. "Ju pli longe daŭris, des pli la vido akiris terenon, ke kun la eniro de kristanismo en la mondon komenciĝis ĝenerala malkresko de la homa raso" (Friedländer). Sed krom la multe pli liberala vivo kaj pensado en paganismo - ekzistis ankaŭ, kiel Karl

Hoheisel skribis en ampleksa studo de la traktato de Firmicus, "krom la sufoka, orgia kaj ekscitita naturo, estis ĉiam la plej strikta asketismo, kultivado de ĉasteco kiun kristanoj povas nur admiri povis. Estis ankaŭ obscenaj trajtoj

Mitologioj jam delonge viktimiĝis de purismo aŭ nur daŭre funkcias en laika formo... La antikvaj religioj proponis al siaj sekvantoj hejmon kaj sekurecon. Ili helpis trakti ekziston, ordigis homan interagadon kaj metis ekzistecajn demandojn en senchavan tuton... La plej multaj el la religiaj doktrinoj pri savo, kiujn Firmicus traktas, aperas kiel vivantaj spiritaj potencoj.«26.

Sed ĝuste tial lia fanatikeco, lia furioza kolero,...
Kriu pro la pogromo. Ĝuste pro tio ĉi paganismo estas "erara", "fifama", "poluita", kaj "tiaj aferoj devas esti elradikigitaj kaj detruitaj, Plej Sankta Imperiestro."

Ĝuste tial la Eklezia Patro rekomendas "la plej striktajn leĝojn", prirabi la templojn, uzi "fajron kaj feron" kaj persekutadon "ĉielmaniere"! Kompreneble, kun referenco al la Eternulo denove kaj la Malnova Testamento, kiu havis ruinigan efikon tra la jarcentoj. Sed neniu kristano antaŭe alvokis la bibliajn orgiojn de detruo tiel amase, kaj neniu uzis ilin tiel sisteme por pravigi brutalecon kaj teruron.

Eĉ la familio estas minacata de Dio kaj la posteuloj, "tiel ke neniu parto de la fia semo ... neniu spuro de la pagana raso restas." "Li ordonas ke nek la filon nek la fraton estu ŝparitaj, kaj li eĉ trapuŝas la glavon de venĝo tra la membroj de sia amata edzino. Li ankaŭ persekutas sian amikon kun sublimesevereco, kaj la tuta popolo estas armita por disĉirigi la korpojn de la malpiuloj."27

Tuj kiam la eklezio ricevis potencon, ĝi ne plu malakceptis devigon, sed ekzercis ĝin; kaj ĉi tio, laŭ la teologo Carl Schneider, "kun la uzo de ĉi forto". La iama pardonpeto, la konstanta alvoko al religia libereco, estis nun anstataŭigita per minaca kaj moka parolo, kaj anstataŭigita per martira ideologio kaj martiraj romanoj estis fanatikeco de persekutado - ĉi tie "la grandega krucmilita bruo" de Firmicus, "la demonigo de ne". -Kristanaj religioj kondukita al la ekstremo" (Hoheisel). Leĝoj kaj trudiniciatoj venis de la imperiestroj. Sed ankaŭ ili estis kristanoj. Kaj eĉsen eksplicita atesto, oni povas supoziti tion

Libro dediĉta de Firmicus Maternus al la imperiestroj Konstancio kaj Konstans, kies kontraŭ pagana religia politiko, iliaj malpermesoj pri oferoj kaj minacoj de puno, influis ilin – same kiel, male, tio influis la aŭtoron de la kristana broŝuro.28

Unua ŝtormo de la templo, torturo kaj jura teruro sub Konstancio

Do estas komprenebla la arda fervoro kontraŭ paganismo, kiu daŭris plej longe ĉe la kamparanoj, inter multaj retorikistoj, filozofoj, en la klera supera klaso, precipe en la malnovaj romiaj senatanaj familioj, sed parte eĉ en la Orientromia Senato.²⁹

Dekreto, kiu reiras al Konstans, komenciĝis jam en 341, ne en la kutima oficeja tono, sed kun la krio: "La superstiĉo devas malaperi! La sensencaĵo de la oferoj devus iri al la diablo!" (Cesset superstitio sacrificiorum aboleatur insania), do la reganto ordonis la tujan fermon de la temploj en la urboj en 346, kaj la fermon de ĉiuj temploj en 356. Se nur ĉiuj malbonaj homoj (perditi) ne povus plu fari malbonon; post kio kristana ŝtormo de la templo ŝajne komenciĝis. Konstancio ankaŭ trudis konfiskon de posedaĵo kaj morto por enirado de la templo kaj la "frenezo" de la viktimoj, kaj eĉ por adorado de kulta bildo. "Se iu faras ion tian, li estos frapita per la venĝanta glavo." Konstancio estis la unua kristana imperiestro, kiu punis la praktikadon de pagana adoro per mortopuno. La posedaĵo de la ekzekutitaj homoj falis al la fisko.

Malseveraj provincaj guberniestroj alfrontis konfiskon. Kaj unu jaron poste, en 357, la reganto ankaŭ trudis mortopunon al aŭguro kaj astrologio. Ili devus "esti silentigitaj de ĉiuj por ĉiam". Certe estis ankoraŭ multe da paganoj, inter la oficistoj en la plej altaj postenoj, kaj eĉ pli en la armeo la nobla kaj klera Romo preskaŭ tute kroĉiĝis al la malnova kredo; Do multaj aferoj provizore estis nur surpapere. Sed la leĝoj signalas kreskantan maltoleremon. Kaj ili amase pelis novajn ŝtatojn al la kristanaj paŝtistoj.³⁰ Sed kompreneble ne ĉio estas nur surpapere.

Almenaŭ Libanius, la pagana raŭmisto de Antioĥio, raportas ke Konstantius "ricevis la fajron de malbonaj agoj de sia patro kaj lasis ĝin iĝi granda flamo. Ĉar

Li prirabis la riĉan on de la dioj, detruis la templojn, forigis ĉun sanktan regulon." Libanios aldonas ke Constantius "etendis la malrespekton de pagana sekto ĝis retoriko (lógoi). Ne mirinde: kaj kulto kaj retoriko apartenas kune kaj rilatas" – kio verŝajne signifas, ke la imperiestro endanĝerigas samtempe la kulton kaj kulturon de paganismo.³¹

Kristanaj fanatikuloj jam atakis altarojn kaj templojn. En Heliopolo, la diakono Kyrill faris nomon por li mem. En Aretuzo, Sirio, la pastro Marko malkonstruis malnovan sanktejon (kaj estis grave mistraktita kiel episkopo pro tio, sub la pagana reago de Julian). En Cezareo de Kapadokio, la kristana komunumo eldetruis templon al la urbodio Zeŭso kaj Apolono. En Aleksandrio, tuta serio de paganaj sanktejoj falis sub la Arian Georgios (p. 395 f). Mallonge, kiel Johannes Geffcken skribas, sovaĝaj templo-atakoj komenciĝis "dum tiu tempo de religia kolerego kiu ankaŭ pelis kristanojn unu kontraŭ la alian per murdaj armiloj." Estis "sufiĉe malbonaj krimoj, precipe pro la perforta instigo de avideco..."³² Tamen, post kiam Konstancio vizitis Romon unuafoje en majo 357, li toleris kaj eĉprotektis la Panteonon, la Templon de Jupitero sur la Kapitolo, la domo de la Tyche Romana li, superfortita de la tradicioj

de la urbo, almenaŭ ĝia paganismo. Li konfirmis la privilegiojn de la Vestaloj kaj donis monsumojn por paganaj festivaloj. Konsidero por la potenco Old Believer aristokrataro de Romo eble ludis rolon ĉi tie. Sed post tiaj favoroj, paganismo reviviĝis ĉie en Italio, kun la ebla escepto de Sicilio. Kaj Romo daŭre estis fortikaĵo de la malnova religio.³³ Sed generacio poste, kiu jam delonge denove ŝanĝiĝis.

Ŝanĝita. Dum la vizito de la supera okcidenta komandanto de imperiestro Teodosio al Romo, lia edzino vidis kolĉenon sur la statuo de la Granda Patrino en la Palatina Templo. Ŝi forigis la juvelojn kaj portis ĝin mem Maljunulino, la lasta Vestala Virgulino, tion kritikis kaj, montrite el la templo, diris:

malbeno kontraŭ la nobla rabisto, kiu, laŭ Zozimo, eĉ plenumis.³⁴ Konstanto persekutis eĉ pli

severe ol judoj kaj nacioj.

antikva sorĉistinĉasisto, kiu profunde timis ian diablan servon, sorĉadon; Kompreneble ankaŭ religiaj motivoj, t.e. kontraŭ paganaj sentoj, ludis gravan rolon.

En 357 la imperiestro trudis la mortopunon al konsultado de aŭ guristoj, magiistoj, klarvidantoj kaj haruspicoj. Astrologoj kaj sonĝinterpretistoj ankaŭ estis permesitaj esti torturitaj en tribunalo por eldevigi konfeson. Eĉ promeni inter tomboj nokte estis signo de nigra arto (magicae artes). Vi perdis la kapon se vi portis amuleton. Eĉ maltrankvilaj sonĝoj supozeble rezultigis perfidprocesojn. "Ĉiu, kiu demandis al aŭ guristo (hariolus) pri la knarado de kampmuso aŭ la apero de mustelo sur sia vojo aŭ simila antaŭ signo," asertas la samtempulo Ammianus Marcellinus, "estis alportita al tribunalo kaj suferis la mortopunon." Sed Ammian ne estas unu nesuspektinda raportisto; Li troigas kaj ŝatas puni la agojn de la despoto, kiun li malamis kiel formo de terorisma justeco.³⁵ En 358 la imperiestro ankaŭ minacis tiujn, kiuj antaŭe estis privilegiiitaj.

Ĉirkaŭ aĝo kaj la akompanantaro de Cezaro por magio kaj aŭ guro. Li eĉ intensigis ĝin neante "kulpulon", kiu tiam devis esti transdonita al la ligna tortura ĉevalo, kiu ŝiris liajn flankojn per feraj ungegoj. Turmentado kaj skurĝado harmoniis kun la kredo de la reganto - kiel kun la kredo de tiom da kristanaj generacioj

- en la plej bela maniero. "La sincereco de liaj kristanaj konvinkoj estas ekster ĉia dubo... Por li la kristana konfeso ne estis formulo, sed la reguliganto de liaj moralaj kaj religiaj agoj, de lia tuta personeco" (Schultze).³⁶

Plena de timo kaj paranojo. , de la "timemo de... "maljunulino"

(Funke), Konstancio la 2-a konservis grandegan sekretan policon. Kiam en la aŭtuno de 359 en Skitopolo (hodiaŭ Beth Shean) en Cisjordanio pro orakola konsulto, ofero,

Portante amuleton, la vespera promeno super tombo, venis al juĝo, la imperiestro konfidis la antaŭajn esplorojn al iu Paŭlo - kromnomita "Tartareus" (Inferfajro Paul) - "kiu, kiel mastro de gladiatoroj, faris interkonsenton el torturo. rakoj kaj buĉoj sciis kion fari" kaj, post Amiano, komenciĝis vera terura regado en Palestino.³⁷ Paŭlo, nomata ankaŭ "Catena" (ĉeno, devigo), naskiĝis en Hispanujo kaj estis verŝajne ariano. Ĉe la imperiestra kortego li laboris kiel notario en oficejo kiu prenis lin ĉe en la imperio en specialaj taskoj, precipe por

detekti krimojn de ŝtatperfidado. Estas eble ke Paŭlo ĉasis la donatistojn en Afriko jam 345 sub imperiestro Constans. En 353 li serĉis subtenantojn de la uzurpanto Magnentius en Britio; du jarojn poste post anoj de la uzurpanto Silvanus. Silvanus, Frank kaj Christian, la batalisto de Konstancio ĉe la Batalo de Mursa (p. 310), estis sendita al Gaŭlio por kontraŭbatali ĝermanajn invadantojn.

Forpelita en angulon fare de malamikoj ĉe kortego kaj suspektita pri ŝtatperfidado tra falsitaj leteroj, li fakte havis siajn gaŭl-ĝermanajn trupojn proklami lin imperiestro en Kolonjo la 11-an de aŭgusto, 355. Sed nur kelkajn semajnojn poste ili mortigis lin eskapante en kapelon (parte ĝermanan) en Konstancio.

Mendo subaĉetitaj bracchati kaj cornuti. La reganto ordonis ke ĉiuj amikoj kaj partneroj de Silvanus estu torturitaj. En la somero de 359, Paŭlo esploris subtenantojn de Atanazio en Aleksandrio, sed estis bruligita vivanta fine de 361 post la proceso iniciatita de imperiestro Juliano en Kalcedonio kontraŭ la estaĵoj de sia antaŭulo.³⁸ Kiel ĉe la interveno kontraŭ la sekvantoj de Magnentius.

kaj Silvano-notario Paŭlo estis ekskludita de la kortumprocedoj mem, kiel estis la kazo ĉe la Scythopolis-proceso, per kio nur paganoj, plejparte deciditaj paganoj, venis en konflikton kun la ŝtatpovo. La respondeca Hermogeno, orienta prefekto en 358/59, estis do ignorita kiel juĝisto ĉar li estis Maljuna Kredanto, iam konsultis la orakolojn en lia nomo ĉe la kortego de Licinius kaj ankoraŭ

Inter 353 kaj 358, kiam prokonsulo Archaiaë en Korinto, li ofte pasigis tutajn tagojn en la templo de Dike. Anstataŭ li, la kristano Modesto estis komisiita kun la proceso, kiu havis la respektatajn ĉefajn akuzitojn eskapi kun siaj vivoj, sed kelkajn nekonatajn homojn ekzekutis pro sendanĝeraj praktikoj, kiel ekzemple portado de amuleto kontraŭ intermita febro.³⁹ Domitius Modestus, la comes

Orientis, , apenaŭ unu pli plaĉa figuro el la rondo de la imperiestro ŝi Paŭlo, estis, kiel Paŭlo, kristano sub Konstancio la 2-a. Sub la pagana imperiestro Julian li iĝas pagano kaj urboprefekto de Konstantinopolo. Post la morto de Juliano, li estis baptita de ariano kaj en 370 ekstaris por fariĝi imperia prefekto, la plej influa viro de la ariana imperiestro Valento, sub kiu li senkompatate persekutis la katolikojn, eĉ submetante la eklezian kuraciston Bazilion, sed poste korespondis kun lin. La ripeta ŝanĝo de fido de Modesto ne nur antaŭ enigis lian karieron. Kiam Orientis ankoraŭ estis "malriĉa", li povis ege riĉiĝi sin per grandaj bienoj, precipe en la epoko de Valentiniano kaj Valento.⁴⁰

Buĉado inter la ortodoksuloj Gallus

Gallus, la kuzo de Konstancio kiu evitis la dinastian murdon en 337, ĵus furiozis en Palestino, la sceno de la Scythopolis-proceso. Ankaŭ li estis bona kristano, ekleziulo de infanaĝo, leganto de la Biblio kaj supozeble lojala edzo al la konsiderinde pli maljuna Konstantia, la vidva fratino de la imperiestro, megara en ina formo: "sovaĝa furiozo", skribas Amiano, "same avida je homa sango kiel ŝia edzo." Gallus plurfoje instigis sian duonfraton Julian por esti ortodoksa kaj en 351, la jaro da lia nomumo kiel Cezaro, ŝokis la paganojn transdonante la ostojn de St. Babylas - la unua bone atestita traduko pri kiu ni konas - al la fama Apolono-sanktejo en Daphne, tiel malvalidigante ĝin.

Christ Gallus, kiu amis pugilistojn kaj unu la alian ekde frua aĝo liaj ostoj rompiĝis, li sin indulgis al evidentaj tiranaj sintenoj en Antioĥio, lia ĉefurbo: arbitraj agoj, altperfido kaj sorĉprocesoj, kiuj ofte mokis ĉujn jurajn normojn kaj kaŭzis konfiskojn, elpelojn, terurajn torturojn kaj buĉadojn. Estis ankaŭ fanatika batalo kontraŭ la paganoj. Tuta spionsistemo kaptis la grandurbon. Cezaro Gallus, pri kiu Theodoret emfazas, "li estis ortodoksa kaj restis tiel ĝis la fino", foje eĉ instigis la homojn lin nepopularajn temojn. Kaj kiam la judoj, ŝajne denove mesiane ekscititaj, ribelis kontraŭ la malpermeso konservi nejudajn sklavojn, atakis romian garnizonon por akiri armilojn kaj faris certan Patricius reĝo - la unua grava ribelo sub kristana imperiestro - en 352, la ortodoksuloj Gallus en Palestino fajrodetruas tutajn grandurbojn kaj murdas ilin krom la infanoj. Sed altnivelaj oficistoj ankaŭ viktimiĝis de lia terura regado. Tiel estis la Prefekto de la Oriento, Thalassius, kiu intervenis ĉe la imperiestro. Baldaŭ post lia alveno en Antioĥio, la soldatoj trenis lian posteulon Domiciano tra la grandurbo kun liaj gamboj ligitaj kaj ĵetis lin enen.

la Orontes. Lia kvestoro Montius finiĝis same. Sekvis pliaj murdoj. En la somerkomenco de 354, la populacio altiĝis "pro multaj komplikaj kialoj" (Amiano), ĉefe pro malsatkatastrofo kaj ĝenerala mizero. Guberniestro Theophilos estis mortigita kaj disĉirita. Finfine, Konstancio logis sian kuzon, kiun li ĵuris protekti dum sia altiĝo, al la Okcidento kaj petis al li alporti sian edzinon, "la ĉarman Constantia", kiun li tiel ŝatus revidi. Gallus sentis perfidon, sed fidis je la propeto de Konstantia, la fratino de la imperiestro, kiu venkiĝis al febro survoje. Sed la monarko senkapigis lin en malfrua aŭ tuna mateno en 354 en Flanona (proksime de Pola en Istrio). Kaj per torturo, ekzekutisto aŭ forpelo li furiozis ankaŭ kontraŭ amikoj de Gallus, liaj oficiroj, kortegaj oficistoj, kaj eĉkontraŭ kelkaj pastroj.

41

Nur la morto de la (nur 44-jara) reganto la 3-an de januaro. Novembro 361 en Mopsukrene ankaŭ malhelpis kolizion kun lia kuzo Julian.

Pagana reago sub Julian

Kiel lia frato Gallus, Julian iam estis ŝ parita en la masakro de siaj parencoj, sed tiam estis observita kun suspekto kiel membro de la imperia dinastio; unue en malŝ pareme meblita kampara domo apartenanta al lia patrino (kiu mortis kelkajn monatojn post sia naskiĝo) apud Nikomedio, poste en la soleca montara fortikaĵ o de Macellum en la koro de Anatolio, kie la pli maljuna Gallus jam loĝis. La suspektema imperiestro tiris tutan reton da spionoj ĉirkaŭ la du princoj kaj raportis al li iliajn deklarojn ĉutage. Ili vivis "kiel kaptitoj en persa fortikaĵ o" (Julian), estis preskaŭ sub aresto, kaj verŝ ajne ofte pro timo de morto. En Nikomedio, Julian estis endoktrinigita fare de la loka episkopo Eŭ sebio, parenco de la patrino de Julian Basilina, sekulara, jam konata ekleziisto (p. 307), kiu, kiel multaj orientaj prelatoj, tinkturfarbis siajn ungojn per vermilio, siajn harojn per henna kaj havis instrukcioj por eduki la infanon strikte en la kristana religio, malhelpi ajnan kontakton kun la loĝantaro kaj "neniam paroli pri la tragika fino de lia familio." Memore pri tio, la sepjara, kiu ofte ekploris, surpriziĝis vekiĝinte nokte per akraj kriegoj. En Macellum, kie Julian restis de 344 ĝis 350, ĉirkaŭ ita preskaŭ ekskluzive de sklavoj, la Arian Georgo de Kapadokio (p. 395 f) laŭ supoze igis lin kleriko. Sed tiam li estis liberigita al Konstantinopolo, en la konflikton inter la arianoj kaj la ortodoksuloj, en la mondon de sovaĝa tumulto kaj rapidaj anatemoj. Fine de 351, kiam li estis dudekjara, Konstancio vokis lin reen al Nikomedio por studi. Juliano venis al Pergamono, Efeso, Ateno, kaj bonegaj instruistoj gajnis lin al paganismo. Nomumita Cezaro de Konstancio en 355, proklamita Aŭ gusto de la armeo en Parizo en 360, li estis nomumita kiel posteulo de la seninfana reganto - dum ambaŭ armeoj jam marŝ is unu kontraŭ la alia - kiam li mortis, post kio okazis pasema restarigo.

venis politeismaj tradicioj, helenisma 42 "ŝ tata preĝejo" bazita parte sur kristanaj modeloj.

Julian serĉs anstataŭ la kruco kaj senesperan

Dualismo por restarigi certajn fluojn de helenisma filozofio kaj "suna panteismo". Li kreis sanktejon por la suna dio - verŝajne identigita kun Mitraso - sen neglekti la aliajn diojn, en la imperiestra palaco kaj ankaŭ konfesis sian veneron por la basileus Helios, la suna imperiestro, tradicio kiu jam estis pli ol du mil jarojn aĝa ĉe la tempo. »De mia juneco, forta sopiro al la radioj de Dio penetris mian animon, kaj de miaj plej fruaj jaroj mia interna estaĵo estis tiel ravita de li, ke mi ne nur volis rigardi lin konstante, sed ankaŭ kiam mi estis ekstere. stela nokto, forgesis ĉion ĉirkaŭ mi kaj admiris la belajn ideojn de la ĉielo..."43 La mondo al kutimiĝis al la reago de Juliano.

vidi nostalgian sopiron, romantikan anakronismon, la sensencan provon retroturni la horloĝojn.

Sed kial ĝuste? Ĉar ĝi estis refutita? Refutita?

Ekhaltis. Kaj kio okazis, ĉu povus esti pli malbona?

Eble, kiu scias, nekristana mondo estus plonĝinta en same multajn militojn - kvankam la nekristana mondo faris malpli da militoj ol la kristana mondo dum dek sep jarcentoj! Kaj kutime malpli teruraj ankaŭ. Eble, kiu scias, eĉsen la terura "Subjuĝu ilin!", estus okazinta la ruiniga difekto de la naturo, kies konsekvencojn ni spertas. Sed estas malfacile imagi en pagana mondo: la tutan kristanan hipokritecon. Kaj eĉ pli malfacile imagi estas ilia religia maltoleremo.

Oni ne povas serioze kontesti, ke la imperiestro Juliano (361 ĝis 363), nomita de la kristanoj "apostato", superis ĉiuj liaj kristanaj antaŭuloj: laŭ karaktero, etike, spirite.

Filozofie edukita, vaste aktiva en literaturo, persone sentema kaj serioza, Julian, kiu kelkfoje malestimis kristanismon, trovis, ke la "alta teologio", en kiu li mem estis priskribita kiel tia.

zorge levita, fakte nur konsistas el du kutimoj: timigi la malbonajn spiritojn per fajfado kaj fari la krucon. Ne nur li estis "la unua vere edukita imperiestro en pli ol jarcento" (Bruna), sed li ankaŭ gajnis "lokon inter la unuaj grekaj verkistoj de la epoko" (Stein). Bonegaj spertuloj subtenis lin.

Profunde konscienca, la imperiestro, kiu evitis ĉian lukson, estis modesta, havis nek amatinon, nek flirtojn, kaj neniam ebriiĝis, eklaboris baldaŭ post noktomezo. Li provis raciigi la burokracion kaj plenigi altajn registarajn kaj administrajn postenojn per intelektuloj. Li tuj aboliciis la kortegan sistemon, la tutan eŭ nuksoleton, la flatadon, parazitojn, denunciatojn kaj denunciatojn. Miloj estis maldungitaj. Li signife reduktis la nombron da servistoj, reduktis impostojn en la imperio je kvinono, ekagis striktan kontraŭfraŭdaj kolektantoj kaj renovigis la ŝtatan poŝtejon. Li eliminis la labarum, la imperian normon kun la Kristo-monogramo, de la armeo kaj ofensive revivigis malnovajn sektojn, festivalojn, paideia, kaj klasikan edukadon. Li ordigis la revenon kaj rekonstruon de disfaligitaj paganaj sanktejoj, same kiel la revenon de multaj bildoj de dioj kiuj estis utiligitaj kiel ornamadoj en la ĝardenoj de privataj individuoj. Tamen, li ne malpermesis kristanismon, sed prefere permesis al la ekzilitaj klerikoj reveni hejmen, kio nur kaŭzis novan renversiĝon. La donatistoj, kiuj laŭdis la imperiestron kiel deponejon de justeco, frotis siajn reakiritajn "domojn" de supre ĝis malsupre per sala akvo en Afriko, skrapis la lignon de la altaroj kaj la kalkon de la muroj, kaj rapide reakiris la forton ili. estis perdinta ekde la regado de Konstancio kaj Konstancio II Pozicion reen kaj ĝuis la venĝon. Ili komencis la devigan konvertiĝon de katolikoj, poste prirabis iliajn preĝejojn, bruligis iliajn librojn kaj altarojn, ĵetis kalikojn kaj oleampolojn el la fenestroj kaj la oblatojn al la hundoj, kaj eĉmistraktis kontraŭ starajn klerikojn ĝis tia grado, ke kelkaj mortis. Ili konservis la superecon ĝis 391, precipe en Numidio kaj Maŭritanio.⁴⁴

Julian estas amika kontraŭ la judoj, kio kompreneble nur nutras la malamon de la kristanaj predikistoj kontraŭ ili. "La judoj estis kaptitaj de rabia ĝojo", mokas Efrem, kiu vidas la "cirkumciditojn" sur la moneroj de Julian dancante ĉirkaŭ virbovo "kun tamburoj kaj trumpetoj"; "ĉar ili rekonis lin kiel sian iaman bovidon." Kvankam Julian, la subtenanto de politeismo, kritikis la Malnovan Testamenton, ĝian strikte monoteisman instruon, ĝian arogantan fanfaronon de esti elektita, li metas Yahweh sur la saman nivelon kiel la dioj, kaj eĉfoje koncedis al la judoj ke ili adoris la "plej potencajn kaj plej bonan" Dio. Li ne nur permesis al juda delegacio, kiu vizitis Antioĥion en julio 362, rekonstrui la Jerusaleman Templon, sed ankaŭ certigis lian subtenon kaj ŝajne eĉ-ia antaŭ vido de "cionismo" - sian propran teritorion. La juda diasporo respondis entuziasme. La sekvan printempon, kiam Juliano translokiĝis al Persujo, la rekonstruo de la templo komenciĝis vigle, sed fajro fine de majo, laŭ dita de la kristanoj kiel "miraklo", kaj la morto de Juliano en julio finis ĝin por ĉiam.⁴⁵

Julian plurfoje konfesis toleremon, inkluzive de kristanoj. Liaj ordonoj koncerne la "Galileans", li iam diris, estis senescepte tiel mildaj kaj humanaj ke neniu estis ĉkanita iel, trenita al la templo, aŭ suferspertis ajnan alian insulton kontraŭ lia volo. Kaj al la loĝantoj de Bostra li skribis: „Por konvinki kaj instrui homojn, oni devas uzi racion kaj ne uzi batojn, insultojn kaj korpan punon. Mi ne povas ripeti ĝin sufiĉe ofte: Tiu, kiu estas vere penetrita de fervoro por vera religio, ne ĉkanos, atakos aŭ insultos la amason da Galileanoj. Oni devas senti al ili kompaton prefere ol malamon, ĉar ili havas la malfeliĉon erari pri tiaj seriozaj aferoj.”⁴⁶

Ni plurfoje vidis, kiajn grandajn privilegiojn havas la pastraro venkis la kristanaj imperiestroj. Constantius etendis la favorojn konceditajn fare de Konstantino, en la sama tempo

Tamen, premo al obstinaj pastroj. Julian ne hezitis revoki la ekzilitojn kaj restitui ilian konfiskitan posedaĵon. Sed li malpermesis al la pastraro ludi juĝistojn aŭ ellabori testamentojn kiel notariojn "kaj alproprigi la heredaĵon de aliaj kaj transsendi ĝin al si".⁴⁷ Ne nur viro kiel Patriarko Georgo faris malproksimen ĝi-rilate (p. 395 p.). .

Sed kiom ajn Julian pledis por toleremo, kiel li ne lasis sin influi de la nomado de la disputantoj, kiam li faris juĝojn, kiel li postulis altan etoson de siaj pastroj, filantropion, senpartiecon, justecon, bonkorecon, eĉamon al malamikoj. - ĝojigita de fanatikuloj, li postulis, "malgraŭ siaj eraroj, unu el la plej noblaj kaj plej talentaj homoj en la monda historio kaj eble la plej aminda" (Stein), foje sin perforta kontraŭ perforta kristanismo, kies defendantoj profanis kaj eĉdetruis novkonstruitan templojn kaj bildojn de dioj en Sirio kaj Malgranda Azio. Lia malamega instruleĝo malpermesis al kristanoj instruado de greka literaturo (anstataŭ e ili laŭ supoze iris al preĝejoj "por interpreti Mateo'n kaj Luko'n"). Li ankaŭ postulis la revenon de ŝtelitaj templokolonoj kaj kapitejoj kiuj ornamis multajn kristanajn "domojn". "Se la galileanoj volas krei por si lokojn por preĝi, ili faru tion, sed ne kun la materialo kiu apartenas al aliaj diservoj, oni povis vidi "kiel kolonoj estis alportitaj de la rabitaj dioj." ŝipo kaj ĉaro." Kaj kiam ariana atako kontraŭ la lastaj restaĵoj de Valentinianaj gnostikuloj kaŭzis tumulton en Edessa, Julian intervenis kontraŭ la aranoj pro la mokaj kialoj de faciligado por ili eniri la regionon de la ĉelo. "Ĉar ili estas ordonitaj de plej admirinda leĝo vendi sian posedaĵon kaj doni ĝin al la malriĉuloj, por ke ili povu facile eniri la regionon super la nuboj, ni ordonis, por helpi ĝi tiujn homojn, ke la tuta mono estu; donita al ili Preĝejo de Edessa estu donata al la soldatoj." Li konfiskis ilian restantan havaĵon favore al la imperia privata kesto - ŝajne la sola tia dekreto.⁴⁸

Kiam kristanoj restarigis la imperiestron la 22-an de oktobro 362

Post fajrodetruado de la templo de Apolono ĉe Daphne kaj frakasado de la faman Apolono-statuon, Julian havis la grandan preĝejon en Antioĥio eldetruita, kune kun pluraj martiraj preĝejoj. (La kristanoj tamen diris, ke fulmo trafis la templon, kvankam en la nokto de la fajro, raportas Libanios, ne estis nubo sur la ĉelo.) En Damasko, Gazao, Ascalon, Aleksandrio kaj aliaj lokoj, kristanaj bazilikoj estis forbruligitaj, foje kun juda subteno, jen kaj jen kristanoj estis torturitaj kaj mortigitaj, inkluzive de episkopo Mark of Arethusa (p. 320), kaj deklaris senkulpaj martiroj, kvankam "en multaj kazoj la malobservita leĝo estis sur la flanko de paganismo" (Schultze).) - kaj en ĉiuj Falas pogromo la reago al la ŝtormo de la templo fare de la kristanoj, ilia senlima mokado de paganismo. La verajn kristanajn martirojn - krom multaj evidente nehistoriaj - oni povas kalkuli unuflanke: apenaŭ Juventinos kaj Maximos, du ribelantoj, kiuj estis ekzekutitaj, sed prefere la du presbiteroj Eugenios kaj Makarios, kiuj estis forigitaj al Egiptujo kaj pasigis tie 40 tagojn. poste mortis. La reganto foje traktis kristanan reziston per la vorto: "Mia racio aŭ dis la malracion eĉpovis resti en Antioĥio sub Juliano". Kaj li nur mokis episkopon Maris de Kalcedonio, kiu publike atakis la imperiestron kaj nomis lin perfidulo kaj ateisto en publiko, ar li volis nur ample batali kontraŭ la "Galileanoj" post sia persa milito.⁴⁹ Tra la tuta imperio, el Arabio. kaj Sirio al Numidio, norda Italio, kaj en la Alpoj, Julian estis famkonata kiel "naskita por la bono de la ŝtato", "forigante la krimojn de la pasinteco", "restarigisto de la temploj kaj la regado de libereco", "la malavara fondinto de la ediktoj de toleremo". Latina surskribo el Pergamono nomas lin: "Sinjoro de la mondo, instruisto de filozofio, respektinda reganto, diotima imperiestro, ĉiam venka Aŭ gusto, disvastiganto de respublika libereco". Araba surskribo diras ke ekzistas nur unu dio kaj nur unu imperiestro Julian. La tre sociema reganto leviĝis

senbazaj privilegioj, kreis imposteratojn kaj plibonigis plurajn sektorojn de la ekonomio. "Vi malfeliĉaj kamparanoj," kriis la nobla Libanios post la morto de la imperiestro, "kiel vi denove fariĝos predo de la trezorejo! Vi malriĉaj kaj eterne premataj homoj, kia utilo utilos al vi nun peti la ŝelon por helpo?" Eĉunu el la plej grandaj spiritaj insultoj de Juliano, Gregorio de Nazianzo (p. 335), konfesis, ke liaj oreloj sonoris pro la laŭdo de ĉio liberala registaro – "Unu el la plej sanigaj," diras Ernst Stein, "kiujn la Romia Imperio iam spertis."⁵⁰ Sed ne ĉio estis feliĉa, des malpli la kristanismo, precipe tiu de Antioĥio. Kutimita al grandiozeco kaj lukso, al festoj, ludoj, diboĉo (kp. p. 379 ss), la seriozeco de Juliano, lia

rezigno je pompo, liaj senzorgaj vestaĵoj, magraj manĝoj, longaj noktaj vigiloj, lia longa barbo eĉincitis kaj seniluziigis ŝiajn Mokajn kantojn. pri li, broŝuroj, kaj Juliano, la imperiestro, kiu povus per ondo detruigi siajn kritikantojn, finfine reagis - kun respondo, la "Misopogon", la "malamikado de la barbo": "muĝo de la leono kontraŭ la moskitoj". "de la fablo", "unika ekzemplo en la historio de popoloj kaj reĝoj". (Chateaubriand)⁵¹ "Estas vere," respondis Julian en tiu ĉi mirige, precipe ĉar

Kreaĵo multe admirata de verkistoj, riĉa je ironio, malĝojo, amareco kaj, plej surprize, memmokado. "Estas vere, mi havas barbon, kiu malplaĉas al miaj malamikoj. Ili asertas, ke mi ne povas meti ion en mian buŝon sen engluti kelkajn harojn. Sed mi volas diri al ili tion, kion ili ankoraŭ ne scias: mi neniam kombas ĝin, mi intence lasas ĝin tiel vila, kaj la puloj libere ĉirkaŭiras kiel sovaĝaj bestoj en la densejo. koncerne mian bruston, ĝi estas falsa kiel tiu de simio. Estas ankaŭ vere, ke mi neniam banas min en rozakvo aŭ parfumita lakto kaj ke mi disvastigas naŭzan odoron ĉirkaŭ mi. Estas vere, ke mi intence aspektas eĉ pli malpura ol cinikulo aŭ galileano. Estas vere, ke mi vestiĝas malzorge kaj ke miaj manĝoj estas malbonaj...

Estas vere, ke mi kutime faras supon por miaj soldatoj
Mi estas kontenta, ke mi dormas sur simpla mato metita sur la plankon kaj
ke mi pasigas tagojn kaj noktojn en meditado kaj laboro...

Kiam mi venis ĉu tien, vi bonvenigis min kiel dion. Do
Mi ne multe petis. Via Senato esprimis siajn zorgojn al mi, kaj mi
konsentis pri grava impostredukto. Mi altigis grandajn sumojn da oro kaj
arĝento. Mi pardonis al ĉu el vi kvinonon de viaj estontaj impostoj. Mi
ne povus fari pli, se mi ne volus forpreni de aliaj tion, kio ne estis mia.

Ĉar viaj provizoj estis tiel malriĉaj, mi sendis por mi el Tiro kaj Egiptujo
tritikon. Sed la tritiko ne estis disdonata al la malricxuloj, cxar la potenculoj inter
vi konservis gxin por si kaj vendis gxin trioble pli ol la prezon, por ke ili
povu dauxre festi siajn festojn gaje. Vi forgesas ĉon tion.

Ĉu mi ĝenas? Bonvolu plu superŝuti min per viaj insultoj, kiuj nutras
vian maldankemon. Mi donas al vi la rajton fari tion, kiel mi nun akuzis min. Eĉpli:
mi superos la kritikon, kiun vi ĉutage al mi altigas, ĉar en mia stulteco mi ne
tuj komprenis la kutimojn de via urbo. Nur ridu... Antaŭ en!

Ridas, mokas min, traktas min krude, disŝiras min per nudaj dentoj! Mi nur unumaniere punos
vin, ne per ekzekuto, skurĝo, fero, malliberejo. Por kio tio utilis? Ĝne plibonigus vin... Mi decidis forlasi
Antioĥion kaj neniam plu veni ĉu tien. Mi iros al Tarso..."52 Sed same kiel la armeo iam antaŭ enigis
la ŝanĝon de paganismo al kristanismo (p. 259 f), tiel ankaŭ nun. Julian ordonis ke
kristanoj estu ekskluditaj de ŝi, sed renkontis reziston. Soldatoj sugestis
ponardi la "apostaton" ĉe truprevizio. Kaj du kristanaj gvardiooficiroj, Juventinos kaj Maximos,
menciitaj

Li ekzekutis "martirojn", kiuj laŭ dire kuraĝigis ribelon.⁵³

En la persa kampanjo, por kiu la imperiestro ekiris el Antioĥio la 5-an de marto 363 (la plej grava armea bazo de Romo ekde kiam Konstancio funkciis kontraŭ la persoj de ĉi tie), la situacio estis pli favora. Julian, sen tankoj, falis norde de Ktesifono sur la Tigrison. Kial li estis senprotekta? Ĉu malamika lanco trafis lin? La vere perdita el unu el niaj propraj soldatoj? Neniu sciis. Ekzistis eĉonidiro ke la lanco estis puŝita en lian flankon laŭ sia propra peto post kiam li rekonis la supozeble senesperan situacion de la armeo. Libanios, proksima amiko de Julian, certigas al ni ke li estis viro "kiu rifuzis honori la diojn."

Kaj eĉantikva eklezia aŭtoro konsideras Julian, kiu pereis pro lancopiko en la hepato noktomeze la 26-an de junio 363, en la 32-a jaro de sia vivo, en la 20-a monato de sia regado, kiel viktimo de dungita kristano. murdinto - senriproĉa heroo, kompreneble, ĉar li "pro Dio kaj religio, li plenumis tian aŭ dacan faron". (La persoj ankaŭ ekskludis unu el siaj kiel la kriminto, ĉar ili estis malproksimaj de la pafo kiam la imperiestro estis vundita kaj mortigita meze de siaj trupoj.) "Nur unu afero estas certa," asertas Benoist-Méchin, "ĝi estis persa "Ne." Sed ankaŭ ĉi tio ne estas decida. „Sed estu kiel ajn,“ skribas la ekleziestro Teodoreto, „ĉu homo aŭ anĝelo eltiris la glavon, tio estas certa, ke li agis kiel servisto de la dia volo.“⁵⁴

Kristanaj teruraj fabeloj

Sed la kristanoj, la predikantoj de amo al malamikoj kaj de la doktrino, ke ĉu aŭ toritato venas de Dio, festis la morton de la imperiestro per publikaj bankedoj, per dancoj en la preĝejoj, la kapeloj de la martiroj, la teatroj de Antioĥio - urbo, laŭ Ernest Renan, » de ĵonglistoj, ĉarlatanoj, aktoroj, magiistoj, taumaturgoj, sorĉistoj, fraŭdaj pastroj..." Ili baldaŭ detruis la polemikon de Julian, tri librojn, kiujn li skribis ĉi tie baldaŭ antaŭ sia morto, kontraŭ kiuj Cirilo, la eklezio; doktoro, daŭre kampanjis amplekse pli ol 50 jarojn poste: "Pro sancta Christianorum religione adversus libros athei Juliani", 30 libroj, el kiuj nur la unuaj dek estas konservitaj en greka vortumo, dek aliaj en grekaj kaj latinaj tekstoj. Ĝuste, episkopo kiel Cirilo (p. 25, 513 f), kiu plejparte malakceptis la filozofion kaj eble eĉ volis malpermesi ĝian instruadon en Aleksandrio, ne klopodis penetri la pensojn de Juliano. Li estis "nur koncernita pri finado de ĝi kun energio" (Jouassard). La kristanoj ankaŭ detruis ĉiujn bildojn prezentantajn Julian, same kiel ĉiujn mallongajn surskribojn festantajn liajn venkojn. Ĉiu rimedo ŝajnis ĝusta por forigi lin el la memoro de homoj.⁵⁵

Dum la vivdaŭro de Julian, la famkonata kuracistoj de la eklezio restis silentaj kaj ne kuraĝis malkaŝe rezisti. Sed tuj post lia morto kaj longe poste ili atakis lin. Kaj dum Aŭgusteno mem konfesis al li, krom perfideco, almenaŭ "nekutimajn talentojn", Johano Krizostomo asertis, ke "ni ĉiuj estis en mortdanĝero", jes, ke

Juliano buĉis kaj oferis knabojn, kion ĉi tiu sanktulo ankaŭ diris, mutatis mutandis, pri la judoj (p. 134). Gregorio de Nazianzo ankaŭ ĵetis du sovaĝajn paroladojn al la tombo de la imperiestro, groteske distorditaj karikaturoj en kiuj li kalumniis la mortinton kiel ĝisfunde malbona, ilo de la diablo, "porko ruliĝanta en la malpuraĵo." "Ĉiuj malvirtoj kuniĝis en li, la apostateco de Jerobeam, la idolkulto de Aĥab, la severeco de Faraono,

la templo profaniga sinteno de Nebukadnecar. Ĉiuj ĉi malvirtoj estis kunigitaj en unuopan malpiecon."56

La St. Sed Efrem, kies malamoplenaj triumfaj diatriboj estas nun kantis en la preĝejo de Edesa, bruegis tutan tekston kontraŭ "Julian la apostato", "la pagana imperiestro", por li "la frenezulo", "la tirano", "la malbonulo", "malbenito", "idolo". pastro". "Lia ambicio logis lin al la mortiga lanco", la "lanco de justeco", kiu disĉiris la uteron gravedan de "la orakoloj de liaj sorĉistoj" por sendi lin "en inferon". Kaj ankaŭ ĉiuj subtenantoj de paganismo estas disĉiritaj: "La galileano pelas la sorĉistan gregon kaj transdonas ilin al la lupoj en la dezerto, sed la galilea grego plifortiĝas kaj plenigas la mondon eklezian doktoron Efrem eĉmensogas, ke Juliano transdonis al Nisibis." al la Persoj, "por ke lia malhonoro estu daŭra..."57 En realeco, Joviano, la kristana posteulo de Juliano, havis tion

Nisibis (Nusaybin) fortikaĵo foriris al la persoj. Same la fortikaĵo de Singara (Sinjar), ambaŭ ĉi losilaj romiaj pozicioj. En tiu tempo, Joviano ankaŭ fordonis kvin landlimajn provincojn preter la Tigriso kiujn Maksimiano kaj Diokleciano konkeris en 297, kaj, hontante pri sia perfido de Nisibis, li ne kuraĝis pasigi la nokton en la grandurbo dum sia retiriĝo. Li starigis tendaron antaŭ iliaj pordegoj kaj la venontan tagon li kaj lia armeo vidis altrangan malamikoficiron eniri Nisibis kaj hisi la persan flagon super la fortikaĵo.

Sed eklezia instruisto Efrem eliris el pordego por admiri la kadavron de imperiestro Juliano (kiu estis balzamigita kaj kunportita de la trupoj kaj poste tuj ekster Tarso, kie Juliano volis loĝi post venko super la persoj, sur la romia vojo al la pasejoj). super la Tombo estis entombigita, kontraŭ la tombo de imperiestro Maximinus Daia: p. 225 ff). La St.

Efrem rigardis la mortintan reganton kaj skribis: "Mi iris, miaj fratoj, kaj alproksimiĝis al la kadavro de la malpurulo.

Mi staris super li kaj mokis lian paganismon..."58

Antijuliana de Ephräm inkludas kvar kantojn kun multaj versoj: "Kontraŭ la imperiestro Julian, kiu iĝis pagano, kontraŭ herezoj kaj kontraŭ la judoj. Laŭ la melodio: 'Algluu al la vero!'"⁵⁹ Juliano estas demonigita en ĉi tiuj produktoj - kun la refreno por la ĥoro: "Saluton al tiu, kiu lin pereigis kaj funebris ĉiujn filojn de eraro!" - kiel abomeninda lasciulo. , kvankam Amiano prave laŭdas sian moralan purecon. Li nomiĝas magiisto, sorĉisto, mensoganto, la nigra, la malbonulo, la tirano, la lupo, la kapro. Jam en la komenco de la unua kanto kantas la sanktulo: "Je la vido de li la bestoj ĝojis, la lupoj venis al li..., eĉ la ŝakaloj levis ĝojkrion La kvina verso komenciĝas tempo la feko fermentiĝis kaj... aperigis serpentojn de ĉi grandeco kaj fibestojn de ĉi speco..." La dekkvina verso ilustras la embarase mallarĝan optikon kaj nigran kaj blankan desegnon ne nur de tiu ĉi doktoro de la eklezio, sed, ĉi en ĉi, de lia eklezio: "Ĉar nur la eklezio estis tute kontraŭ li, kiel Male, li kaj ĉi liaj sekvantoj estis kontraŭ ili. Tio sendube sufiĉas por pruvi, ke ekzistas nur du partioj, tiu de la Eklezio kaj tiu de ĝiaj kontraŭuloj."⁶⁰ Ofte blasfemis la klerikalaj historiistoj de la kvina jarcento, kelkaj el ili advokatoj, Rufino, Sokrato, Filostorgio, Sozomeno, Teodoreto. Julian eĉ pli.

Eklezia patro Teodoreto tute serioze asertas, ke Julian...

En la templo de Karrhā (urbo en Mezopotamio, sudoriente de Edesa; la biblia Harano), antaŭ lia lasta kampanjo, virino estis pendigita kun siaj brakoj etenditaj, "kies abdomeno la malvirtulo tranĉis malfermita kaj de la hepato, kompreneble, lia venko super la persoj estis legita ... Zu Antioĥio tamen laŭdire trovis multajn kestojn plenajn de kapoj kaj multajn putojn plenigitajn de kadavroj en la imperiestra palaco. Vi lernas tiajn aferojn en la lernejo de la abomenindaj dioj."⁶¹ En la 5-a jarcento, kristanoj jam disvastigis la plej frenezajn aferojn.

Teruraj rakontoj, tipe kun seksaj subtonoj. Jen kion oni devas fari sub Julian en la Libana Heliopolo

Devigis monaĥinojn senvestiĝi, forrazis iliajn harojn, mortigis ilin kaj nutris iliajn internaĵojn al porkoj. Kompreneble, neniu el la samtempulo de la imperiestro konas la historion.

Kaj se la amasoj tumultis aŭ la aŭtoritatoj uzis perforton, tio ne estis laŭ iliaj ordonoj. Li havis, skribas sia kinejo Robert Browning, "nek la deziron nek la intencon devigi iun ajn ŝanĝi iliajn opiniojn."

Tamen, liaj kontraŭuloj igis lin "malbonodora kapro", "apostato", "Antikristo", kaj kristanaj monaĥoj nomis lin "malbenita hundo", "soldato de la diablo". Tutaj legendoj plenaj de kolero kaj malamo ĉirkaŭas St. Merkuro, la kvazaŭa murdinto de Julian. Ankaŭ en la Oronto, kiel en la keloj de la imperiestra palaco, oni diris, ke oni trovis kadavrojn de infanoj, kiujn Juliano oferis al la dioj. En antikvaj siriakaj rakontoj li prezentiĝas kiel monstro kiu ŝiras la korojn el infanoj por festi magiajn sorĉojn. La katolikaj Mezepokoj kaj jezuitdramoj daŭrigis tiun tendencon. La kristana literaturo riĝas per scenoj, en kiuj la imperiestro profanas la ostojn de martiroj kaj sanktuloj, tranĉas la korpojn de gravedaj patrinoj, sin promesas al la reĝino de la infero Hekato, baptas denove per "sango de porkino" kaj faras kristanojn "buĉitajn al Jupitero".

Malveraj raportoj pri martiroj sub Juliano aperis en ĉiuj kristanaj landoj - - kvankam sub li preskaŭ ne estis kristanaj martiroj (p. 331).⁶² Post kiam la kristana mondo malkonstruis "la apostatulon", same kiel ĉiuj grandaj kontraŭuloj de kristanoj, Nur

la klerismo decide korektis la bildon. En 1699, la protestanta teologo Gottfried Arnold omaĝis Julian en sia "Senpartia Historio de la Eklezio kaj Herezuloj". Kelkajn jardekojn poste, Montesquieu donis al la ŝtatistoj kaj leĝdonantoj la plej altan

laŭdon. Voltaire skribis: "Do ĉi tiu viro, kiu estis priskribita tiel abomene, estas eble la plej altnivela viro, aŭ almenaŭ dua en rango Montaigne kaj Chateaubriand nombris lin inter la grandulojn kaj."

Plej granda en la historio. Goethe fanfaronis ke li komprenis kaj kunhavis la malamon de Julian al kristanismo. Schiller volis igi lin la heroo de dramo. Shaftesbury kaj Fielding aprezis lin, Edward Gibbon diris ke li meritis regi la mondon.

Ibsen skribis ›Kaiser kaj Galileanoj‹ Nikos Kazantzakis verkis sian tragedion ›Julian Apostato‹ (premiita en Parizo en 1948), la usonano Gore Vidal verkis julian romanon en 1962/64. La franca historiisto André Piganiol prave vidas la veran grandecon de Julian en la etika areo, sed, kiel kutime, ignoras la fenomenon de sankteco, kiam la reganto aperas al li, pli ol la plej multaj siatempaj teologoj, "kiel sanktulo" - se oni rigardas. ĝi ĝuste: la plej malbona insulto .

Historiisto Rubin laŭ das la imperiestron kiel nerekonitan religian geniulon kaj klarigas: "Kvankam granda verkisto kaj pli granda generalo, li estis plej bonega kiel personeco, kiu ofte juĝas Julian, ankaŭ parolas pri brila verkinto kaj deklaras: ". Lia karaktero havis nobelecon, kiu preskaŭ kvazaŭ lumturo superbrilis la multajn oportunistojn ĉirkaŭ li."63 Sed la benediktano Baur - kiu staras ĉi tie por multaj modernaj katolikoj - ankoraŭ kalumniis Julian en la 20-a jarcento, nomante lin "fantaziisto, kiu estis netuŝita." kun realeco", "ĉi tiu stranga." "Via Moŝto", denove kaj denove "fanatikulo", "la juneca fanatikulo", "la kolera fanatikulo". Li sopiras "takton kaj dignon" kaj anstataŭe trovas "obsedon", "troan vantaĵon" kaj "ridindon." Li atestas, ke li estas "la freneza ago de fanatikulo", la "malamo al ideologo" kaj "tute nekutima manko de politika kompreno kaj kompreno." Li nomas lin viro kiu "ne sciis distingi personajn ŝatokupojn de la devoj kaj taskoj de reganto", kiu alportis "filozofojn kaj ĉarlatanojn de ĉiu speco" al oficoj kaj dignoj. Sed kvankam li akuzas Julian pri severa "persekuto", la profanado kaj murdo de kristanoj, "ofte sub elektitaj torturoj", li ankaŭ diras sampaĝe: se Julian nur sentus sufiĉe forta, li "iĝus malkaŝa, sanga persekutisto,". "aŭ tiel, aliloke,

"La sanga persekutado... ne mallongus..."⁶⁴ De kiam la tuj elektita

posteulo Secundus Salutius, tolerema pagana filozofa, pretoria prefekto de Oriento kaj amiko de Juliano, abdikis, la gardista generalo Joviano (363-364). 364), iliro, al la trono en julio.

Joviano, Valentiniano la 1-a kaj Valento

Malgraŭ esti "konvinkita kristano" (Bigelmair), "kristano kaj katoliko" (Baur), "fervora katoliko" (La Oksforda Klasika Vortaro), kiu laŭ dire iam rifuzis submetiĝi al la premo de la armeo oferi, Jovian faris. ne hezitu tuj post sia surtroniĝo proponi alian oferon kaj pridubi la viscerajn pluvojn.

Li ankaŭ baldaŭ finis multe kalumniitan pacon kun la persoj (p. 336), per kio li faris grandajn teritoriajn koncedojn, kontrakte rezignante pri ŝu romia tero preter la Tigriso same kiel larĝa strio sur tiu flanko, kun pluraj gravaj grandurboj, inkluzive de Nisibis. , kies loĝantoj igis lin vane petegi, ke li rajtas defendi siajn murojn sen romia armeo. Kaj dum la persoj hisis sian flagon ĉe la kastelo kaj la civitanoj de Nisibi devis foriri, la mesaĝistoj de Joviano jam kuregis okcidenten, asertante ke li venas kiel venkinto.

65

Fundamente diferenca de la asketo Julian, la modere edukita sed ŝ atanta ludi la rolon de patrono, la katolika imperiestro, kiun la eklezio festis kiel la "kunulo de la sanktuloj", amis vinon, virinojn kaj eksuberancon. Li igis la Labarum la imperia standardo denove kaj ne nur havis samnoman notarion, kiun li timis kiel kandidato por la trono, murdis, sed ankaŭ havis multajn civilajn kaj armeajn oficialulojn de Julian senpovigitaj, rabitaj de iliaj havaĵoj, forigitaj aŭ forigitaj. ekzekutis - laŭ Teodoreto, kompreneble, nur homoj kiuj kontraŭ kristanoj aŭ la kristana eklezio. Li ankaŭ laŭ dire kondamnis Vindaonius Magnus, la detruanton de "preĝejo" en Berytus, al morto, sed pardonis lin en la kondiĉo ke li rekonstruas ĝin uzante siajn proprajn resursojn.

Paganismo ŝ ajne ne estis tre malfavorata, almenaŭ kelkaj temploj estis fermitaj aŭ eldetruitaj (kiel en Korfu) kaj ofero estis malpermesita, kaj en Antioĥio oni bruligis bibliotekon, eble plejparte el kontraŭ kristanaj verkoj, kiun Juliano starigis en la templo de Trajano. malsupren. Iom nekompetenta, sed fidela al la pastraro, Joviano, tuj kiam li piedpaŝis sur romian grundon, redonis al la jubilaj pastroj iliajn privilegiojn - kune kun novaj, kiujn ili neniam havis antaŭe.

Kaj kun la paso de la tempo, ili pli kaj pli gajnis. Ekzilita pastraro revenis, prelatoj amase amasiĝis al la kortego, kaj la Nicea kredo nun reviviĝis ankaŭ en Oriento.

La St. Atanazio, honorita de la imperiestro per epistolo kaj ricevita en Hierapolis, profetis nigre kaj blanke al Joviano "longdaŭ ran registaron en paco" - ok monatojn poste, la 17-an.

Februaro 364, li mortis en Dadastana (Bitinio), nur tridek trijara, "kun la plej bona kaj plej bela preparo por la morto" (Theodoret), ebriiĝita de la fumo de karbofajro kaj estis entombigita en la Eklezio de la Apostoloj. en Konstantinopolo.⁶⁶

Post kiam Secundus Salutius denove malaprobis la purpuron, En malfacilaj diskutoj ĉe la fino de februaro 364 en Bitinio, la imperiaj eminentuloj konsentis pri Valentiniano, Panoniana kamparano posteulo kaj filo de la antaŭ a komandanto Gratianus, kiel imperiestro. La 28-an de marto, li levis sian fraton Valento al ko-reganto por la Oriento sur la Marsa Kampo ekster Konstantinopolo - "kun la konsento de ĝu", kiel Ammian mokas, "ĉar neniu kuraĝis kontraŭ diri." Ankaŭ konservita

Valentiniano prezentis al si la potior auctoritas.

67

De Valentiniano kaj Valento, en kies epoko la nomo pagani (kp. p. 184) por la paganoj, estas kutime dirite ke ili toleris la malnovan kredon "ĝenerale". Kaj certe ili, kiel Konstantino kaj liaj posteuloj, ankoraŭ portis la titolon de Pontifex Maximus. Ankaŭ, en la plej altaj gvidaj pozicioj de la ŝtato kaj armeo sub Valentiniano, paganoj estas en la plimulto (kvankam por la lasta fojo kaj nur iomete, 12:10). Sed ĉe Valento ĝi aspektas alie: inter la altnivelaj oficistoj ankoraŭ konataj, estas naŭ kredantoj je dioj kompare kun unu maniĥeano, tri arianoj kaj dek ortodoksoj. Kaj ĝuste en la komenco de la regado de ĝi tiuj imperiestroj, multaj respektitaj senatanoj de la tempo de Juliano kaj antaŭe perdis siajn postenojn, evidente pro sia kredo je dioj. La regantoj ankaŭ komune pasigis leĝojn kiuj inkludis la konfiskon de pagana templa tero (por imperia privatproprietato), la punon de

Astrologoj dekretis, jes, la minacon de morto por ŝu, kiu nokte praktikis sorĉajn ritojn.⁶⁸ Ambaŭ imperiestroj estis denove engaĝitaj kristanoj. Valentiniano laŭ dire estis riproĉta sub Julian tial, dum ekzistas neniu vorto ke Valen estis ŝkanita. Ambaŭ tuj proklamis per dekreto (se ĝi estas reala!) "ke la Triunuo estas Patro, Filo kaj Sankta Spirito de unu estaĵo. Ni ordonas ĉi tiun kredon..." Sed ambaŭ baldaŭ reprezentis malsamajn konfesiojn kaj kompreneble favoris siajn proprajn preĝejojn. Valentiniano la 1-a en la Okcidento la Nicea direkto, Valento, komence "daŭre ortodoksa" (Theodoret), en la Oriento la Arian direkto, kiel Konstancio, per kio la diferenco en kredo denove esprimas la kontraston inter Oriento kaj Okcidento. Ambaŭ estas sufiĉe nekleraj, precipe Valento; ambaŭ brutalaj, precipe Valentiniano; Ambaŭ senespere timas ian magion. Ambaŭ ankaŭ estis soldatoj-imperiestroj, oficiroj altigitaj al la trono, kiuj potence antaŭ enigis militismon, militis ene, ĉe la limoj, ekstere, fuŝigante kaj ruinigante tutajn provincojn. Kaj ambaŭ kristanaj regantoj nek evitis rompon de ĵuroj nek atenco, sed prefere montris "grandan mankon de hezito" (Stallknecht) en siaj politikaj metodoj.⁶⁹ Valentiniano kaj Valento moviĝis kune post sia altiĝo.

tra Trakio kaj Dakio kaj disiĝis en Sirmio.⁷⁰

Riveroj de sango sub la katolika Valentiniano la 1-a

La katolika Valentiniano la 1-a (364–375), kiu ofte loĝis en Milano kaj Treviro, naskiĝis en 321 ĉe Cibalae, grava armea stacio en Panonio, blonda kaj bluokula, laborema, aŭ daca, ruza, antaŭ e oficiro en La korpogardisto de Juliano, ĉe sia trono en 43, ne multe zorgis pri la dogmo aŭ la disputoj de la pastraro, kaj eĉ laŭ leĝe kontraŭ batalis ilian heredan kontrabandon, jes, deklaris en la jam menciita polemika dekreto: "Episkopoj, ĉesu uzi; la aŭ toritaton de la imperiestro kiel pretekston, kaj ne persekutu la verajn servistojn de Dio..." Tamen, ĉar Valentiniano estis tre superstiĉa (li rezignus sian imperion prefere ol komenci ĝin en supertago, tial li prokrastis lia proklamo kiel Aŭ gusto je tago), li atentis, kiel en ĉefe mumbo jumbo, ĝuste pri plenumo de kristanaj ritoj. Lia leĝaro en la eklezia kampo inkludas proksimume 30 konstituciojn. Li restarigis la privilegiojn de la pastraro, kiuj estis jam donitaj sub Konstantino kaj malpermesis la kondamnon de kristanoj (!) al gladiatorbataloj.

Kiel puritana katoliko, li punis per morto adulton kaj ankaŭ mem konservis edzecan fidelecon - almenaŭ al Justina, lia dua, pli juna edzino, kies unua geedziĝo estis al la uzurpanto Magnentius (p. 309 ss). Valentiniano, kiel tribunano, edziĝis al certa Marina Severa ĉirkaŭ 357, katoliko, patrino de la pli posta imperiestro Graciano (p. 402 ss), sed deportis ŝin al Gaŭlio en 369 por preni la belan, noblan Justina kiel edzinon. Nur post la morto de la imperiestro en 375 la episkopoj protestis kontraŭ tiu ĉi eksedziĝo! En leĝo datita 17 post

En novembro 364, la imperiestro minacis la respondecajn juĝistojn kaj oficialulojn kun konfisko de iliaj aktivaĵoj kaj la mortopuno por kontraŭ-kristanaj iniciatoj. Kaj en 368 li ordonis tion Pastraro povas esti juĝita nur de pastraro en aferoj de fido kaj disciplino! Sed ankaŭ la Judoj staris

Valentiniano, kiel lia frato Valento, estis bonvola al iliaj teologoj kaj privilegiis.⁷¹

Ĝenerale, li, kiu leviĝis en la armeo,

serĉis fortan superecon.

Potenculo determinita de lia milita politiko kaj tial precipe bezonanta internan pacon por eviti religiajn konfliktojn, kiel lia egala nomumo al la plej altaj registaraj postenoj montras. Li toleris preskaŭ ĉiujn sektojn kaj estis rimarkinde tolerema de Auxentius, la Arian episkopo de Milano. Kompreneble, Valentiniano estis ankaŭ la unua kristana imperiestro, kiu persekutis la maniĥeanojn en 372 per elpelo kaj konfisko de iliaj kultaj konstruaĵoj kaj en 373 la ribelemajn donatistojn kun sangotorentoj.⁷² Provokita ĉefe de la terura regado de la

venas Africae, Romanus (364–373), la klienta princo Firmus, romanigita katoliko, nomumita dux Mauretaniae fare de Valentiniano, proklamis sin imperiestro en 372. Ĉromiaj trupoj batalis kun li. La maŭroj kaj, ĉefe, la donatistoj - ankoraŭ insultitaj en la tempo de Augustine Firmiani - kies rebapto

Valentiniano nuntempe laŭ leĝe kontraŭ batalis, entuziasme prenis la flankon de Firmus.

En Rusicade ilia episkopo malfermis la pordegojn al li kaj ĝojis kiam la sovaĝaj maŭroj prirabis la katolikojn. Sed Firmus ne nur asertis sian regadon en Maŭritanio kaj Numidio.

Eĉen Afriko proconsularis, individuaj urboj rekonis lin. Sed tiam la magister militum, Teodosio, hispana katoliko, la patro de la estonta imperiestro (p. 415 ss), marŝis kontraŭ Firmus.

Li dufoje certigis lin pri paco, perita de episkopoj, kaj dufoje rompis sian promeson. La ribelaj trupoj kiuj jam kapitulacis estis buĉitaj aŭ ekzekutitaj. Nur favorataj malmultaj sukcesis havi ambaŭ manojn forhakitaj. Restis do por la trompita nur senespera batalo, nekutime kruela milito, kiu skuos la tutan Nordan Afrikon, en kiu armeestro Teodosio ne nur igis brulbruligi aŭ almenaŭ mutili siajn proprajn batallacigajn soldatojn, sed ankaŭ havis ampleksajn areojn igitaj dezerto kaj tutaj maŭraj triboj buĉis, entute centoj da miloj da homoj. »La forta registaro

de imperiestro Valentiniano la 1-a alportis trankvilajn kondiĉojn" (Neuß/Oediger). La anguligita Firmus pendigis sin en 374/75, Teodosio mem iĝis viktimo de kortega intrigo kaj, ĵus baptita, estis senkapigita en Kartago komence de 376, lia filo Teodosio trenita en sian falon. Romanus, aliflanke, la predanto venas Africae, kiu verŝajne pelis Firmus al ribelo, ekigis la tutan buĉadon kaj estis malliberigita fare de Teodosio en 373, estis malkondamnita en 376 post proceso kiu estis tuj iniciatita. – Sed post kiam la ribelo estis subpremita, la Papo malpermesis la Donatisman diservon.

Kaj la St. Optatus von Milewe, kiu tiam atakis la donatistojn, verŝajne ne sen forĝi dokumentojn, en sepvoluma verko (titolo ne konata), postulis mortopuno por ili, uzante ekzemplojn el la Malnova Testamento. "Optato skribas en irena tendenco" (katolika Marteno), tio estas en paca. [73](#) Valentiniano, "konvinkita kristano", furiozis pro juĝaj murdoj

(Bigelmair; ankaŭ Joannou), kontraŭ magiistoj, aŭ guristoj, "seksaj krimuloj". Lia devizo: ekstrema severeco subtenas justecon. Li ŝatis severajn mezurojn de la juĝistoj - ia mildeco en krima juro havis nenian efikon pro ilia senskrupuleco - kaj neniu apelacio al li sukcesis. "La plej elementaj principoj de justeco estis evititaj per mortkondamnoj sen indico aŭ surbaze de indico akirita per torturo" (Nagl). Valentiniano ankaŭ havis la urban romian nobelaron, precipe malamatan fare de la kamparanoj, serĉolibrojn de magio kaj sorĉoj, serĉampociojn kaj forpeli aŭ mortigi virojn kaj virinojn de la plej altaj cirkloj kaj havas iliajn aktivaĵojn konfiskitaj. En kolereksplodoj, li ordigis sendistingajn ekzekutojn. Sen tumulto, li ofte punis eĉnegravajn ofendojn per senkapigo aŭ bruligado, kaj gravajn per torturo. Paĝo kiu liberigis hundon tro frue dum ĉasado estis vipita al morto; ne escepta kazo. Li senpovigis homajn juĝistojn; li neniam uzis sian rajton pardoni.[74](#)

Li foje akuzis du ursojn je krimuloj, nomitaj "Little Gold" (Mica aurea) kaj "Innocence" (Innocentia), kies kaĝoj staris antaŭ lia dormoĉambro. Lastatempe, tamen, la ursrakonto de Ammian ne ŝajnis tre kredinda al Reinhold Weijenborg en "sia supraĉa senco". Do li elpensis subtilan, "pli profundan signifon" rekonante en la du kaĝoj la dormoĉambrojn de ambaŭ imperiestroj, kaj en la du "hommanĝantaj ursoj" neniun krom la edzinoj de la du imperiestroj mem, Marina Severa kaj Justina. La akademiulo suspektas ke la maljunega historiisto havis "malbonan senton de humuro" kaj "ligis urson, eĉdu ursinojn", al sia granda spektantaro en venĝo por humiligoj ĉe la manoj de Valentiniano kaj certa malemo al Justina. Se ne, Weijenborg ligos al ni urson, kiu tiam almenaŭ science lavus sin. Valentiniano la 1-a malpermesis ekzekutojn nur dimanĉe. Kaj li donis al la monaĥinoj senimposton. "Homoj danke donis sian nomon al la infanoj" (Neuß/Oediger).⁷⁵ La ĉefa intereso de la imperiestro estis la armeo. Dum li brutale

kiu enspezis impostojn, konfiskis grandajn riĉaĵojn per krimaj punoj kaj toleris evidentan administran korupton, per kio liaj altaj oficistoj senmezure riĉigis sin - li nur intervenis kontraŭ la pli malaltaj kiel "natura geniulo" (Pörtner). Pasigante sian dekunujaran - , la militista Valentiniano pruvis sin regadon preskaŭ tute sur Rejno kaj Mozelo, li, parte sub persona gvidado, starigis ĉenojn de fortikaĵoj, pontoj kaj gvatturetoj kiuj estis alte laŭ dataj de Amiano, konstruis siajn fortikaĵojn el la grundo inter Andernach kaj Bazelo, kaj sekurigis Boppard, Alzey, Kreuznach kaj Worms, Horburg, Kaiseraugst, kreis pontojn proksime de Wiesbaden, Altrip (Alta Ripa), Alt-Breisach, etendis la Kalkojn, kiun li estis la lasta por ĝisfunde renovigi, al Rejno kaj Danubo, avancis al la fontoj de la Danubo, al la Neckar, en la Kinzig Valon.

Kiel "la granda teruro de Saksio" li havis Brition subigita ĝis Hadriana Muro en 368/69 (de venas Teodosio, la pli posta konkerinto de Firmus). Kaj li ofte havis ideojn preter tio

Rejno. Li batalis kontraŭ la Alemanni dufoje, kun gravaj perdoj en la dua kampanjo. Ilia reĝo Vithicabius - lia patro Vadomar ekstaris en la romia servo sub Julian - venkiĝis al la murdinto sendita fare de Valentiniano. Sed li ankaŭ detruis la terojn de la Frank kaj Kvado per fajro kaj glavo kaj persvadis la saksojn retiriĝi per intertraktadoj en 370, nur por tiam perfide ataki kaj detruigi ilin.⁷⁶

Imperiestro Valentiniano, kiu konsideris sin tre milda - mem-takso ofta inter siaj samuloj - finfine venkiĝis al kolerego. Interkonsiliĝante kun kompatinda Quadi, kies landon li detruis, kies reĝo Gabinius invitis sian dux Valeriae, Marcellianus, al bankedo en 374 kaj poste ponardis lin en la dorson (vidu la murdon de la alemana reĝo), Valentiniano subite bluiĝis pro ekscito kaj sinkis kvazaŭ trafite de fulmo renkontita ĉe. Li havis hemoragion kaj tuj poste mortis, la 17-an. novembro 375, en la limurbo Brigetio (kontraŭ Komorn) kaj estis entombigita en Konstantinopolo.⁷⁷

Timo kaj tremo inter la Arian Valens

Lia frato Valento (364-378), la lasta imperiestro se temas pri malkaŝe apogi Arianismon, estis origine ortodoksa sed estis konvertita, verŝajne fare de lia edzino Albia Domenica. Jam "predo de la ariana eraro", ŝi laŭdire persvadis Valens por "plonĝi sin kun ŝi en la abismon de blasfemo", komence favore al la patriarko Eŭdoksio, "kiu ankoraŭ havis la direktilon de Konstantinopolo en siaj manoj, sed ne la ŝipo "sed sinkis en la profundon" (Theodoret), ekde 370 favore al lia pli modera posteulo Demofilo. Determinite de Eudoxius, unue Anhomoean, poste Homoean, Valento persekutis sektojn kaj aliajn eksterulojn, eĉ la semirians, kiuj tiam rampis en krucumon en Romo nur por povi aserti sin.

Tamen tiu ĉi reganto precipe severe ĉikanis la katolikojn en sia lasta regado, kio eĉ pli pliigis ilian reziston, precipe ĉar iliaj ekzilitoj estis jam konsiderataj kiel martiroj. La episkopoj Atanazio el Aleksandrio, Melecio el Antioĥio, Pelagio el Laodikeo, Eŭsebio el Samosato, Barses el Edesa kaj multaj aliaj estis ekzilitaj, kaj kelkaj katolikoj estis dronitaj en Antioĥio. Martireco ankaŭ okazis en Konstantinopolo. Jes, in anno domini 370, Valento laŭdire logis 80 katolikajn episkopojn kaj pastrojn sur ŝipon tra sekreta ordo al sia prefekto Modesto kaj bruligis ilin kaj iliajn loĝantojn sur la malferma maro, kaj ankaŭ supozeble ĵetis tutajn amasojn da "ortodoksaj kredantoj." en la Orontes. Eĉ kiel St. Afrahat, la batalema siriano (p. 298), kiu sanigis la malsanan ĉevalon de la imperiestro per sankta akvo - la miraklofaristo ankaŭ tenis akridojn for de kampo kaj edzon de malfidelecoj kun sankta oleo - ne lasis Valens rezigni sian "herezon".

78.

"Persekuto trafis nin, plej respektinda
"Fratoj, kaj ja la plej severa el la persekutoj", plendas la eklezia kuracisto Basilius en 376, kvankam li restas neĝenata, al la episkopoj de Italio kaj Gaŭlio. Preĝdomoj estis fermitaj, altaroj estis lasitaj sen servo, kaj episkopoj estis submetitaj al pura kalumnio

malliberigitaj, trenitaj for en la nokto, trans la limon kaj senditaj al ilia morto. Bazilio nomas ĝin "kutime konata" - "kvankam ni trankviligis ĝin"! - la fuĝo de la pastroj kaj diakonoj, la ruiniĝo de la tuta pastraro, resume, "la buŝo de la piuloj" estas fermita, "sed ĉu malhonora lango de blasfemo... estas ellasita"79 .

Laŭ Faŭsto el Bizanco, kiu tiom ŝatis troigi, Valento sendis "sendiajn paŝtistojn" kaj "ariajn neepiskopojn" al ĉiuj urboj. "Ĉiuj vere ortodoksaj instruistoj estis apartigitaj de siaj sekvantoj, kaj iliaj lokoj estis prenitaj de la laboristoj de Satano."80 Magio, timita de la tima Valento, li minacis morton en la unua jaro de sia regado. Do li rekomencis la persekutadon de la nigraj

artistoj, klarvidantoj kaj sonĝinterpretistoj - iniciatita de Konstancio (p. 321 ss) - en la vintro de 371/72 dum preskaŭ du jaroj "kiel sovaĝa besto en la amfiteatro". Jes, li nun montris "tian sovaĝan koleregon, ke li ŝajnis bedaŭri ne povi plilongigi siajn punojn preter la morto de siaj viktimoj" (Ammian). Se en 368 la senatano Abieno perdis la kapon ĉar sinjorino, kun kiu li estis en rilato, sentis sin kaptita de magiaj lertaĵoj, nun la advokato Marinus estis mortigita ĉar li serĉis edziĝi kun certa Hispanilla uzante magion, aŭ la ĉaristo Atanzio estis bruligita, ĉar li ankaŭ devus uzi nigrajn artojn. Timo kaj tremo plenigis la Orienton. Milo estis arestitaj, torturitaj, likviditaj, respektataj ŝtataj oficistoj, kleruloj, filozofoj, jam partoprenantoj aŭ nuraj komplicoj, sufokitaj, forbruligitaj vivaj, senkapigitaj, kiel en Efeso la grave malsana filozofo Maximos, instruisto kaj intima amiko de Juliano, konfiskis siajn havaĵojn, eldevis grandajn monsumojn - supozeble pro ŝerco vorto aŭ la produktado de rimedo kontraŭ harperdo.

Por trankviligi la homojn, tutaj bibliotekoj estis bruligitaj kiel "magiaj libroj". Kaj ĉar la justico ankoraŭ funkciis tro malrapide por Valento, li senkapigis kaj bruligis ĝin sen ĝeni la pruvojn, sed, kiel frato Valentiniano, li konsideris sin egale milda sinjoro. Ankaŭ li estis unu

devota kristano, bona edzo kaj absolute ĉasta. Neniu flanko kontestas la "moralan purecon" ĉe sia tribunalo. Ekzekutisto, kiu pelis adultulinon nuda al la loko de ekzekuto, estis mem forbruligita viva pro sia senhonteco.⁸¹

Parenco de Julian, la kvardekjara Prokop, kiu loĝis en... Konstantinopolo, subtenata ĉefe de paganoj, agis kiel uzurpanto kaj tuj senkapigis Valensan la 27-an de majo 366, kiam li apenaŭ posedis lin. La imperiestro, tiel nervoza kiel Prokopio mem estis dum la ribelo, preskaŭ abdikus, se tiuj ĉi ne malhelpus lin. Ĉiuj kiuj faris la puĉon ankaŭ estis submetitaj al sanga krima proceso; kaj Valento plenigis siajn poŝojn kaj tiujn de siaj oficistoj konfiskante siajn havaĵojn. Parenco de Prokopio, Marcelo, kiu nun volis iĝi imperiestro, estis eliminata kune kun ĉiuj ribelantoj post severa torturo, kaj la konspiro de Teodoro ankaŭ estis kruele punita en 371/72. Valento plu konis "neniun moderecon" (Nagl), havis la edzinojn de la ribelantoj ĉesitaj, sennombraj libroj bruligitaj kaj, kune kun liaj voktoj, denove riĝigis sin. Ekzistis ripetaj konfliktoj kun la persoj dum preskaŭ jardeko. Romiaj oficiroj devis murdi la nefidindan reĝon de Armenio ĉe bankedo (vidu p. 296). La armena nobelaro tamen restis kun Romo - "movita antaŭ ĉio per ilia komuna kristana kredo" (Stallknecht). En 367 la imperiestro ankaŭ komencis trijaran militon kontraŭ la visigotoj, kiuj helpis Prokopion.

Li funkciigis pli el marĉoj, la arbaroj, kaj pagis prezon sur la kapo de ĉiu goto. La milito finiĝis en 369 sen sukceso.

Sed en Adrianopolo, la 9-an de aŭgusto 378 (p. 413), Valento perdis sian batalon kaj sian vivon.⁸²

Tio estis la unuaj kristanaj moŝtoj: Konstantino, lia Filoj, la imperiestroj Joviano, Valentiniano la 1-a, Valento. Ĉu ili estis, la fervoraj kristanoj, kiuj regis vastan imperion, "kristana institucio", pli amikaj, pli pacaj, pli homaj ol la regantoj antaŭ ili? Aŭ kiel Julian "la apostato"?

Kun la tuta daŭra masakro en la imperio, ĉe la limoj, En la malamika lando tamen la klerikalaj kvereloj ankoraŭ miksiĝis kun la kolosa ekspluatado. Regas la enlandan politikon de la 4-a

Fine de la 19-a jarcento efektive temis pri batalo inter la du ĉefaj konfesioj - estis du kiuj batalis, la arianoj kaj la ortodoksuloj (Goethe). La fokuso estis sur Athanasius de Aleksandrio, la plej grava episkopo inter Konstantino kaj Valento, unu el la plej mortigaj kaj konsekvencaj ekleziestroj de ĉiuj tempoj.

8-a ĉapitro

Doktoro de la Eklezio Athanasius

(Ĉirkaŭ 295–373)

»La St. Athanasius ... estis la plej granda viro de sia tempo, kaj eble, se ni pripensas ĉion zorge, la eklezio neniam havis pli grandan homon pri kiu fanfaroni."

Abbé de Bleterinni ¹

»Dankema posteularo donis kredon al la potenca Aleksandriano Episkopo ricevis la merititan kromnomon de "Granda"; La orientaj kaj okcidentaj eklezioj honoras lin kiel sanktulo."

Jozefo Lippl ²

»Ĉiu politika demando estas gvidata laŭ teologiaj linioj: liaj kontraŭ uloj estas herezuloj, li estas la defendanto de pura kredo.

La kontraŭ uloj lernas la ligan inter teologio kaj politiko de li." "Kiel speco de kontraŭ-imperiestro, li anticipis la tipon de la grandaj romiaj papoj, la unua el la idiosinkraziaj egiptaj patriarkoj kiuj finfine apartigis Egiptujon de la imperia asocio."

3G Gentz

"La aktoroj en eklezia historio estis plejparte la samaj kiel tiuj en ĝenerala bizanca historio."

Friedhelm Winkelmann ⁴

"Pro la Patro, la Filo kaj la Spirito, de la 4-a ĝis la 7-a jarcento, teologiaj kolegioj, papoj kaj patriarkoj kverelis per ĉiuj eblaj rimedoj; estas kondamnita, degradita, forigita; Sekretaj servoj kaj propagandmaŝinoj ekfunkcias; polemikaj direktoj atingas sovaĝajn ekstazojn; estas amasoj kaj surstrataj bataloj; estas murdita; ĉi la militistoj ĉesigas ribelojn; dezertaj anakoretoj, kun la subteno de la bizanca kortego, incitas la homamasojn; intrigoj interplektiĝas por la favoro de imperiestroj kaj imperiestrinoj; ŝtata teruro furiozas; patriarkoj staras unu kontraŭ la alia,

estos levitaj kaj ĝetitaj de iliaj tronoj tuj kiam alia Trinitarian
vido iĝos venka ..."

Hans Kühner⁵

Kühner daŭ rigas: "... la unuaj grandaj ekleziaj kuracistoj kaj sanktuloj aperas, kaj, kontraŭ ĉiuj homaj pasioj, ili faras admirindan pensmanieron kiu apartenas same multe al la historio de kredo kiel ĝi faras al la historio de ideoj. ." Sed krom tio, ke tio ne okazis kontraŭ ĉiuj homaj pasioj, sed nur tro multe kun ĝi - kiu prenas la spiriton serioze, ne povas preni unu por du, aŭ tri, kaj tri por unu. Kristana teologio nomas tion tro racia, ne kontraŭ intuicia aŭ malracia. Ŝi nomas ĝin mistero, ne absurdaĵo. Kaj se estas multo inter la ĉielo kaj la tero, pri kio nia lerneja saĝeco ne sonĝas, vi ne devas preni ĉion, pri kio ĝi jam revis, kiel realan, vi ne devas preni eĉ la plej harlegan. sensencaĵo kiel vera kaj granda sekreto. "Se Dio," diras Diderot, "de kiu ni havas racion, postulas la oferon de la racio, li estas prestidigitisto, kiu denove malaperigas tion, kion li donis".

La komplika naturo de Dio kaj la Domajno de Mallumo

Ĉiu scienco inda je la nomo baziĝas sur sperto.

Sed kion ni lernis pri Dio - supozante ke li ekzistas?

En la plej malnova kristanismo estis "amaso de konfuzo" pri la ĉielaj spiritoj (teologo Weinel). En la 2-a kaj frua 3-a jarcentoj "apenaŭ iu" pensis pri la "Sankta Spirito" (teologo Harnack). En la 4-a jarcento, plendas eklezia instruisto Hilario, neniu scias, kia estos la venontjara kredo. Sed tiam teologoj malkovris pli kaj pli kun la tempo. Ili malkovris, ekzemple, ke Dio estas unu estaĵo (ousia, substantia) en tri personoj (hypóstaseis, personae). Ke tiu ĉi tripersoneco devenas el du "procezoj" (procesioj): la generacio de la filo (generatio) el la patro kaj la "spirado" (spiratio) de la spirito inter patro kaj filo. Ke la du "procezoj" respondas al kvar "interrilatoj" (relationes): patreco, fileco, spiro,

Estante enspirata, kaj la kvar "interrilatoj" denove kvin "specialaĵoj" (proprietoj, nocioj). Ke finfine ĉi en reciproka "interpenetro" (perichóresis, circuminsessio) rezultas en nur unu Dio - actus purissimus! Kvankam ĝi estas rezulto de multe da cerba ŝvito dum la jarcentoj, teologoj scias "ke ĉu intelekta laboro pri la Triunua dogmo restas 'nefinita simfonio'" (Anwander) aŭ, kvankam bele penetrita, "nepenetrebla sekreto de kredo", kiel modeste skribas benediktino von Rudloff, serioze asertante, nenio el ĉi tiu parolas "kontraŭ racio. Ni ne diras: tri estas unu... sed tri homoj estas unu estaĵo!" Sen mencii, ke ĉi estis kaj povas esti profundigita kaj disvolvita plu multfoje. Laŭ Karl Rahner en 1977, ŝajnas sufiĉe „evidente, ke la historio de dogmo (en la plej larĝa senco de la vorto) daŭras kaj devas daŭri... do daŭras la historio de dogmo..."⁷ Nun teologoj povas diri multon. - Proceso in infinitum kiu estas ofte la plej nebulaj Konceptoj, precipe en la historio de dogmo, kies religiaj formuloj estis devigitaj uzante ĉujn rimedojn, inkluzive de ĉuj rimedoj de perforto. Sed ĉar tiaj disputoj neniam estas io alia ol disputo pri vortoj, ĉar ili neniam havis kaj ankoraŭ havas la plej etan bazon en sperto, ĝuste tial, por paroli kun Helvetius, "la sfero de teologio ĉiam estis rigardata kiel domajno de mallumo"⁸.

En la 4-a jarcento homoj serĉis trovi lumon en ĉi tiu mallumo alportu, kaj ĉi fariĝis eĉ pli malhela. "Ĉi ŝuspektas sian proksimulon," konfesas la eklezia instruisto Bazilo, "ĉu blasfema lango estas ellasita." Sed la koncilioj, ĉe kiuj, lumigitaj de la Sankta Spirito, homoj serĉis klarigi la misterojn, alportis nur plian konfuzon. Eĉ Gregorio de Nazianzo, St. Doktoro de la Eklezio, verŝas mokon sur la klerikalajn konferencojn kaj konfesas ke ili malofte finiĝas bone kaj ke ili nutras la disputon pli ol ili kvietigas ĝin; "ke mi evitas ĉun kunvenon de episkopoj ĉar mi neniam spertis favoran rezulton ĉe iu sinodo; ŝi i

Ili ne forigas malbonojn, sed nur kreas novajn... Tie estas nur rivaleco kaj potencbatalo.”⁹ La orientiĝo malfaciligas diversaj cirkonstancoj.

Unuflanke, preskaŭ nenio restis de la grava Koncilio de Niceo (325), kune kun pluraj aliaj sinodoj. Aliflanke, la venkintoj subpremis, se ne detruis, opoziciajn skribaĵojn. Nur malgrandaj fragmentoj de Arius aŭ Asterius de Kapadokio, modera ariano, venis al ni tra citaĵoj en kontraŭskribaĵoj. Katolikaj disertaĵoj ofte estis donitaj malsupren, aparte multaj fare de la ekleziaj kuracistoj Hilario de Poitiers (d. 367) kaj Athanasius of Alexandria (d. 373).

Sed ĉi tiuj estas unuflankaj propagandproduktoj. Kaj la apenaŭ malpli tendencaj historiistoj de la 5-a jarcento, Sokrato, Sozomeno, Teodoreto kaj la strikte ariana (pli precize: Eunomian)-mensa Philostorgios, apartenas al postaj generacioj.¹⁰ Bona ideo pri la spirita historiografio de tiuj ĉi.

epoko kaj ĝia senkompate falsa tendenco estas transdonita de la unua ampleksa eklezia historio post Eŭsebio, tiu de Gelasio de Cezareo (d. inter 394 kaj 400). Ĝi antaŭ nelonge nekonata, ĝi estis grandparte rekonstruita kaj estas des pli grava ĉar ekleziaj historiistoj de la 5-a jarcento (Rufinus, la plej maljuna eklezia historiisto en la Okcidento, Sokrato kaj Gelasius de Cyzicus) faris ĝin la ĉefa fonto de siaj bildigoj. Gelasios, la (dua) posteulo de Eŭsebio, estis ankaŭ alta eminentulo, la Ĉefepiskopo de Cezareo kun jurisdikcio super la tuta Palestino.¹¹ Friedhelm Winkelmann koncize pruvis la metodon de tiu ĉi nur grava nuntempa eklezia historio dum la Trinitarian disputo: la tute kliŝo. herezo de la kontraŭulo. La arkiepiskopa aŭtoro apenaŭ zorgas pri evoluoj aŭ diferencigoj. Li nur raportas dorspikadon kaj intrigon de la Arians; ili mem estas nenio alia ol nekonverteblaj problemoj, "pupoj de la diablo, kiu parolas per siaj buŝoj". Gelasius falsigis Ariuson

ĉe. Li ankaŭ mensogas ke ĝi ne estis Konstantino, sed lia filo, imperiestro Konstancio, kiu volis rehabiliti Arius. Aliflanke, Konstantino - nova mensogo - ne forpelis Atanazion, la kontraŭulon de Arius, sed prefere resendis lin al Aleksandrio kun honoro. Gelasios estas la unua se temas pri oferti la malveron ke Konstantino nomis Konstantino la 2-a, la katolikon, kiel la heredonto de sia regulo en sia testamento, sed ke ariana presbitero donis la volon al Konstancio kontraŭ sia promeso apogi Arianismon. Tiamaniere la Episkopo de Cezarea ne nur vualas ĉion negativan, tute ignoras la plej multajn eventojn, sed ankaŭ simple fantazias, strikte kontraŭe al la vero; Resume, evidentiĝas „granda komplekso de kruda historia falsajĵo”.¹² Sed ĉu la eklezia kuracisto Atanzio estis malpli senskrupula, malpli agita kaj pardonpeta? Li kondamnas la Arians en necertaj esprimoj: "Kiun ili ne ... mistraktis laŭ sia kaprico kaj arbitreco? Kiujn ili ne ... tiel malbone vundis, ke li devis aŭ mizere morti aŭ suferi damaĝon al ĉiuj siaj membroj? ... Kie estas loko, kiu ne portas ian rememorigon pri ilia malboneco? Kiujn alimensulojn ili ne detruis, sub falsaj pretekstoj en la maniero de Jezabel?"¹³ Eĉ benediktano Baur parolas pri „civita milito inter katolikoj kaj arianoj”, kvankam kompreneble, kiel ĉe ĉiuj veraj katolikaj apologiistoj, la arianoj — baldaŭ unu el la plej malbonaj insultoj en la eklezia historio – estis solaj de la diablo kaj profanis la kristanan nomon antaŭ la ankoraŭ duonpagana mondo “per aĉaj intrigoj, persekuta kolero, mensogoj kaj ĉaspecaj malnobeloj, eĉ per amasa murdo”; Do estis jam tempo "ke tiu ĉi venena planto finfine malaperis el la mondo"¹⁴.

En la centro de la teologia batalo estis la demando ĉu Kristo vera Dio, de la sama esenco kiel Dio mem. La ortodoksuloj, kvankam foje dividitaj, asertis tion, la arianoj, la plimulto de ĉiuj orientaj episkopoj ĉe la pinto de sia potenco (post la Konkilio de Milano, 355), neis. Kiam ili preskaŭ venkis

Ŝ ajnis, ili dividiĝis en radikalulojn, Anomoeanojn, kiuj nomis "filo" kaj "patro" tute neegalaj, malsimilaj (anhomoios), en Semiarianojn, Homoeanojn, kiuj laŭ sia vidpunkto konsideris sin pli-malpli homeejoj, kaj en partion. , kiu malakceptis tiujn du kaj rekomendis homeismon, la (intence malprecizan) similecon aŭ egalecon de "Patro" kaj "Filo", sed kiu ne signifis la "esenca identeco", la Nicene "homousios". Arianoj kaj ortodoksoj aliĝis al monoteismo. Sed por la Arianoj, sendube pli proksimaj al la frua kristana kredo, la "Filo" estis tute alia ol la "Patro", kreitaĵo de Dio, kvankam perfekta, superreganta super ĉuj aliaj kreitaĵoj. Arius parolas pri li kun la plej alta respekto.

Por la ortodoksuloj, Jesuo estis, por uzi la vortojn de Atanazio, "Dio portanta karnon" (theos sarkophoros), sed ne "homo portanta Dion" (anthropos theophoros "Patro" kaj "Filo" formis ununuran estaĵon, absolutan); unueco; ili estis "homoúsios", estaĵoj de estaĵo. Nur tiel kaŝi la evidentan doktrinon de du aŭ ĉetri dioj kaj preĝi al la "filo", la nova, same kiel al la "patro", kiun la judoj jam havis. La arianoj estis akuzitaj pri "politeismo" "granda Dio estas kun ili kaj malgranda Dio."15 Sed ankaŭ la ortodoksoj faris, tiam kaj poste;

videble malfacile pensi dogme senmanke, kion eĉteologo Grillmeier SJ permesas vidi: "Foje la emfazo de la homa animo de Jesuo Kristo ankoraŭ ŝ ajnas tute senviva Eĉen la kristologio de St. Laŭ la Eklezia Doktoro Cyril, almenaŭ en sia antaŭ-Efesina fazo, la jezuito trovas "la ideon de la 'kompleta homaro' de la Sinjoro ofte [!] tre malbone elpensita"; tiel ke, surprizite de la malforta agado de la Sankta Spirito, li miris pri "kiel malfacile estis por la ekleziaj rondoj" "ellabori sintezon"16. Por la popolamasoj de Konstantinopolo, kiuj nun amasiĝis tie, kiel ĉe, al la privilegiita "ŝ tata eklezio", la demando de la fido estis supozeble alloga, fascina, la kristologia bruo iĝis ege populara, sur stratoj, placoj, en teatroj, en la stratoj, en la placoj, en la teatroj. kiel ironie samtempulo el la

malfrua 4-a jarcento montras: "Ĉi tiu grandurbo estas plena de metiistoj kaj sklavoj, kiuj ĉuj estas profundaj teologoj kaj predikas en la butikoj kaj sur la stratoj. Se vi volas interŝanĝi monon de homo, li unue instruos al vi, kia estas la diferenco inter Dio la Patro kaj Dio la Filo; kaj se vi demandas la prezon de pano, anstataŭ respondi oni diros al vi, ke la Filo estas subigita al la Patro; kaj se vi volas scii, ĉu via bano estas preta, la savnaĝisto respondos al vi, ke la Filo estis kreita el nenio..."¹⁷

Ne batalo por fido: por potenco, por Aleksandrio

La pliigita religia intereso estis, kompreneble, nur la antaŭa flanko de la afero.

Ekde la komenco, malantaŭ la disputo de la jarcento estis malpli dogmataj diferencoj ol fokuso de tipa pastra politiko.

"La preteksto estis la savo de la animo", eĉ Gregorio de Nazianzo, St. Filo de episkopo kaj episkopo, kiu evitis enmiksiĝon en mondaj aferoj kaj plurfoje evitis siajn spiritajn oficojn fuĝante, "sed la deziro al potenco estis la kialo - ke mi ne diras: intereso kaj imposto mono La hierarkiaj postuloj al potenco, la batalo por episkopaj seĝoj, pri kio ili parolas La teologia polemiko estis ofte forgesita, sed ankaŭ donis al la disputo daŭro kaj impeto. Li ne nur ekscitis la eklezion, sed ankaŭ, almenaŭ en Oriento, la ŝtaton. Ne nur la konciliaj patroj foje batis unu la alian ĝis la Sankta Spirito finfine parolis, sed la laikoj ankaŭ batalis unu la alian sange publike. Ĉiu grava pastraro-tumulto tie, la Arian, Monophysite, la bilddisputo, iras multe preter nuraj klerikalaj vendettoj kaj skuas la tutan politikan kaj socian vivon dum jarcentoj. Ĉar: diras Helvetius koncize: "Kio sekvas el la religia maltoleremo? La ruino de la nacioj." Kaj Voltaire eĉ asertas: "Se oni kalkulas la murdojn faritajn de fanatikeco ekde la kvereloj inter Atanzio kaj Arius ĝis la nuna tago, oni vidos, ke tiuj parolaj bataloj pli multe kontribuis al senhomigado de la tero, ol la militistaro. konfliktoj..." - kompreneble tro ofte ankaŭ la sekvoj de la amikeco de la trono kaj la altaro. 18

Sed same kiel ŝtato kaj eklezia politiko estis nedisigeble interplektitaj, tiel ankaŭ estis eklezia politiko kaj teologio. Kompreneble, ankoraŭ ne ekzistis oficiala doktrino de la Triunuo, nur konkurantaj tradicioj (vd. p. 144 ss). Ligantaj decidoj estis "nur faritaj dum la konflikto progresis"

(Brox). Sed ĉu paĝo, precipe St. Atanazio, ŝatis deklari la serĉadon de prestiĝo kaj potenco kiel demandon de fido, ĉar akuzoj ĉiam povus esti trovitaj kaj pravigitaj. Ĉiu politika impeto estas teologigita de Atanazio, por tiel diri, kaj ĉu rivalo estas hereza. Politiko fariĝas teologio, teologio fariĝas politiko. "Lia terminologio neniam estas ĝisfunde klara, la afero estas ĉiam la sama" (Loofs). "Atanazio neniam okupiĝas pri formuloj" (Gentz).

Prefere, ĝi karakterizas la "patron de ortodokseco" ke li lasis sian dogman pozicion tre neklara por longa tempo, kaj eĉuzis ĉujn sloganojn kiuj poste estis punitaj kiel karakterizaĵoj de ariana aŭ semi-aria "herezo" por karakterizi la "veran kredon". "Ĝis la 1950-aj jaroj! Ke li, la ĉampiono de Niceo kaj "homousios", malakceptis la doktrinon de hipostazo dum longa tempo kaj pro tio prokrastis interkonsenton, ke li, la fortikaĵo de ortodokseco, eĉmalfermis la vojon al "herezo", monofizitismo! La katolikoj do devis fari tion en la 5-a kaj 6-a jarcentoj.

Jarcento "reviziu" la dogmajn traktatojn de ilia preĝeja kuracisto! La Arianoj tamen longe proponis konfesian formulon, kiu estis laŭ vorte la sama kiel tiu ofte uzata de Atanazio, sed tiam ŝajnis esti "Ariana herezo". Ĉar ĉi, kion diris la kontraŭulo, estis malbona dekomence, malbona, diabla, ĉu persona malamiko: „Arianoj”.¹⁹ Kompreneble, ĉi ĉi estis des pli facila, ĉar delonge estis senbrida tuta teologia konfuzo de konceptoj kaj ankaŭ la Arianoj disiĝis. denove (p.356). Jam Konstanco la 2-a, kiu iom post iom pli kaj pli radikale favoris ilin - "ĉuj koruptaj episkopoj de la imperio" (katolika Stratmann), "karikaturaj de la kristana episkopo" (katolika Ehrhard) - tiom tedis disputi pri la "natura" de Kristo, ke li fine malpermesis.

Teologoj de la postkonstantina periodo komparis la ĉiam pli maldiafanan religian militon kun marbatalo en la nebulo, nokta batalo en kiu oni apenaŭ povas distingi amikon de malamiko, sed ili batalas sovaĝe, ofte forkurante aŭ transfuĝante, prefere al la pli fortaj flankoj, kompreneble, uzado de iuj rimedoj ebligas, infere malamas, skemojn, envion.²⁰

Eĉla preĝeja instruisto Hieronymus asertis tiutempe, ke eĉne malgranda angulo de la dezerto ricevis al li pacon kaj trankvilon la monaĥoj postulis raporton pri lia kredo; "Mi konfesas kiel ili volas, kaj por ili ne sufiĉas. Mi subskribas tion, kion ili metas antaŭ mi kaj ili tion ne kredas... inter sovaĝaj bestoj estas pli facile vivi ol inter tiaj kristanoj!"²¹.

Granda parto de la kronologio de la ariana disputo restas ĝis hodiaŭ polemika, inkluzive de la aŭtenteco de kelkaj dokumentoj. Sed la tumulto havis sian tujan originon en Triunua debato ĉirkaŭ 318 en Aleksandrio, la urbo por kiu homoj batalis multe pli ol pri kredo.²² Aleksandrio, de Aleksandro la Granda. Fondita en la vintro de 332/31, la urbo de la poeto Kalimaĥo, la geografiisto Eratosteno, la gramatikistoj Aristofano el Bizanco kaj Aristarĥo el Samotrakio, la urbo Plotino kaj poste Hipatio, estis la plej elstara metropolo de Oriento, kosmopolito. urbo kun preskaŭ miliono da loĝantoj, kies lukso estis la dua nur post tiu de Romo.

Aleksandrio estis vasta, riĉa, grava komerca centro, ne malgrava fiŝkaptado, kaj ĝia monopolo estis tre grava por la papirusa industrio, kiu provizis la tutan mondon. Aleksandrio, kie la Malnova Testamento estis tradukita en la grekan (la Septuaginto), ankaŭ estis la sidejo de patriarkeco - fondita fare de St. Markus mensogas; la unua historie kontrolebla episkopo, Demetrios I, estis la plej granda kaj plej potenca episkopa sidejo en la tuta eklezio, inkluzive de la okcidenta. La du Egiptoj, Tebaido, Pentapolo kaj Libio estis subigitaj al li. Ĉi tiu pozicio devas esti konservita, solidigita kaj vastigita. La aleksandraj hierarkoj, alparolitaj kiel "Pápa" (papo), baldaŭ iĝis imense riĉaj, kaj klopodis de hoko aŭ de krimulo por akiri kontrolon de ĉiuj orientaj diocezoj dum la 4-a kaj 5-a jarcentoj. Ilia teologio estis kontraste al tiu de Antioĥio, kiu estis proksime ligita al la disputo pri rango inter la du patriarkecoj, kiu estis ĉiam gajnita fare de la imperiestro kaj la imperia eklezio.

subtenis Konstantinopolon. En la konstanta lukto kun spiritaj konkurantoj kaj la ŝtato aperis unuafoje eklezia politika aparato simila al la posta romia. Kaj laŭ sia maniero, la pli malgrandaj Episkopaj funkcioj estis, pagante por ĉiu anĝelo de kurso per perdo de siaj seĝoj aŭ gajnante ilin. -- Neniu el la sennombraj fruaj kristanaj eklezioj de Aleksandrio pluvivis.²³

Ĉirkaŭ 318, patriarko Aleksandro eble preferis kaŝi la burĝonantan aferon ĉirkaŭ la ousia, la naturo de la "filo". Foje li estis persone ligita al la proparolanto Arius (ĉirkaŭ 260-336), kiu estis denunciita fare de Meletiano kaj kiu estis pastro de la eklezio de Baukalis ekde 313, la plej respektata preĝejo en la grandurbo kaj la centro de granda sekvado de junaj virinoj kaj havenlaboristoj. Arius, afabla koncilia klerulo, kiu verŝajne verkis la unuajn, tute perditajn popolkantojn de la kristana epoko, rezignis la episkopan sidejon favore al Aleksandro; efektive, li estis implikita en la kolizio malpli kiel individuo ol kiel eksponento de la antioĥena lernejo de teologio, nek fondita nek gvidita fare de li. Aliflanke, malgraŭ tio, pri kio la arianoj akuzis lin, episkopo Aleksandro antaŭe rekomendis similajn ideojn kaj doktrinojn kiujn li nun malbenis; Li asertis ke Arius "indulgiĝis tage kaj nokte al insultoj kontraŭ Kristo kaj kontraŭ ni" kaj skribis pri li kaj lia akompanantaro: "Baldaŭ ili ekmovigis la tribunalojn per la akuzoj de diboĉaj virinoj, kiuj implikis ilin en siaj eraroj. Ili donis al kristanismo malbona nomo pro la pli junaj virinoj, kiuj sekvis ilin, kiuj svarmis ĉirkaŭe sur ĉiuj stratoj sen disciplino kaj kutimoj." "Ho, ĉi tiu malfeliĉa trompo, ĉi tiu troa frenezo, ĉi tiu vana soifo je gloro kaj satana sinteno, kiu similas al malmoliĝinta tumorino; en iliaj malsanktaj animoj ekkaptis!" Post du publikaj disputoj, la sanktulo estis ekskomunikita kaj ekzilita. Aleksandro ĉe sinodo de ĉirkaŭ 100 episkopoj Arius kaj liaj kamaradoj - forte influite, tamen, per la batalo de la alta sidloko kontraŭ privilegioj

de siaj presbiteroj – kaj avertis ŝin pri la maŝinacioj de la "herezulo-instruisto". Li ankaŭ informis la romian episkopon Silvester (314–335), apelaciis en du enciklikoj, verŝajne 319 kaj 324, al "la karaj kaj respektindaj kunliturgiistoj ĉe" kaj "al ŝiaj Di-amaj episkopoj ĉe." Estis agoj kaj kontraŭ agoj. Ekleziestroj kondamnis Arius kaj rekonis lin. Inter ĝ-lastaj estis elstaraj aktivuloj ĉe tribunalo, la influa episkopo Eŭsebio, ĉefpastro de la loĝurbo de Nikomedio, kiu akceptis sian forigitan amikon, kaj episkopon Eŭsebio de Cezareo, jam fama kiel biblia ekzegeto kaj historiisto. Du sinodoj, kiuj decidis favore al Arius, ebligis lian rehabilitadon kaj revenon. La ariana partio en Aleksandrio kreskis pli forta kaj kontraŭstaranta episkopo estis nomumita. Aleksandro vane defendis sin, plendis pri la "kavernoj de ŝtelistoj" de la arianoj kaj ne plu estis certa pri sia vivo. Tumulto sekvis tumulto, la tuta Egiptio estis trafita kaj finfine la tuta Orienta Eklezio estis dividita.²⁴ Pliaj episkopaj konferencoj, kiel sinodo en Antioĥio en 324,

kondamnis Arius denove, per kio oni ankaŭ skribis "al la episkopoj de Italio", "kiuj estas subigitaj al la Thronos de la granda Romo", sed sen ke la Romano estu konsiderita la reganto aŭ eĉ ludante specialan rolon. Kaj en 325 estis koncilio en la somerloĝejo de la imperiestro.²⁵

La Koncilio de Niceo kaj tio "Konstantina" kredo

Konstantin rekomendis la lokon kiel favoran klimaton kaj promesis agrablan restadon. Li vokis la konsilion, ne la "papon". Li ankaŭ inaŭ guris kaj prezidis ĝin la 20-an de majo. La partoprenantoj – la ciferoj variadas inter 220 kaj 318 (laŭ la 318 servistoj de Abraham!) – estis alvenintaj koste de la imperiestro kaj per imperiestra ŝtata poŝto (kiel jam okazis por la sinodo en Arles: p. 253), kun pluraj fojoj pli da dungitoj; Kompreneble nur kvin prelatoj el Okcidento.

Silvester, la romia paŝtisto, mankis. Li estis reprezentita fare de du presbiteroj, Viktoro kaj Vincentius, kaj - kaj ne nur pro tio - "ne prenis gvidan pozicion" (Wojtowysch). Sed la imperiestro aperis al la episkopoj "kiel anĝelo de Dio brilanta el la ĉielo en sia brila vesto, brilanta per lumo en la fajra brilo de purpuro kaj ornamita per la hela brilo de oro kaj valoraj ŝtonoj" (Eŭzebio). La klerikoj mem gardis korpogardistojn kaj satelitojn, "akrajn glavojn eltiritajn". Per la plej alta dekreto, ili estis "provizitaj per abundo da porvivaĵo tago post tago." Ĉe bankedo, Eŭzebio raportas, kelkaj "kuŝiĝis sur la sama kuseno ĉe la tablo kiel la imperiestro, dum la aliaj ripozis sur kusenoj ambaŭ flanke. Oni povus facile preni tion kiel bildon de la regno de Kristo aŭ pensi, ke ĉi tiu estas nur sonĝo kaj ne realaĵo." La vasta plimulto de la servistoj de Dio havis signife malpli aŭ nenian komprenon de la dogma aspekto - dosieroj ne estis konservitaj. entute.

Kaj la mastro mem ne havis veran intereson pri ĝi. Jaron pli frue, en oktobro 324, li informis la eksponentojn de la lukto, Arius kaj Aleksandro, en longa letero pere de episkopo Hosius de Kordovo ke "ĉi tio estas nur bagatelo" kaj "kveremeco kaj senutila senutileco". "Neniam via afero pravigas tian lamenton!"²⁶

Episkopo Eŭ sebio, la "patro de eklezia historio", ne ludis tre kredindan rolon en Niceo. Aperante kiel akuzito, li finfine riverencis al la kontraŭa partio de Aleksandro kaj Atanazio.

Tamen, per sia diplomatio, elokventeco kaj servileco, Eŭ sebio gajnis la favoron de la imperiestro, kiun li de nun konsilis pri teologio kaj eklezia politiko.²⁷

Eble Konstantin ne prezidis la kunvenojn - tre polemika afero -

Li determinis kaj decidis ilin; per kio li subtenis la plimulton, kvankam li eĉtrudis al ĝi la decidan formulon, tio estas, kaj ĝin sugestis kaj efektivigis; formulo, kiun ili ja ne subtenas, ke la Orienta Eklezio eksplicite kondamnis kiel "herezan" ĉe la Sinodo de Antioĥio en 268! Estis la iom blindiga (sama, identa, sed ankaŭ simila - el la greka homos - signifo) koncepto de "homoú sios", homoousie, la esenca egaleco de "patro" kaj "filo" - "signo de malamikeco kontraŭ scienco, kiu; penso laŭ la manieroj de Origeno" (Gentz). Ne unu afero pri ĝi estis en la Biblio. La slogano - evidente enkondukita de la imperiestro mem - ankaŭ kontraŭ diris la kredojn de la plimulto de la orienta episkaro, ĉar ĝi devenas de gnostika teologio. La monarĥianoj, aliaj (kontraŭ trinitaj) "herezuloj", ankaŭ uzis ĝin. Tamen, la juna Atanazio, kiu akompanis episkopon Aleksandro kiel diakono, "ankoraŭ ne uzis ĝin kiel slogan frazon por sia teologio en siaj fruaj skribaĵoj" (Schneemelcher), "daŭros lin 25 jarojn ĝis li povis amikiĝi kun ĝi." (Kraft). Kvankam li asertis esti "malkaŝe kontraŭ Arianismo" ĉe la konsilio, li nur skribis pri tio kvaron de jarcento poste. La religia decido ne estis klarigita aŭ pravigita pli detale. La imperiestro, kiu apenaŭ nekonfuzeble okupiĝis pri unueco kaj kiu vidis nenion krom obstineco en la konflikto inter la pastroj, malpermesis ĉan teologian diskuton kaj nur postulis agnoskon de la formulo mem; la "benitaj patroj" (Atanazio), kies ĉesto supozeble alportis al la diktatoro feliĉon "kiu superas ajnan alian", kiujn li dorlotas kaj svatas en la palaco dum kvarono de jaro,

estis superverŝinta lin per honoroj, obeis: — kaj eĉhodiaŭ milionoj da kristanoj kredas je la fides Nicaena, la Nicea Kredo, kiu, mokas Johannes Haller, devus pli ĝuste nomi la Constantinian — la verkon de laiko, kiu eĉ ne baptiĝis. "Ni kredas je unu Dio, la Patro Ĉiopova... kaj je unu Sinjoro, Jesuo Kristo... vera Dio de la vera Dio, naskita, ne kreita, samsubstanca (homousios) kun la Patro... Kaj en la Sankta Spirito ...«28 En Okcidento la Nicea Kredo ankoraŭ estis jardekojn poste

malmulte konata kaj ne sen diskutado eĉen ortodoksaj medioj. Eĉla eklezia kuracisto Hilarius (p. 169), aliflanke, komence ludis la bapton kredon, kvankam li tiam revenis al la Nicea Kredo. Sed la sanktulo amuziĝis. Episkopo Zenono de Verono, fervora malamiko de paganoj kaj arianoj, pri kredo kiu funkcias kun formuloj, kio estas "tractatus" kaj leĝo. Je la fino de la 5-a jarcento, la predikoj de Gaudentius of Brescia (Gaŭdencio de Breŝo) aŭ Maximus of Torino (Maksimo de Torino) ne menciis "Nicaea anywhere" (Jezuito Sep). Luther konfesis en 1521 ke li "malamas la vorton 'homousion'", sed en sia skribo en 1539 li akceptis ĝin. Pravas Goethe, laŭ kiu la „doktrino de la dieco de Kristo, dekretita de la Koncilio de Niceo... estis tre favora al despotismo, ja neceso.”29 La konduto de Konstantino estis io ajn krom unuopa. La imperiestroj nun decidis pri la eklezio - ne la papoj. Dum la 4-a jarcento, la **> De la Konsilio kaj preĝejoj**, episkopoj de Romo ne ludis signifan rolon en la sinodoj kaj ne estis determina aŭ toritato. Prefere, la "imperia sinoda potenco" ekzistas ekde Konstantino. Eklezia historiisto Sokrato skribis sobre ĉirkaŭ la mezo de la 5-a jarcento: "Ĉar la imperiestroj komencis esti kristanoj, la aferoj de la eklezio dependis de ili, kaj la plej grandaj konsilioj estis kaj estas tenitaj kiel ili opinias konvene enen komentis Myron Wojtowysch." 1981: "Ĝestis deklaro kiu ne enhavis ajnan troigon." La papa historiisto aldonas: "Eĉla enhavo de la rezolucioj korespondis

en la plej multaj kazoj la volo de la respektiva reganto." Kaj: "De la eklezia flanko, la implikiĝo de laika potenco en la sinoda sistemo estis ĝenerale agnoskita kiel laŭ leĝa." 30 La kredo de la Arians, kiuj tiam kontraŭ batalis homousios al homoiousios (esence simila), estis en Niceo ĝi estis ŝ irita

de sia parolanto kaj disŝ irita antaŭ ol li povis fini legi.

Ĝestis "tuj malakceptita de ĉiuj kaj priskribita kiel neaŭ tentika kaj forĝita. Estis tre granda bruo..." (Teodoreto) Ĝenerale, en la sankta asembleo, parolante kun Eŭ sebio, kiu partoprenis, estis "ĉe amara vorta kverelado" - kiel ofte okazas en konsilioj. La imperiestro sendis la plendojn kaj polemikojn de la episkopoj al la fajro nemalfermita. Ĉiuj tiuj kiuj "volonte konsentis pri la pli bona vido" ricevis "liajn plej altajn laŭ dojn ... Tiuj kiuj estis malobeitaj, aliflanke, li malakceptis kun abomeno kaj (post la transfuĝo de ĉiuj liaj anoj krom du, la episkopoj." Secundus de Ptolemais kaj Theonas de Marmarica) estis forigitaj al Gaŭ lio kune kun ili, liaj libroj ankaŭ estis ordonitaj esti bruligitaj, kaj ilia posedo estis minacita kun la mortopuno. Kaj kiam, kelkajn monatojn poste, Eŭ sebio el Nikomedio, la plej grava partizano de Arius, kaj Teognis el Niceo revokis siajn subskribojn kaj akceptis ariojn, ankaŭ ili estis trafitaj de la "dia kolero", aresto kaj gaŭ la ekzilo. Post du jaroj, tamen, la ekzilitoj povis reveni al siaj episkopejoj. Arius, la "viro kun la fera koro" (Konstantino), ŝ ajne ankaŭ rehabilitis alian sinodon en Niceo, malfrua aŭ tuno 327; Ambigua deklaro de la "herezulo" sufiĉs por Konstantino. Sed la pastro vane atendis lian reinstalon. La nova patriarko de Aleksandrio rezistis la postulojn de la imperiestro, ke lia unua oficiala ago.31

Karaktero kaj taktiko de kuracisto de la eklezio

Episkopo Aleksandro mortis en aprilo 328. Athanasius, lia sekreta sekretario, ne estis ĉe sia mortolito. Kiel multaj, se ne la plej multaj, ekleziaj princoj - unu el iliaj normaj mensogoj - li ne strebis al alta digno aŭ potenco, sed, kiel papaj kandidatoj en la 20-a jarcento, li montris humilecon. Do la vorto estis trudita al lia mortanta antaŭ ulo: "Atanzio, vi pensas, ke vi eskapis, sed vi ne eskapos."³² Atanzio, ĉirkaŭ 295, verŝajne en Aleksandrio, de kristanoj.

Naskita de siaj gepatroj, la 8-an de junio 328, en la aĝo de proksimume tridek tri jaroj, li supreniris al la patriarka sidloko tie, de kiu li estis forigita kvinfoje, por entute dek sep jaroj kaj duono. Li estis do la plej influa episkopo en la Oriento kaj reganto de la plej granda eklezia aparato de la tempo (vd. p. 359 f). Tamen, kiel Aŭgusteno kaj multaj papoj, li estis levita malĝuste kaj ne sen konfuzo kaj perforto. Supozeble "elektita unuanime de la pastraro kaj la popolo" (katolika Donin), fakte nur sep el 54 egiptaj paŝtistoj, kaj krome tiuj, kiuj rompisan ĵuron, nomumis kaj ordonis lin - embarasa fakto, ke la ofte laŭtbusema viro diskrete ignoras. "Nia episkopo emas trakti malagrablajn eventojn mallonge aŭ eĉsilenti pri ili, ekzemple la okazaĵojn ĉirkaŭ sia elekto" (Hegel).³³ Kiel estis la kazo en la tuta Romia Imperio, ekzistis ankaŭ tiuj en Aleksandrio.

ekleziaj kondiĉoj estis koleraj, kaj ne ĝuste tiam.

Jam dum la persekutado de Diokleciano okazis skismo en Egiptio, simila al la Donatisma disputo en Nordafriko. Patriarko Petro prudente malaperis el la sceno, post kio la rigora Melitius, episkopo de Likopolo, uzurpis la rajtojn de la fuĝinto Aleksandriano, kiu ne povis elimini la skismon eĉper sia martireco (311).

Ĝdaŭre ekzistis kiel la "Preĝejo de la Martiroj" malgraŭ la ekskomuniko de Melitius en 306, kiu, finfine, estis poste forigita al la famaj minejoj de Phaino (Palestino), ĉirkaŭ triono de la egipta episkopejo, 34 prelatoj,

havis malantaŭ si. Nek ekskomunikita nek plene rekonita ĉe la Koncilio de Niceo, liaj anoj ŝajne provis nomumi sian propran kandidaton ĉe la morto de patriarko Aleksandro.

Nur tiel klarigi, kial el 54 episkopoj kunvenintaj en Aleksandrio, nur sep, embarasa minoritato, elektis Atanazion, kiu tamen sukcesis ŝajnigi unuecon kun Konstantino kaj ricevi de li gratulleteron.³⁴ Kiel Paŭlo supozeble kaj Gregorio la 7-a. Atanzio - unu

unu el la plej polemikaj homoj en historio (kelkaj el liaj vivdatoj daŭre estas kontestataj hodiaŭ) - malgranda kaj malforta; Julian nomas lin "homunculus". Sed kiel Paŭlo kaj Gregorio, ĉi tiu geniulo de malamo, ĉi tiu plej obstina homo de Dio en la sekulara mondo ankaŭ kompensis sian nerimarkeblan aspekton per mirinda agado. Li fariĝis unu el la plej malmolaj kaj plej senskrupulaj spiritaĵaj trompantoj. La katolikoj, kompreneble, deklaris lin Doktoro de la Eklezio - la plej alta honoro por unu el ilia speco; al kiuj konvenas ankaŭ la faktoj: "bruta perforto kontraŭ kontraŭuloj al kiuj li proksimiĝis, mistraktado, batado, forbruligo de preĝejoj, murdo" (Dannenbauer). Subaĉeto kaj falsaĵo ankoraŭ mankas; "impona", se vi volas kun Erich Caspar, sed "tute sen iuj venkaj homaj trajtoj." Eduard Schwartz parolas simile pri "ĉi tiu homa abomena, historie grandioza naturo" al kiu li atestas "la malkapablo" "fari diferencon inter moralo kaj politiko, la mankon de iu dubo pri onies propra memjusteco". Teologo Schneemelcher, aliflanke, delikate apartigas la "eklezio-politikajn broŝurojn de Atanzio ... kun siaj malamaj polemikoj kaj ilia malvereco" de siaj "dogmataĵskribaĵoj kiuj ĝojigas la koron de ortodokseco" kaj komprenas Atanazion kiel homon "kiu volas. estu kompleta teologo kaj kristano kaj tamen ĉiam restas tute homa" - kio evidente signifas, ke la teologo kaj kristano, kiel multaj el liaj, kunigas korvarman ortodoksecon kun malamo kaj mensogo. Schneemelcher mem mencias la "intrigojn" kaj "la perfortajn agadojn de la hierarko" kaj ĝuste opinias, ke la bildo ne estas plibeligita "de tiuj, kiuj kuŝas ĝuste sur la sama nivelo.

Agoj de la alia flanko". (Per kio venas la grava frazo: "Eklezia politiko estas finfine ĝam malĝusta.") Sed Atanazio, kiu laboris "per ĉu rimedo de kalumnio" kaj "pli ol unufoje transiris la limon de alta ŝtatperfidio", kiun lia admiranto v. Campenhausen skribas ke, laŭ samtempuloj, li ne forkuras likvidi siajn kontraŭulojn. "Sanga homo", diris la tre kompetenta Konstancio en Milano, kiu ridas "malice antaŭ la tuta mondo".

Aŭ, kiel diras lia pagana posteulo imperiestro Julian: mizerulo, kiu sentas sin bonege kiam li riskas sian kapon. Aŭ, kiel resumas katolika Lippi: "Liaj vivo kaj laboro estas signifa peco de la eklezia historio".³⁵ Nun la aleksandria "Papo" estis eble la unua, kiu levis la batalkrion: libereco de la eklezio el la ŝtato - se oni ignoras la fakto, ke la donacistoj demandis: Kion rilatas la imperiestro kun

la eklezio? Sed kiel ili, Atanazio ekkriis nur ĉar li havis la ŝtaton, la reganton, kontraŭ si.

La sanktulo nature aprezis premon kaj potencon kaj estis "ofte same senbrida kiel siaj kontraŭuloj" (Vogt). St., kiu estis honorita kiel la "Patriarko de Ortodokseco", ankaŭ Epifanio (kies fervoro por kredo certe akre kontrastis kun lia kompreno; kp. p. 163 f), atestis pri Atanazio: "Se oni rezistis, li bezonis perforton, kiel en 339 kiam la ariano Gregorio eniris Aleksandron." (p. 378), li klarigis: "Episkopo neniam devintus eniri kun la helpo de la protekto kaj potenco de la sekularaj guberniestroj. Se perforto influis lin, li predikis, kiel en 357/58, fuĝante de." la oficistoj de Konstancio, patosa toleremo kaj kondamnita devigo kiel signo de herezo.³⁶ Sed tio ĝam restis la politiko de eklezio, kiu propagandas toleremon antaŭ sia propra malsupereco, liberon de ĉu malfacilaĵo, en la posedo de la plimulto, de potencon, sed kompreneble ne forkuras de ia devigo aŭ fiulo (kp. p. 478 f). Ĉar se la kristana eklezio, precipe la katolika eklezio, strebas al libereco, ĝi neniam strebas al ĝi

neniam fundamenta

Libereco,

Libereco por vi mem.

Libereco de aliaj! Supoze pro sia kredo, sed efektive pro sia deziro superregi, ĝi detruas
ĉiun konscion kaj bezonon de libereco tuj kiam ĝi povas, ĝi puŝas ĉiun ĝi taton protekti siajn
"rajtojn" kaj ruinigi homajn rajtojn, kaj ĉi tio laŭ longe de la jarcentoj. .

Kiam la Katoliko estis la ĝi tata eklezio, Optatus de Mileve aprobis, en 366/67, la batalon
kontraŭ "herezuloj" kaj ilian buĉadon fare de la militistaro. "Kial," demandas la sanktulo, "ĉu estu
malpermesite venĝi Dion [!] mortigante la kulpulojn? Ĉu vi volas pruvon? La Malnova Testamento
estas plena de ili. Kiel oni ne povas pensi pri la teruraj ekzemploj..." – kaj certe ne estas perdo
por la skribaĵoj (kp. p. 74 ss)! Sed kiam la arianoj regis, la katolikoj aperis kiel
defendantoj de religia libereco. "La eklezio minacas ekzilon kaj malliberigon", lamentis la
sanktulo.

Hilario, "ĝi i volas konduki homojn al kredo per trudo, ĝi i en kiu homoj kutimis kredi je ekzilo kaj
malliberejo. Ĝi forpelas la pastrojn, ĝi i, kiu iam estis disvastigita de pastroj, kiuj estis ĉesitaj. La
komparo inter la iama eklezio, nun perdita, kaj tio, kion ni havas antaŭ niaj okuloj, estas indigniga
ankaŭ Athanasius rilate al imperiestro Konstantino, kiu staris apud la katolikoj. Kompreneble,
kiam Konstancio subtenis la Arianojn, Atanazio pledis libertas ecclesiae, la politiko de
la imperiestro estis subite "neŭ dita", li fariĝis la "patrono de malpieco kaj herezo", la antaŭulo
de la Antikristo, diablo sur la tero, por tiel diri. Atanazio ne hezitis eĉunu momenton
serioze insulti lin persone, nomi lin homo sen ĉia racio kaj talento, amiko de krimuloj — kaj
judoj. "Vi ne proklamas la veron per glavoj, lancoj kaj soldatoj," li predikas. "La Sinjoro perfortis
neniun." Eĉ Jezuito Seven konfesas "tion".

Konfesoj de tiu speco estis devigitaj el Athanasius tra la aflikto de persekuto. Tiel longe kiel
la Nicea partio havus la superecon kaj la oreton de la imperiestro, tiaj sonoj ne estus aŭ dataj."
Sed la sama Atanazio povis, ekzemple, kiam li esperis reakiri sian episkopejon per li,
ventopanegiraj girlandoj por la sama imperiestro, kun ĉiam novaj atributoj de sia homaro kaj
Laŭ du lin milde, jes, celebru lin kiel kristanoj, ekde tiam

kaj ŝam plena de la amo de Dio. Publikigita en ›Apologia ad Konstanco‹, 357, li svatis la reganton en abomena maniero.

Jam en 358, li superŝutis ›Historia Arianorum ad monachos‹, lin per malestimo kaj malamo. Athanasius piediras de Mal

ĉar unufoje lia opinio de la imperiestro kaj imperio, li adaptiĝas kontraŭ a – laŭ la situacio, laŭ bezone. Dum lia tria

Elpelon li eĉ pripensis senkaŝan ribelon kontraŭ sia

(kristano) Sinjoro. Sed la frua morto de Konstancio savis ĝin

li eltiri konkludojn el tiaj konsideroj.³⁷

Plia kalumnio de Athanasius, Falsaĵoj kaj la morto de Arius

Kiel la imperiestro, Athanasius nature ankaŭ atakas kaj insultas Arius.

Li plurfoje parolas pri la "frenezo de Arius", lia "Eraro", liaj "mizeraj, malpiaj paroladoj", liaj "repuŝoj kaj malpiaj kapricoj". Arius estas "la trompanto", "la sendia", la antaŭulo de la "Antikristo". Kaj sammaniere li furiozas kontraŭ ĉiuj aliaj "hipokrituloj de Aria frenezo", "malbonanimaj", "kverelemaj", "malamikoj de Kristo", "malpiuloj, kiuj tute falis en nescion", "la kaptulo de la diablo." Ĉio, kion diras Arianoj, estas "stulta parolado", "trompo", "nura iluzio kaj fantazio." Li akuzas ilin pri "hipokriteco kaj fanfaronado", "sencaj kaj malsaĝaj aferoj", "abismo de nescio", kaj, denove kaj denove, "malpieco". "Ĉar la diaj skribaĵoj estas fermitaj al ili, kaj de ili ili estis kondamnitaj ĉiufle kiel malsaĝuloj kaj malamikoj de Kristo Jesu, li asertas, "ke la Arianoj ŝajnas batali kontraŭ ni nur per sia herezo, sed fakte." kontraŭ la diaĵo mem gvidu la batalon." "Vi scias," skribis Frederiko la 2-a de Prusio al la saksa ambasadoro von en 1737. Suhm, "ke la akuzo pri malpieco estas la lasta rifuĝo de ĉiuj kalumniantoj".³⁸ Sed kiel "Ariano", ankaŭ Atanazio senkompete denuncas.

Ĉu persona kontraŭulo, eĉ historie tute erara, la tuta antioĥena teologio. Kiu ajn kontraŭas lin, "en tono de ekstrema indigno li senkompete deklaras lin esti konata herezulo" (Dörries). La sankta Doktoro de la Eklezio, kiu fanfaronas: "Ni estas kristanoj kaj scias aprezi la Bonan Novaĵon de la Savanto", diras pri kristanoj de aliaj kredoj: "Tio ĉi estas vomado kaj flegmo de herezuloj"; instigas "ke ilia instruado igas ĉion vomo", ke ili "portas ĉi tiun instruon kun si kiel malpuraĵon en siaj poŝoj kaj kraĉas ĝin kiel serpento.

ilia veneno." La arianoj "per sia kalumnio de Kristo superis la perfidon de la judoj." Estis malfacile diri ion pli malbonan.

Kaj "tiel la malfeliuloj ĉirkaŭ iras kiel skaraboj [!], serĉante kun sia patro, la diablo [!], kiel pretekstojn por sia malpieco", prunteprenante "blasfemiojn" de la judoj kaj "malpiecon de la nacioj"39 .

Ĉar Atanzio "ne estas nur la kuraĝa defendanto de ortodokseco... la plej sukcesa literatura defendanto de la Nicea kredo", ne, "Atanzio ankaŭ pravigas kristanisman" "kontraŭ paganismo kaj judismo... en profunda kaj feliĉa maniero". Tio signifas, ke la defendanto de vera fides, la "ĉefa intelekta potenco en la eklezia vivo de sia tempo" (Lipp), ankaŭ ĝi estas malpuraĵo al judoj kaj nacioj kiel ĉi, kio ne konvenas al li. La "frenezeco" de la arianoj estas "juda", "judaismo sub la nomo de kristanismo", "la perversiĝo de la nunaj judoj". Arianoj faras la saman kiel "la judoj", kiuj "serĉas mortigi la Sinjoron", kiuj "perdis la menson", kiuj estas "pli malbonaj ol la diablo". Kaj la nacioj same parolas "per kalumnia lango", estas "mallumaj", "malsaĝuloj", "ebriaj kaj blindaj", plenaj de "malscio", "malsaĝeco", "idolkulto", "idolkulto", "diaforlaso", "malpieco", "mensogoj", ili devas esti "hontigitaj" ktp, ktp.40

Ni jam konas ĉi tiun kristanan ĝaluzon kaj ĉagrenadon kontraŭ ĉi alia kredo, kaj ĝi restas la sama dum la tempo.

La fakto, ke Atanzio ne nur estas senskrupula, sed eĉ povas multe kredi pri tio, kion li predikas, igas ĉion pli malbona, pli danĝera, kaj antaŭ enigas fanatikecon, la maltolerecon, obstinecon, memjustecon de iu, kiu neniam dubas pri si mem, eble eĉne sian; propra kaŭzo, lia "rajto".

La skandala elekto de la sanktulo kondukis al la nomumo de kontraŭa episkopo kaj multloke al tiaj stratbataloj, ke imperiestro Konstantino skribis leteron al la katolikoj de Aleksandrio en 332, kortuŝe plendante pri la kompatinda spektaklo de la infanoj de Dio, kiuj; ne estis eĉ harlargxo pli bona ol la paganoj! Sendito de Athanasius, la presbitero Macarius, frakasis en la

Meletia Preĝejo de la Mareotis la episkopa seĝo kaj renversis la altaron, rompante komunian kalikon en pecojn. Kaj Atanazio mem daŭrigis sian "politikon de kontento" (Voelkl) per batado, malliberigo kaj elpelado de la Meletianoj. (Lastatempe malkovritaj papirusaj leteroj pruvas ke ĉi tiuj akuzoj estas bone bazitaj.) Sed Joannes Archaph, la posteulo de Meletios, eĉ asertis ke episkopo Arsenio estis ligita al kolono kaj bruligita vivanta laŭ ordonoj de Atanazio.

Do la sanktulo devis respondi ĉe la kortego kaj antaŭ du sinodoj. Li ankoraŭ sukcesis fari tion kun la imperiestro. Tamen, li ne ekaperis antaŭ sinodo planita en Cezareo, Palestino, en la fonto de 334. Kaj antaŭ la imperia sinodo en la somero de 335 en Tiro, kie la okazaĵoj ĉirkaŭ lia elekto estis kulpigitaj, maljusta impostado de lia grandega eklezia provinco, malrespekto por la sinodo de Cezareo, diversaj perfortoj, malĝusteco kaj aliaj aferoj, eĉdistranĝta. mano de la "murdita" Arsenio Post minaca letero de la imperiestro, li iris tien kun multaj prelatoj, inkluzive de la viro, kiu estis deklarita mortinto (kiu ankaŭ povis montri sian sendifektan manon). Sed la kontraŭstaraj episkopoj nomis lin nur "sorĝisto", parolis pri "trompo" kaj prepariĝis "disĝiri lin kaj buĉi lin" (Theodoret).

Verdire, la sinoda enketa misio – kiun la imperia venas Dionizio ne gvidis, kiel asertas Atanazio, sed, por almenaŭ malhelpi la plej malbonan, ĝin kontrolis laŭ ordonoj sen, plej verŝajne, partopreni – „vere klopodis“, laŭ moderna teologo, por prilumi la malluman materion. Deklaroj ankaŭ estis registritaj kiuj ne konsentis kun la akuzoj.

"Ĉi tio detruis la legendon de la perforto dum la diservo, sed nur konfirmis la fakton de la entrudiĝo, la renverson de la altaro de Macarius kaj la rompon de la kaliko" (Schneemelcher). Athanasius sekrete forlasis la grandurbon por eviti submetiĝon.

Sed la Arianoj aŭ (kaj) Eŭsebioj havas sian ĉirkaŭ la 10-a. Septembro okazis kaj estis konfirmita fare de Konstantino

Tiro ĉiam defendis kiel legitima; Ĝis la morto de Konstancio, ĝi formas la juran bazon por la ago kontraŭ la hierarko. Sed kortega episkopo Eŭ sebio, unu el la de Atanazio

Mortaj malamikoj, nun akiris pli kaj pli da influo sur la imperiestro, precipe per sia duonfratino Konstantia, konvinkita kristano kaj sekvanto de Arius. Eŭ sebio nun sisteme levis siajn kontraŭ ulojn el siaj seloj, tiel ke la arianoj (multaj el kiuj, precipe la plej influaj, ne plu reprezentis la originajn instruojn de Arius, sed ankaŭ ne la formulon de Niceo) ĉiam pli regis la kampon kaj la episkopojn. de katolikoj iris en ekzilon, inkluzive de Athanasius, kiu laŭ dire lastatempe minacis strikon de havenlaboristoj kaj blokadon de egiptaj grenliveraĵoj. Konstantino, kies simpatio al la katolikoj iom post iom malvarmiĝis, forigis lin sen pridemandi, eĉsen atenti la petojn de la plej sankta Antonio, al la alia fino de la Romia Imperio, al Treviro (ĉiam plej pura), la 7-an de novembro, unu semajnon post lia alveno al Konstantinopolo (Elektante plezurlokojn kiel ekzillokojn por klerikoj).⁴¹ Sed li ordonis al la episkopo de la ĉefurbo eniri en komunecon kun Arius. Sed ekde 336 Paŭlo, proksima kaj apenaŭ malpli brutala amiko de Atanazio, sidis en la patriarka seĝo en Konstantinopolo. Kaj ĝuste en Konstantinopolo en 336, tuj antaŭ lia reakcepto en la

eklezion, Arius subite mortis misteran morton sur la strato; supozeble irante al komuneco, sed eble nur hejmenvoje: por la katolikoj dia juĝo, por la arianoj murdo. Dudek jarojn poste, Athanasius asertis en nekredeble detala rakonto ke Arius mortis respondante al la preĝoj de la loka episkopo: krevis dise en la mezo de publika necesejo kaj malaperis en la sterko - "malbela legendo" (Kühner), "mensoga rakonto." (Kraft), »kiu de tiam fariĝis parto de la fera de popularaj polemikoj, sed al la kritika leganto en la plej bona kazo kiel raporto pri venena murdo.

aperas« (Lietzmann).⁴²

Ĉiu, kiu laŭ vorte trenas mortan malamikon en la koton, tia estas kapabla je ĉo, ne nur kiel eklezia politikisto, sed ankaŭ kiel eklezia verkisto. Estas vere, ke fakulo kiel Schwartz atestas pri li "stilisma nekompetenteco", kaj Duchesne notas seke: "Sufiĉs, ke li povu skribi..." Sed la "patro de la ortodokseco" kaj ankaŭ la "patro de la scienca". teologio" havis kvazaŭ literaturan talenton " (Dittrich), la doktoro de la eklezio honorita per la atributo "la granda": li estis granda falsisto antaŭ la Sinjoro. Li ne nur plibeligis sian Vita Antonii (kiu rolis en la konvertiĝo de Aŭ gusteno, fariĝis modelo por la vivo de ĉuj grekaj kaj latinaj sanktuloj kaj inspiris monaĥismon en Oriento kaj Okcidento dum jarcentoj!) per ĉam pli stultaj mirakloj, sed li ankaŭ forĝis dokumentojn. en, se tiel diri, la plej malbona ebla stilo. Ĉu estas mirinde, ke "sennombraj" skribaĵoj estis forĝitaj sub la nomo de la fama falsisto? (La teologo v.

Campenhausen preferas diri: "metita sub la protekton de sia nomo" ...43)

"Lasu memoron por la vivantoj, kiu estas tute inda je via konduto, plej respektinda patro!" Bazilo la Skt. Atanazio.⁴⁴ Kaj li postlasis ... falsaĵojn, unuflanke por kalumnii Arius, kaj aliflanke por pravigi sin.

Longa epistolo, kiel letero de imperiestro Konstantino al Arius kaj la Arians deklaras, venas almenaŭ plejparte de nia kuracisto de la eklezio. En ĝi li superverŝas Ariuson - kiu ankaŭ mense superas lin - per inundo de skandalaj inektivoj: "Pendumaĵo nuro", "mizera figuro", "sendia, malica, trompa", "fiulo", "kuŝanta buŝo", "malsaĝulo". " kaj tiel plu.

Kaj en alia letero, de Atanazio, dek kvin jarojn post la morto de Konstantino, skribita tute sub la nomo de Konstantino, li volis, ke ĉuj, kiuj konservis eĉunu el la skribaĵoj de Arius, estu tuj punitaj per morto - sen alvoko aŭ kompato!⁴⁵

La kuracisto de la eklezio forĝis leteron de Konstantino al la Konsilio de Tiro (335), kiu laŭ leĝe senpovigis Atanazion, dufoje.

Nome la fakto, ke li estas alte respektata de ĉiu kristano
La unua kristana reganto estis lia kontraŭulo kaj estis suspektota de la patriarko kaj perceptita kiel grava difekto. En la kvazaŭa letero de Konstantino al la konsilio, li komence singarde mildigis la severan punon de la reganto kaj pasigis ĝin ĉefe kiel rezulto de politika kalumnio. Li apenaŭ estis permesita iri plu en tiu unua versio, enhavita en lia ampleksa kolekto de dokumentoj kaj klarigoj: proksimume jardekon post la morto de Konstantino, lia postulo ekzistis en la imperio ĝenerale konata. Sed en la posta "Synodicum", kiam ne plu ĉeestintoj povis akuzi Atanazion pri mensogo, li komunikis la leteron tute alimaniere, la imperiestro fakte deklarante: "Ni vidis la homon tiel degradita kaj humiligita, ke nin kortuŝis neesprimebla kompatato pro lin, ĉar ni sciis, ke tio estas tiu Atanazio, kies sankta vido [!] povas tiri eĉ la paganojn al respekto antaŭ la Dio de la mondo. Falsisto havas la imperiestron plue aserti ke malbonaj homoj kalumniis lin, Atanazio, sed ke la tuta mensogo estis refutita, "kaj post kiam li estis trovita senkulpa en ĉiuj tiuj aferoj, li estis sendita de ni al sia propra patrujo kun la plej granda ebla honoro sendita kaj resendita en paco al la ortodoksa popolo, kiun li gvidas"46 .

Fakte, Atanazio, kiu alie "ne evitas iun falsan on" (Klein), venis al Aleksandrio nur post la tronoŝanĝo post la morto de Konstantino la 23-an de novembro 337,47.

"Batalo" Aleksandrio inter la Patriarkoj Athanasius kaj Gregorios

La maldungo de Atanazio en junio de la okcidenta ĉefurbo Treviro, kiu ricevis lin triumfe kaj dorlotis lin sekve, estis la unua ago de Konstantino la 2-a de registaro - "grava rompo de la leĝo kaj grava insulto ne nur al Konstancio, sed ankaŭ al la episkopoj kiuj estis en Tiro la verdikto estas farita" (Schwartz). (Kompreneble, Atanazio pensis pri sinodoj kiel perforto. Sinodoj ĉiam estis bonaj, ili parolis por li, la causa Athanasii, kvankam li ĉiam havis la plimulton. "Se vi komparas nombron kun nombro, tiam la sinodoj de Nicaea estas en la plimulto al la apartaj sinodoj..." Aŭ : "Pli ol 300 episkopoj [en Serdica] konsentis kun la verdikto en nia favoro..." Kaj dum ekzistis "racia kialo" por Niceo, la arĝaj sinodoj estas nur "pro malamo". kaj kverelado.") La reveninto tuj uzis la longan reveturon por kaŭzi pacon en Malgranda Azio kaj Sirio laŭ sia propra maniero, kaj tiel helpi la katolikojn reakiri potencon. Ĉie, post lia varba turneo, estis kontraŭstaraj episkopoj, malkonkordo, novaj sekcioj. Ĉar: "Kie estis kontraŭstaraj episkopoj, estis regulaj tumultoj kaj stratbataloj, post kiuj centoj da kadavroj foje kovris la pavimon" (Seeck).⁴⁸ Ĉar ankaŭ la aliaj ekzilitoj alkuris al siaj hejmaj gregoj, la ortodokseco floris ĉirkaŭe. Unue, preĝejoj poluitaj de "herezuloj" ofte estis ĝisfunde purigitaj - ne tute, kiel estis la kazo kun la donatistoj, kun sala akvo (p. 328). Tiuj katolikaj episkopoj praktikis pli drastan doganon. En Gazao, la Ĉefpaŝtisto Asklepas frakasis la "malsanktigitan" altaron. En Akyra, episkopo Markellus deŝiris la pastrajn robojn de siaj kontraŭuloj, pendigis la "malpurigitajn" gastigantojn ĉirkaŭiliaj koloj kaj postkuris ilin el la eklezio. En Adrianopolo, episkopo Lucius manĝigis la hundojn komunumpanon - kaj poste rifuzis ĝin

Serdica donis komunecon al la orientaj sinodaloj vojaĝantaj reen, kaj ŝ ajne ankaŭ instigis la homojn de la grandurbo kontraŭ ili; tial Konstancio havis dek laboristojn el la imperiaj arsenaloj ekzekutitaj por restarigi la pacon. Kompreneble, la "antaŭ uloj de Nicea Ortodoksismo" (Joannou) denove ekziliĝis. Kaj Atanazio festis ĉiujn ĉi tiujn kaj aliajn heroojn de sia grupo. "Ankiro funebras pri Markellus", li skribas, "Gazao pri Asklepas", kaj Lucius estis "ofte" katenita de la arianoj kaj tiel martirigita al morto"⁴⁹.

En sia propra episkopa urbo, la egipta metropolo, "vera bataalkampo" (Schultze), du patriarkoj nun plenumis oficon: Pistos, la episkopo de la Arians, kiun Atanazio denove atestis pri "malpieco", kaj li mem, elpeloj, krimfajro kaj ekzekutoj apenaŭ finiĝas, kvankam Atanazio ne evitas la konstantan aserto, ke la popolo de Aleksandrio estas unuanime malantaŭ ili, kvankam la malo estis vera.⁵⁰ La unua oficiala ago, se tiel diri, de la viro kiu revenis hejmen fine de novembro 337: li retiris la grenliveraĵojn destinitajn de la imperiestro por nutri la senhavulojn ĉiujn partizanojn de siaj kontraŭ uloj por uzi la superfluan por ŝ ajne krei novajn batalantojn por sia kluba gardisto.

ĉagreni. Li ankaŭ estis apogita per apero de lia instruisto, St. Antonius, kun multaj miraklaj faroj kaj kontraŭ -arianaj agoj. En la vintro de 338/39 la Arians, kiuj konsideris sian episkopon Pistos esti tro varmeta, nomumis la presbiteron Gregorio de Kapadokio kiel kontraŭ stara episkopo en tre nekanonika proceduro, post kiam Eŭ sebio de Emesa dankeme abdikis. Episkopo Pistos malaperas sen spuro.

Patriarko Gregorios, klera sinjoro kies granda biblioteko estis aprezita fare de la estonta imperiestro Julian (kaj havis ĝin stokita en Antioĥio post la morto de Gregorio), proponita en Aleksandrio dum Karesmo en marto 339. Li estas akompanita fare de la militistaro kaj Philagrios, la guberniestro de Egiptujo, pruvita viro tre populara en Aleksandrio, kiun la imperiestro nomumis laŭ peto de urba ambasado. Unuiĝinta la Arianoj, Meletianoj,

Gentiles kaj Judoj katolikaj eklezioj. La Preĝejo de Dionizo iras supren en flamoj (la Sinodo de Serdica akuzas Athanasius je krimfajro). La katolikoj estas severe persekutitaj, havaĵoj konfiskitaj, monaĥoj kaj sanktuloj. Virgulinoj estas batitaj, truitaj, kandeloj estas metitaj antaŭ bildoj de dioj, la baptejo servas kiel bano.

Atanzio, kiu memoras la suferojn de la Malnova kaj Nova Testamento, inkluzive de la Pasio de Kristo, jam baptis siajn ŝafojn en la preĝejo de Theonas por fortigi ilin por la venonta batalo kaj alvokis, ke ili leviĝu. Poste li reakiris sin kaj ŝajne organizis novajn tumultojn el sia kaŝejo por la sankta paska festo. Meze de marto 339 li tamen fuĝis al Romo kun krima plendo sur la kolo, por tiel diri, adresita al ĉiuj tri imperiestroj, akuzante lin pri novaj "murdaj krimoj". (Nur en tiu ĉi unuopa kazo, cetere, li ne povis uzi la imperiestran poŝton, kiel li kutime faris dum siaj ekziloj kaj vojaĝoj! Li prenis la marvojon.) Liaj homoj ankaŭ bruligas la preĝejon de Dionysius, la dua granda de Aleksandrio. "domo de kulto", almenaŭ tiel ĉiuj diris, ke evitas "herezan" profanadon.⁵¹ Dum episkopo Gregorio, kun la helpo de la ŝtato, trudas striktan

Athanasius, kiu gvidas la regimenton, sidas kun aliaj faligitaj preĝejprincoj kun episkopo Julius I en Romo, kiu adheras al la Nicaenum kun preskaŭ la tuta Okcidento. Kaj por la unua fojo en eklezia historio, prelatoj ekskomunikitaj de orientaj sinodoj nun serĉas sian rehabilitadon per okcidenta episkopa kortumo. Pri ili ni konas nur certe laŭ nome Atanzio kaj Markelo el Ankiro, la jam menciitan pastron kaj gastiganton (p. 377). Post pruvo de sia "ortodokseco", Julio la 1-a formale akceptis lin kaj la aliajn rifuĝintojn en la komunecon de sia eklezio. Kaj ĉi tie en Romo kaj la Okcidento, la decida graveco por Atanzio

Kiam li ricevas potencpolitikon, li laboras "direkte al skismo inter la duonoj de la imperio" (Gentz), kiun la Sinodo de Serdica ankaŭ kaŭzis en 343. La arianoj, koleraj pro la enmiksiĝo de Romo, "mirigis al la plej alta grado", laŭ sia manifesto adoptita en Serdica, ĝetis ĝetojn kontraŭ episkopo Julius I, "la verkinto kaj gvidanto de la

Malbono", la anatemo de la eklezio. Kaj dum Atanzio, en la spirito de sia "kaŭ zo", incitas kaj ludas for unu duonon de la imperio kontraŭ la alia, tiel ke la disputo pri la potenco de la aleksandria episkopo iĝas disputo pri la supereco de la romia episkopo, pieco en la Oriento ree pligrandiĝas
Kulminaĵoj.52

Antioĥio kaj la Meleta Skismo

Dum longa tempo, dividoj disŝiris la grandan patriarkan sidejon de Antioĥio - hodiaŭ la turka Antakya (28.000 loĝantoj, inkluzive de 4.000 kristanoj), ne plu sciante kio ĝi estis iam: la ĉefurbo de Sirio, la tria plej granda urbo en la Romia Imperio. post Romo kaj Aleksandrio kun eble 800.000 loĝantoj, "Metropolo kaj Okulo" de la kristana Oriento.

Feliĉe situanta ne malproksime de la enfluejo de Oronto en Mediteraneon, bele konstruita de la pomp-amantaj siriaj reĝoj, fama pro ĝiaj grandiozaj temploj, preĝejoj, kolonitaj stratoj, la imperiestra palaco, teatro, banejoj, stadiono, kaj ankaŭ grava centro por la militistaro, Antioĥio estis en la historio de la nova religio ludis gravan rolon de la komenco. Estis la urbo, en kiu la kristanoj ricevis sian nomon (de nacioj - de kiuj ili akiris ĝin, kio ne estis de la judoj), la urbo, kie Paŭlo predikis kaj jam kverelis kun Petro (p. 147 ss), kie Ignaco agitis (p. 155 ss), kie la teologia lernejo kreita de Lukiano, la martiro, instruis, la "maldekstra alo" en la kristologia konflikto, por tiel diri, kaj plejparte formis la eklezian historion de la jarcento, eĉse la plej granda parto de tiu ĉi lernejo (eĉ Johano Krizostomo apartenis al ĝi) estis provizore aŭ tute herezaj, Arius precipe... Antioĥio, kie multaj sinodoj, plejparte Arianoj, kunvenis, pli ol 30 koncilioj de la antikva eklezio, kie Juliano loĝis en 362/63 kaj skribis sian polemikon (p.

> Kontraŭ la Galileanoj<

334), Johano Krizostomo vidas la lumon de la mondo kaj mallumiĝas. Antioĥio fariĝis unu el la plej gravaj bastionoj por la disvastigo de kristanismo, "la estro de la Eklezio de la Oriento" (Basilio) kaj la sidejo de patriarko, al kiu en la 4-a jarcento la eklezioj de la politika diocezo de Oriento, dek kvin. ekleziaj provincoj kun proksimume 220 diocezoj, estis malĉefaj. Do valoris batali por "Dio", aferoj fuŝiĝis en la kristanaj temploj de la urbo, Antioĥio kun sia tre sugestia, nekonstanta loĝantaro estis plena de intrigoj kaj tumultoj; precipe de kiam la Arianoj fondis St. en 330. Patriarkoj

Eustathius, unu el la plej fervoraj apostoloj de Niceo, estis senpovigita pro "herezo", malmoraleco kaj ribelo kontraŭ la imperiestro Konstantino, kiu forpelis lin ĝis sia morto. En la tempo de la Meleta Skismo, kiu daŭris 55 jarojn, de 360 ĝis 415, estis fojfoje tri aŭ kvar pretendantoj, kiuj batalis unu la alian kaj trenis la orientajn kaj okcidentajn ekleziojn en siajn vendetojn, la Paulinians (Integral-Nicaenes), la Niceenes, la duon- kaj la plen-arianoj. [53](#)

Eĉ "la sana korpo de la eklezio" (Theodoret) estis disigita dum longa tempo, ĉar ne nur du katolikaj partioj estis aktivaj foje, sed ankaŭ du katolikaj episkopoj. "La nura afero, kiu apartigis ilin unu de la alia," diras Teodoreto, "estis ilia malpaco kaj ilia amo al iliaj episkopoj. Jes, eĉne la morto de unu

Episkopoj ĉesigis la dividon.«[54](#)

Ĉe la Meleta Skismo, Atanazio decidis kune

la egipta episkaro, la araba episkaro, Romo kaj la Okcidento pli aŭ malpli frue por la (neperfekte ordigitaj)

Paulinos de Antioĥio - kiun Lucifero de Cagliari faris episkopon, la sama Lucifero kiu tiam kreis siajn proprajn monaĥinejojn kontraŭ la Romkatolika Eklezio (p. 389 f). Preskaŭ la tuta Oriento staris kontraŭ tio, inkluzive de la "tri grandaj Kapadocianoj", la ekleziaj kuracistoj Bazilo, Gregorio de Nazianzo kaj St. Gregorio de Nyssa, la sanktulo kiu estis plurfoje forigita dum jaroj fare de la Arian Emperor Valens. Episkopo Meletios de Antioĥio - kiu havis Johanon Krizostomon kiel entuziasma studento.

(Post la morto de Meletios li forlasis sian partion, sed ne aliĝis al Paulinos.) Eklezia instruisto Hieronimo ankaŭ estis embarasita: "Mi ne konas Vitalison, mi malakceptas Meletios, mi scias nenion pri Paŭlino." kiu iniciatis la intertraktadojn kun Romo, finfine bedaŭris esti engaĝita kun la "tre tronigita" Roman.

Kaj ĉe la pompa entombigo de Meletios en majo 381, la sanktulo incitis Gregorio en la ĉesto de la imperiestro: "adultulo" (Paulinos) "kuregis al la edziĝa lito de la novelzino de Kristo" (tio estas la Antioĥena eklezio, kiu jam edziĝis kun Meletios), "sed la novelzino restis

nedifektita." (Por Paulinos "Patro", "Filo" kaj "Spirito" estis ununura hipostazo, por Meletios tri; kiel por la tri Kapadocianoj.)

Eĉ la Koncilio de Konstantinopolo (381), sovaĝaj vicoj krevis inter la "patroj" super la posteulo al Meletios.

Paulinos nun estintus la nura episkopo en Antioĥio. Sed Flaviano estis elektita. Ambrozio protestis.

Krom la du ortodoksuloj, Meletios kaj Paulinos, kune kun tio

La "sana parto de la homoj" en Antioĥio, sed ekzistis ankaŭ la "malsana" (Theodoret) sub la radikala ariana episkopo Eŭzoio, kiu regis super preskaŭ ĉiuj eklezioj en la urbo, same kiel tuta serio de konkurantaj sektoj. , Masalianoj, Novatianoj, Apolinistoj, Paŭlinianoj (la anoj de episkopo Paŭlo de Samosata - ne konfuzu kun la Paŭlinianoj de Paulinus!) kaj aliaj. La

"Antioĥena Skismo" daŭris ĝis la 5-a jarcento, kie la urbo estis skuita de ribeloj sekve de sociaj konfliktoj: nur en la 1980-aj jaroj la malsatanta kaj ekspluatata loĝantaro leviĝis en 382/83, 384/85 kaj 387. Fine la Siria fermita Plejparto de la homoj turnis sin al la "herezuloj", la

jakobitoj: en la 6-a jarcento (en kiu tertremo trafis Antioĥion en 526, kiu supozeble kaŭzis kvaronon da miliono da vivoj), la monaĥo kaj pastro Jacob Baradai fondis la sirianon. Monofizita preĝejo. Kaj antaŭ la krucmilitoj, la Patriarkeco de Antioĥio ankoraŭ havis 152 episkopejojn. Sed la kristanaj preĝejoj kaj konstruaĵoj de la urbo malaperis kvazaŭ sen spuro kiel en Aleksandrio.⁵⁵

Civilmilitaj kondiĉoj Konstantinopolo kaj la minaco de milito de la katolika Okcidento

En Konstantinopolo oni sendas la furiozan Nicaene, kiu jam estis tie

Ĉefepiskopo Paul - la murdinto de Arius por la arioj - ekzilita al Pontuso fare de Konstantino,

Ekzilito denove en katenoj ĉe la fino de 338. (Kompreneble

La raportoj pri lia vivo kaj sorto kontraŭ diras unu la alian.)

Lia posteulo, Eŭsebio de Nikomedio, la eminenta patrono de Arius, proksimume tri jarojn poste mortis. Kun imperia aprobo, Paul, nun rifuĝinto kun la Episkopo de Romo, vojaĝis hejmen denove en 341. La fanatika Asclepas de Gazao (p. 377), mem ĵus revenis de ekzilo kun la permeso de Konstancio, preparas la eniron de la patriarko, kun murdo kaj mortigo, inkluzive en la eklezioj. Estas "civitaj milit-similaj kondiĉoj" (von Haehling). Centoj da homoj estas mortigitaj antaŭ ol Paŭlo triumfe eniras la ĉefurbon kaj vekas la amasojn. Macedonios, la Semiarian, lia maljuna malamiko, iĝas kontraŭ stara episkopo. Tamen, laŭ fontoj, Paŭlo portas la ĉefan kulpigon pro la sanga, ĉiam kreskanta kaoso. La kavaleria generalo Hermogenes, kiu estis komisiita de la imperiestro en 342 por restarigi ordon - ĝi estis la unua interveno de armea komandanto en interna preĝeja konflikto - estis devigita en la Irene-Preĝejon, la Preĝejon de Paco, fare de la sekvantoj de la katolika gvidanto, ĝi estis ekbruligita, Hermogenes estis mortigita kaj lia korpo bruligita trenita tra la stratoj sur iliaj piedoj. Rekte implikitaj: du el la domanaro de la patriarko, subdiakono Martyrius kaj lektoro Marcianus, almenaŭ laŭ la ekleziaj historiistoj Sokrato kaj Sozomeno. Prokonsulo Aleksandro savas sin per fuĝado. Ankaŭ en Konstantinopolo la religiaj tumultoj apenaŭ ĉesis, kun 3,150 homoj perdantaj siajn vivojn ĉe unu punkto. Sed Patriarko Paŭlo, forigita de la imperiestro mem, estas trenita de unu ekzilo al alia ĝis li alvenas en Cucusus,

Malgranda Armenio, mortas, verŝ ajne strangolita de la Arianoj, kaj makedono estas la sola paŝ tisto de la ĉefurbo dum longa tempo.⁵⁶

Post la venko de ortodokseco, la korpo de Paŭ lo estis entombigita en 381 alportita al Konstantinopolo kaj enterigita en preĝejo kiu estis prenita de la makedonoj. Ekde tiam, tiu ĉi preĝejo portas lian nomon.⁵⁷ La brutala apero de la katolika savanto de animoj verŝ ajne havis ankaŭ

eksterpolitikan fonon. La diocezo Trakio, kune kun Konstantinopolo, laŭ dire komence apartenis al la teritorio de Konstantino kiam la imperio estis disigita (p. 308), sed en la vintro de 339/40 ĝi lasta cedis ĝin al Konstancio por sia helpo kontraŭ Konstantino. II Li estis, kompreneble, eliminata intertempe, kaj ne ŝ ajnas malprobabla — tezo, reprenita nur de junaj historiistoj, ke patriarko Paŭ lo en Konstantinopolo devis prepari la rekonekton de la urbo al la Okcidenta Imperio.⁵⁸ En . ĉukaze, imperiestro Constans, kiu apogis la Niceenes en la Okcidento, ankaŭ serĉis politikan influon en la Oriento. Kaj ne estis hazardo, ke episkopo Julio la 1-a instigis lin interveni en la fruaj 340-aj jaroj. Li laŭ supozoj parolis por Atanazio, Paŭ lo kaj aliaj persekutitaj homoj kun Konstancio kaj vokis ĝeneralan sinodon, por kiu aliaj influaj katolikoj rekomendis. Jaron

post du koncilioj, orientuloj kaj okcidentanoj inkluzive de Atanazio, malbenis unu la alian en Serdica (Sofio) (de ĉi tie la vojo kondukas al la eklezia skismo de 1054 kiu ankoraŭ ekzistas hodiaŭ), Constans protestas en Antioĥio, lia nuna loĝejo, tra la episkopoj. Vincentius de Kapua kaj Eŭ frato el Kolonjo. (Estas embarasa amoristino interludo en la dormoĉambro de la maljuna Kolonjo paŝ tisto, kiu eĉkostas al la iniciatinto, la ariana loka episkopo Stephanus, lian seĝon; kompreneble, lia posteulo Leontius estis ankaŭ "tiel perfida kiel la kaŝ itaj klifoj de la maro. ") Malantaŭ ĉi tiuj agadoj, tamen, Ŝ ajne Atanasio staris okcidente kontraŭ oriento. Li estas la protektito kaj kamarado de la romia episkopo. Li ankaŭ aperas plurfoje ĉe la imperiestra kortego.

Li venkas super la palacoficialuloj, precipe tiu ĉe Konstans

tre respektata Eustathius, per malavaraj donacoj. Kaj fine li parolas al la reganto mem en Treviro, kiu eĉvolas trudi la revenon de la ekzilitoj el Konstancio per minaco de milito. Li skribas al sia frato same mallonge, kiel li estas senprudenta: "Se vi nun diros al mi, ke vi volas redoni al ili iliajn tronojn kaj volas forpuŝi ilin, mi sendos la virojn al vi; Sed se vi rifuzos fari ĝin tiel, tiam vi sciu, ke mi mem venos tien kaj, eĉkontraŭ via volo, redonos al ili la tronojn, kiuj apartenas al ili."⁵⁹ Aŭ iliaj episkopejoj aŭ milito. Ŝajnis tente ponardi lian fraton, kiu ĉiam batalis kun la persoj, en la dorson, precipe ĉar la persa reĝo Sapur prepariĝis lanĉi novan atakon kontraŭ Nisibis. Sed en la somerkomenco de 345, Atanazio atingis sian revokon de Konstancio en Aquileia, kie li pasigis tutan jaron. Tamen, li unue iris al la tribunalo en Treviro, kie li "plendis", levis "plendojn kaj reprezentantarojn",

mallonge, "vekis la fervoron de sia patro en la imperiestro" (Theodoret). Sed Konstancio ankaŭ plendis en alia letero - kiun eĉsekvis tria - pri la foresto de la episkopo kaj invitis "Vian Respektoron" "eniri la ŝtatan poŝtkamioneton kaj rapidi al ni sen ia malfido aŭ timo..." Fine Atanazio vojaĝis, instigita fare de Konstancio por esti akordiga hejme, en la somero de 346 de Treviro ĝis Romo, kie li renkontis episkopon Julius denove, kaj de tie pli en la oriento, kie li ankaŭ renkontis Konstacion en Antioĥio, kiu kompleze akceptis lin kaj ŝajnis havi malnovaj dosieroj kontraŭ li detruitaj. Tamen tio ne malhelpis la patriarkon, kiel li faris ĉe sia reveno en 337 (p. 376 p.m.), fari ĉajn ĉirkaŭ vojojn, ŝajni intrigojn, nomumi ĉefpaŝtistojn, kiujn li ŝatis, elpeli aliajn, havi; loka episkopo Maximus organizis malgrandan sinodon en Jerusalemo kiu, de plimulto, bonvenigis la kondamnitajn en Serdica de la orientuloj reen en la eklezian komunumon kaj donis al li eĉpli grandan benon.

Li donis rekomendon al la egipta pastraro por faciligi sian revenon hejmen. [60](#)

Reveno de Athanasius (346), nova fuĝo (356) kaj sesjara ŝirmejo kun dudekjara belulino

La 21-an de oktobro 346, Atanzio, post sep-kaj-duono jaroj da ekzilo, translokiĝis reen en Aleksandrijo, kie la ariana episkopo Gregorio mortis la antaŭan jaron post furiozis "dum ses jaroj pli kruele ol sovaĝa besto" (Theodoret). La sanktulo nun ŝajnis des pli utila – kaj eĉtute nediskutebla ĝis la forigo de imperiestro Konstanco (350). Sed ĉar pro Dio ĝi estas permesata, preskaŭ ordonita, Atanzio skribis sekrete al sia murdinto Magnencio post la murdo de sia okcidenta bonfaranto. Liaj trupoj jam estis en Libio, sur la teritorio de la Egipta Patriarkeco. Do la patriarko provis venki super la uzurpanto – kaj poste asertis, ke liaj leteroj al Magnencio estis falsitaj! (Kaj tiu ĉi sanktulo ne estis la sola, kiu sciis unu aŭ du aferojn pri falsaĵoj.) Estas vere, ke li denove estis renversita – post kiam la Eŭsebianoj provis elmovigi la Nicaenum en 351 per la unua sirmformulo de kredo (357, 358). , 359, estis aldonitaj tri pliaj Sirm-formuloj: p. 391 ff) – la koncilioj en Arles kaj Milano, pri kiuj estos pritrakitaj poste. Ĉar nun Atanzio ne plu estis protektita de iu okcidenta reganto. Sed Konstancio ankoraŭ ne sukcesis forpeli la Aleksandrianon. Ne li, sed la sendito de la imperiestro, la notario Diogeno, forlasis la urbon post kvar monatoj, la 23-an de decembro 355. Nur post kiam la notario Hilarius kaj la Arian Dux Syrianos aperis kaj en la nokto de la 8-a ĝis la 9-a de februaro, 356, "kun pli ol 5,000 soldatoj portantaj armilojn, nudajn glavojn, arkojn, sagojn kaj bastonojn" (Atanasio), la katedralo de la patriarko estis ĉirkaŭita. , per kio - ne pro lia kulpo, kiel Syrianos emfazis - estis kelkaj vunditoj kaj mortintoj, Atanzio serĉis sekurecon. Dum pluraj el liaj sekvantoj falis en proksima batalo kun la trupoj, li laŭdire fuĝis al monaĥoj en la dezerto.⁶¹

Sed ekzistas ankaŭ pli delikata versio, eĉde la bona eklezio.

Post la modaj urboj Treviro kaj Romo, Atanzio nun alprenis ion pli intiman - virgulinon, proksimume dudekjara kaj "de tia eksterordinara beleco", kiel atestis la "tuta pastraro", "ke ili evitis ŝin pro ŝia beleco". ne doni al iu ajn kaŭzon por suspekto aŭ kulpigo."⁶² La historion rakontas al ni ne malbona pagano, sed la monaĥo kaj episkopo de Helenopolo en Bitinio, Paladio, bona amiko de St. Johano Krizostomo. En lia fama

>Historio

Lausiaca, Grava fonto por pli malnova monaĥismo, kiu entute venas "tre proksima al la reala rakonto" (Kraft), episkopo Palladius raportas pri la juna knabino kiun la tuta pastraro evitis por ne provoki malbonajn langojn. Atanzio estas malsama. Subite ĝenita fare de liaj kaptintoj en sia palaco, li "kaptis sian robon kaj mantelon kaj fuĝis al tiu ĉi fraŭlino en la mezo de la nokto." Ŝi bonvenigis lin amike, kvankam timeme - "konsiderante la faktojn de la kazo". Sed la sanktulo trankviligis ilin.

Li estas nur forkuranta pro "ŝiajn krimojn" por ne esti rigardata kiel senracia "kaj por ne plonĝi tiujn, kiuj volas puni min en pekon"⁶³.

Tiel konsiderinda! Kaj ĉar la ŝtormo de lia katedralo kostis vunditojn kaj mortintojn, kaj la renovigita fuĝo ĉfoje eĉriproĉis liajn amikojn, kiuj mokis malamikojn, li defendis sin aludante al ĉiuj Di-lumigitaj bibliaj granduloj, kiuj ĉiuj, kiel li, havis. jam ekestis: Jakobo la Esav, Moseo al Faraono, David al Saul, ktp. "Ĉar estas la sama afero mortigi vin aŭ transdoni vin al viaj malamikoj por esti murdita." Atanzio ĉiam sciis pravigi sian forkuradon. Fuĝi, li sciis, estis la ordo de la tago - "prizorgu la persekutantojn por ke ili ne koleru ĝis sango kaj fariĝu kulpaj en la procezo." La viro tute ne pensis pri sia propra vivo, kiam li lasis sian popolon al ilia sorto - kiel multaj bravaj generaloj en batalo. Por kulpigi ĉion, estu rekte

Maldankemo al Dio, malrespekto de lia ordono. Oni povus ankaŭ profiti la fuĝon kaj proklami la evangelion ankoraŭ fuĝante.

Eĉla Sinjoro, skribas Atanazio, "kaŝ is sin kaj fuĝis." »Kiun vi devas nun obei? La vortoj de la Sinjoro aŭ ilia babilado?"⁶⁴ Kompreneble, ne ŝuj trovas rifuĝon ĉe

dudekjara beleco. Atanazio havis bonŝ ancon aŭ gracon. "Dio malkaŝ is al mi tiun nokton: "Nur en tiu vi povas esti savita." Tiam, plena de ĝojo, ŝ i forlasis ŝujn dubojn kaj fariĝis tute propra de la Sinjoro. "Do ŝ i kaŝ is tiun tre sanktan homon." dum ses jaroj, tiel longe kiel Konstancio ankoraŭ vivis. Ŝ i lavis liajn piedojn, purigis liajn restaĵ ojn, provizis donon, kion li bezonis..." Estas okulfrape: la granda sankteco de Atanazio estas emfazita en la sama spiro kiel lia longa ŝ irmejo kun la juna altiro - periodo, cetere, tio estas ankaŭ konfirmite aliloke. Tamen, hodiaŭ estas supozite (favore al la sanktulo) ke li nur restis kun la festeno por la okuloj "provizore" (Tetz) - fleksebla esprimo. Tute krom tio, ke la kunvivado de kleriko kun konsekrita virgulino, gynae syneisaktos, "spirita edzino", estis disvastigita en la tria kaj kvara jarcentoj kaj inkludis eĉla plej proksiman komunumon, tiun de la lito. Sed Atanazio estis kompreneble super suspektinda. "Mi fuĝis al ŝ i," li defendas sin, "ĉar [!] ŝ i estas tre bela kaj juna. Do mi akiris du aĵ ojn: ŝ ian savon, ĉar mi helpis al ŝ i atingi ĝin, kaj [la konservado de] mia reputacio." Iuj restas ĉam senmankaj. (En nia jarcento, en la aĝo de 41 jaroj , la estonta papo Pio

La sinodoj de Arles, Milano, Rimini, Seleucia kaj la tragikomika dramo Episkopoj Lucifero de Cagliari kaj Liberius de Romo

La demisiigo de Atanazio ĉe la du grandaj sinodoj en la imperiaj loĝejoj de Arles (353) kaj Milano (355) okazis sub forta imperia premo. La neglekteblaj anoj de Athanasius vane provis ŝanĝi lian politikan kazon sur teologian terenon kaj komenci religian debaton - fidelaj al la praktiko de la majstra kaŝo la nuran deziron al potenco, la causa Athanasii, malantaŭ la afero de fido. La plurfoje detronigita "patro de ortodokseco" denove estis senpovigita kaj formale malbenita fare de preskaŭ ĉiuj sinodoj, gviditaj fare de episkopoj Ursacius kaj Valens. "Atanazio pekis kontraŭ ĉiuj", diris la imperiestro, "sed kontraŭ neniu tiom kiom kontraŭ mi Nur episkopo Paulinus de Treviro, la plej proksima konfidulo de Atanazio en la Okcidento, havis episkopon (en Arles, kie la papa). legatoj ankaŭ loĝis). Vincentius de Capua, amiko de Atanazio dum preskaŭ tri jardekoj, kaj Marcellus, rifuzis subskribi kaj tuj ekziliĝis en Frigio; li restis ĉe tie ĝis sia morto. Sed en Milano, laŭ la peto de la roma episkopo Liberius, post la perfido de siaj legatoj en Arles, kunvenis nova sinodo, kaj kiam la tieaj homoj komencis eksciti, evidente instigite de lia episkopo Dionizio, la imperiestro movis la lokon. de la sankta ago de la preĝejo ĝis sia palaco kaj sekvis la kunvenojn malantaŭ kurteno — "Mia volo estas kanono"! El 300 koncilipatroj, nur kvin rezistis lin, tri episkopoj kaj du pastroj, kiuj ankaŭ suferspertis tujan elpelon, dum la pli altaj eminentuloj estis honoritaj fare de episkopo Liberius kun gratulletero en kiu li nomis la imperiestron "malamiko de la homa raso". " La pastro Eutropius, unu el la romiaj legatoj, ankaŭ laŭ dire estas forigita

alia legato, diakono Hilario, estus vipita, se Atanazio ne mensogus, kiel li tiel ofte faris.⁶⁶ Unu el la kvin firmaj —
tragikomika scivolemo.

Savhistorio - estis episkopo Lucifero de Cagliari (Calaris), malbone edukita, fanatika kontraŭ -ariano kiu eltenis longdaŭ ran ekzilon preskaŭ sole en Sirio kaj Palestino por la Nicea kredo. Ĉar pastro ne ŝ uldas respekton al "hereza" imperiestro, li ĵ urnalisme superŝ utis lin per primitivaj insultoj en la vulgara latina, meze de multe da bibliaj citaĵ oj, kiel la antikristo enkarnigita kaj certa pri infera fajro.

Sed Lucifero ankaŭ interfalis kun Liberio de Romo kaj Hilario de Poitiers, kaj ne rekonis oportunismajn iniciatojn de Atanazio ĉe la "Paca Sinodo" (362). Prefere, li turnis sian dorson al la katolikoj, terurigitaj de ilia riĉeco, malstreĉ kaj konformeco, kaj organizis sian propran sav-asocion de Sardinio, kiu ekzistis ĝis la 5-a jarcento; Malgrandaj sed aktivaj, vaste disbranĝigitaj monaĥinejoj, misiigante de Treviro ĝis Afriko, Egiptujo kaj Palestino. Lucifero eĉhavis anojn inter la romia pastraro. Post lia morto (370/71), Gregorio, Episkopo de Elvira, iĝis la estro de la movado; Li ankaŭ estis origine radikala ĉampiono de ortodokseco. La Luciferanoj, "la veraj kredantoj", malaprobis la katolikojn kiel skismulojn, punis ilian fidelecon al la ŝ tato, la avidecon de siaj prelatoj je honoro, riĉaĵ o kaj potenco, kaj la "grandiozaj bazilikoj", kiuj estis "ŝ topitaj per oro kaj vestitaj per altvalora marmora grandiozeco." Bazilikoj ripozantaj sur kolonoj kaj pompo", "la ampleksaj trajtoj de la regantoj" - kaj daŭ re estis rekonitaj kiel ortodoksaj fare de la strikte katolika Teodosio la 1-a. Eĉen Romo ili havis episkopon, Efesion, kiun papo Damaso vane provis transdoni al la kriminala sistemo tie.

Urba prefekto Bassus rezolute rifuzis "persekuti katolikajn virojn de senriproĉa karaktero"⁶⁷ .

Sed la sinjoroj mem prizorgis tion.

En Oxyrhynchos, Egiptio, katolikaj pastroj batis la Altaro de la Lucifera episkopo Heraklido kun hakiloj en pecoj. En

La lucifera presbitero Bonosus estis persekutita en Treviro. En Romo, papaj klerikoj kaj polico mistraktis la Luciferan Macarius tiel malbone ke li mortis pro siaj vundoj post estado forigita al Ostio. (Loka episkopo Florentinus tamen ne volis havi ion ajn rilaton kun la "krimo de Damaso" kaj translokigis la ostojn al honora tombo.) En Hispanio, la katolikoj detruis la preĝejon de la presbitero Vincentius, trenis la altaron en templo sub bildo de dio, kaj mortigis la knabojn Pastrojn per bastonoj, metis lin en katenojn mem kaj lasis lin malsati. Episkopo Epikteto de Civitavecchia montris multe pli mallongan procezon de savhistorio. Li jungis la Luciferan Rufinian al sia ĉaro kaj postkuris lin al morto.

Episkopo Lucifero de Cagliari, aliflanke, estis venerata kiel sanktulo en Sardinio, kiu foje staris unuiginta kontraŭ la ĉefa eklezio, kaj estis rekonita kiel tia fare de Pio la 7-a en 1803.⁶⁸ Ankaŭ episkopo Liberius montras ke la papa historio aparte ne mankas je strangaĵoj. .

La sendito de la imperiestro, la praepositus sacri cubiculi, Eŭsebio, fifama eŭsebio nuko kiu estis ekzekutita sub Juliano, provis vane persvadi Liberius por kondamni Atanazon.

Nek donacoj nek minacoj laŭdire helpis, tiel ke Konstancio havis la romian kidnapita dum la nokto kaj prenita al Milano. Tie li rakontis al li, kiom multe Atanazio damaĝis ŝiajn, sed ĉefe lin. "Li ne kontentiĝis pri la morto de mia plej aĝa frato kaj ne ĉesis instigi la nun forpasintajn Konstans, ke li fariĝu malamiko kontraŭ ni."

Eĉ liaj sukcesoj kontraŭ la uzurpantoj Magnentius kaj Silvanus, klarigis la reganto, ne signifis por li tiom multe "kiel la malapero de tiu ĉi malestimanto de Dio el la eklezia stadio".

Konstancio ŝajne metis altan prezon al la kaptito de la forkurinta

Aleksandrio kaj petis ankaŭ de la reĝoj de Etiopio helpon.⁶⁹ Kontraste kun siaj legatoj (p. 389), la roma episkopo tamen

volis pleje rezisti la "herezan" imperiestron, 69 . jes, "suferu morton pro Dio". Jen kiel Konstancio interrompis la konversacion:

"Kiom el la loĝata tero vi estas, ke vi sola staras apud sendia homo kaj perturbas la pacon de la mondo kaj de la tuta mondo." Liberius ricevis tri tagojn Tempo por pensi pri tio, sed restis firma. "La leĝoj de la Eklezio estas pli gravaj por mi," li diris. "Sendu min kien vi volas." Kaj ĉi tio malgraŭ tio, ke, laŭ Amiano, li estis konvinkita pri la kulpo de Atanazio.

Sed post du jaroj da ekzilo en Berea (Trakio), cerbolavita de la loka episkopo, Demophilus, kaj la episkopo Fortunatian de Aquileia, Liberius kapitulacis. La Romano, kiu estis tiel admirinda en Milano, la "venka batalanto por la vero" (Theodoret), nun, en spektaklo de speciala speco, ekskludis la "patron de ortodokseco", eklezia kuracisto Atanazio, el la eklezio kaj subskribis duon-aria kredkonfeso (la t.n. 3. Sirmic formulo, laŭ kiu la "filo" nur similas al la "patro"), eksplicite emfazante lian liberan volon. En realeco li aĉetis sian hejmenvojon, li simple klopodis por reveni al Romo "el ĉi tiu problemo". "Rigardu, ĉu vi volas lasi min degeneriĝi en ekzilo", li plendis al Vincentius of Capua en 357 - kaj estas blazonita dufoje en la Martyrology of Nicomedia (Martirologio de Nicomedia) kaj la Martyrology Hieronymianum . Sed al la orientuloj la martira Papo nomis siajn plej furiozajn malamikojn, la episkopojn Valens kaj Ursacius, de St. Atanazio estis insultita en la plej malbona ebla maniero ĉe ĉu ebla ŝanco, "filoj de paco", promesis al ili rekompencon en la regno de la ĉielo, asertis ke li "ne defendis Atanazion", ke Atanazio estis "eksedziĝinta de ni ĉiuj, inkluzive de korespondado. ", "prave tiel juĝita". Kaj skribis pri sia duon-aria kredo: "Mi akceptis ĝin kun preta menso, ne kontraŭ diris ĝin pri iu ajn punkto, kaj konsentis kun ĝi. Tion mi sekvas, tion mi konservas." Li kondukis tiel, ke la - tute certa - aŭ tentikeco de liaj ekzilleteroj, kiuj grave kompromitis lin, estis denove longaj kaj varme disputitaj, kvankam hodiaŭ (!) ĝi estas grandparte akceptita eĉ en la katolika tendaro. Eĉklarigis ĝin tiutempe

Eklezia instruisto Hieronymus, Liberius, rompita en ekzilo, donis "herezan" subskribon.⁷⁰ Cetere - kun Richard Klein - la sinteno de la juĝu la romian episkopon kiel esprimon de homa malforto pli milde ol la konduto de ambaŭ St. Athanasius (kiu detale priskribas la falon de Liberius por igi sian propran firmecon brili tra des pli heroe), same kiel St.

Hilario, kiuj ambaŭ , laŭ la bezono, naŭ ze flatas la reganton aŭ voluptas lin en malpura maniero, kvankam Liberius - li ne devis esti papo - estis sufiĉe kuraĝa por almenaŭ voki malbenon al la mortintoj. Konstanco.⁷¹

(Eĉhodiaŭ , Pericles-Petros Joannou preterpasas la leterojn de Liberius kiel Arian-falsaĵojn. "Kion la Arians ne povis atingi per perfortagoj", Joannou asertas, "ili prezentis en la kvar falsaĵoj kiujn ili publikigis sub la nomo de Liberius-cirkulado. , kiel atingite." Tamen, ni lernas: "La sugesto por la nuna laboro venis de Kurial Kardinalo Amleto Giovanni Cicognani [Romo]." La prelato unue ekzamenis la opiniojn de Joannou "en persona konversacio" kaj poste petis lin uzi "la termino menciita de la supereco en la bizancaj ekleziaj fontoj kaj prezenti al li la rezultojn". Nur tiam faris la aprobo de "Kardinalo Cicognani, kiu dume estis nomumita ŝtatsekretario al la Papo".

72

En 358 Konstancio permesis al Liberio reveni hejmen. Kompreneble - ĉi tio estis kondiĉo - li administru la episkopejon kune kun sia posteulo Felikso en Romo. Eĉsinodo en Sirmio influis Felix kaj la romian pastraron tiusence. Sed tiam estis tia tumulto en la "Sankta Urbo", ke oni komprenas la deklaron de Hilario, ke li ne sciis, kiel la imperiestro faris la pli grandan indignon, forpelante Liberius aŭ permesante lian revenon. [73](#)

Senskrupulaj konsiliaj patroj kaj patriarko Georgo, ariana "lupo", monopolreganto kaj martiro

La granda duobla koncilio 359 estas instrua En majo la okcidentanoj, ĉirkaŭ 400 episkopoj, inkluzive de ĉirkaŭ 80 arjanoj, kunvenis en Rimini, kaj en septembro en Seleucia (Silifke), proksime de la suda marbordo de Malgranda Azio, la orientuloj, ĉirkaŭ 160 episkopoj. Anhomoeans, Semiarians kaj Niceenes renkontis.

En Rimini, centoj da konsiliaj patroj komence malakceptis

Alvoko al la Nicaenum, la Arian Kredo postulita de Konstancio, la tielnomita kvara sirmika formulo decidita ĉe tribunalo kaj interkonsentita de ekleziestroj de ambaŭ partioj, en kiu ĝi diris: "Sed ke la Filo estas kiel la Patro en ĉo (homoios).), ni subtenas tion, kiel la Sankta Skribo diras kaj instruas"! La atestantoj eĉ rifuzis akcepti senpagan manĝaĵon de la imperiestro. Tamen, kiam li ŝajnis permesi la revenan vojaĝon nur post kiam ĉiuj konsentis, centoj denove falis kaj akceptis la Homeikan formulon diktita de la reganto. (La vortoj "laŭ la esenco" kaj "en ĉo" estis ellasitaj; la esprimoj homousios kaj homoiusios tute mankas.) "Laŭ via ordono" (te imperante), certigis la eklezia asembleo, "ni subskribis la konfeson, kontenta. , esti instruita pri la kredo per vi."74 En la Sinodo de Seleŭ kio, kiu kunsidis nur en septembro, la reprezentantoj de Homousianism, Anhomoeism, Homousianism kaj Homeism frontis unu la alian. Kaj ankaŭ ĉi tie la imperiestro finfine trapuŝis sian formulon, kiu nomas la "filon" nur "simila" (homoios), eĉne "esence simila" (homoiusios), al la "patro". Ekzakte kiel sinodo de la Acacians kiu renkontis komence

de 360, kiu igis homeismon doktrino de kredo, senpovigis kaj la gvidanton de la Anhomoeans kaj la gvidanton de la Semiarians, ĉo ricevis la aprobon de Konstancio.

"La tuta romia mondo ekkriis kun ĝemoj kaj estis mirigita pro esti ariana", skribis St. Hieronimo.⁷⁵

Vi vidas, ke la episkopoj, centoj da ili, de tempo al tempo disiĝas, perfidante sian "plej sanktan" konvinkon, ke, kiel ofte pruvite, ili zorgas multe malpli pri sia kredo ol pri sia katedro. Same kiel ili preskaŭ ĉiuj riverencis al la imperia testamento en Arles (353) kaj Milano (355), tiel ili ankaŭ subskribis Arianan konfeson en Rimini kaj Seleŭ kio en 359. Sed tuj kiam Konstancio mortis, la prelatoj de Iliriko kaj Italio kiuj apostatis en Rimini denove proklamis la Nicean konfeson, dum la ĝaŭ laj episkopoj jam revokis siajn subskribojn en Parizo en 360. Kaj kiam Atanazio vizitis Aleksandrion denove la 21-an de februaro 362, baldaŭ poste okazigis sian "Pacan Sinodon" kaj garantiis al la arianoj, ke ili restus en siaj seĝoj, se ili rezignus "herezon" kaj transdonos sin al Nicaenum, centoj da episkopoj iĝis katolikaj denove. ; La gvidantoj, kompreneble, "kiuj kun ruzo", laŭ episkopo Liberius, "provis turni la lumon en mallumon kaj la mallumon en lumon", perdas siajn seĝojn. Eĉ la lerta Akacio, kiu ĵus transiris al la Arianoj en 360 kun la aprobo de la imperiestro Konstancio, tuj denove forsaltis, kiam imperiestro Joviano komencis favori la Nicean doktrinon.⁷⁶

Dume, la batalo por la eklezioj daŭre furiozis. Ekzistis sovaĝaj scenoj kaj polico kaj trupdeplotoj. Dekoj da episkopoj estis ekzilitaj aŭ fuĝis. Multloke du regis samtempe, en Antioĥio foje tri (p. 379 ss).

Sed la venko de la Antinicaenes ŝajnis certa kiam Konstancio forigis siajn plej danĝerajn klerikalajn kontraŭulojn en 356, Athanasius kaj Hilarius - almenaŭ ĉi-lasta, ne maljuste nomita fare de Setton pli kuraĝe, "malantaŭ la dorso de la imperiestro ol en lia ĉesto". Li nur malhonoris lin de sekura distanco kiel ariana "herezulo", la fizika enkorpigo de la Antikristo, "diabla karaktero", "ravinga lupo"; dum en ekzilo, pli proksime al la imperiestro kaj atendante spektantaron, li povis apostrofii lin "piissime imperator", "optime ac religiosissime".

imperator", kristano avida je savo – kvankam lia kredo estis ekzakte la sama!⁷⁷
En Aleksandrio

transprenis la regadon Georgo el Kapadokio, ariana ultra, unu el tiuj disĉiploj de la Sinjoro, kiuj nun aperas pli kaj pli ofte kaj kiuj kombinas grandiozan financon kun sia spirita ofico.

Patriarko Georgo gajnis monopolon pri entombigoj, sed laŭ dire estas ankaŭ venis en posedon de la natria karbonato-monopolo kaj provis aĉeti supren la papirusajn marĉojn kaj la egiptajn sallagojn. Liaj plej ŝatataj religiaj projektoj ankaŭ inkludis heredaĵojn - specialaĵojn de kristanaj animŝparantoj tra la jarcentoj. Kompreneble, episkopo Georgo ne nur senigis la heredantojn de tio, kion iliaj parencoj lasis al ili, sed ankaŭ deklaris al la imperiestro, ke ĉiuj konstruaĵoj en Aleksandrio estas publika posedaĵo. Resume, la egipta primato « profitis de la ruiniĝo de multaj homoj » kaj sekve, skribas Amiano, « ĉiuj homoj sen distingo malamis Georgon arde »⁷⁸.

Kvankam ordinite por Aleksandrio en 356, li ne aperis tie ĝis la fino de februaro 357, denove pli kruele kolera "ol lupoj aŭ ursoj aŭ panteroj" (Theodoret). Li havas katolikajn vidvinojn skurĝitajn sur la plandoj de siaj piedoj kaj virgulinon en la urbo, supozeble tute nudaj, vipitaj per palmvergoj antaŭ ardanta piro aŭ rostitaj sur malforta fajro; 40 viroj ankaŭ "batis en tute nova maniero" (Atanazio); pluraj mortas.

Athanasius raportas atakojn kaj atakojn, la forigon de ligitaj paŝtistoj, malliberigon, kaj la ekzilon de pli ol 30 episkopoj "kun tia senkompateco ke kelkaj el ili suferspertis morton survoje, aliajn en ekzilo." En la aŭtuno de 358, Athanasius frekventis perforton. Patriarko Georgo evitas atencojn en la eklezio kaj devas fuĝi. La 26-an de novembro 361, li revenas al sia malfeliĉo (kaj pli alta savo, tamen), nekonscia pri la morto de sia protektanto Konstancio. Li estis rapide malliberigita, sed la 24-an de decembro li estis elkondukita de katolikoj kaj paganoj kune kaj, kune kun du nepopularaj.

Imperiaj oficialuloj, trenitaj tra la stratoj al sia morto sub konstantaj batoj. Episkopo Georgo nur lastatempe vokis la strategiiston Artemius, armean reganton de Egiptujo, kaj kun lia helpo li ĉasis la paganojn, sturmis la templon de Mitrao, faligis statuojn kaj prirabis paganajn sanktejojn, kompreneble al la avantaĝo de kristanaj preĝejoj kiujn ili volis konstrui. (Juliano havis la temploŝtormiston Artemius senkapigita en 362, post kiu li estis honorita kiel ariana martiro.) La korpo de episkopo Georgo estas gvidita ĉirkaŭ fare de katolikoj kaj "idoluloj" sur kamelo.

Ili malvarmigis siajn korojn sur la mortinto dum horoj. Tiam ili bruligis lin kaj disjxetas liajn cindron, miksitajn kun tiuj de bestoj, en la maron. Kaj dum la sovaĝa ariana lupo fariĝas martiro, dum Kristnasko de ĉiuj tagoj, Atanzio revenas hejmen denove kaj finfine endormiĝas - post kiam la pagano Juliano denove forpelis lin en 362, la katolika Joviano denove vokis en 363 kaj la Arian Valento denove, ĉar la lastan fojon, en 365/66 estis malpermesita - la 2-an

Majo 373, tre maljuna kaj alte honorata en la Sinjoro.⁷⁹ Atanzio ŝajne intencis doni sian tronon al iu Petros II, sed faris la kalkulojn sen la arianoj. Ili apogis Valens kaj havis Lucios ordinata episkopo.

La "admirinda Petros", surprizita de la "neatendita milito", estas ĵetita en malliberejon, sed eskapas kaj rapidas al Romo en 375. En Aleksandrio, la katolikoj nun estas malliberigitaj, forpelitaj, kaj kelkaj el iliaj domoj detruitaj en la provita maniero fare de episkopo Lucius, kiu laŭdire serĉis "sian korpogardistojn inter la idolanoj" kaj, kiel tiom da aliaj, imitis "la malbonan laboron de lupoj ankaŭ denove faris "nedireblajn indignojn kontraŭ virgulinoj konsekritaj al Kristo." Ili estas kaptitaj en la eklezio, nudigitaj kaj movitaj tra la grandurbo nuda "kiel naturo kreis ilin." Multaj sur kiuj "la praktiko de virto stampis la stampon de sanktaj anĝeloj" estis seksperfortitaj, multaj estis "batitaj super la kapo per bastonoj ĝis ili estis lasitaj kuŝantaj mortaj." Ribelemaj monaĥoj estis forigitaj, ribelemaj prelatoj estis ekzilitaj, kaj ilia gregoj estis mistraktita.

»Kiuj batalis por la vera kredo eĉne ricevis tion

Egala al murdistoj ĉar iliaj korpoj estis lasitaj neentombigitaj; Tiuj, kiuj kuraĝe batalis, fariĝas manĝaĵo por sovaĝaj bestoj kaj birdoj..." (Theodoret). Laŭ la toleredikto de Valento de 2. En novembro 377 Petros revojaĝas kaj Lucio estas forpelita el la ĉefpreĝejo.⁸⁰ Sed ĉar

Atanazio, ĝia "fortulo" en la Oriento, estas mortinta, la Katoliko jam havas novan, ne malpli "fortan homon" en la Okcidento. Kaj li ne nur formas ilian historion, sed ankaŭ, pli ol Atanazio, "grandan" politikon.

9-a ĉapitro

Eklezia kuracisto Ambrozio

(ĉirkaŭ 333 aŭ 339-397)

»... altega personeco, en kiu la virto de la Romano estis kunigita kun la spirito de Kristo en perfekta unueco: ĉu ĉi homo, episkopo, sanktulo; apud Teodosio la Granda la plej grava figuro de lia tempo, la konsilisto de tri imperiestroj, la animo de ilia religia politiko kaj la subteno de ilia trono; grandega ĉampiono de la eklezio."

La katolika teologo Johannes Niederhuber

1

»Ambrozio, la amiko kaj konsilisto de tri imperiestroj, estis la unua episkopo, kiun la princoj vokis por subteni sian ŝanceliĝantan tronon... Tuja, granda efiko venis de lia elstara personeco, kiu baziĝis sur la plej pura spirito kaj la plej kompleta. abnegacio... apud Teodosio la 1-a, la plej brila figuro de sia tempo.

La katolika teologo Berthold Altaner

2

»Ambrozio estas episkopo, kiu en la signifo kaj la amplekso de lia efikeco nanas ĉion antaŭ li ... li ne nur superas ĉiujn papojn de la fruaj tagoj ... sed ankaŭ ĉiujn aliajn okcidentajn ekleziestrojn konatajn al ni."

La protestanta teologo

Kurt Aland

3

»Ĉiuj homoj, kiuj estas sub roma aŭ toritato (dizione Romana), servas al vi, vi regantoj kaj imperiestroj de la mondo. Sed vi mem batalas por la Ĉia Reganto kaj la sankta fido."

Ambrozio

4

Ambrosiana politiko - modelo por la eklezio ĝis hodiaŭ

Kiel Atanazio, Ambrozio (en oficejo 374–397) - laŭ la atesto de Aŭ gusto, la "plej bona kaj mondfama episkopo de Milano" - estis malpli teologo ol eklezia politikisto: simile necedema kaj netolerema, sed ne tiel rekta; pli plenumita, pli supla; potenca, kvazaŭ de naskiĝo. Kaj liaj taktikoj, multe pli ol tiuj de Atanazio, estas ekzempla por la prelata politiko ĝis hodiaŭ .5 La spionoj de la sanktulo sidas en la plej altaj imperiaj aŭtoritatoj.

Li laboras lerte de la fono, preferante lasi "la komunumon" agi, kiun li fanatikigas tiel virtuoze, ke eĉ militaj mobilizoj kontraŭ ili malsukcesas. Li protektas Dion, religion, la "kredon de Kristo" pli lerte ol Atanazio, kvankam li ne eĉunu joton malpli zorgas pri influo, pri potenco. Sed li funkcias sub malsamaj kondiĉoj; sub bonfidaj katolikaj imperiestroj, deklaris Niceenes. Kaj ju pli li ĝin difinas, des malpli li ĝin konfesas; Prefere, ĝuste tiam li emfazas ne interveni en ŝtataj aferoj, kiel li sin vidas, kiel estas tipa de la pastor politicus ĝis la nuna, ĉefe kiel teologo, kiel pastro. Kun la plej granda decidemo, li aperas humila ĝis la lasta, vekas kompaton kaj emociion, montras martirpozojn kaj interpretas la vortojn de la apostolo: "Kiam mi estas malforta, mi estas forta": "Habemus tyrannidem nostram: La tiraneco de la pastro estas lia malforteco. . « En severaj krizoj, li malavare disĵetas oron inter la homoj kaj elvokas miraklajn martirajn ostojn el la profundo de la tero. Kvar regantoj en la Okcidento falas siatempe; Li pluvivis. "Ni mortis al la mondo: kion ni plu zorgas pri ĝi?" (Ambrozio).6 Kiel la filo de la prefekto de Gaŭlio ĉirkaŭ 333 aŭ 339 en Treviro?

Naskita senpatro en frua aĝo, li kreskis kun du gefratoj inter la aristokratoj de Romo. Trejnita en retoriko kaj juro, li iĝis guberniestro (consularis Liguriae et Aemiliae) ĉirkaŭ 370

Oficiala sidejo en Milano. Tie, en 355, la Arian Maksencio anstataŭ igis la ekzilitan lokan episkopon Dionysius kaj infektis la popolon de Milano kun sia "mensmalsano" (Theodoret). Post la morto de Maksencio en 374, dum la turbula elekto de episkopo, infana voĉo subite kriis trifoje: "Ambrozio Episkopo al kiu ĉiuj supozeble respondis: "Sed kiel modesta li estis, la viro kiu havis!" eĉne baptita rifuzis la altan oficon, multe pli grava ol lia antaŭa, kompreneble. Li rezistis fariĝi ĉefpaŝtisto en la dua urbo en la Okcidento (post Romo) eĉpli perforte ol estis kutime ŝuokaze. Li eĉlaŭdire kontrabandis prostituitinojn en sian domon por ruinigi sian reputacion. Estas dirite ke li ankaŭ eskapis dum la nokto direkte al Pavio. Sed li perdiĝis, vere grava eraro, kaj retrovis sin je la tagiĝo, kie li ĵus estis ordinita episkopo, verŝajne la 7-an de decembro 374 – nur ok tagojn post sia bapto kaj sen la scio de eĉklera laiko de kristanismo!⁷ Aliflanke, kompreneble, episkopoj venis kaj iris en la gepatran domon de Ambrozio, kaj li nombris martiron aŭ eĉplurajn martirojn inter siaj blusangaj prapatroj. Lia nura fratino Marcellina ankaŭ ĵuris eternan virgecon en juna aĝo, kun papo Liberius, la subskribinto de la Arian Kredaro (p. 391 ff), donante la festan predikon ĉe Kristnasko 353. Kaj Ambrozio

tuj faris sian fraton Satiro, kiu estis tiel simila al li, lia plej intima kolego, la administranto de la havaĵo de la eklezio. Sed li mem fariĝis la ĉefa detruanto de okcidenta Arianismo, la unua se temas pri pledi la ideon de katolika ŝtato en la Okcidento, episkopo kiu ne nur regis la eklezion sed, kiel la ĉefa spirita instigo de tri imperiestroj, la ŝtato, kaj tiel grava politikisto, laŭ Erich Caspar: "La gvida figuro de ĉi tiu epoko."⁸

Milano (Mediolanum), gaŭ la fondaĵo, grava transporta centro, precipe kun gravaj vojoj al la Alpaj pasejoj, estis la ĉefurbo de Italio en la 4-a jarcento, kaj eĉfariĝis pli kaj pli imperiestra loĝejo. Valentiniano la 2-a restis

ĉi tie preskaŭ konstante, Graciano ofte, Teodosio la 1-a de 388 ĝis 391 kaj post sia venko super Eŭgeno (394). Episkopo Ambrosius vidis la sinjorojn preskaŭ ĉiutage kelkfoje. Kaj ĉar Valentiniano la 2-a estis apenaŭ kvinjara, kiam li estis proklamita Aŭgusto (375), lia gardisto kaj duonfrato Graciano havis nur dek ses jarojn, kaj la hispano Teodosio estis almenaŭ tre kuraĝa katoliko, la nobla disĉiplo de Jesuo bone regis la majestojn. . Kaj li ne nur aprobis iliajn kontraŭ herezajn kaj kontraŭ paganajn religiajn politikojn, sed ankaŭ instigis ilin kontraŭ la judoj, eĉ sub minaco de ekskomunikado. Okazis, ke la imperiestra kancelario formulis la tekston de kontraŭ-"hereza" leĝo (de la 3-a de aŭgusto 379) proksime, parte spirite, parte laŭ vorte, surbaze de roma sinoda letero (de la jaro 378) - "sendube influo de la persona influo de St. Ambrozio pri la imperiestro" (Rauschen). La intensigita ŝtata lukto kontraŭ "herezuloj" klare revenas al la episkopo, kvankam li ne deturnis diskriminacion, falsadon aŭ stimolon de la homoj, la trupoj kaj la imperiestraj oficiroj. Ĉar la maljusteco de aliaj konsistis en ilia religio. Kaj eĉ kie katolikoj faris maljuston tro evidente (persekutante, bruligante kaj detruante pro kialoj de fido), por Ambrozio estis "prave".⁹ Ĉi tiu jura koncepto estis plantita de "la patra amiko kaj

Konsilisto de la Imperiestro", "la plej firma subteno de la trono"

(Niederhuber), la altaj sinjoroj.¹⁰ Valentiniano

la 1-a (p. 342 ss) estis kelkajn jarojn post la de Ambrosius.

Mortis post enoficiĝo. Lia deksesjara filo Graciano (375–383) sekvis lin en povo.

La imperiestro, blonda, bela, decide sportema, ne interesis pri politiko intereso, "neniam lernis, kion signifas regi kaj esti regata" (Eunapius).

Li estis pasia kuristo, lancĉetisto, luktisto kaj rajdanto, sed lia plej ŝatata afero estis mortigi bestojn. Tagon post tago, sendepende de ŝtataj aferoj, li laŭdire mortigis sennombrajn homojn kun preskaŭ "supernatura" lerteco, eĉ leonojn per ununura sago. Kompreneble, li ankaŭ preĝis tagon post tago, li estis "pia kaj pura en koro", kiel Ambrozio almenaŭ asertas, tiel ke oni

Li baldaŭ incitetis sufiĉe sugestie: "Liaj virtoj estus estintus perfekta se li ankaŭ lernis la arton de politiko."

(Epit. de Caes.).11

Sed Ambrosius praktikis ĉi tiun arton por li. Li gvidis la knabon La povantaj - verŝajne ekde 378 - ne nur persone, sed ankaŭ influis liajn registarajn agojn. Ĝuste tiam havis la reganto per edikto al ĉiuj kredoj en la imperio, Krom kelkaj ekstremaj sektoj, toleremo estis proklamita. Sed Ambrosius, kiu ankoraŭ estis nebaptita antaŭ kvar jaroj, rapide fabrikis unu Klariga noto: li rapide > Sur la Kredu kvin Libroj ĉe Imperiestro Graciano, komprenis. "Rapidu, pia episkopo, al mi veni," li kriis el la tribunalo de Treviro, dum li sopiris al "tio diaj revelacioj pli profunde en la koron." Post la instruo pri Li volis pli da informoj pri la dieco de Kristo tria dia persono. sekvis en — Tri libroj pri la Sanktuloj Spirito Imperiestro Graciano 381. Sed Ambrozio volis tion plej alta manskribo por nenio pli urĝa ol la vortoj aŭ skultu la imperiestron. Ĉar ne la episkopo havas la imperiestron, sed prefere la imperiestro instruas la episkopon. Li neniam havis ion tian Perfekta legado! Kaj Graciano mem estis apenaŭ fine de julio 379 venis al Milano - en la sama monato, la 5-an de julio, li havis laŭ leĝe la komerca pastraro per dekreto de la vectigal (ankaŭ nomata lustralis auri collatio) favorita -, li nuligis, ĝis nun religia-politika, kiel Valentiniano la 1-a, neŭ trala, laŭ oni Konversacio kun Ambrosius la 3-an de aŭ gusto, ĝuste la antaŭ an jaron eldonis toleredikton. Nur tio, li nun decidis, estis permesita "Katolika" daŭrigas, kion lia patro kaj li faras en multaj Preskriboj estis ordonitaj kiel eternaj, sed "ĉiuj Herezoj devus esti "silentitaj por ĉiam". Li malpermesis ĉiujn Diservo de aliaj kredoj. Jaro post jaro, escepte En 380, li eligis kontraŭ -herezajn dekretojn kaj trudis konfiskon de kunvenejoj, domoj kaj preĝejoj, elpelo same kiel, relative nova rimedo de religia subpremo, senigo de la testamenta juro. Li ankaŭ estis la unua el ĉiuj kristanaj imperiestroj la titolo Pontifex Maximus (kiun la romiaj regantoj tenis poste

Aŭ gusto portis) aŭ pli bone: rifuzis akcepti ĝin, kvankam la jaro daŭre estas polemika. La militisto Sapor ricevis ordonojn "forpeli la predikantojn de ariana blasfemo kiel sovaĝaj bestoj el la diservoj kaj resendi ilin al la noblaj paŝtistoj kaj la gregoj de Dio" (Theodoret).

La toleremo de paganismo kiu estis ofta inter liaj antaŭuloj - lia patro havis diseriĝantajn templojn reestigitaj je registara elspezo - baldaŭ finiĝis. En 381 Graciano translokiĝis al norda Italio. En 382 li atakis la paganajn kultojn de Romo, plej verŝajne konsilitaj de Ambrozio; Krome, la restrukturado de la ŝtata trezorejo eble ludis rolon. Li ankaŭ ĉasis la marcionidojn kaj, kiel lia patro jam faris (p. 349), la maniĥeanoj kaj donatistoj, kies komunumo en Romo, instigata de papo Siricio (383-399), estis rapide dissolvita kun ŝtata helpo.¹² Multe pli juna Valentiniano la 2-a (375-392).

la plej forta sanktulo. Li rutine ludis lin kontraŭ la ĉefe pagana Senato de Romo kaj kontraŭ la tuta reĝkonsilio. Kaj la lasta okcidentano sur la orienta trono, la pli sendependa Teodosio (379-395), preskaŭ ŝufare de sia regado pasigis leĝojn kontraŭ paganoj aŭ "herezuloj"; sed estis, eĉlaŭ pastro Stratmann, eĉpli tolerema ol sia kortega episkopo, kiu instigis lin fari severan agadon ŝufanke, kontraŭ paganoj, "herezuloj", judoj kaj eksteraj malamikoj de la imperio. Ĉar -: "Ne plu estas nia malnova vivo, kiun ni daŭre vivas, sed la vivo de Kristo, la vivo de plej pura senkulpeco, la vivo de ŝela simpleco, la vivo de ŝuj virtoj" (Ambrozio).¹³.

Kiel episkopo Ambrozio vivis la vivon de Kristo, la vivon de plej pura senkulpeco, ŝela simpleco kaj ŝuj virtoj, oni povas vidi en multaj manieroj. Ekzemple en lia konduto al la gotoj. Ni ankoraŭ devas ofte trakti ilin, ĉar ili ludas gravan rolon en la historio de Eŭropo, precipe de la 5-a ĝis la 8-a jarcentoj. La fonta situacio ŝtie estas pli favora ol por iu alia orientĝermana tribo, kaj la kontribuo de

Historiografio pli riĉa, kvankam, kiel kutime, ne iomete polemika.14

La St. Ambrozio veturas al la detruo de la gotoj - kaj travivas "la finon de la mondo

...«

La gotoj - nomitaj Gutanoj aŭ Gutôs en sia lingvo - estis la ĉefaj homoj de la orientgermana popolo. Ili verŝajne venis el Svedio, Gotlando aŭ Östergötland kaj Västergötland, kaj situis ĉe la malsupra Vistulo ĉe la "epokturno" kaj ĉe Nigra Maro ĉirkaŭ 150. Ĉirkaŭ la mezo de la 3-a jarcento ili disiĝis en Ostrogotoj kaj Vizigotoj (Ostrogotoj, el la germana Auŝtra = brila, kaj Wisi aŭ Wesegots, el la germana wisi = bona), sed ili ĉiam sentis, ke ili estas unu popolo kaj kutime estis nur nomataj gotoj. Tiam ostrogotoj vivis inter Dono kaj Dnestro (en la nuna Ukrainio), la visigotoj inter Dnestro kaj Danubo, de kie ili penetris en Balkanon kaj en Malgrandan Azion – la jaro 264 estas kutime menciita ĉe tie kaj Mösia (ekz. hodiaŭ a Rumanio, Bulgario, Serbio) estis konstante sub ilia premo. En 269 ili venkis imperiestron Klaŭdio la 2-a, ili ofte batalis kontraŭ Konstantino (p. 247 f), kaj en 375 ambaŭ popoloj (krom la foraj - katolikaj - krimeaj gotoj, kiuj travivis ĝis la 16-a jarcento) estis transkuritaj de la hunoj kiuj sturmis okcidenten. . Tiu ĉi internazia tribo, kiu estis jam plurfoje batita kaj forpelita de ĉiuj kaj vivis nur ĉevaldorse, nerezisteble kirligis de la norda rando de la Kaspia Maro tra la suda rusa ebenaĵo de la norda rando de la Kaspia Maro kaj konkeris grandegan imperion. (Ĉirkaŭ 360 ili transiris la Donon kaj atingis Hungarion ĉirkaŭ 430. Sed en 451, en alianco kun la visigotoj, la imperia generalo Aetius - kiu iam serĉis kaj trovis protekton kaj helpon de la hunoj - venkis ilin en Gaŭlio en la Batalo de la Katalunaj Kampoj Nur kelkajn jarojn poste, ilia reĝo Atila mortis, kaj ĉepli rapide ol ili venis, la plimulto el ili fuĝis reen al Azio, al la pontaj stepoj, la norda Kaspio kaj la Azov Maro.

disiĝis en plurajn tribojn kaj denove iĝis konata sub la nova nomo de la bulgaroj.¹⁵⁾

La gotoj en Balkano, ĉe la pli malalta Danubo kaj la marbordo de Nigra Maro, estis "konvertitaj" frue, la unuaj ĝermanaj triboj iam. Tio komenciĝis en la 3-a jarcento per kontaktoj kun la romianoj, kun kaptitoj. En la 4-a jarcento, kristanoj pliiĝis signife inter la visigotoj. En 325 ekzistis jam diocezo de Gothia sub la ortodoksa episkopo Teofilo, partoprenanto en la Koncilio de Niceo (p. 362 ss). En 348 okazis persekutado de kristanoj, kaj en 369 okazis dua persekuto, kiu daŭris tri jarojn. Sed baldaŭ poste, la plimulto de la visigotoj estas kristanaj.

La Ostrogotoj, aliflanke, se ni povas kredi Aŭgustenon, estis ankoraŭ paganoj kiam ili ekiris al Italio sub Radageis en 405, sed kiam ili vizitis Italion kun Teodoriko en 488, ili ankaŭ estis kristanoj.¹⁶ La persekuto en 348 de "nereligia kaj dio-

malprofaniga juĝisto de la gotoj", t.e. pagano, kaŭzis la elpelon de Wulfilas, la kreinto de la gotika Biblio, kiu estis konsekrita "Episkopo de la kristanoj en la gotoj" ĉirkaŭ 341 fare de Eŭsebio de Nikomedio. Grupo de samideanoj, poste konataj kiel la Malgrandaj Gotoj, fuĝis kun li. Imperiestro Konstancio la 2-a loĝigis ilin sude de Danubo, en la provinco Moesia malsupera, en la Moesian Montoj, kie iliaj posteuloj ankoraŭ vivis post du jarcentoj.¹⁷ La dua persekutado de kristanoj sub la visigotoj (369–372)

estis efektivigita fare de ilia princo Athanaric. La fakto, ke li fascinis antikvajn aŭtorojn, estas komprenebla pro homo, kiu, ekzemple, rifuzis alparoli imperiestron Valento kiel Basileus pro tio, ke li preferis la esprimon juĝisto, ĉar tia persono enkorpiĝas saĝon, sed reĝo nur reprezentas potencon. La dua persekuto neniel estis simple afero de fido. Temis antaŭ ĉio kontraŭ romia reago kaj estis ligita al la gotiko-romia milito inter 367 kaj 369, sed evidente ankaŭ al potencbatalo inter la princoj Atanariko kaj Fritigern, la reprezentanto de politiko amika al Romo kaj kristanoj¹⁸.

Post ĝisfunda preparo, Valento transiris Danubon en 367 kaj daŭrigis batalon kontraŭ la gotoj kiujn Konstantino jam batalis kaj finiĝis en 332 per formala packontrakto kun la visigotoj (p. 248). Valento, sen la militema staturo de la "granda imperiestro", detruis la landon, ĉesis disajn malamikojn, sed neniam povis kapti la ĉefan mason de ili, ĉar Athanaric plurfoje lerte eskapis en Karpatojn. Kiam li liveris sin kun kelkaj el siaj viroj en 369, li estis batita, sed ŝajne tiel malmulte decide ke Valento devis akcepti sian rifuzon meti piedon sur romian grundon kaj negoci kun li dum tuta tago en septembro sur boato ankrita en la rivero. La gotika princo tiam havis liberan manon por malsovaĝigi siajn proprajn tribajn kontraŭulojn, kio kaŭzis la trijaran persekuton.¹⁹

La regulo de Athanaric estis nur skuita kiam la hunoj transkuris la ostrogotojn kaj visigotojn, kun Athanaric kaj Fritigern, nekonsiderante ilia malamikeco, kontraŭ batalante la superfortajn invadantojn flank-al-flanke kaj la ostrogota reĝo Ermanaric laŭdire mortigis sin pro malespero. Kelkaj el liaj homoj estis subigitaj, aliaj fuĝis trans la Dnestron al la Visigotoj.

Sed iliaj defendoj ankaŭ estis disiritaj de la huna uragano. Kun Athanaric ili denove eskapis en la netrafikeblajn Karpatojn. (En 1857, vojlaboristo trovis la visigotan "krontrezoron" proksime de kaduka fortikaĵo proksime de Pietrosa; runa surskribo sur kolringo: Gutani othal ik im hailag, amaso de la gotoj, mi estas nevundebla.) Batita denove, ĉirkaŭ 40 000 ĝis 70 000 Vizigotoj fuĝis suden kaj 376 petis imperiestron Valento esti akceptita en la Romia Imperio.²⁰

Dum Athanaric ankaŭ la Gutthiuda, la lando de Gotaj homoj, maldekstre, sed ne transiris Danubon, sed kun samideana pli malgranda tria grupo, la sarmatoj estis forpelitaj el sia patrujo, la Kaŭkando, kaj en la areo de la pli posta. Kiam Transsilvanio estis loĝigita, Valento permesis al la amaso de gotoj sub Fritigern enmigri kiel foederati, kiel "Konfederitoj", tio estas, setlantoj, kiuj estas devigataj sekvi la armeon -

malnova rimedo por akiri farmistojn kaj precipe soldatojn.

En aŭtuno de 376, evento de granda historia signifo, ili transiris la riveron, eble apud Durostorum (Silitria): longa vico da vagonoj, ofte kun la malnovaj paganaj sanktejoj sur ili, sed ofte ankaŭ episkopo intere, kristano. pastro. Kaj Fritigern, kiu kune kun multaj el siaj 369 homoj fariĝis arianoj, promesis al Valento la "konvertiĝon" de sia ankoraŭ pagana parto de la loĝantaro, kiun la fanatika "herezulo" ne hezitis aŭ di, sed kiun la gotoj eble estis. pli oportunemaj: neceso kaj hunoj unuflanke, la alloga Romia Imperio aliflanke. Tamen, liaj ekspluataj oficiroj kaj ŝtato-ficistoj, manĝuzo kaj malsato, kiuj kaŭzis sufiĉe multajn gotojn, eĉeĉojn, sklavigi siajn proprajn edzinojn kaj infanojn en interŝanĝokomerco (eĉpor hunda viando) - komerco kiu estas preskaŭ ofta ĉe Danubo. - estas ankaŭ ĉiam pli novaj » Barbaroj," ostrogotoj, tajfaloj, alanoj, hunoj, trans la malferman limon, ĉio ĉi baldaŭ pelis la novulojn, kiuj inundis la tutan Trakion, ribeli kaj marŝi sur Konstantinopolon, plifortigante hordojn da hunoj kaj alanoj, jes. , lokaj sklavoj, farmistoj kaj ministoj .21

La gotoj vidis sian ĉefpaŝtiston Ufila, kiu estis naskita ĉirkaŭ 311 el gotik-kapadociaj gepatroj, kiel "plej sankta viro". Eĉsur sia mortolito li skribis: "I Ufila, episkopo kaj konfesanto", honora titolo kiu estas ligita kun la persekuto de la gotikaj kristanoj, verŝajne en 348. Sed kiel li - proksima kunlaboranto de Fritigern, sed kristano, kiu, kiel la antaŭkonstantina eklezio, "plene konscie kulturis kontraŭ militan sintenon ĉe siaj sekvantoj" (K.-D.

Schmidt) - nur vidis la "una sancta" en Arianismo, Antikristojn en ĉiuj aliaj kristanoj, "sinagogojn de la diablo" en siaj preĝejoj kaj precipe "sinagogojn de la diablo" kaj precipe en Katolikismo "herezon de malbonaj spiritoj", tio estas ĝuste. kion mi sentis aliflanke episkopo Ambrozio al la gotikaj arianoj, kiuj ne serĉis savon per la kruco, sed sole kion ajn ĝi implicas

volis kompreni, sciis la sekvantan de Jesuo: "la plej elstara trajto de la gotika arianismo" (Giesecke).²² Kiam Ambrozio komentis la Evangelion, li povis laŭ de citi la vortojn de Paŭlo, eĉ pli granda malamanto: "Amo estas pacienca, estas afabla, ne ĵaluzas, ne ŝveligas sin." Tiam li povis deliri: "Sed kio estus tiel mirinda kiel "turni la alian vangon al tiu, kiu batas vin"?" Sed Ambrozio efektive turnis neniun de unu. nek la alian Sur la vango, li ankaŭ kuraĝigis tion kun la aparte kristana (kaj jam paŭlina) konsidero: „Ĉu oni ne atingas per pacienco, ke oni redonas la batojn duoble pli [!] al la homo, kiu batis lin en la formo. de la propra doloro de pento?"²³

Estas karakterize de nia sanktulo, ke li ofte parolas pri amo al la proksimulo kaj eĉ ampleksa traktas ĝin en sia propra monografio, sia "Doktrino de Devoj", sed ŝajne nur unufoje pli detale traktas la amon al sia malamiko! Ĝi ne utilis al li — kiel baldaŭ estis al Aŭgusteno (p. 514 ss) kaj la tuta preĝejo; Por li ĝi estis nur signo de la pli granda perfekteco de la Nova Testamento kompare kun la Malnova – kion ĝi kompreneble jam havis! Sed ĉi tio ne rezultas en deviga postulo por Ambrosius ie ajn. Prefere, "estas okulfrape, ke en neniun momento li sendube malakceptas la militon kiel kontraŭleĝan" (K.-P. Schneider). Male!

La ideo de "justa milito" ree aperas "nerekte" en lia menso. ²⁴ Kaj ne nur nerekte. Ĉar dum en Oriento, ekzemple, la filozofo

kaj princa edukisto Temistio, kiu estis proksima al pluraj imperiestroj kaj neniam konvertiĝis al kristanismo, provis peri inter ekleziaj politikaj partioj same kiel inter paganoj kaj kristanoj, dum li ankaŭ vigle subtenis la politikon. de paca kompromiso kun la gotoj kaj petegis Valens, ke li respondecis pri la tuta homaro, inkluzive de la "barbaroj", kiujn li devis prizorgi kaj konservi kiel rarajn bestojn, estis kio St. Ambrozio ĝuste male! Li baldaŭ ĉasis sian deknaŭ jaran protektiton Graciano en la nomo de la

Sinjoro Jesuo kontraŭ la gotoj, la paganoj, la "herezuloj",
"barbaroj".²⁵ Al

la episkopo ne mankis patoso. "Ne ekzistas sekureco kie fido estas endanĝerigita," li petegas la imperiestron. "Leviĝu do, ho Eternulo, kaj disvolvu Vian standardon! Ĉi-foje ne la armeaj agloj gvidas la forton, nek la flugo de birdoj gvidas ilin; estas via nomo, Sinjoro Jesuo, kiun ili vokas, kaj via kruco, kiu iras antaŭ ili... Vi ĉiam defendis ĝin kontraŭ la barbara malamiko; Venĝu nun!" Oni ne venĝu, precipe laŭ la Sinjoro Jesuo! Sed Ambrozio nun - kiel la pastraro en ĉiuj militoj ĝis hodiaŭ - aludis al la Malnova Testamento (kp. Ĉapitro 1), kie Abraham detruas multajn malamikojn kun malgranda nombro da homoj, kaj kie Josuo triumfas super Jeriĥo. Por la sanktulo, la gotoj nun estas la popolo de Gog ("Gog iste Gothus est"), kies detruon la profeto promesis, de quo promittitur nobis futura victoria; popolon, kiun la Eternulo, laŭ sia forta maniero, volas "doni al manĝo" por rabobirdoj kaj aliaj brutoj, kaj ne malplej por sia popolo: "Kaj vi manĝos grason ĝis vi satiĝos, kaj sangon trinkos ĝis vi ebriiĝos. kun la ofero, ke mi buĉos vin." Laŭ Ambrozio, kiu konsideras "ĝermanaj" kaj "ariaj", "romiaj" kaj "katolikaj" preskaŭ samvaloraj, nur unu afero necesas por venki la gotojn: la vera kredo! Kvankam la Imperio estis ankoraŭ sufiĉe pagana kaj la Imperiestro de la Oriento, Valento, Arja! Sed la episkopo ignoras ĉ tion. Fido al Dio kaj lojaleco al la regno ne povas esti apartigitaj. "Kie oni rompas sian lojalecon al Dio, oni rompas ankaŭ sian lojalecon al la roma ŝtato Kie estis "herezuloj", la "barbaroj" sekvis.²⁶ La milita aspekto estis certe kompletigita per eklezia politika.

En okupata Ilirio, t.e. proksime al norda Italio kaj Milano, okazis milito kun la ekstera malamiko same kiel la interna, same kiel la konflikto kun la arioj. Secundianus loĝis en Singidunum kiel episkopo, Palladius en Ratiaria, Iulianus Valens en Poetovio, Auxentius en Durostorum; sed Wulfila, kiu estis precipe aktiva en la orientaj Danubaj provincoj, ankaŭ estis daŭre vivanta. Kaj

Laste sed ne malplej, Ambrozio volis instigi la imperiestron kontraŭ tiuj influaj kristanoj, precipe ĉar iliraj arioj ankaŭ agis en Milano kaj aliaj urboj en norda Italio kaj la "herezo" ricevis novan impulson per la enfluo de la gotoj. Do la katoliko ne malsukcesis elvoki la religian situacion, la verkon de la arianoj, kiel danĝeron por la imperio kaj por milita sekureco, ĉar "herezaj" subjektoj ofertis multe malpli da protekto kontraŭ la gotoj, iliaj samreligianoj, ol la ortodoksa.²⁷ Sed la milita aspekto nun estis evidenta por Ambrozio

pli grava ol la religia li emfazas. Ĉar la goto ne plu estis tre malproksima de sia distrikto, kaj en la roma kristanismo tiam, laŭ malnova tradicio, oni faris la saman distingon inter romianoj kaj "barbaroj" kiel inter homoj kaj bestoj. La danĝero venis de la nacia malamiko. Do la religia fervoro de la episkopo estas nun antaŭ ita de lia patriota fervoro – kvazaŭ ni ne spertis tion sennombraj fojoj en la unua kaj la dua mondmilitoj! Kaj same kiel la germanaj generaloj akuzis la francojn pri senekzempla morala kanajlo kaj parolis pri la "Babilono de la Okcidento", la "venena ĝardeno de Seinebabel, la moderna Sodomo kaj Gomora", Ambrozio jam emfazis la malvirton de la "barbaroj". kaj iliaj abomenaĵoj estas "pli malbonaj ol morto". Por li, la nedisputebla patrioto, la malamiko estas ankaŭ la "fremdulo"; la "fremdulo" (alienigena) estas preskaŭ sinonimo de nekredemo. Li nomas la gotojn kaj ilian specon (Gothi et diversarum nationum viri) "homoj kiuj kutimis vivi sur ĉaroj", estaĵoj multe pli teruraj ol paganoj (gentes). Do nun li ne batalas kontraŭ la nekredantaj Romanoj; Prefere, li subpremas la paganan armeon propraflanke kaj agitas kontraŭ la "barbaroj" li uzas religiajn kialojn por konkeri la imperiestron, dum li strebas al la supereco de "romia kulturo" kiu garantias al li protekton; Kaj tre distingita vivo.²⁸

Jen kion faras la Sanktulo denove kaj denove. Episkopo kontraŭ la gotoj, li petegas la mondon ne lasi, ili estas tie por li

"Ne nur preskaŭ ĉiuj rimedoj estas permesitaj, sed ili estas preskaŭ postulataj" - la sinteno de ĉiuj pastroj en la milito, eĉkaj precipe en la 20-a jarcento. Jarcento -, "Jes, la armeestro estas laŭ data pro sia ruzo lasante barbarojn batali kontraŭ barbaroj kaj tiel protekti la romiajn armilojn, kaj ĉi tiu armeestro estas mem nekristano. Ambrosius apenaŭ povus montri pli malkaŝe, ke lia malemo al la barbaroj baziĝis nur sur supraĵe sur religiaj motivoj" (K.-P. Schneider). Eĉen liaj songoj ne venus al li la penso pri Bazilo, episkopo, sanktulo kaj doktoro de la eklezio kiel li: "Ni estas tiom malproksimaj de povi malsovaĝigi la barbarojn per la potenco de la spirito kaj la efikeco de liaj donacoj, kiujn ni prefere trapasas la malsovaĝigitajn, faras denove sovaĝa la troo de niaj pekoj."29

Ambrozio sendis al la "sankta imperiestro" siajn paŝtistajn klopodojn dum la gotika konflikto. Kaj sendis lin al la iliria militeatro, sciante ke venko estus atingita "pli per la fido de la imperiestro ol per la braveco de la soldatoj" (fide). magis imperatoris quam virtute militum), dum li ankaŭ agitas kontraŭ la Arianoj, kiuj fakte tute ne estas homoj, kiuj estas nur homoj ekstere, sed estas rabemaj bestoj interne! Tamen, kvankam li profetis triumfon kaj tiu venko estis certa por li, "kiel atestanto de la vera kredo", Graciano, kiu jam mobilizis militistojn el Panonio kaj Gaŭlio sed nur alvenis ĝis la areo de Castra Martis en Moesia. Superulo, retiriĝis por iri kontraŭ la Alemanni. Profitante la horon, ili transiris Rejnjon kaj detruis romian teritorion. Graciano venkis ilin ĉe la Battle of Argentaria (Batalo de Argentaria), kie ilia reĝo Priarius falis, kaj en victurno transiris la riveron kaj devigis ilian subigon. Sed estis la lasta fojo, ke romia imperiestro transiris Rejnjon.30

Kaj ĉi tiu venko en la Okcidento, la foresto de la forto de Graciano en la Oriento, kondukis al katastrofo tie. Ĉar kiam la gotoj marŝis kontraŭ Konstantinopolon en 377, bruligante, bruligante, rabante malproksimen, batitajn de romiaj trupoj kaj batante ilin mem, Valento, kiu respondecis pri la setlejo.

kiuj permesis fremdulojn sed ne konservis la traktatojn, persone lanĉis la kontraŭ ofensivon. Rapide el la persa militteatro tra Konstantinopolo, li staris antaŭ la unuiĝintaj ostrogotoj kaj visigotoj proksime de Adrianopolo la 9-an de aŭgusto 378 kun ĉirkaŭ 30 000 soldatoj. Kaj dum li malaprobis plurajn pacproponojn de Fritigern, kiu provis gajni tempon, la atendata ostrogota kaj alana kavalerio alvenis ĝustatempe, bonegaj rajdantoj jam ekipitaj per piedingoj kaj spronoj kiel rezulto de siaj longaj ekskursoj tra Rusio kaj Mezeŭropo. Sub la Alan-reĝoj Alatheus kaj Saphrax, en la mezo de la veturo, ili falis sur la flankojn kaj malantaŭ oni de la jam atakantaj romiaj legioj kaj laŭ vorte dispremis ilin. Du trionoj de la armeo kuŝis sur la batalkampo; inter ili, kontentige de multaj katolikoj, la imperiestro, la "Diomalama herezulo", "certe juĝo de Dio" (Jordanes). Valento finfine ĵetis sin en la batalon kun kvar el siaj plej altrangaj trupkomandantoj, dum la plej multaj el liaj generaloj, en la malnova ĝenerala stilo, fuĝis. Ĝestis la unua sanga repuŝo de la Imperio de nomada popolo kaj la unua grava venko de pezaj ĝermanaj rajdantoj - kiuj daŭriĝis por domini kristanajn batalkampojn dum la venontaj 1,000 jaroj, ĝis la 14-a jarcento - super romia infanterio; Laŭ Ammian, ĝi estis la plej malbona malvenko en romia historio ekde Cannae, kaj laŭ Stein, ĝi estis la "komenco de la fino de la Romia Imperio". La bizancaj imperiestroj dissolvis siajn infanteriolegiojn post tiu fiasko, kiu markis la falon de la Romia Imperio. ³¹ Ammianus Marcellinus, greko kaj soldato el Antioĥio, la lasta grava antikva historiisto ĉi tie plurfoje menciita, mem ĉeestis la batalon, kiu "revoluciis" militon favore al kavalerio dum jarmilo. Ĉe la fino de lia 31-librolaboro, kiu daŭras de la fino de la Historioj de Tacitus ĝis la katastrofo de Adrianopolo, li priskribas kiel la gotoj intence prokrastis la atakon, lasante la romiajn trupojn stufi en siaj sukcoj, por tiel diri, sub la varmego de la suno

kaj fajroj ekbrulis ĉirkaŭe, ĝis revido

Gotika kavalerio veturis "inter niaj homoj kiel fulmo frapanta altan montopinton" kaj rajdis super ĝo "en sovaĝa buĉado." La fiasko faris enorman impreson sur samtempuloj.

Kaj la militema St. Ambrozio nun terurigas: "Ni estas atestantoj de la fino de la mondo."³² "La sekvoj de la katastrofo estis

nemezureblaj" (Ostrogorskij).

Dum jarcento, la Romia Orienta Imperio luktis kun la ĝermana problemo, la Romia Okcidenta Imperio pereis kiel rezulto, kaj la pereado de Valento kaŭzis la finan falon de Arianismo.³³ En Azio, post tiu ĉi renkontiĝo, per kiu ĝo el Moesia kaj

Trakio estis perdita, la magister militum per Orientem estis establita, Julius, asasinis ĉiujn gotikajn soldatojn sub sia komando en unu tago. Por ili la mondo finiĝis; kiel por la falintaj ĉe Adrianopolo - kaj por tiuj gotoj kiuj venkiĝis al ruiniga pesto la sekvan jaron, 379: rezulto de la preĝoj de St. Episkopo Aĥolio el Tesaloniko, kiel Ambrozio scias, por kiu la mondo, evidente antaŭ destinita ekstermi ĝon nekatolikan, precipe ĝon Arian, ne pereis. Ĉar la arianoj, kiuj "alprenis la nomon de kristanoj" sed "provis vundi la katolikojn per murdaj armiloj", estis, laŭ Ambrozio, la antisemitoj (p. 438 ss), similaj al la judoj, sed pli malbonaj. Ili estis kiel la nacioj, sed kompreneble estis ĉi pli malbonaj ol ili, pli malbonaj ol la Antikristo kaj Diablo mem. Ili "kolektis la venenon de ĉi herezo", "homa nur eksterne, sed plene de la rabio de bestoj interne."³⁴

Tial la ariano Julianus Valens, episkopo de Poetovio (Pettau, hodiaŭ Ptuj en Jugoslavio) ĝis sia elpelo, agitis Ambrozion ĉar li aperis "makulita de gotika malpieco kaj vestita kiel pagano antaŭ la roma armeo". La "herezuloj", limigitaj en la Okcidento al Milano kaj kelkaj iliraj episkopejoj, devis malaperi; "la frenezo de la ariana sufero", "la malsano de la homoj", kiel ankaŭ la eklezia kuracisto Basilius kuraĝigis siajn kolegojn. "Nu, homo de Dio, batalu la bonan batalon." Nu, Ambrozio, tiu

simple transprenante la pastraron de sia antaŭ ulo, li baldaŭ povis ĝoji, ke restis nur du Arianoj en la tuta Okcidento.

Ĉi tie, kiel en la Oriento, la paŝtistoj estis malpli ligitaj al kredo ol al la trono.

En tiu tempo, katolikaj fervoruloj skribis al la imperiestro Teodosio: "Ĉi tiuj altaj episkopoj, kiuj siatempe defendis la senmanka kredo sub Konstancio kaj tiam kondamnis ĝin per hereza subskribo, nun konvertiĝis reen al la konfeso de la katolika kredo, apenaŭ vidante ke li tro Imperiestro estis denove ĉe la flanko de la katolikaj episkopoj!"³⁵

Imperiestro Teodosio "la Granda": batali por la Katolikismo kaj "verŝado de sango kiel Akvo"

En Teodosio la 1-a (379–395), eklezia instruisto Ambrozio havis energian kamaradon. "Apenaŭ unu jaro de lia regado pasis," diris la protestanta teologo v. Campenhausen, "sen nova leĝo aŭ aliaj iniciatoj kontraŭ batali paganismon, por subpremi herezon kaj por antaŭ enigi la Katolika Eklezion "Kompleta detruo de ĉiuj kredantoj de aliaj kredoj estis la celo de lia registaro de la komenco, kaj la eklezia tradicio ke Teodosio." kiel unu senlaca iniciatinto de katolikismo kaj malamiko de ĉia eraro kaj nekredemo, esence pentris lin ĝuste."³⁶ Teodosio, kies patro samnoma, estis „ortodoksulo“.

Kristano, kiu okupis la altan postenon de magister equitum praesentalis antaŭ ol li perdis ĝin kaj sian kapon sub la ekzekutisto sur la ordoj de la katolika Valentiniano (p. 344), kreskis en milittendaroj. Ekde 367 li batalis en Britio kaj kontraŭ Alemanni. En la 1970-aj jaroj li brilis kiel dux, armea komandanto, de la provinco Moesia I (hodiaŭ serba teritorio) kontraŭ Kvadoj kaj Sarmatoj. La alta, okulfrape bela kaj, kiam li volis, nekutime amika katoliko povis "verŝi sangan kiel akvon" (Seeck). "Bedaŭ rinde," laŭ das lin benediktano Baur, "li estis la lasta armea talento kiu permesis al la milita gloro de la malnova Romia Imperio brili denove."³⁷

La 19-an de januaro 379, post la heroa morto de Valento, Graciano altigis la tridektrijaran Teodosion al kunreganto, imperiestro kiu ankaŭ ŝajnis urĝa apartigi la bienojn de la ĉefurbo unu de la alia uzante striktajn vestregularojn kaj klarigi. La leĝoj de Valentiniano pri rango, prioritato kaj titoloj pli detale, ekzemple por ankaŭ doni senatanajn titolojn al la edzinoj de senatanoj. Teodosio mi emis malŝpari,

korteza grandiozeco, forta relativa favorado, kaj laste sed ne malplej, grandega financa ekspluatado, precipe de la kamparanoj kaj kolonianoj. Eĉpost konfiskado de la tuta posedaĵo, li uzis torturon por devigi ŝtulojn pagi pli, esperante ke parencoj intervenos por la senhavuloj. Kompreneble, li estis strikta pri sia ĉesteco. Li mem unu el la multaj lojalaj imperiaj edzoj, li ekskludis adulton de siaj amnestioj kaj severe punis la duan geedziĝon de vidvino antaŭ la fino de la jaro da funebro. Eĉtiuj akuzitaj pri adulto, kiuj estis malkondamnitaj sed edziĝintaj unu la alian, estis ekzekutitaj. Kaj pederastoj devis esti publike forbruligitaj antaŭ la homoj - pligraviga mortpuno kompare kun la Malnova Testamento kaj dekreto de Konstancio. Resume, imperiestro "kiu pensis pli pri la savo de sia animo ol pri la savo de la ŝtato" (Cartellieri). Sufiĉa kialo, ke, baldaŭ post lia morto, la eklezio donis al li la maloftan kromnomon "la Granda", ĉar tie, kiel kutime, ia historia profilo in nuce.³⁸ Teodosio vere disvolvis sian amon al Kristo kaj al la militistaro kiel imperiestro. .

Kiel Konstantino, la Arian Konstancio la 2-a kaj la Katoliko Valentiniano la 1-a, Teodosio ankaŭ iĝis ĉiam pli potenca militero. Li igis la armeon, kiu estis malbone trafita ĉe Adrianopolo, efika denove. Lia batalarmeo konsistis el proksimume 240 infanteriotrupoj kaj 88 kavaleriregimentoj, lia "limprotektotrupo" 317 infanterio kaj 258 kavaleritrupoj, kaj plie dek riverflotetoj, entute duonmiliono da soldatoj. Laŭ ĉi tiu uro kiu estis verŝajne kreita sub li, ili devis iri al St.

Trinity kaj la Imperiestro ĉi tiu uras ami kaj honoru lin laŭ Dio. Ĉar: "Se la imperiestro ricevis la nomon Aŭ gusto, oni ŝtulas al li lojalecon kaj obeemon kaj maltrankvilan servon, kiel nuna kaj enkarniĝinta Dio diris la kristana Vegetius, kiu estis jam tiam militisto kaj aŭtoro de historio." de milito.³⁹ Sed la speciala atingo de la katolika reganto konsistis el nova ĝermana politiko. En ĝia reorganizo de la forta

Kun maldikiĝinta armeo li devigis ĝin (tendenco, kiu ekzistis ekde Konstantino) ĝis la plej altaj gvidaj postenoj kun "barbaroj": frankoj, alemanoj, saksoj, sed precipe gotoj - kaj nun "purigis" la Balkanon de la gotoj per tio. , por tiel diri, "Gothicized" armeo , oficiale membroj de la Reich, sed ne Reich civitanoj, pli kiel Reich-servistoj. En la unua jaro de sia regado li atingis venkojn super gotoj, alanoj kaj hunoj.⁴⁰ Ĉu la gota princo Atanariko estis inter la multaj viktimoj de la "granda" Teodosio? Forpelita de la kaŭ kalandaj gotoj, eble eĉde

siaj propraj parencoj, li venis al Konstantinopolo forkurante, estis brile akceptita de Teodosio la 11-an de januaro 381 kaj mortis neatendite kaj ankoraŭ ne aparte maljuna du semajnojn poste, la 25-an de januaro »- verŝ ajne natura morto" (Wolfram). Vi ne povas diri la malon. Sed ĉu ĝi povas esti forigita kun viro kiel Teodosio? Ĉu la reĝa akcepto donita al Atanariko, la reĝa entombigo, sendube parolas kontraŭ tio?⁴¹

Teodosio, supozeble ĉam plena de "grandeco al venkitoj" (Thieß), jes, "la lasta granda protektanto de la ĝermanaj popoloj sur la romia imperiestra trono" (von Stauffenberg), ne batalis realajn batalojn. Prefere, kiel daŭ rigo de la gotika kapĉasado de Valento (p. 349), li faris specon de gerilmilito, per kio li ankaŭ oferis siajn proprajn gotikajn trupojn "sen hezito aŭ intence" (Aubin). Li - same kiel Graciano - provis detrui la unuopajn "barbarajn" grupojn unu post la alia. Do li atakis apartajn kontingentojn de gotoj kie ajn ĝi ŝ ajnis oportuna, ĉrkaŭ 386 svaro de ostrogotoj sub princo Odoteo. En la aŭ tuno, ĉe la buŝ o de la Danubo, li petis permeson transiri ĝin, sed la magister militum, Promotus, kiu estis en komando en Trakio, komence rifuzis ĝin. Sed tiam li logis la gotojn trans la riveron unu malhelan nokton por ludi la romian armeon en iliajn manojn. Ili transiris en 3,000 fosĉ irmkanuoj kaj tuj estis buĉtaj - la rivero estis plena de kadavroj.

la restanta aro da virinoj kaj infanoj estis trenitaj en kaptitecon. Kaj la gotika politiko de la imperiestro certe estus la sama, se li havus sufiĉajn povorimedojn. Teodosio mem rapidis por vidi la grandan faron kaj la 12-an de oktobro, kun elefantoj (donaco de la persa reĝo) tirante sian ĉaron, li triumfe eniris Konstantinopolon, kie li okazigis 140-an datrevenon memore al ĉi tiu kaj aliaj gloraj "barbaraj" masakroj piedo. alta grandioza kolono estis starigita. Kelkajn jarojn poste, lia armea komandanto Stilicho grave vundis alian grupon de gotoj. Episkopo Theodoreto ĝoje raportas "masakro" kun "multaj miloj" da mortigitaj "barbaroj". Sed la kaptitoj de tiaj operacioj inundis la sklavmerkatojn ĉie en la Oriento. Kaj de nun, dank'al la „atingo” de Teodosio, germanoj batalis ambaŭ flanko en ĉiuj migraj militoj.⁴² Kompreneble, kio estis tio apud liaj religiaj verkoj! "Vi eble estis nekredeble bonŝanca en bataloj kaj laŭ dinda alimaniere", kiel Ambrozio laŭdas lin, "la pinto de viaj faroj ĉiam estis via pieco." ⁴³ La unua signifa registara mezuro de la imperiestro estis lia fifama religia edikto "Cunctos populos,"

realigita en Tesaloniko la 28-an de februaro, 380, jaron post sia trono, apenaŭ post kiam li pacigis la gotojn denove per lertaj intertraktadoj kaj resaniĝis sin de vivdanĝera malsano.

Ŝajne sen ia episkopa helpo, la viro, kiu tiam ankoraŭ ne estis baptita, proklamis la devon kredi per mallonge kaj koncize, en la lingvo de "preskaŭ freneza religia fanatikeco sur la trono" (Richter), deklarante Katolikismon. la sola jura religio en la imperio, ĉiuj aliaj Sed kristanoj estas "frenezaj kaj frenezaj". "Ili devas esti frapitaj unue de dia venĝo, poste ankaŭ de la puno de nia kolero", kiun Teodosio elmetis laŭ la dia dekreto (ex caelesti arbitrio). La Imperiestro parolis, ne nur subigante la korpojn, sed nun ankaŭ

la animoj, eble influitaj de la fanatika loka episkopo Ascholios, post kiam li petis bapton de li en sia grava malsano kaj en antaŭ ĝojo de morto. La Kodekso Justiniano metas la edikton komence de ĉiuj leĝoj. Pliaj religiaj dekretoj de la reganto sekvis en la sama jaro, renovigitaj kaj tre akraj kontraŭ herezaj dekretoj en la venonta, kie la Koncilio de Konstantinopolo vokis de li - ĉe kiu ĉeestis nek papo Damaso nek romia legato - sigelis la ŝtateĝon: la "granda" aŭ Nicea-Konstantinopola Kredo, la kristana kredo kiu ankoraŭ validas hodiaŭ, la sola kiun ĉiuj kristanaj eklezioj akceptis. Ĝalprenis la formulojn de Niceo preskaŭ laŭ vorte, sed kiel novaĵon enkondukis en ludon la plenan diecon de la spirito, pri kiu neniu ankoraŭ sciis aŭ diris ion en Niceo, eĉse ĝi jam estis enmetita nominale.

Katolikismo akiris monopolan pozicion kiel la ŝtata religio, ĉiuj aliaj kredoj estis atakitaj, precipe arianismo - subtenata de la gotoj dum kelkaj jardekoj - kaj ĉi, kio estis signifita per ĝi. Speciale komisiitaj trupoj estingis malkvieton kaj ribelojn ĉirkaŭe, la Arianaj episkopoj estis forpelitaj kaj iliaj preĝejoj estis transdonitaj al la katolikoj.⁴⁴ En Konstantinopolo, tiam preskaŭ tute Arian, la Arianoj sturmis la katolikan eklezion dum la Paska Vigilo festado en 380, kun monaĥoj, eĉ virinoj, faras gravajn tumultojn. Fine de novembro, la imperiestro senpovigis la maljunan Homoean Demophilus, kiu

ne volis iĝi Niceno, kiel episkopo kaj forpelis lin. Atanaziano, preĝeja kuracisto Gregorio de Nazianzo, nun translokiĝas enen sub armila protekto. Ŝtormo ekestas, "kvazaŭ," li mem diras, "mi volis prezenti plurajn diojn anstataŭ unu dion." La subtenantoj de Demophilus manifestacias sur ĉi strato kaj placo. Eĉdum la diservo, la preĝejo de Gregorio estas atakita, precipe fare de monaĥoj. Hajlo da ŝtatoj pluvas preter li sur la altaron; Homoj serioze pripensas lian murdon, ĉar ankaŭ multaj katolikoj estas malamikoj de li. 381 faras Teodosio

la advokato Nektarios fariĝis la patriarko de la ĉefurbo, laiko, kiu eĉ ne baptiĝis (!) kaj kiu fakte estis tute nekonata en la ekleziaj medioj, sed ĝuste pro tio kompreneble ankoraŭ ne estis malpopulara. Tuj post lia bapto li estis ordinata episkopo. Neniu Nicaene, kiu kutimis voki tiel laŭte "libertas ecclesiae", protestis kontraŭ la arbitreco de la imperiestro. Male: la Sinodo de Romo (382) ankaŭ aprobis la elekton. Kvankam la palaco de Nektarios estis forbruligita en 388, li rekonstruis ĝin, eksterordinare granda kaj luksa, konservis sian tronon ĝis 397 kaj estas ankoraŭ honorata kiel sanktulo en la bizanca eklezio hodiaŭ. 45 Ambrozio

ankaŭ estas venerata kiel sanktulo en katolikismo - ne malgraŭ, sed ĉar li subigis ĝin kiel eble plej senkompate kiel eble plej sukcese: paganojn, "herezulojn", judojn, aŭ toron de sennombraj tragedioj.

La batalo kontraŭ paganismo Ambrozio

Kiel multaj ekleziestroj, li mem estis influita de pagana filozofio, precipe de Plotino. Sed li parolas pri ĝi en tre malestima maniero, ligante ĝin kun "idolkulto", speciala invento de Satano, kaj ankaŭ kun "herezuloj", precipe la Arianoj. Se ĉi tiu filozofio havas entute bonon, do — el la "Sankta Skribo", el Ezra, David, Moseo, Abraham kaj aliaj! Li ankaŭ malaprobas la tutaĵon de naturscienco kiel atako kontraŭ "Deus maiestatis". Por li, paganismo entute estas la „arma diaboli”, la batalo kontraŭ ĝi estas „batalo kontraŭ la regno de la diablo” (Wytzes).⁴⁶ La juna

Graciano evidente komence indulgis la paganojn (p. 403), sed lernis de sia spirita mentoro, "percepti la kristanan imperion kiel devontigon subpremi la malnovan ŝtatan religion" (Caspar). Tio ne plu estis malfacila, kristanismo jam estis establita kaj paganismo estis vaste damaĝita. Kaj post la vizito de Graciano kaj lia kunreganto al Romo en 376, la urbo, kiu ankoraŭ havis fortan Malnovan Kredon, spertis la detruon de Mitraika sanktejo fare de la urba prefekto Gracchus, kiu tiel pruvis sian indecon antaŭ sia bapto. En la somero de 382, Ambrozio estis en Romo, terurigita de la multnombraj paganoj, la "frenezaj hundoj", kiel la tiama Papo, Damasus I, hispano, nomis ilin Dum Ambrozio simple parolis pri persekutado, la kristanaj membroj de la Senato devis Preni servoĵuron antaŭ la idolo de Viktorio. Kaj je la fino de la sama jaro, la princo (kiu estis mortigita baldaŭ poste) "verŝajne laŭ konsilo de Ambrosius" (Thraede), "certe ne sen la influo de sia patra konsilisto Ambrosius" (Niederhuber), eldonis serion de drastaj kontraŭpaganaj dekretoj por la grandurbo eldonante diversajn sektojn kaj pastrarojn, kiel ekzemple la popularaj Vestal Virgins.

Reprenis ŝi tatajn subvenciojn, senimpostojn kaj la terposedon de la temploj.⁴⁷ La monarko

ankaŭ forlasis la statuon de Viktorio, ŝi telita posedaĵo.

Tarentine ĉefverko kaj tre honorita simbolo de romia mondregado, forigita de la Senato-halo.

Ĉar Viktorio estis unu el la plej maljunaj naciaj diaĵoj kaj ŝi kulta bildo estis en la kunvenejo

ekde Aŭgusto (nur Konstancio la 2-a nelonge forigis ĝin), la plej multaj senatanoj kaj la

paganaj civitanoj de Romo sentis ke ili estis senigitaj je sia plej sankta aĵo. Ili rapide

sendis senditojn al la kortego, sed ili eĉne estis akceptitaj, kvankam ilin gvidis Aŭgusto Simmako,

tiam la plej elstara leteristo de Romo, kiu ankaŭ estis parenca kun Ambrozio kaj kiu ankaŭ havis

bonajn rilatojn kun Graciano⁴⁸. Jarojn poste, en 384, Symmachus iris al la pilgrimado denove

delegacio al la nordo, nun al la kortego de Valentiniano la 2-a. La situacio ŝi ajnis favora.

Symmachus mem nun estis prefekto, tenilo de la plej alta imperia oficejo en la grandurbo. Vettius

Agorius Praetextatus, fervora defendanto de la Aĝaj Kredantoj kaj de tre eminenta

familio, ankaŭ funkciis kiel Pretoriana Prefekto.

Kaj aliaj influaj viroj ankaŭ ne estis kristanoj: la altedukita, literatura Virius

Nicomachus Flavianus, provizore praefectus praetorio per Italiam, referita kiel

"frato" fare de Symmachus en ĉiuj liaj leteroj; la du magistris praesentales, la

armemajstro Rumoridus kaj Bauto, kiu estis forte apogita fare de Valentiniano la 2-a kaj panegire kantita fare de Aŭgusteno en 385, kiam Aŭgusteno estis

daŭre pagano (ambaŭ tiam, kompreneble, flankoj kun la kristana imperiestro).

Do Simmako prezentis sian faman peton, ke la altaro estu rekonstruita kun

pravigita espero, konforme al la klasika jura kompreno: ius suum

cuique. Modera, diplomatie lerta kaj ankaŭ literatura movo, la

kalumniito - ankoraŭ en nia tempo kiel "borné, hypocrite et égoïste"

(Paschoud) - petis toleremon.

»Ni rigardas supren al la samaj steloj, ĉielo arkas super ni, mondo ĉirkaŭas nin.

Kian diferencon faras, ke ĉi kun malsama sagaco serĉas la veron?"⁴⁹

Homoj estis profunde imponitaj kaj jam estis pretaj cedi. Paganoj kaj kristanoj voĉdonis por ĝi en la Reĝkonsilio. Sed kiel du jarojn antaŭe, Ambrozio intervenis, agante kiel "pastoro" malantaŭ la dekrijara reganto, deklarante la konsentantajn paganojn malkompetentaj kaj la jesdirantaj kristanoj malbonaj kristanoj. Li ne interesiĝis pli pri la jura situacio ol pri la etika integreco de Simaĥo, pri kiu li mem iam skribis, ke li certe povas servi kiel modelo por kristano. Ne, la potenco de la pastraro estis interesa. "Nenio estas pli grava ol religio, nenio pli grava ol kredo!" Ambrozio memoris la tre kontraŭ pagana pli maljuna kunimperiestro (kiu ĵus forlasis Milanon). Li severe minacis la junan reganton kun elpelo en la postvivo. "Ne senkulpigu vin pri via juneco - ankaŭ infanoj kuraĝe konfesis Kriston, kaj ne ekzistas knabeca aĝo por kredo Li malkaŝe anoncis sian ekskomunikadon." Se fariĝus malfavora decido, ne plu estus loko por li en la preĝejo. Tio estis la unua fojo ke episkopo minacis imperiestron kun elpelo. Jes, Ambrozio asertis, ke restarigi la altaron estus religia krimo kaj konsistigus persekuton de kristanoj! Do la fervorulo havis la kontenton, ke la imperiestra knabo leviĝis "kiel Danielo" kaj malakceptis la paganojn. "Ĉar ne ekzistas alia maniero," la sanktulo sciis, "por la bonfarto de la ŝtato ol por ĉiuj adori la veran Dion, kiu estas la Dio de la kristanoj (Li mem respondis al la objekto de Simako kontraŭ la murdo de Graciano." la lasta Malbonaj rikoltoj kaj malsato estas la sekvoj de la kolero de la dioj: politikaj sukcesoj kaj malsukcesoj havas nenian rilaton kun la religio!)⁵⁰ Signife estas ankaŭ, ke la princo de la eklezio senhezite ŝajnis al li oportuna; (Kompreneble: kiom da episkopoj falsos dokumentojn en la Mezepoko kaj, certe, multe pli malbone!) Ambrozio mensogis, kristanoj jam formis la plimulton en la imperio kaj la plimulto de la Roma Senato ankaŭ estis kristana (cum maiore iam curia Christianorum numero). Neniu el ĝi tiuj aferoj respondis al la faktoj, kio Ambrozio

vi povas foje mem vidi. Kiel Aŭ gusteno ankaŭ mencias la paganan superregadon. Ekde Gibbon, sendepende de maloftaj esceptoj, ĝi estis la preskaŭ unuanima opinio de esploristoj: Ambrozio intence diras malveron ĉi tie.⁵¹

Albrecht Dihle konvinke montras, ke Symmachus ne kredis tion. Li apelaciis al la bonvolemo de la imperiestro, ne petis montradon de favoro, sed prefere postulis rajton, kiun li argumentis ĉefe el jura vidpunkto, dum ĉe Ambrosius pravo kaj malĝuste ne ludas gravan rolon. Prefere, li klare devias de tradicia jurisprudenco kaj leĝaro - "certe la plej imponaj civilizaciaj atingoj de la romia ŝtato."

Laŭ Ambrozio temas multe malpli pri publika bonfarto (salus publica) ol pri savo de la animo de la imperiestro (salus apud Deum); Ĉi tio estas super la leĝo, sed, kiel "miles Christi", devas servi Kriston, tio estas, la eklezion, kaj plenumi ĝiajn ordonojn en registaro kaj leĝaro. "Estas ankaŭ ŝajnaj deklaroj el la plumo de Ambrozio pri manko de justeco..." Kiam, ekzemple, katolikoj forbruligas Valentinianan preĝejon, aŭ detruas sinagogon - en la okuloj de la sanktulo, tio ne estas en la malplej maljusto.⁵² Eble pro li Simmako denunciis kristanajn rondojn al la agado de la imperiestro en la provo restitui la Viktorian Altaron. La urba prefekto laŭ supoze havis kredantojn trenitaj el la preĝejoj kaj eĉtorturitaj. Kvankam Simmako povis impone pravigi sin kaj eĉsendi leteron de senkulpigo de la roma episkopo Damaso, li eksciis kaj prezentis sian maldungon.⁵³

Kiel la paganoj, Ambrozio ankaŭ kontraŭ batalis la "herezulojn", precipe la Arianojn, aŭ kion li konsideris ilin.

Ambrozio detruas la Arianon Kristanismo de la Okcidento

Por Ambrozio, "herezuloj" estis "nenio krom la fratoj de la judoj" (non aliud quam fratres sunt Judaeorum). Certe unu terura riproĉo en liaj okuloj. Kelkfoje ŝajnis al li la judoj estas pli malbonaj ol "herezuloj", sed plejparte ĉi tiuj pli malbonaj ol la judoj, ĉar ili estas multe pli rekte implikitaj en la "Preĝejo". "Dio" minacis, ili dividis. Kaj herezoj burĝonis kiel fungoj el la grundo. Ĉiutage, Ambrozio asertas, alportas novan "Herezo", kaj ju pli oni batalas ĝin, des pli ĝi ekestas. Eĉunu tago ne sufiĉas por legi ĉiujn »nomina haereticorum diversarumque sectarum«. La St. Episkopo plendas pri la sama malnova temo, ĉi tiu konstanta milito. Sed li lasas ĝin ne for de ĝi. Li sciis, ke vera "apostolicus" venkus "trezoro kun intereso", li atakas "herezulojn" kiuj estas ruzaj kaj estis same neregeblaj kiel vulpoj kiuj atakis "kristanojn". Lupoj en la nokto.⁵⁴

Eĉse Ambrozio ankaŭ neis multajn "herezojn" - sole Li skribis du librojn *De poenitentia* kontraŭ Novatians, lia ĉefa batalo estis kun la Arians, kontraŭ kiu li skribis kvin librojn ankaŭ fide ad Gratianum» verkis tri librojn de alia »De spirito Sancto« verko. Arianoj estis la plej malbona afero por li, precipe ĉar ili estis en lia propra episkopa urbo! Kaj precipe en proksima Ilirio! El Por ĉiuj "herezoj", li sciis, ili kolektis sian venenon kaj injektis ĝin poste ĉirkaŭ e, tute senhezite pri siaj rimedoj, falsante, genie, 'Sankta Skribo' elprenante lotojn laŭ bezone, insinuante, "Antikristoj", pli malbona ol Satano. Havas ĉi tiun sed la vera dieco de Kristo estis rekonita, sed Arius ne estis (verum filium dei fatebatur, Arrius negat).⁵⁵

Oni devis ĉesigi tiajn diablojn, kaj... Ambrozio faris tion la 3-an de septembro 381 ĉe sinodo en Aquileia, "la animo de la intertraktadoj" (Rauschen), en helpis la Okcidenton al famo unuflanke.

Graciano estis inspirita fare de la maljunulo de Ambrosius por renkonti Kontraŭulo Palladius de Ratiaria. Kompreneble li volis ĝeneralan konsilion, kiun ankaŭ la imperiestro promesis. Sed Ambrozio, kiu dum jaroj batalis la okcidentan Arianismon, precipe ĝiajn fortikaĵojn en norda Italio, en la iliria periodo, timis renkontiĝon kun multaj orientuloj. Li ankaŭ volis ion alian ol diskuton, sed prefere kondamnon de la "herezuloj". Do li malsukcesigis la grandan konsilion klarigante al la imperiestro ĝiajn malfacilaĵojn kaj kostojn, la vojaĝojn el la tuta imperio, la ŝarĝon de tiuj, kiuj loĝas malproksime, kaj krome por simpla afero. Li sugestis ke nur italoj estu alvokitaj, ĉar en lia peticio al Graciano li jam sentis ke li kaj pluraj norditalaj fratoj estis "ampleksaj" povigitaj por determini la veran kredon. La juna reganto cedis, kaj tiel anstataŭ la interkonsentita ĝenerala konsilio, nur malgranda provinca sinodo ekestis, ĉe kiu la Romano ĉeestis nek reprezentita per legatoj. Escepte de la (Homoean) episkopoj Paladio de Ratiaria kaj Secundianus de Singidunum, kiuj alvenis el Ilirio kaj estis, se ne ariaj, tiam almenaŭ ne Nicene-mensaj, nur ĉirkaŭ tri dekduoj da ortodoksaj katolikoj renkontis; dek aŭ dek du nordaj italoj inter ili kiel malmola kerno, kiel "konspirantoj" (Palladius) de Ambrozio, kiuj poste mokis la du "herezulojn" "kiuj aŭ daci kontraŭ stari la konsilion per malprudentaj kaj malpiaj paroladoj." Mallonge, nur malamikoj de la du estis tie, Arianaj laikoj mem estis ekskluditaj kiel aŭ skultantoj. Ambrozio havis ĝuste la "konsilion" kiun li volis kaj havis la libreton en la mano.⁵⁷ La iliroj ne venis al Akvileo sen suspekto. Imperiestro Graciano, nuntempe en Sirmio, devis trankviligi iliajn zorgojn dum spektantaro. Li asertis, erare, ke ankaŭ la aliaj orientanoj estis invititaj. Aŭ li mensogis al la episkopoj aŭ, pli verŝajne, al St. Ambrozio perfidis lin. Nur en Italujo la du trovis sin sen siaj orientaj kolegoj kaj trompita.⁵⁸ La maljuna Paladio deklaris komence: "Ni venas kiel kristanoj al kristanoj", kaj li ne eraris. Sed

alie li estis en

estis trompita en ĉo, pri la lokaŭ to de la orientuloj same kiel pri la reala intenco de la Sinodo. Kvankam la iliroj estis certigitaj pri libereco de esprimo, la sanktulo rapide transformis la scenon en veran pridemandadon. Ne helpis, ke Paladio riproĉs lin: „Via peto igis [la orientanoj] ne veni. Vi havas [la imperiestron]

Vi ŝ ajnigis havi intencojn kiujn vi fakte ne havis, kaj ke [sc. La Ĝenerala] Konsilio estis tiel disŝ irita." Ne helpis ke Paladio postulis la Ĝeneralan Konsilion kiu estis promesita al li, ke li kontinue neis la aŭ toritaton de la kunigo, ke li konfesis pli ol unufoje ke li ne sekvis Ariuson. , ke li nenion sciis pri Arius; ke Secundianus rilatis al la Biblio. Ne helpis, ke ili du ankaŭ deziris raportistojn elektitajn de ili mem. Ĉar preskaŭ nur la atakoj de iliaj kontraŭ uloj estis inkluditaj en la minutoj. La intertraktadoj estis same malhonestaj kiel ili komenciĝis. Homoj restis nemovitaj de ĉuj protestoj. Ambrozio efektive opiniis, ke diskutado kaj diskutado ne estas taŭ ga maniero diskuti sanktajn aferojn ĉar, kiel li siatempe diris, "filozofia argumento elmontras abundegajn vortojn, sed pieco observas la timon de Dio." Ambrozio gvidis la pagendaĵ on, kaj liaj anoj aliĝis kiel koruso ĉe decidaj punktoj. Episkopo Paladio, kiu eĉ estis submetita al perforto, kiun oni tenis en siaj brakoj kaj malhelpita foriri, finfine muĝis, nomante Ambrozion, kiu jam estis elstarigita en batalbroŝ uro kiel malbonfaranto, frazisto, "herezulo". kaj malamiko de la Biblio, nun "sendia persono", eĉkrimulo. La "ortodoksaj kredantoj" daŭ re enmetis sian "anatemon". Kaj fine ili unuanime kaj formale kondamnis la "Arianojn", kiuj klare distancigis sin de Arius, kiel blasfemantoj, Arianoj, kaj certigis ilian malaperon. Episkopo Julianus Valens ankaŭ estis malbenita in absentie, kalumniata kiel perfidulo, gotika idolpastro kaj postulis la elpelon de la malnobla krimulo. Sed Ambrozio, kiu malatentis "la plej simplan senton de vereco kaj morala dececo" en la turbula kunveno, en kiu la procedoj subite ekis sen ŝ ajna kialo, nun ankaŭ proponis al la imperiestro, al kiu li tuj skribis leteron al

Konfirmo de la decidoj petitaj, "tute malĝusta bildo" (v. Campenhausen).⁵⁹ En

unutaga sinodo la sanktulo faris pridemandi, kondamni kaj senpovigi la du episkopojn. Tamen, la iliroj povus estinti avertitaj. Nur tri jarojn pli frue, romia sinodo sub Damasus, kun konsiderinda asistado denove de Ambrozio, ordonis "ke iu ajn kiu estis kondamnita per la dekreto de la romia episkopo kaj kontraŭ leĝe volis konservi sian preĝejon ... devus esti punita fare de la prefektoj de Italio. aŭ la imperia vikario de Romo estos alportita al Romo aŭ alfrontos juĝistojn nomumitajn fare de la romia episkopo. Expressis verbis, ili insistis pri "ŝtata devigo" kaj petis al la regantoj malpermesi senpovigitajn sed maldolĉajn episkopalulojn de siaj distriktoj, kio okazis preskaŭ regule, kiel nun estas la kazo ĉe la herezaj iliroj. Lasta provo de Palladius kaj Secundian, kune kun la gotika episkopo Wulfila, fari peticion al Konstantinopolo malsukcesis malgraŭ ilia relative ĝentila ricevo de la imperiestro. Arjanismo estis tiel finita en Okcidenta Romo.⁶⁰ Sed estis ankoraŭ signifaj sekvoj; precipe la argumento

kun la imperiestrino Dowager Justina, kiu pledis Arianismon en la pli modera formo de la Semiarians.

Post la morto de la vicfilo de Justina Graciano, ŝia influo kreskis tra la fakta kuratoreco de sia propra filo Valentiniano la 2-a. Sed kiam ĉe Pasko 385 ŝi petis la malgrandan, pli malnovan bazilikon Portiana extramurana (San Vittore al Corpo) antaŭ la urbomuro por ŝi mem kaj ŝia episkopo Mercurinus Auxentius, studento de la Goth Wulfila (p. 408 f), Ambrozio tuj kaj bruske rifuzis. Li havis almenaŭ naŭ preĝejojn en Milano.

Li ankaŭ tute ne protestis, kiam imperiestro Graciano lastatempe donis katolikan preĝejon al la Arianoj tie. Sed nun li demandis, kiel li, pastro de Dio, povus transdoni sian templon al "herezaj" lupoj? Li senhonte akuzis episkopon Mercurinus je esti lupo en ŝafvestaĵo (Vestitutum ovis habet ... intus lupus est), kiu estis sangavida kaj memindulga.

povus formanĝi. En realeco li, Ambrozio, estis troa, ĉar la Ariano volis nur unu preĝejon, Ambrozio volis ĉiujn el ili. En realeco, kaj ĉar tumulto ekestis, liaj furiozaj hordoj jam puŝis preter la gardistoj en la palacon de la Ŝtata Konsilantaro, tute pretaj, diras Ambrozio, "por esti mortigita pro la kredo de Kristo", la juna imperiestro cedis en timo.⁶¹ Kiam Tamen Justina rapide konfiskis la pordegon bazilikon kaj

Tial, kiel signo de la konfisko, la imperiaj vimploŝnuroj estis etenditaj, la trupoj de Ambrozio alkuris denove, batis Arian pastron kaj okupis la domon. La registaro ordigis sennombrajn arestojn kaj trudis grandegan monpunon de 200 funtoj da oro al la komercistoj; sed ŝi fanfaronis, ke ŝi volas pagi duoble pli "se nur ŝi povus savi sian kredon" (Ambrozio). Sed la sanktulo, kiu estis vaste rigardita kiel la instiganto de la ribelo, asertis ke ne li estis tiu, kiu instigis la homojn. Ne estas lia afero, sed de Dio, trankviligi ĝin denove. Fakte, li intensigis la agitadon "ĝis la ekstremo" (Diesner). Kaj kun la pleja decidemo li ankaŭ rifuzis pacigi la homamason. Li nomis la kontraŭstarajn klerikojn "idolistoj" kaj la Arian-eklezion "putinoj".

Li cinike konfesis, ke li ankaŭ havis sian tiranecon, "la tiraneco de la pastro estas lia malforto". Samtempe li predikis kontraŭ malbonaj virinoj, farante ĉiam pli travideblajn referencojn al Eva, Jezabel kaj Herodias. Li devis fari ĝin, diras Augustin, "kun la furiozo de virino - sed de reĝino". Kiam la registaro ordonis ke alia preĝejo estu ornamita, la episkopo minacis ekskomuniki ajnan obeantan soldaton, post kio kelkaj el ili ŝanĝis frontojn, kompreneble "por preĝi kaj ne batali" (Ambrozio). Justina ankaŭ kapitulacis nun. Kaj eĉ la imperiestro, instigita de oficiroj entrepreni repacservon, kolere rezignis: "Vi transdonus min al li ligita, se Ambrozio ordonos al vi tion."⁶² Tamen, post Valentiniano, Arian-mensa kiel sia patrino,

La 23-an de januaro, 386, ne-ortodoksaj diservoj estis permesitaj tra vera edikto de toleremo kaj ĉiu interrompo estis kondiĝigita de striktaj restriktaj.

Post trudado de puno, la imperiestrino ripetis sian provon ĉe Pasko, nun kun urba baziliko. Sed denove Ambrosius staris kontraŭ ŝi. Unue li certigis la subtenon de siaj najbaraj kolegoj, poste li okupis la minacatajn preĝejojn tage kaj nokte per ia "eterna adoro", predikis "en ĉi tiu sankta kaptiteco" (Aŭ gusteno), kantis himnojn kaj disdonis orajn pecojn inter la homoj. frenezaj katolikoj estis celkonsciaj "morti kun sia episkopo" (Augustine); "morti prefere ol forlasi ilian episkopon" (Sozomenos); same kiel Ambrozio siaflanke senĉese deklaris sin preta por martireco, volante elteni «ĉion» «pro Kristo».63 Ne nur alia deplojo de trupoj malsukcesis, sed ankaŭ malsukcesis .

Antaŭ tio, ekzistis ankaŭ konfrontiĝo inter Ambrosius kaj Mercurinus antaŭ arbitracia tribunalo kiun la imperiestro deziris. Episkopoj, Ambrozio asertis en letero al Valentiniano, "Episkopoj povas esti juĝitaj nur de episkopoj"! Ĉar la imperiestro staras "en la eklezio, ne super la eklezio" (imperator enim intra ecclesiam non supra ecclesiam est), kaj tial ne povas juĝi episkopojn, sed la episkopo, kiel tia, povas juĝi la imperiestron! Neniu hierarko iam permesis al si fari tion al reganto.

(En la mezo de la 9-a jarcento tamen famaj kristanaj falsaj oĝoj, la Pseudo-Isidore Decretals , jam postulis "ke ĉiuj princoj de la tero kaj ĉiuj homoj obeu la episkopojn." Kaj finfine ankaŭ la papoj postulis tion...)

64

La prelatoj certe postulis unu jam en la 4-a jarcento privilegium fori - ili delonge havis ĉiujn kialojn por eviti la kriman jurisdikcion de la ŝtato; Kiu, kompreneble, estis nur koncedita al ili per konstitucio fare de Konstancio la 2-a, la Ariano, en 355, kaj mallonge sufiĉe. Ambrozio mem aludis al preskribo el la jaro 367. Laŭ tio, "la pastroj juĝu la pastrojn" ne nur en aferoj de kredo, sed ankaŭ "en aliaj aferoj, kiam episkopo estis procesita kaj causa morum devis esti esplorita. ." Sed la precepto nenie konserviĝis.

u ĉi iam ekzistis?65

Kio estas certa estas, ke Ambrozio havis vere dian donacon Sento pri ĝo, kion li bezonis. Tion draste pruvas lia malkovro de du martiroj, ĝuste en la ĝusta momento: ĉe la apogeo de la milana kultur milito en la somero de 386 - "por malsovaĝigi la koleron de tiu virino", kiel trafe diras Aŭ gusteno, la ĉestinto. Esplorado parolas pri la "Ambroziaj martiroj" (Ewig) kaj pri Ambrosius mem kiel la "pionisto kaj iniciatinto de martirado en la Okcidento" kaj, ankaŭ bone notita, "en speciala maniero" (Dassmann).

Trovoj de Doktoro de la Eklezio aŭ "l'elemento soprannaturale"

En tiu tempo, Ambrozio havis "certan brulan senton" pri trovado de la ostoj de kelkaj martiroj, precipe ĉar la homoj de Milano estis fervoraj havi trezoron de relikvoj por la baziliko Ambrosiana, kiun li konstruis kaj inaŭ guris. Kaj vere, St.

"Gervazio" kaj "Protazio", antaŭ e nekonataj de la tuta mondo, raportis al Ambrozio en sonĝo, ke ili ripozas en preĝejo kaj volas esti lumigitaj. Uzante sian "varman antaŭ senton" (ardor praesagii), li traktas la aferon kaj fakte, en la baziliko Felicis et Naboris, ĉrkaŭ ita de sia grego, apenaŭ povante paroli pro sia emocio, li diras "i corpi venerati dei Santi Martiri Gervasio. e Protaso." « (Zulli), la altvaloraj martiroj, "senkoruptaj" (Agustino), el la profundo. La tero eĉankoraŭ ruĝiĝis pro la sango de la herooj, senkapigitaj gigantoj, Ambrozio sciis, "kiel la antikvaj tempoj produktis ilin". (Kaj la teologoj!) Ne mirinde, ke la fakuloj pripensas, kiun diablan persekutanton de kristanoj ili devas riproĉi tiun teruran kaj fruktodonan sangokulpon en la imperiaj ŝuoj, kaj fakulo kiel Gabriele Zulli devas konfesi: "Ancora oggi la questione non è definita . . ." Pia ago, kiun "la severe elprovita konfesisto-episkopo" (Niederhuber) evidente postulis por ekbruligi la fervoron de sia kredo - sanktaj ostoj! – Kämpen enscenigis tion, kio decidis lian venkon. Almenaŭ lia kinejo Paulinus kaj St. Augustin, kiu vivis en Milano tiutempe. Tamen, la imperiestra kortego konsideris la tuton aranĝo. Kaj eĉpli lastatempe, ne ŝajnas per ĝi, ĝi ne nur ekzistas

Imbeciuloj kaj oportunistoj. Previté-Orton parolas pri "pia fraŭ do", Stein pri "grandskala fraŭ do".

Dum protestanto von Campenhausen trovas "nion" en ĉio el tio "kio pravigus suspekton de la honesteco de Ambrozio" - kaj la itala salesiano Gabriele Zulli, en defendado de la sento de Ambrosiano de martireco, eĉhavas trioblan benon

(Vidimus et approbamus)

Li doktoriĝis ĉapelo – merite, oni povas nur diri, konsiderante kiel ruze li plurfoje referencas al "l'elemento sopranaturale".⁶⁷ Esplorado emfazas: la detalaj cirkonstancoj de la martirologia agado, la malkovro de ostoj, la reakiro, identigo, ĉo. de Ambrosius

"rimarkinde sopra", "priskribita ekstreme mallonge" kaj lasas "multajn demandojn neresponditaj"; li faris "malmultan tumulton" pri la malkovro de la du sanktuloj. Kaj ankaŭ liaj aliaj "martiraj inventoj", pro kiuj aliaj laŭdas lin - ni baldaŭ atingos tion - aŭ tute silentos" (Dassmann). Kongruas kun tiu ĉi modesteco, kiu mirigas por princo de la eklezio, ke homilioj dum martiraj festoj kaj memortagoj tute mankas el lia granda literaturo. La fakto, ke li surprize silente reagis al Mirakel. Kaj ĉi ankaŭ ne menciindas, ke li mem originale volis esti enterigita sub la altaro de la nova Baziliko Ambrosiana, sed ne plu post la enterigo de "Gervasio" kaj "Protazio" tie? Li ŝajnis respekton.

»estas singarde menciitaj nur de li mem

Sed eble ĝi estis nur restaĵo de "gusto" post la tuta martirologia sengusteco?
Simple deziro ne putri kune kun ies ostoj?⁶⁸

Estas ankaŭ interese, kiel rapide episkopo Ambrozio denove malaperigis la respektindajn kadavrojn, kiuj apenaŭ estis malkovritaj. Plej multaj komentistoj kviete ignoras ĉi tion; apenaŭ hazardo. Kaj Ernst Dassmann, kiu pripensis ĉi tiun haston en 1975, klarigis ĝin - ne tre klare - per la supozata klopodo "ne endanĝerigi denove la pacon" kaj per - eĉ nur supozita - "malkomforto pri montrado de neterigitaj ostoj". Certa estas la granda insistado de la episkopo pri rapida entombigo – kaj la ne malpli granda insistado de la homoj por la malo. Ambrozio malkovris la du martirojn la 17-an de junio 386. Ili estis finfine entombigitaj post nur du tagoj. Sed la granda amaso, kiu kolektiĝis, ekscitis la prokraston de la entombigo ĝis

alvokis la venontan dimanĉon kaj la sanktulo nur malhelpis tion per ŝiaj klopodoj. Kial? Nu, estis somero, verŝajne varma, se ne varmega — ĉu la Konfesantoj, kiuj estis "nekoruptitaj" dum tiom da jardekoj, ekfeteris post du tagoj? – Kion diras Lichtenberg? "Unue faris la naturajn konsiderojn antaŭ ol la subtilaj venos, kaj ĉiam klopodis antaŭ ĉio vidi, ĉu io povas esti klarigita tre simple kaj nature."69 La triumfo estis konsiderinda. La atendataj mirakloj tuj sekvis, atestitaj denove de neniu alia ol Aŭgusteno: blindulo, kiu tuŝis la relikvujon per sia mortotuko,

la buĉisto Severus, ekvidis, kaj la poseduloj kaj aliaj malsanuloj trovis resaniĝon. Ambrozio finfine havis sian trezoron de restaĵoj. En du predikoj li festis "Gervazion" kaj "Protazion" kiel defendantojn de ortodokseco kaj donis al la tuta afero la aŭtentan interpreton: "Vidu ĉiuj, ĉi tiuj estas la aliancantoj, kiujn mi elektas (La tiraneco de la pastro estas lia malforteco.) Kaj preĝis." : "Sinjoro Jesuo, dankon, ke vi vekis al ni en tia tempo la fortan spiriton de la sanktaj martiroj..." Baldaŭ la riĉa roma matrono Vestina konsekris St.

Milananoj toleras ampleksan fundamenton, proprietojn en Romo, Chiusi, Fondi, Cassino, inkluzive de interezenspezo de ĉirkaŭ 1000 Golsolidi: titulus Vestinae! (Poste, Vestina estis flankenlasita kaj la titulus estis nomita laŭ martiro.) La sekto, antaŭ enigita terure fare de Ambrozio, rapide disvastiĝis tra Okcidenteŭropo kaj, tra Augustine, en Afrikon. Nur en merovinga Gaŭlio estas ses katedraloj dediĉitaj al la "martiroj Gervasio kaj Protazio" same kiel multaj aliaj "Gervasius" kaj "Protazio" preĝejoj same malproksime kiel Treviro kaj Andernach. Jes, ja estis tiom da relikvoj de la du martiroj ĉirkaŭe, ke por klarigi ilin necesas novaj raportoj pri mirakloj.70

Inspirita de sukceso kaj benita de Dio kiel li estis, li kuŝiĝis La episkopo, sep jarojn post la unua "sacra invenzione" en Milano, en la somero de 393, dum vizito al Bologna, denove renkontis du tute nekonatajn sanktulojn. Senpagaj herooj: "Agricola" kaj "Vitalis" -

en la juda tombejo de ĉiuj lokoj. Inter amasoj da judoj kaj kristanoj, Ambrozio kolektis diversajn valorajn ĉojn per siaj propraj manoj kaj alportis ilin al Florenco por riĉigi nove konstruitan bazilikon donacitan de la vidvino Juliana. Eĉ la kruco estis trovita, de kiu "Agricola" suferis, kune kun tiaj kvantoj da najloj "ke la vundoj de la martiro devis esti pli multaj ol liaj membroj" (Ambrozio). Finfine, du jarojn poste, en 395, ĉe la fino de "un periodo karakteristika del culto delle reliquie" (Zulli), la talenta esploristo denove trovis du sangoferojn, la St. "Nazarius" kaj "Celsus", nun en ĝardeno ekster Milano - sed modeste silentas pri ili en ĉiuj siaj verkoj, kie li ankaŭ nur singarde mencias siajn aliajn "martirintervenojn"; dum v. Campenhausen ŝajnas nur vidi novajn signojn de la "honesteco" de Ambrosius en la ĉiam novaj eltrovaĵoj. La biografo Paulinus, kompreneble, kiu estis tie, vidis "la sangon de la martiro" "Nazarius" - denove la martireco estas envolvita en profunda mallumo - "kiel freŝa, kvazaŭ ĝi estus verŝita en la sama tago, kaj lian kapon, tranĉita; for de la malbonaj persekutantoj, tiel kompletaj kaj sendifektaj kun haroj kaj barbo kiuj aspektis kvazaŭ ĵus lavitaj kaj preparitaj..."! En la gaŭ la provinco de Embrun, aliflanke, "Nazarius" kaj "Celsus" estis honoritaj kiel regionaj apostoloj jam la 5-a jarcento, kaj en la Baziliko de la Sankta Kruco en Parizo, St.

Germain des Prés, iliaj relikvoj estis garditaj.⁷¹ Dum

Ambrozio estis sendube la ĉefo de sia tempo en la detruo de Arianismo en la Okcident-Romia Imperio, kie lia inĝenia sento de martireco tiel bone servis al li, li nur ludis (malĝojan) rolon. en la sanga malvenko de la hispanaj Priscilianistoj.

La kaldrono kontraŭ Prisciliano - la unuaj ekzekutoj de kristanoj

kristanoj

Prisciliano, klera laika kristano, naskita ĉirkaŭ 345, el distingita, riĉa familio, estis nek avida nek postulema.

Prefere, kiel Sulpicius Severus, la kinejo de St.

Martin el Tours, raportas pri mono kaj enspezo. Edukita, laborema, elokventa kaj de senriproĉa karaktero, sed terurigita de la malstreĉo de la pastraro, Prisciliano debutis en Luzitania ĉirkaŭ 375 kiel estro de etik-rigorisma movado. Ĝi apogis striktan asketismon (inkluzive de vegetara dieto ĉar ĝi konsideris viandan manĝadon nenatura), aprezon de profetaĵo, kaj certan dualisman pensadon, kaj ĝi disvastiĝis rapide tra Hispanio. Sekvis ĝin ankaŭ episkopoj, precipe Instancio kaj Salviano.

Prisciliano mem estis konsekrita Episkopo de Avila en 381. La plimulto de la episkaro, aliflanke, staris kontraŭ ili, eĉse Prisciliano kaj liaj anoj faris ĝin punkto por plene konsenti kun la instruo de la eklezio. Sub la gvidado de Higinio de Kordovo (kiu denunciis Priscilianon, sed poste iris al li), Hydatius de Mérida kaj Ithacius de Ossonoba (Faro), granda manĝema kiu estis abomena al ajna asketismo de la komenco, ili agitis kontraŭ la Priscilianistoj. La 4-an de oktobro 380, sinodo de dek du episkopoj en Zaragozo sub Hydatius de Merida kondamnis kelkajn el liaj opinioj kaj praktikoj, sed ne sin Kiam ili rezistis, la hispanaj episkopoj donis al ili novan koncilion. Sed Hydatius malsukcesigis ĝin. Li raportis Priscilianon kaj liajn anojn pro maniĥeismo "herezo" al imperiestro Graciano, kiu, eble konsilite de Ambrozio, ordonis al la ŝtato persekuti la "maniĥeanojn kaj pseŭdo-episkopojn".⁷² Tiam Prisciliano, Instancio kaj Salviano en la vintro de 381/82.

En Milano kaj Romo, Ambrozio rifuzis interveni kaj papo Damaso eĉ rifuzis ricevon. Vana

Ili petis la romanojn per peto: "Donu al ni aŭ diencon... donu al ni, ni petegas, leterojn al viaj fratoj, la hispanaj episkopoj kun..." Nur dum la vojaĝo hejmen io okazis al Prisciliano kaj Instancio (Salviano estis mortinta en Romo) en Milano ricevis justecon ĉe tribunalo, eĉse nur per subaĉeto de la magister officiorum (= kortega marŝalo) Macedonius. La imperia edikto estis nuligita kaj la akuzitoj estis permesitaj reveni al siaj seĝoj. Sed arestordono estis eligita kontraŭ iliaj specifaj kontraŭuloj. Prisciliano kaj liaj mortigaj malamikoj, la episkopoj Ithacius kaj Hydatius, turnis sin al la tribunalo en Treviro. Dume regis tie la uzurpanto Maximus (p. 442 f), ortodoksa hispano, kiu volis popularigi sin ĉe la hispana episkaro, sed havis sufiĉe da kialo por vidi la episkopojn de Italio kiel kontraŭ-priscilianistojn. Do en la printempo de 385 li procesigis Priscilianon kaj liajn plej riĉajn anojn. Ithacius kaj Hydatius funkciis kiel prokuroroj. Iliaj viktimoj estis igitaj "konfesi" per torturo, tiam la unuaj kristanoj estis oficiale kondamnitaj al morto fare de kristanoj kaj tuj senkapigitaj - pro supozata korupto de moralo kaj "magiaj artoj" (maleficium): sep homoj, Prisciliano, la klerikoj Felicissimus kaj Armenius, la diakono Aŭrelio, certa Latroniano, Asarivus kaj la riĉa vidvino Eŭkrotia. Episkopo Britto de Treviro kaj lia posteulo Felikso ankaŭ aprobis la krimon, kiel la plej multaj el la gaŭlaj prelatoj faris. En Bordeaux tiun saman jaron, Priscilianisto mortis ĉe la manoj de katolika mafio. Kelkaj "herezuloj" estis forigitaj. La Inkvizicio atingis Hispanion.

Sed uzurpanto Maximus, fervora ortodoksa kiu estis nur baptita baldaŭ antaŭ sia uzurpo kaj asertis regi per "divina inspiro" (divino nutu), kun St. Marteno de Tours sidis ĉe la imperia tablo, ankaŭ societumis kun aliaj episkopoj ĉe sia kortego, sendis "tribuni cum iure gladii" al Hispanio, determinita fare de la alta pastraro ĉirkaŭ Ithacius, por elspuri la "herezulojn" kaj preni iliajn vivojn kaj posedaĵon, kaj en epistolo al papo Siricio ornamis sin per siaj servoj al katolikismo likvidante la "maniĥanojn".⁷³

La hororo pri la sanga faro en Treviro, kie Atanzio, kiel ekzilito, jam antaŭ enigis la batalon kontraŭ "herezuloj" kaj religia tiraneco, estis ankoraŭ enorma tiutempe. Ĉe la Koncilio de Toledo (400), klerikoj, apogitaj fare de episkopo Herenas, aklamis Priscilianon kiel katolikan kaj sanktan martiron. Ili ŝajne estis senpovigitaj. Kaj episkopo Simozio de Astorga devis danki St. Ambrozio konfesis, ke li ne festis Priscilianon kaj liajn mortigitajn kamaradojn kiel martirojn kaj ankaŭ evitos liajn „doktrinajn novigojn”.⁷⁴ Alie, kiel antaŭe, ili daŭre multe mensogis.

Prisciliano

Li laŭdire adonis obscenajn pensojn, preĝis nuda nokte kun kornecaj virinoj, kaj jes, la filino de Eŭkrotia Prokula abortis unu el siaj infanoj per herboj. Fakte, precipe virinoj estis altiritaj al la asketoj, kiuj estis akuzitaj pri subaĉeto, perforto, persekutado de la ortodoksuloj, sed precipe, dum jarmilo kaj duono, ia maniĥeo "herezo" - ĝis la skribaĵoj de Prisciliano estis trovitaj en 1886. Ĉar nun montriĝis, ke li estis nek magiisto nek maniĥeo, sed prefere amplekse kondamnis iliajn principojn kaj batalis plurajn gnostikajn sektojn, plej severe la maniĥeojn. (Kompreneble ankaŭ la paganoj rigore diris, en tono preskaŭ rememoriga pri Firmicus Maternus [p. 316 ss]: "Ili pereu kune kun siaj dioj." "Kiel iliaj dioj, la glavo de la Eternulo frapos ilin.") Tamen, ili ankaŭ kalumniis lin la Doktoroj de la Eklezio Hieronimo, Aŭgusteno, Isidoro de Sevilo - li eĉmencias homon, kiu instruis Priscilianan magion - kaj, pli sovaĝa ol ĉio, papon Leono la 1-a, "la Granda", kiu eksplicite postulis la ekzekuto de la "herezulo" kune kun liaj kunuloj pravigita. En la 20-a jarcento ili ankoraŭ akuzis katolikojn pri "absoluta libereco" (Ries) kaj kulpigis la tragedion de Treviro "sola" sur la ŝtaton (Stratmann).⁷⁵ En Hispanio, la priscilianismo plu vivis dum pluraj jarcentoj. La Unua Koncilio de Braga (561) devis ĉefe trakti ĝin kaj ĝi esti kontraŭ ĝi tuta katalogo de anatematismoj. Ĉiu, kiu kredas, ke la diablo neniam estis bona anĝelo, ke la homo estas submetita al la influo de la steloj, aŭ ke dimanĉe aŭ plu estas kondamnita.

Fastado je Kristnasko aŭ konsiderante ĉiun karnan manĝaĵon malpura ktp. La Koncilio ne hezitis denunci la sindetenon de la pastraro de viando, ĉar tio altigus suspektojn pri Priscilianismo. Kanono 14, same komika kiel hontinda, devigis la katolikan pastraron manĝi kuiritajn legomojn kune kun viando. Ĉiu, kiu rifuzis, estis ekskomunikita kaj forigita de la oficejo! (Kaj ŝajne sen spuro de ironio, Domingo Ramos-Lissón ankoraŭ kredis en 1981 "ke tiu ĉi kanono ne rilatas al la tagoj de abstinado preskribitaj de la Eklezio..."⁷⁶)

Dum Ambrozio estis nur en la fono dum la tragedio de Prisciliano kaj liaj sekvantoj, ni vidas lin denove en la unua linio en la batalo kontraŭ la judoj.

Preĝeja kuracisto Ambrozio: fanatika malamiko de judoj. Unua forbruligo de sinagogoj kun la aprobo kaj ordoj de kristanaj episkopoj

Ambrozio, kompreneble, dividas la devigan kontraŭ judismon de la eklezio. Dum jaroj li detale insultis la judojn. Kiel la paganoj, ili apartenas al la "gentes peccatores", por li "mistico" simbolata de la rabistoj krucumitaj kun Jesuo. Li akuzas la judojn, foje sufiĉe malestime, pri stulteco kaj aroganteco, "ruzaĵo" (versutia), "malprudento" (procax), "malfidemo" (perfidia), kvankam malantaŭ tiu aparte tipa karakterizaĵo de ilia popolo ne estas nur ordinara malfidindeco, li akuzas la judojn, foje sufiĉe malestime, pri stulteco kaj aroganteco, "ruza" (versutia), "malfidemo" (procax), "malfidemo" (perfidia), kvankam malantaŭ tiu aparte tipa karakterizaĵo de ilia popolo ne estas nur ordinara malfidindeco, mallojaleco, sed fundamenta malamikeco al la vero, la eklezio kaj Dio. Li akuzas la judojn je "kaŭzado de problemoj" kaj "murdo". Sen mencii, ke ili ne nur mortigis la Sinjoron, sed ankaŭ daŭre pekis kontraŭ li, nome la eklezio. Resume: "Lia malakcepto de la judoj estas klara" (K.-P. Schneider).⁷⁷ Kion iras tiurilate

Ambrosius, kaj kiel la literatura kontraŭ judismo de la pastraro nun turniĝas al fizika aktiveco, montras la afero de Kallinikon (nun Raqqa) sur la siria Eŭfrato.

En 388, en tiu ĉi grava militista kaj komerca urbo, tumultantaj monaĥoj, laŭ ordono de la respondeca episkopo, atakis, prirabis kaj forbruligis sinagogon - same kiel proksiman preĝejon (fanum, lucus) de Valentinianaj gnostikuloj, ĉe tio. tempo jam "preskaŭ ordinara" (Kupisch): sed pli ol unu kaj duono miloj da jaroj antaŭ "Kristallnacht"! La kristana imperia leĝo garantiis al judoj la liberecon praktiki adoradon kaj protektis sinagogojn kiel "aedificia publica"! La kialoj de la atakoj en Kallinikon verŝajne estis: la malama propagando de la ekleziaj patroj, envio al juda riĉaĵo kaj certaj atakoj de la gnostikuloj, ne de la judoj.⁷⁸

Eĉimperiestro Teodosio, la fidela katoliko, defendis la judojn tiutempe. Ĝenerale, kiel Valentiniano la 1-a kaj Valento, li rekomendis pli por-juda kurso. Teodosio certe ekskludis judojn de akirado de kristanaj sklavoj, kaj li ankaŭ punis geedziĝojn inter judoj kaj kristanoj per morto. Aliflanke, aliflanke, li liberigis judojn kaj samarianojn de deviga enkadrigo en la korporacion de ŝipposedantoj aŭ frajtoboaŝtistoj (naŭkleroj), kiu estis kondiĉigita de konsiderindaj kondiĉoj, kaj malpermesis la tribunalojn de enmiksiĝado en judaj religiaj disputoj. En 393 li dekretis "ke la sekto de la judoj ne estas malpermesita per iu leĝo", esprimis "grandan zorgon ke en kelkaj lokoj iliaj renkontiĝoj estas malpermesitaj", postulis specialan protekton de la Patriarko, la estro de ĉiuj judaj komunumoj, inkluzive de lia apostoloj. religia impostkolektisto, kaj postulis strikta puno de tiuj, kiuj prirabas aŭ detruas sinagogojn pro kialoj de kristana kredo.⁷⁹ Eĉpost la okazaĵo en Kallinikon, la imperiestro ĵuris fari tion.

Ĝi uro severe puni krimfajron. Li ordigis la kapitulacion de la rabo kaj rekonstruon de la kulpa. Sed denove Ambrozio intervenis por "obei la ordonon de Dio"; precipe ĉar judoj por St. Antisemitoj estis principe "fakte kulpaj pri morto" (Judaei digni sint morte), sed almenaŭ devas esti elpelitaj de la "liberiga plago" de Kristo "en senliman kaj senfinan ekzilon, por ke ne plu estu loko; por la sinagogo en la mondo." Li eĉemfazis, ke li mem donis la ordonon ekbruligi la sinagogon (certe quod ego illis mandaverim), "por ke ne estu loko, kie Kristo estu neata". Sekvante provitan padronon, la falsisto nomis la imperian planon persekuto de kristanoj kaj la Episkopo de Kallinikon martiro. Li deklaris sian ardan solidarecon kun li kaj certigis, ke li mem bruligus la Milanan sinagogon, se ĝi ne estus jam viktimo de fulmo. Li nomis la sanktejon de siaj kontraŭuloj "hejmo de frenezo" kaj asertis ke la judoj skribis sur ĝi: "Per kristana mono

Li apelaciis al la reganto (kiu riproĉis al li: "Kaj la monaĥoj faras tiom da krimoj"), ke li estu defendanto de la katolikismo, kaj eĉmalkaŝe minacis lin per ekskomunikado. Se li ne aŭskultas "en la palaco", li devas aŭskulti "en la preĝejo". En la fino, li fakte eldevigis amnestion por la gangsteroj de Kallinikon de la longe hezitema persono antaŭ la kunvenita parokanaro rifuzante meson, kaj tuj poste transdonis sian triumfon en letero al sia propra fratino (reproduktante sian paroladon kaj sian konversacion). kun la imperiestro laŭvorte).

Ĉar, li instruciis lin: "Kio estas pli alta: la koncepto de ordo aŭ la intereso de religio Gert Haendler prave skribas: "La unua episkopo kiu havis la povon plenumi klerikalajn asertojn kontraŭ la ŝtato ne estis protektita kontraŭ misuzo de tiu potenco?" ."⁸⁰ Oni preskaŭ bedaŭras, ke St. Ambrozio estis antaŭvidita de fulmo ĉe la juda templo de Milano... Aŭ ĉu lia fiasko estis nur frazo? Sed ekde kiam la kristanoj ekregis, ili

daŭrigis la komence pure teologian polemikon – kontraste al la filozemitismo de la resto de la malfrua antikva mondo – kun tre palpebla kontraŭjudismo. Ĝi kondukis, tra senfinaj mezepokaj judaj pogromoj, al la gasĉambroj de Hitler. Lia antisemitismo estus "neebla", laŭ katolika Küng, "sen la preskaŭdumiljara antaŭhistorio de kristanismo" - kvankam la "kristanaj" anserpiedoj estas pura trompo. Por antisemitismo, kiun la plej grandaj kristanaj sanktuloj, Atanazio, Efrem, Krizostomo, Hieronimo, Hilario, Ambrozio, Aŭgusteno k.t.p. (vd. Ĉapitro 2 uS 511 ff), ĉiuj instruistoj de la eklezio, arde rekomenditaj kaj nutritaj, estis kompreneble. antisemitismo kaj restas tiel.⁸¹ La multnombraj debatoj kun judoj en la antaŭkonstantina periodo iom post iom maloftis kaj apenaŭ estis menciitaj plu en la 4-a kaj 5-a jarcentoj. Papoj kaj episkopoj ankaŭ instigis pli kaj malpli oftan preĝon por ili (sen menciigi ke, kiel post Hitler, ili do postulis formalajn "preĝkampanjojn"). Homoj nun havis la ŝancon entrepreni tute malsamajn kampanjojn - kaj fari ilin.

kristano

Jam meze de la 4-a jarcento, episkopo Innocentius de Dertona havis sinagogon detruita en norda Italio, per kio ŝajno el la havaĵoj de la judoj - laboro ofte daŭre necesa en la historio de savo - estis ŝajne konfiskitaj. Ĉirkaŭ la sama tempo en Nordafriko, la sinagogo ĉe Tipasa estis ŝtelita kaj igita preĝejo. Eĉantaŭ la krimo ĉe Kallinikon, la kristanoj de Romo ankaŭ ekbruligis sinagogon. Post la amikeco de Julian al judoj (p. 328 f), la episkopoj premis por pli severaj kontraŭ-judaj atakoj. Kaj do jam tiam fumis la sinagogoj de Italio ĝis Palestino... Ĉar, kiel diris Ambrozio: "Kio estas pli alta: la koncepto de ordo aŭ la intereso de religio?"⁸² Sed eĉ post la gasumado de la judoj de Hitlero, la katoliko. Stratmann laŭdis: "La plej La protesto de la sanktulo kontraŭ la rekonstruo de la sinagogo fare de episkopo estas pravigita..."⁸³ Kiel Ambrosius ankaŭ metis la intereson de religio super la ceteraj.

La koncepto de ordo, la kapablo travivi preskaŭ tutan galerion de pli-malpli legitimaj imperiestroj kaj regi ŝajnajn sortojn de la vivo kaj mondhistorio ankaŭ estis montritaj en la katastrofo de Graciano, lia spirita vartfilo.

Ombra diplomacia misio

Ambrozio kaj milito inter katolikaj regantoj

En 383, kiam malsato furiozis en Italio, Gaŭlio kaj Hispanio, la armeestro Quintus Aurelius Maximus (p. 436), katoliko, iĝis Aŭgusto per britaj soldatoj. En provo faligi la uzurpanton, imperiestro Graciano, post serio de negravaj bataletoj, estis forlasita fare de siaj malkontentaj soldatoj, persekutitaj fare de la magister equitum Andragathius, la kavaleria generalo kaj amiko de Maximus, kaptita en Lyon kaj tie la 25-an de aŭgusto, ĉe la aĝo de dudek kvar, perfide mortigita ĉe bankedo. Sed eĉdum li, ĉe la kapo de 300 rajdantoj, fuĝis de Parizo al la Alpoj, ĉu urbo fermis al li siajn pordegojn, ĉu liaj amikoj evitis lin, li trovis, Ambrosius denove sciis, helpon kaj konsolon en religio, en multaj jaroj. psalmo, kredante je la senmorteco de sia animo. Kaj lia lasta vorto, raportas Ambrozio, estis: „Ambrozio”.⁸⁴ Fakte estas, ke ĉe Graciano, kiu estis plej proksima al Ambrozio, precipe en la lastaj tempoj, esence neniu plu kontentiĝis, kaj la imperiestro Teodosio mem verŝajne partoprenis lian forigon. estis.

Unuflanke, li havis grandajn ekleziajn politikajn diferencojn kun li, kaj aliflanke, li antaŭe batalis flankon ĉe flanko kun Maksimo, parenco de lia familio, kiu povis nur instigi la transfuĝon de la majstro de

Graciano.⁸⁵ Estas klare, ke la paganoj ne funebris la perdon de la lernanto de Ambrozio. Sed ankaŭ la katolikoj apenaŭ ploris pri li, ĉar li fariĝis sufiĉe malŝatata de iliaj gvidantoj: per lia abolicio de ĉu impostsendaĵoj kaj privilegioj por la avantaĝo de kelkaj, per kio la leĝoj (de la 19-a de januaro kaj de la 5-a de marto 383) mem damaĝis la preĝejo. Kaj per lia Priscilianisma politiko, kiu redonis al la sektaranoj iliajn "domojn", kontraŭe al la deziroj de la episkopoj de Milano kaj Romo. Sed Maksimo, la kamarado kaj parenco de Teodosio, moviĝis pli rigore

Katoliko fanatike atakas la "herezulojn" (p. 436 f). Do u i ne povus esti pli utila?86

Ĉiukaze, Ambrozio nun vojaĝis dufoje al la uzurpanto, la murdinto de lia protektito – kompreneble nur nome de la imperiestrino vidvino Justina, lia persona malamiko kaj politika rivalo, la "herezulo". Kun la malgranda Valentiniano je la mano, ŝi petis lin mem fari ĝin. Kaj kiun, demandas la klerikala diplomato, nur tuŝe ante la ombran mision escepte, la episkopoj devus protekti pli ol vidvinojn kaj orfojn? Sed eĉen Gaŭlio la "malpura flatado" de la episkopoj (foeda adulatio: Sulpicio Severo) ĉirkaŭis la venkinton Maximus. Eĉla plej grava gaŭla eklezia princo de la tempo, Marteno de Tours, ekaperis ĉe la imperia tablo kaj estis precipe honorita fare de la uzurpanto kaj la imperiestrino ĉe la kortego de la uzurpanto. Do la murdinto de la pia Graciano, la katolika fervorulo, estas finfine agnoskita kiel mastro de Britio, Gaŭlio kaj Hispanio kaj la duonfrato de la murdita Graciano, Valentiniano la 2-a, estas rezignaciata al la meza parto de la imperio, Italio, Afriko, Ilirio. 87 Valentiniano la 2-a sed, levita kiel kristano sed neniam baptita, staris

sub la influo de lia malkaŝe aĝa patrino; li estis "herezulo". Kaj dum Ambrozio, la protektanto de vidvinoj kaj orfoj, pli kaj pli interfalis kun la du, Maksimo, uzurpanto sed ortodoksa, petegis Valentiniano, la "herezulo" sed legitima imperiestro (paradoksa situacio), "por batali kontraŭ li por doni. supren veran kredon" kaj "ne lasi la pian ortodoksecon de la patro." Maximus postulis penton kaj rapidan plibonigon, kaj eĉminacis militon, kiun li komencis en 387, sed nur, kiel li publike asertis, por defendi la Nicean kredon. Trovante neniun reziston, li avancis al Milano, kie episkopo Ambrozio povas memcerte resti, sed Valentiniano fuĝas kun sia patrino, fratino, kaj tribunalo al Teodosio, kiu senprokraste klarigas sian mizeron kiel puno por apostateco kaj atingas ilian konvertiĝon al ortodokseco.

Ankaŭ la vidvo, lia edzino Aelia Flavia Flaccilla, enamiĝas

La juna fratino de Valentiniano Galla, kiu ĵus mortis, baldaŭ edziĝis, kvankam verŝajne pli pro dinastiaj kialoj kaj cele al "necesa sed malpura milito" (Holum). Li prepariĝas, akiras la favoran profetaĵon de la egipta ermito Johano kaj tiam moviĝas kontraŭ la ortodoksa Maximus. (La delikata situacio de altranga pastraro prilumas la malfeliĉon de la aleksandria patriarko Teofilo. Li la unua volis gratuli kaj gajigi la venkinton kaj, por pruvi sian viziodonon, li sendis donacojn kaj leterojn al Teodosio kaj Maksimo al Italio. samtempe lia sendito, la presbitero, devis esti tie. Laŭ la rezulto, la poŝto estis transdonita al Isidoro, sed ĝi estis ŝtelita de lia leganto kaj la afero iĝis konata, post kio li rapide revenis al Aleksandrio.⁸⁸)

Teodosio venkis en du bataloj en la somero de 388 Siscia (Esseg) kaj Poetovio (Pettau). Maximus, la samlandano, parenco kaj bona katoliko, kiu neniam lasis okazon preterpasi sen prezenti sin kiel la protektanto de la ortodoksa kristanismo kaj pravigi la dian volon de sia registaro per siaj venkoj, estis kaptita kaj mortigita. Do Ambrozio nun memoras Psalmon 37:35: "Mi vidis malvirtulon arogantan kaj altan, kiel la cedrojn de Lebanon. Kaj tiam mi preterpasis kaj li ne plu estis maŭra korpogardisto ankaŭ estis likvidita. Krome, multaj el la "barbaroj" en la romia armeo kiuj transfuĝis al li kaj kiuj fuĝis al la marĉoj kaj montarbaroj de Makedonio estis ĉesitaj kaj masakritaj laŭ imperiaj ordoj. La generalo Andragathius, la murdinto de Graciano, dronis sin. La filo de Maximus Flavius Victor, kiu estis ankoraŭ infano kaj postlasita en Gaŭlio, ankaŭ transsaltas la klingon. Kaj la gaŭlaj kaj hispanaj prelatoj, kiuj kunlaboris kun la uzurpanto, estas senkompate ekzilitaj.⁸⁹ Sed la juna Valentiniano estas viktimo de la malvenko de Maksimo.

kaj la morto de lia aria patrino ĉiam pli venis sub la influon de Teodosio kaj Ambrozio. Li akceptas iliajn kredojn kaj faras respondajn religiajn leĝojn.

La 14-an de junio, 388, li malpermesis "herezulojn" okazigi kunvenojn kaj predikojn, starigi altarojn kaj de iu ajn diservo. La 17-an de junio 389 li (kune kun Teodosio) ekagis kontraŭ la maniĥeanoj. Ili estas malpermesite resti ie ajn en la mondo, sed precipe en Romo, sub doloro de morto; iliaj varoj devus iri al la homoj. En 391, Valentiniano minacis kun altaj monpunoj (ĝis 15 funtoj da oro por la plej altaj oficialuloj) paganojn kiuj eniris templojn kaj adoris diojn tie, same kiel "herezulojn" malpermesante kunvenadon en urboj kaj vilaĝoj, kaj finfine, precipe severe, defalintojn. : ili ne nur rajtis, kiel antaŭ e antaŭ e decidite ne heredi kaj testamenti, sed ankaŭ ne atesti, penti aŭ akiri absolvon. Ili devus perdi ĝan dignon kaj esti por ĝam malhonoritaj. En 392 Valentiniano la 2-a mem estis murdita, denove verŝ ajne ne sen la helpo de Teodosio.⁹⁰

Du masakroj de "fama kristano"

Imperiestro kaj la transfiguro de la sangobano

Augustine

Kion precipe Teodosio "la Granda" kapablis estis ankaŭ montrita en Antioĥio en 387 post (aparte riĉe dokumentita)

Populara tumulto pro pliigita imposta postulo en februaro.

La fontoj konsentas ke ĝi implikis pagon en oro; Teodosio bezonis ĝin por financi siajn soldulojn. Post kiam la guberniestro laŭ tlegas la imperian leteron, la famuloj estas kvazaŭ detruitaj. Ili deklaras la imposton malpermesa; Iuj homoj petegas Dion, kio tiam estas konsiderata kontraŭ leĝa. La

homamaso, trafita de malsato en la lastaj jaroj, komencas tumulti, sturmas la konstruaĵon de la guberniestro, faligas la statuojn de la imperiestra familio, ekbruligas palacon, kaj minacas ekbruligi pli da krimfajro, inkluzive de ĉe la imperia loĝejo. Dume, pafarkistoj jam atakas la homojn, la urbo estas degradita kaj perdas sian militan statuson; Cirkoj, teatroj kaj banejoj estas fermitaj, mortkondamnoj estas pasigitaj, homoj, inkluzive de infanoj, estas senkapigitaj, bruligitaj, kaj akuzitaj esti tielnomitaj bestoj. Kaj tamen: ĝi estas preskaŭ bagatela afero kompare kun la sangobano en Tesaloniko.

La gotika armea komandanto Butherich estis mortigita tie en la printempo de 390 - pro la aresto de populara ĉaristo, kiu adoris la belan kupiston de Butherich. La pia Teodosio, unu el la "famaj kristanaj regantoj" de la jarcento (Aland), tiam ordonis allogi la loĝantaron al spektaklo en la cirko kaj batadi. Ili estis, skribas episkopo Theodoret kun poezia figuraĵo, "kiel spikoj en rikolto, ĉiuj fortranĉitaj samtempe." Kvankam Teodosio poste rezignis, liaj buĉistoj jam dum kelkaj horoj ponardis 7 000 virinojn, virojn, infanojn kaj maljunulojn; laŭ Teofano, Kedreno, Moseo de Chorene eĉ 15,000; unu el la plej abomenaj masakroj de la antikveco

-- kio St. Augustine ne malhelpas Teodosion kiel idealan bildon
glori kristanan princon! La reganto ricevis ĝin
moknomita "la Granda" fare de la eklezio kaj iris kiel "la
ekzempla katolika monarko" (Bruna) en la historion.⁹¹

Kiel rezulto de la ĝenerala ekscito, episkopo Ambrozio
Ne silentu nun. Estas malmulte, kion li preferus fari. Do
Tamen li skribis al la imperiestro - kaj ankaŭ multe de la mondo
la kleraj, ankoraŭ hodiaŭ admiras tion! - letero en majo 390,
eksplicite nur por persona legado. Ne sen kompreno
Li memorigas pri la "furioza humoro" de Teodosio, sed estus
maltrankviliĝis, ĉu li, "modelo de delikata pieco", "la
plej alta mildeco", "la falo de tiom da senkulpuloj ne estas
doloroj". Kompreneble, Ambrosius asertas: "Mi skribas ĉi tion
Ne por hontigi vin." "Mi havas neniun por insulti
Kialo." "Mi amas vin, mi adoras vin." Ne, nur ŝi ajnojn
la ekleziulo volis konservi la plej palan impreson
almenaŭ spirita aŭ toritato.⁹²

La "penta disciplino" influis ĉiujn. Virino - por
Komparo - tiam li devis pagi vivprizonon por aborto.
Kelkloke ankaŭ vidvinoj de pastroj estas kondamnitaj al ĝismorta puno
edziĝinta; aŭ kredantoj, kiuj estas ilia frato aŭ fratino
edziĝis kun ŝi forpasinta edzo. Ne paroli pri murdintoj! Busoj
Tamen tio signifis porti harsakon, veturigi kaj
Rajdi malpermeso, daŭra fastado, krom dimanĉoj kaj festotagoj,
preskaŭ ĉiam konstanta abstinado de seksa rilato kaj
aliaj aferoj - ~~vivprizonon~~ aborto aŭ
certaj parencaj geedziĝoj! Sed li cedis al tio Murdisto de miloj
Ambrosius nun eksidu! unufoje en la preĝejo inter la pentantoj
93

Ĉe imperiestro temas nur pri la gesto, la principo.
Kompreneble, la baza obeemo al la pastraro
Ĉi tio signifas, ke murdo de miloj esence ankaŭ pravas la komenton de Aŭ gusteno, nenio,
ke la sangobano fariĝas tia
transfigurita - teksita en mirindan ekzemplon de evangelia humilitas
ankaŭ en la ĝenerala glorado de Teodosio kiel idealoj

Kristana reganto: » Sed tio Plej mirinda el ĉiuj estis
lia pia humileco. Li faris sian vojon tra la ŝtorma vetero
Laŭ la insistado de kelkaj el la viroj ĉirkaŭ li, li lasis lin forporti, kvankam li la
grava krimo de la Tesalonikanoj, donis al li episkopan aliron.
Propeto jam pardonis, sed ankoraŭ punonda, kaj
Nun, estinte disciplinita de la eklezio, li faris pentofaradon tiel
ke la homoj, kiuj preĝis por li, falis en la polvon antaŭ li
Lia klinita Imperiestra Moŝto kriis pli amare ol lia se ĝi timus

koleron pro ofendo. Ĉi tiuj kaj similaj

bonaj Verkoj, kiu estus tro vasta por listigi, li kunportis
supren la tera nebulo, kiu kovras ĉiujn homajn pintojn kaj
viaj moŝtoj. Ilia rekompenco estas la eterna feliĉo, kiun Dio donas al ili nur
donita al la vere piuloj. « 94

Rivela teksto. La murdo de miloj servas por atingi unu
Por venĝi la solan – eĉ Hitler neniam ordonis al Aŭgustin fari –, por ekleziaj instruistoj
tion, sed nur por montri sian "pian humilecon".

Imperiestro! Kaj dum la sanktulo diskrete observis la monstran buĉadon
preterpasita, li emfazas "la gravan krimon de la Tesalonikanoj"!

Dum li ne diras eĉvorton pri la buĉado de tiom da

Senkulpa, li forlasas la murdinton pro sia pseŭdo-pentofarado

plori; "pli amara" eĉ kvazaŭ vi mem estus viktimo

fariĝu lia kolero! Li prezentas la plej altan geston de pekliberigo -

Revo frukto de amasa murdo, se tiel diri - sub la ŝlosilvorto

"bonaj laboroj"! Ĉu li kalkulas la sanghundon inter la "vere piuj"?

kaj promesas al li "eternan feliĉon"!

Apenaŭ rimarkebla sed la krimo: lerte tordita

Punnoto sur la kaj, krimoj de Loĝantaro;

retorike alloga, en tiu "tera nebulo, kiu ĉirkaŭas ĉiujn

homajn pintojn kaj majestoj." Vere bone dirite.

Ĉar ĉi tiu gravas estas submetiĝo al la pastraro; la

plej grandaj krimoj de la historio krom nur iom da nebulo,

Vaporo, nenio!

Ĉi tie ni havas la unuan "princa spegulon" de kristano

Reganto antaŭ ni, princa idealo, kiu estas precipe la figuro

Kristo la Reĝo, la ekzemplo de la imperiestro, faras kaj decidas

devus plu efiki en la ĝermana mondo! La aŭ gustena fakulo Peter Brown nombras tiun aŭ gustenan "portreton" de Teodosio, kiel tiu de imperiestro Konstantino, inter "la plej grandaj kiĉaj trairejoj (la plej fuŝ aj trairejoj) de la "Teokratio"⁹⁵. Se estis frotado tiutempe, Teodosio kutime donis

ĝin memvole post. Precipe ekde sia "pentofarado" por Tesaloniko li ŝ ajne "fariĝis tute submetiĝema al Ambrozio" (Stein). La imperiestro kaj la episkopo, la "du grandaj, ja plej grandaj viroj de sia tempo" (Niederhuber), batalis en harmonio kontraŭ "herezuloj" kaj paganoj. Kaj same kiel la antaŭ ulo de Teodosio Konstancio jam intervenis kontraŭ ili pli severe ol Konstantino, tiel nun Teodosio atakis ilin pli severe ol Konstantius. Sed dum li kaj lia patro ankoraŭ komandis la eklezion, Teodosio - baptita longe antaŭ sia morto - foje submetiĝis al ĝi.

Teodosio "la Granda" lukto kontraŭ la "herezulo"

La imperiestro ĉasis kristanojn de aliaj kredoj ekde 381, kiam, per dekreto de la 10-a de januaro, li ordonis, ke ĉiuj eklezioj estu senescepte transdonitaj al ortodoksuloj kaj ne plu tolerataj "herezaj" kultoj.

Li tuj sendis sian generalon Sapor al la Oriento por forpeli la Arianajn episkopojn el la eklezioj. Ili nun estis ĉe severe persekutitaj, sed estis subtenataj de la gotoj dum kelkaj pliaj jardekoj. Pliaj religiaj dekretoj en favoro de la katolikoj kaj kontraŭ batali iliajn kontraŭ ulojn sekvis en la sama jaro. Teodosio, kiel Graciano, ankaŭ daŭrigis la persekutadon de la Marcionites kiu jam komenciĝis fare de Konstantino (p. 277) kun pliigita brutaleco.

Li disĉiris la petojn de "herezaj" episkopoj antaŭ iliaj okuloj. Ne-katolikaj kristanoj estis malpermesitaj de kolektado, instruado, diskutado, kaj esti ordinitaj pastroj. Iliaj preĝejoj kaj kunvenejoj estis konfiskitaj por la avantaĝo de katolikaj episkopoj aŭ la ŝtato, kaj iliaj civitanrajtoj estis limigitaj.

Ili estis ekskluditaj de ŝtatservaj karieroj, deklaritaj foje malkapablaj heredi kaj pludoni, kaj foje minacitaj kun konfisko de aktivaĵoj, elpelo kaj deportado. Foje kaj ree, oni agadis precipe kontraŭ la Eunomianoj, kiujn leĝo de la 5-a de majo 389 ridindigis kiel "spadonojn" (kastitajn). Ili estis senigitaj je siaj ius militandi kaj testandi, tio estas, la rajton esti oficistoj ĉe tribunalo kaj en la armeo, same kiel fari testamentojn aŭ esti konsiderataj en testamentoj. Ĉiuj iliaj havaĵoj devus iri al la impostaj aŭtoritatoj post ilia morto. (Ilia historiisto estas Philostorgios.) La 31-an de marto, 382, la imperiestro postulis la mortopunon al membreco de manikeismo, kiu estas la plej ofte menciita el ĉiuj sektoj en la Kodo de Teodosio kaj kiu estas kontraŭ batalita per dudek leĝoj. Sed ĝi ankaŭ validis por enkratitoj kiuj malŝatis viandon, vinon kaj geedziĝon, sakoforojn kiuj portis krudan vestaĵon kiel signo de sia asketismo, hidroparastatojn kiuj festis la Eŭkariston kun akvo anstataŭe de vino. Ŝtataj vokoj devis spuri ĉiujn "herezulojn" kaj alporti ilin al justeco. Ne estis kompensoj por informantoj

la kutimaj monpunoj. Foje ili eĉtorturis sin. Jes, la vorto aperas - en la jaro 382: Inkvizicio!⁹⁷ Teodosio eligis kvin leĝojn sole kontraŭ apostatoj, unu leĝon en 381, du leĝojn en

383, du en 391. Tiuj ĉi dekretoj, ĉiam pli detalaj kaj pli striktaj, punis la apostatojn forpelante ilin de socio, testamenta kaj hereda nekapablo. Vi do povas nek lasi validan testamenton nek esti heredanto. Laŭ la tria leĝo, apostatoj estas ne nur kristanoj, kiuj iĝas paganoj, sed ankaŭ judoj, kiuj iĝas maniĥeanoj aŭ Valentinianaj gnostikuloj. La kvara leĝo rimarkas pri ekskludo de la socio: "Ni eĉordonus, ke ili estu puŝitaj malproksimen kaj forpelitaj pli foren, se ne estus evidente pli granda puno vivi inter homoj sed esti senigitaj de ilia subteno. Do ili restu kiel forpelitoj en sia ĉirkaŭaĵo. Ili estas neitaj laŭ ancon reveni al sia antaŭa statuso. Ne estas pento por ili; ili ne estas 'falitaj', sed 'perditaj.'" La lasta leĝo atestas, ke altrangaj apostatoj havas "nedireble malaproban karakteron" kaj kondiĉas, ke ili estu tuj submetitaj al konstanta ostracismo (infamio) kaj eĉne esti kalkulitaj en la plej malalta klaso. La socia ekzistado de tiuj homoj estas tiel detruita.⁹⁸

En ĝia kontraŭ-hereza leĝaro, la Imperia Kancelario regule uzis la kontraŭ-"herezan" vortprovizon evoluigitan fare de la katolikaj episkopoj de la Okcidento. Ĝi influis "ne nur la skribon sed ankaŭ la enhavon de la tekstoj" (Gottlieb).

Ĉar kompreneble la Katolika Eklezio staris malantaŭ Teodosio - "Dia Providenco helpis" (Benediktiner Baur). Antaŭ ĉio tra Ambrozio - kiu ĝojigis la imperiestron en sia funebra petego kaj malakceptis la "fian frenezon" - Teodosio estis "kialigita provi unuigi la eklezion sur la katolika prefere ol la Arian bazo" (Dempf). Ekleziverkisto Rufinus of Aquileia ankaŭ substrekas ke post sia reveno de la Oriento, Teodosio estis precipe fervora en forpelado de la "herezuloj" el la eklezioj kaj transdonado de ili al la katolikoj. [99](#)

Ambrozio neniam ĉesis agiti kontraŭ kristanoj de malsamaj kredoj, kiuj ŝaj estis karakterizitaj per "la sama malpieco" (!), kiuj ŝaj estis blindaj, kiuj estis en la nokto de malvero, kiuj konfuzis la komunumojn. Jes, kun lia ofte karakteriza logiko kaj mensa akreco (kp. P. 187 f), unuflanke li akuzis "herezulojn" ke ili haltigis iliajn orelojn de kredo "laŭ la judoj" kaj, aliflanke, kulpigis ilin pro ilia intereso pri kredo, ilia prefero por fari demandojn, ilia malhumileco en la afero de fido, kiu estas decidita ankora esti diskutita.¹⁰⁰ Sed ne nur Ambrozio, anka aliaj ekleziestroj, St.

Gregorio de Nazianzo, ekzemple, plurfoje pelis Teodosion al pli impetaj atakoj kiel herezuloj. Aŭ "la admirinda Amphilochius", episkopo de Iconium, parenca al Gregorio de Nazianzus kaj sankta kiel li. (La Katoliko de Amphilochius ankoraŭ festas hodiaŭ la feston la 23-an de novembro.) Li iam venis al Teodosio kaj, kiel raportas Teodoreto, petis al li "por forpeli la Arianajn konventikojn el la urboj. Tamen la imperiestro konsideris ĉ tiun postulon tro senkompata [!] kaj ne respondis al ĝi. La saĝa Amfiloĥio silentis momenton, sed elpensis strangan ruzon." Ĉe nova aŭ dienco li nur salutis Teodosion, sed ne sian filon, Arkadio, kiu ĵus estis nomumita kunimperiestro kaj staris apude. Kiam finfine alfrontite fare de la monarko, la episkopo deklaris "en levita voĉo: "Vi vidas, ho imperiestro, kiel vi ne povas elteni la malrespekton de via filo, sed estas furioze kolera kun tiuj kiuj kondukas maldece al li. Kредu do, ke la Dio de la universo ankaŭ abomenas tiujn, kiuj blasfemas sian solenaskitan Filon, kaj ke li malamas ilin kiel ingratojn al ilia Liberiganto kaj Bonfaranto. Do la imperiestro rekonsciiĝis, admiris la faron kaj la vortojn de la episkopo kaj eldonis dekreton tuj pasigis leĝon malpermesantan la kunvenojn de herezuloj."¹⁰¹

La pastroj ŝaj konis kaj ŝatis unu la alian
Ŝaj anĝu rimedojn por trakti kronajn kapojn.

Karl-Leo Noethlichs, kiu lastatempe publikigis "La Leĝdona
Rimedo prenita de la kristanaj imperiestroj de la kvara jarcento kontraŭ

Herezuloj, nacioj kaj judoj" amplekse ekzamenis la punojn kontraŭ "herezuloj": forbruligo de libroj, malpermeso de konstruado de preĝejoj, preskriboj, entombigmisteroj, malpermeso de diskutoj, instruado kaj kunvenoj, konfisko de preĝejoj kaj didomoj, limigo de testamentoj, nedifinita. punoj, malstabileco, fifamo, elpelo, monpunoj aŭ (por pli malriĉaj) bastonado, konfisko de posedaĵo, mortopuno. En la 20-a

Tamen, en la malfrua 4-a jarcento, la jezuito Lecler asertas specife de la malfrua 4-a: "Ni unue rimarku, ke en periodoj de paco same kiel en periodoj de lukto, la Eklezio ne forgesas la principojn de la Evangelio pri respekto al konscienco. kaj liberecon de kredo."¹⁰² Ili ŝi ne "forgesas" ilin (jezuita vorto!) – sed ŝi malatentas ilin kiam ajn kaj kie ajn eblas, kiam tio utilas al ŝi.

Kun leĝaro kaj milito kontraŭ tio paganismo

Kiel la "herezuloj", Teodosio ankaŭ atakis paganismon.

Li plenumis "la plej severan kontraŭ paganan politikon ĝis nun" (Noethlichs), kuraĝigita

"ofte de episkopoj kaj monaĥoj" (Kornemann).¹⁰³ Teodosio parolis al kristanoj

konvertiĝantaj al

paganismo en 381.

kaj en 383 li ordigis la forigon de la titolo de Pontifex

Maximus kaj la plian forigon de Viktorio de la Senato. Inter

385 kaj 388 li devigis la fermon de multaj temploj en Sirio kaj

Egiptujo. Kaj precipe en Milano (388–391), kie Ambrozio estis en la

imperiestra palaco preskaŭ ĉutage, kaj tuj poste, la katolika

reganto montris sin aktiva: per strikte sulkante la brovojn pri

templovizitoj, venerado de statuoj kaj oferoj, kaj ankaŭ per

streĉante antaŭ ajn ediktojn kontraŭ apostatoj. Kiam la

romia Senato volis meti la diinon de venko en sian kunvenejon por

la tria fojo en 388/89, la ŝanceliĝanta monarko rifuzis, ĉar

episkopo Ambrozio esprimis sian opinion al li "senhezite al sia

vizaĝo". En 391 Teodosio eligis ĝeneralan malpermeson de

adorado kaj ofero al bildoj de dioj, kiuj devis esti devigitaj plurfoje.

Ordono de la 24-a de februaro 391 al la romia urba prefekto malpermesi

oferpraktikojn kaj templovizitojn, t.e. ajnan paganan ceremonion, estis

etendita al Egiptio la 16-an de junio, kaj en la sama jaro la apostatoj

ankaŭ estis senigitaj de civilaj kaj politikaj rajtoj.

Oni nun precipe vokis juĝistojn, kiuj kontraŭ batalis la leĝojn

pasita, checkout. Se alta oficisto (judices) eniris templon por adori

la diojn, ne nur li devis pagi 15 pundojn da oro kiel monpunon, sed

ankaŭ lian aŭ toritaton, se ili ne tuj distanciĝus de li. Provincaj

guberniestroj kun la rango de consulares devis doni 6 funtojn da oro,

same kiel iliaj aŭ toritatoj. Kontraŭ pagana leĝo la venontan jaron

deklaris oferon kiel

Krimoj de majesto. Kiam donacoj de incenso estis faritaj, la imperiestro konfiskis "ĉiujn lokojn kiuj estis pruvitaj esti fuminta de incenso" (turis vapore fumasse). Se ili ne estis en la posedo de la incensilo, li devis pagi 25 funtojn da oro, tiom multe kiom la posedanto. Malseveraj aŭ toritatoj estis monpunitaj je 30 funtoj da oro, kaj ilia stabo estis monpunita la sama kvanto.

Geffcken trovis ĉi tiun leĝon "preskaŭ farita en la tono de retorika misia prediko", kaj Gerhard Rauschen parolis pri la "funebra kanto de paganismo." Estis tutlanda malpermeso de ajna kulto de la dioj.¹⁰⁴ Multaj temploj nun viktimiĝis de

kristana kolero:

la templo de Juno Caelestis en Kartago, tiu de Sarapis en Aleksandrio; Teodosio, kiu "forigis la blasfemajn erarojn", kiel Ambrozio laŭ dis en sia funebra petego, turnis la Afroditan templon en Konstantinopolo en ĉaroŝ edo.

Li minacis ĉiun servon de "pagana superstiĉo" (gentilia superstitio) kun elpelo aŭ morto; Ĉia ofero de incenso, ŝi altado de kandeloj, metado de florkronoj, eĉajna ago de kultado en la propra hejmo estis malpermesita. Sed Aŭ gusteno laŭ das ankaŭ la fanatikulon, ĉar li estis "senlaca ekde la komenco de sia regado" por "helpi la sieĝitan [!] Eklezion per plej justaj kaj kompatemaj leĝoj kontraŭ la sendiuloj", ĉar li "ĉe detruis la paganajn idolojn"¹⁰⁵ .

Teodosio eĉvenkis paganismon per unu amasa milito; La konduto de Ambrozio estas denove signifa.

Valentiniano la 2-a, ekde la morto de lia patrino, tute dediĉita al la episkopo, lia Lia "patra" amiko, nun ekstradiciita, estis pendanta de ŝi nuro en sia palaco en Vienne la 15-an de majo 392. Teodosio transdonis lin tien por sekurigi Italion por sia propra filo Honorius.

Kaj tie en Vienne Valentiniano estis murdita, eble laŭ ordono de la franka pagano kaj arma majstro Arbogast, lia unua ministro. La fontoj tre diferencas unu de la alia. Laŭ Zosimo, Sokrato, Philostorgios, Orosius, la imperiestro estis strangolita laŭ Prosper, li mortigis sin; (En Milano,

Kie li estis translokitaj, Ambrozio diris ion ambiguan pri la Biblio dum la funebra petego: "Kio ajn morto forprenas la justulon, lia animo ripozas en paco.") Sed Arbogast, kiun multaj nomas la murdinto de Valentiniano, estis konsiderita la plej proksima Teodosia konfidulo en la Okcidento. Ĉu do Teodosio estis malantaŭ la likvido de sia kunreganto? Ĉu li almenaŭ aprobis ŝin? Arbogast certigis sian senkulpecon - al Teodosio; li silentis. Eĉkiam Arbogast kronis la iaman romian gramatikan kaj retorikan profesoron Eugenius kiel imperiestron en Lyon la 22-an de aŭgusto 392, kaj li tuj deklaris la senkulpecon de Arbogast al Teodosio per legacio de episkopoj, Teodosio restis pasiva. En Milano kreskis malsekureco.¹⁰⁶

Laŭ la domina opinio, Eugenius estis religie varmeta kristano, sed ekde lia ascendo li estis ĉiam pli rilata al la pagana reago. Kvankam li ne precipe kuraĝigis ĝin, li aprobis ĝin ekde la komenco. Li pasigis neniujn leĝojn kontraŭ "herezuloj" aŭ judoj, sed li ankaŭ volis esti en bonaj kondiĉoj kun la eklezio. Resume, li klare serĉis religi-politikan toleremon. Estis pruvite plurfoje "ke la pagana reago konsentis kun Eugenius en la klopodo por lojala politika kompreno, kvankam en la kondiĉo ke pagana religieco estis tolerita" (Straub). Sed nek Teodosio nek Ambrozio volis tion. Kaj li ne havis malbonan rilaton kun Eŭgeno antaŭe - li eĉasertis esti persona konato, sed nun li retenis sin, kiel Teodosio. Ĉu iu, kiu intervenis, aperus kontraŭ Arbogast en Italio? Aŭ ĉu tie regis Eŭgeno, kiu daŭre esprimis sian volon atingi interkonsenton kun Teodosio, sed ankaŭ finis aliancon kun la frankaj kaj alemanaj reĝoj, kiuj entreprenis provizi trupojn?

Ambrozio estis embarasita. Du leteroj de Eugenius eĉkiam la imperiestro serĉis kontakton kun la potenca eklezia princo, li lasis ĝin nerespondita. Ja li sciis, kiel li diras en alia kunteksto, ke "estas pli sekure vivi en silento... La saĝulo unue pensas pri multo, kiam li devas paroli: kion li

devus paroli, al kiu li devus paroli, en kiu loko, je kiu tempo..." Nur kiam, monatojn poste, Teodosio kondolis la fratinojn de la mortinto kaj certigis ilin pri sia protekto, ankaŭ Ambrozio rompisan silenton kaj rapidis skribi al la reganto. Ĝis nun, ni aŭ das, troa doloro malhelpis lin. Li plendas longe pri la malĝoja sorto de Valentiniano, sed tute forlasas la politikon, pri kiu li sole povus okupiĝi, kaj nur fine, en deziro de beno, sugestas en kripta kaj obskura maniero, ke li konsentas kun la imperia. planoj.

Sed en 393, kiam la invado de Eŭ geno en Italion minacis, ankaŭ Ambrozio turnis sin al li, atestis pri lia lojaleco, nomis lin "clementia tua", senrezerve donis al li la "imperatoria potestas" kaj pravigis lian konduton per la konata diro de Paŭ lo pri la aŭ toritatoj. Finfine, la gaŭ la episkaro denove havis (kp.

p. 443) tuj kunlaboris! Poste la episkopo fuĝas tra Bologna al Florenco, kie li elpelas malpurajn spiritojn kaj levas mortinton (!), kaj eĉminacas Eŭ genion, kiu nun translokiĝis al Milano kaj tie loĝas, per ekskomuniko en letero, sed asertas, ke li nun ankaŭ montros al li sian konvenan obeemon (sedulitatem potestati debitam). Li avertis sian pastraron, nun en mizero, ke li ne rezignu la pastrecon Tuj kiam Eŭ geno forlasis la urbon, li revenis tien la 1-an de aŭ gusto 394 kaj "kiel la ekleziaj strategiistoj de ĉiuj tempoj ... akiris novajn fortojn el fuĝo. ." (filo de David). Jes, la konflikto, kiu eksplodis inter la du imperiestroj, ŝ ajnis al li denove kiel lukto inter Dio kaj la diablo ...107

La batalo, almenaŭ batalita pro religio - kvankam Teodoreto vidis la malamikajn armeojn enkorpigatajn en la signo de kruco kaj en la dia bildo de Heraklo kaj Ambrozio helpis portreti la militon kiel religian militon - estis preparita ĉuflanke per religiaj sloganoj. kaj ceremonioj. Tie, fidante je la pagana ofervizio kaj profetaĵ o. Tie en fido al "la potenco de vera religio" (verae religionis fretus auxilio: Rufin); tiel, kiel en 388 kontraŭ Maximus, denove pridubante la provitan Johanon de Skitopolo en la Teba dezerto (la

promesas sukceson "post abunda sangoverŝado"); krome per preĝoj, fastado, ankaŭ per solena procesio al la eklezioj de la apostoloj kaj martiroj. Dum la elirado, Teodosio denove preĝas (ĉe la 7-a mejloŝtono) en la preĝejo de Johano la Baptisto, kiun li ĵus konstruis, sur la paradejo de la armeo, kie la imperiestroj faris siajn paroladojn al la forirantaj trupoj kaj kie, ĝuste la antaŭa jaro, la supozata kapo de Johano la Baptisto estis deponita. Eŭsebio kaj Arbogast okupis la Birnbaumerwald, la elirejon de la Julian Alpine Pass Road, kaj starigis statuojn de Jupitero tie. Alveninte al la supro de la pasejo, Teodosio ĵetis sin sur la teron, pledis kun larmoj al la ĉielo kaj pasigis la tutan nokton preĝante en kapelo. Kaj al la mateno, kiam li endormiĝas, antaŭ la decida batalo sur la Frigidus (hodiaŭ Wippach), ĉe alfluanto de la Isonzo, aperas al li la evangeliisto Johano kaj la apostolo Filipo, "en blankaj roboj kaj sidante sur blankaj ĉevaloj", kun la bona novaĵo: "esti bona kuraĝa" (Theodoret). Eĉ antaŭ la buĉado, "la profunde religia imperiestro", videbla de ĉiuj, genuiĝas en preĝado, tiam, kiel raportas Orosio, donas la signalon por ataki per la krucsigno (signo crucis signum proelio dedit), kaj ankaŭ liaj soldatoj. portu "la krucon de la Savanto". "Sekvu la sanktulojn," kriis la Buĉisto de Tesaloniko, "niajn batalantojn kaj gvidantojn..."¹⁰⁸

Do la 5-an kaj 6-an de septembro 394, vi povas aliĝi al la klubo la Savanto, multaj sanktuloj, la perfido de subulo gvidanto kaj decida uragano kiu trafis la malamikon, kiu igis la Eugenians nekapablaj batali. La hispana pastro Orosio raportis - kun granda kontento kaj verŝajne troigo - ke 10 000 gotoj mortis en la unua tago de la batalo, kiu estis favora por Eŭsebio. Kontingento de pli ol 20,000 visigotoj sub Alaric batalis sur la flanko de Teodosio kaj suferspertis precipe gravajn perdojn. La gotoj do kredis, eble ne malprave, ke la imperiestro celis malfortigi ilin. Ĉiukaze, la militistoj de Teodosio fuĝis

reen, kaj Eugenius jam distribuis donacojn al siaj trupoj. Sed post la dua batalago, kiu estis decidita de la Bora, la uragano, kiu skurĝis fronte ĉe la Eugenians, kompreneble "juĝo de Dio", Eugenius estis alportita antaŭ li ligita kaj tuj senkapigita, lia kapo traportita. Italio sur stango.

Arbogasto vagis tra la montoj dum du pliaj tagoj kaj poste ponardis sin. Sed la ekleziaj patroj estis konsolitaj pro tio, ke la buĉado en la armeo de Teodosio formangis ĉefe "barbarajn" soldatojn. Kaj Ambrozio, kiu klare priskribis la uzurpanton kiel kristanan kaj "clementissimus imperator" kiam li ankoraŭ regis, nun nomas lin unuafoje "indignos uzurpanto", liajn trupojn "infideles et sacrilegi", kaj komparas la triumfon de sia kontraŭulo kun la venkoj de Moseo, Josuo, Davido, kaj estas feliĉa pri la purigado de la imperio "el la malpuraĵo de la malinda uzurpanto", la "malhomeco de la barbara rabisto", kiel li certigis Teodosion en letero, kiun li tuj sekvis per dua, pli forta antaŭ ol li mem alkuris, persone gratulis kaj okazigis dankajn diservojn, la novaĵon pri venko je la meso en la mano. Tamen, li ankaŭ petis, sufiĉe kompreneble, ke la Eugenians estu ŝparitaj. (La germanaj episkopoj sekvis similan proceduron 1551 jarojn poste, en 1945.) Kaj Teodosio eĉ kredis, ke li venkis per la preĝoj de Ambrozio, kiu siavice estis la de Teodosio.

Mencias piecon kaj militadon en la sama spiro. Ja la imperiestro detenis sin de la Eŭkaristio dum kelka tempo pro la sangoverŝita — unue oni buĉas, poste oni pekagas, por tiel diri, poste oni daŭrigas la buĉadon ...109 Ankaŭ

Aŭ gusteno ĝojis, ke la venkinto renversis la statuojn de Jupitero starigita en la Alpoj kaj iliaj oraj fulmoj "gajaj kaj afablaj" donis al siaj raportistoj. "Li havis la paganajn bildojn de dioj detruitaj ĉe, ĉar li klare rekonis, ke la donado de surteraj donacoj estas ankaŭ en la potenco de la vera Dio kaj ne de demonoj."110 "Do la imperiestro estis en paco kaj en milito",

komentas. gaje Sindonema al Dio, episkopo Theodoreto, "li ĉiam petis la helpon de Dio, kaj ĝi estis ĉiam donita al li Kompreneble, li mortis baldaŭ."

La 17-an de januaro 395, en la aĝo de 48, kun hidropizio. (Kaj la aliaj imperiestraj protektitoj de Ambrozio apenaŭ vivis ĝis duona aĝo.) Sed sur sia mortolito, "li pensis pli pri la bonfarto de la eklezio ol pri sia malsano", raportas Ambrozio, kiu, kompreneble, parolis en entombigo. servo kaj parolo en Milan Heer - laŭ dis la humilecon kaj kompaton de la reganto, nomis lin la ideala bildo de kristana reganto, kaj kiel la sumo de lia vivo la supozata lasta vorto: "Mi amis...", kompreneble en la senco de Paŭlo, laŭ kiu amo estas la plenumo de la leĝo. Dum laŭ Teodoreto, la imperiestro laŭ dire rekomendis "perfektan piecon" kiam li estis mortanta. "'Ĉar per ĉio,' li diris, 'paco estas konservita kaj milito estas finita, la malamiko estas forpelitaj!...' Oni apenaŭ povas esperi logikon de ekleziaj historiistoj. En la 12-a jarcento, la nobla episkopo Otto von Freising, kies "Chronica" estas konsiderata la pinto de alta mezepoka mondkroniko, asertis ke post 388 estis "tempo de kompleta ĝojo kaj senĝena paco" sub imperiestro Teodosio.¹¹¹.

Kaj kiam Ambrozio mem la 4-an de aprilo 397, bone provizita per la sanktuloj. Lastaj ritoj, forpasis - hodiaŭ ripozas liaj restaĵoj, kiujn li apenaŭ povis songi, en sanktejo kun tiuj de St.

"Gervasio" kaj "Protazio" – nova heroo daŭrigis sian batalon.¹¹²

10-a ĉapitro

Eklezia Doktoro Augustine

(354–430)

"Aŭ gustino estas la plej granda filozofo de la tempo de la patroj kaj la plej brila, influa teologo de la eklezio ... plena de arda amo al Dio kaj sindonema amo al proksimulo, ĉrkaŭ ita de la milda brilo de senlima boneco kaj la plej alloga bonkoreco. ."

Martin Grabmann¹

»Kiel brila pensulo, akra dialektikisto, talenta psikologo, kun malofta religia fervoro, kaj samtempe bonkora homo, Aŭ gustino estis la granda gvidisto de la Latina Eklezio dum sia tuta vivo. Ĝa graveco por postaj tempoj apenaŭ povas esti supertaksita.

E Hendrik²

"Dio mem faras tion al vi per ni, kiam ni petas, minacas, riproĉas, kiam trafas vin perdo aŭ sufero, kiam la leĝoj de la sekularaj aŭ toritatoj validas por vi."

Augustine³

"Sed kio gravas, per kia morto ĉi tiu vivo finiĝas?" "Mi scias, ke neniam mortis neniuj, kiu iam ne devis morti." "Ĉu homoj, kiuj devas morti iun tagon, finas mortante en la procezo?"

Augustine⁴

"La forto, kiu movas min, estas amo."

Augustine⁵

»La kaŝita venĝodeziro, la eta envio fariĝis! Ĉio komenciĝas, suferanta, hantita de malbonaj sentoj, la tuto

geto -mondo de la animo ŝuj samtempe

supre. – Legu nur ajnan kristanan agitanton

Sankta Aŭ gustino, ekzemple, por kompreni, kiaj malpuruloj odoro, fariĝis. Homo

tute trompus vin, se vi havus

Manko de kompreno inter la gvidantoj de la kristana movado

supozis — ho ili estas lertaj, lertaj ĝis la sankteco, tiuj ĉi sinjoroj

Ekleziaj patroj! Kion ili mankas estas io tute alia. La naturo

neglektis ilin — ili forgesis doni al ili modestan doton

de estimindaj, de decaj, de donacaĵoj... ... purigi instinktoj

Inter ni, ili eĉne estas viroj."

Friedrich Nietzsche (La Antikristo 59)

Augustine, la spirita gvidanto de la Okcidenta Eklezio, naskiĝis la 13-an de novembro 354 en Thagaste (hodiaŭ Souk-Ahras, Alĝerio) de malsupermezaj gepatroj. Lia patrino Monika, kiu estis kreskigita kiel strikta kristano, ankaŭ kreskigis sian filon en kristana spirito, sed li restis nebaptita. Lia patro Patricius, pagano, kiun s-ino Monika "servis kiel sia majstro", nur iĝis kredanto "direkte al la fino de sia tempa vivo" (Augustine) kaj estas ignorita fare de lia filo en preskaŭ ĉio el lia laboro, eĉmencianta sian morto nur preterpase.

Augustine havis almenaŭ unu fraton, Navigius, kaj eble du fratinojn. (Unu fratino, vidvino, finis sian vivon kiel estrino de virina monaĥejo.) En infanaĝo, Aŭ gusto, simpatia trajto, ne ŝatis lerni. Lia trejnado komenciĝis malfrue, frue finiĝis kaj estis komence ombrita de trudado, batado, vane preĝado kontraŭ ĝi kaj la ridado de la plenkreskuloj pri tio, inkluzive de liaj gepatroj, kiuj forte puŝis lin. En la aĝo de dek sep jaroj, la junulo iris al Kartago, kiu estis rekonstruita sub Aŭ gusto. Riĉa samcivitano, Romanianus, subtenis la

patron de Augustin, kiu mortis tiutempe, kaj rajtigis sian filon studi.

Kompreneble li ne faris ĝin ĝisfunde. "Kio estis," li konfesas en siaj "Konfesoj", "tio plaĉis al mi pli ol ami kaj esti amata?" Babelo," ruliĝanta "en ĝiaj ekskremento, kiel en bongustaj spicoj kaj unĝentoj", dum la Biblio nek altiris lin laŭ enhavo nek formo kaj ŝajnis al li tro simpla. Kvankam li ĉeestis preĝejon, ĝi estis ankaŭ por trovi amatinon. Kaj kiam li preĝis, interalie: "Donu al mi ĉaston, sed ankoraŭ ne..." Li timis, ke Dio baldaŭ aŭ dos lin kaj "sanigos min de la malsano de la karna volupto, kiun mi prefere kontentigus ol; ekstermita." En la aĝo de dek ok jaroj li fariĝis patro. Konkubino kiu estis kun li dum preskaŭ jardeko kaj duono naskis al li filon, Adeodatus (Donaco de Dio), en 372, kiu mortis en 389.

7

Obsedita de ambicio ekde frua aĝo, Aŭ gusto deziris riĉaĝon, famon kiel oratoro kaj alloga virino. Li iĝis instruisto de retoriko en Thagaste kaj Kartago (374), en Romo (383),

kies pagana urboprefekto Simmako favoris lin, kaj en Milano (384). Ĉi tie li esperis gajni pozicion kiel provinca guberniestro tra la mediacio de influaj amikoj; "Mi tute malesperis pri la eklezio." Tiam venis brusta problemo kaj ŝ anĝis lian vivon. La "profesia parolanto" - "mia laceco de la vivo estis troa kaj mia timo de morto ankaŭ estis troa" - transformis siajn "malsuperajn" dezirojn en "pli altajn", transformis sian bezonon en virton kaj metis ĝon nur sur la amon. de Dio: "Malestimu ĝon [!], sed respektu lin!"

Mem-amo

(Lia fido al Dio apenaŭ povis esti forta: li neniam kuraĝis veturi laŭ la roka marbordo al Kartago pro timo de la maro.)

8-a

Estu kiel ajn, Aŭ gusteno, baptita en Milano de Ambrozio, kiun li komence konsideris ne "instruisto de la vero", en la Paska Vigilo de la 25-a de aprilo 387, kune kun sia filo kaj amiko Alypius, fariĝis pastro en Hippono en 391, malgraŭ malespera rezisto Rhēgius, havenurbo kiu ekzistas de 1000 jaroj kaj estas la dua plej granda marhaveno en Afriko. Kaj en 395, Aŭ gusteno konfesas, la malnova greka loka episkopo Valerius, kiu parolis malbone la latinan, kontraŭ leĝe igis lin "kunepiskopo" (coadjutor), nome kontraŭ la regularo de la Konkilio de Niceo (p. 362 ss), la oka. kanono de kiu postulis du episkopoj en unu urbomalpermeso. Ekzistis ankaŭ skandalo ĉe lia episkopa ordigo, ĉar Megalios el Kalama, la primato de Numidio, ne volis plenumi ĝin sur la "kripto-maniĥejano", precipe ĉar li ankaŭ sendis amajn ĉarmojn al edziĝinta virino de alta statuso (ŝ ajne la edzino de episkopo Paulinus de Nola, la plej granda kristana poeto de la antikveco apud Prudencio, kiu tiam ŝ ajne interrompis kontakton kun Aŭ gusteno).⁹ Kvankam la sanktulo estis malsana dum la plej granda parto de sia vivo, li vivis ĝis la aĝo de 76 jaroj.

Jaraĝa. La kinejo de Aŭ gusteno von der Meer, atente sekvante sian antaŭulon Possidius de Kalama, studenton kaj amikon de Aŭ gusteno, priskribas lian morton la 28-an de aŭgusto 430: „Li kuŝis sole dum dek tagoj, la okuloj konstante sur la folioj de pergamento.

la pentajn psalmojn, kiujn li najlis al la muro, ripetante la vortojn konstante plorante. Tiel li mortis." Sed kial li ploris - antaŭ la paradizo...?

Ĉar: „Kiu sopiras, kiel diras la apostolo, esti 'solvita por esti kun Kristo'", skribis Aŭ gusteno – en sanaj tagoj, kompreneble – “vivas pacience kaj mortas ĝoje.” Sed Aŭ gusteno ne mortis ĝoje. Kaj li ne vivis pacience.¹⁰

»Geniulo en ĉiuj areoj de kristanismo

Instruante" kaj batalante "ĝis la lasta momento"

La Episkopo de Hipono, estonta patrono de teologoj, presisto, bierfaristo (kaj helpanto kun okulmalsanoj), estis tre talenta, diverstenta, sed ne ĝisfunda. "Multaj superis lin en erudicio" (Jülicher). Li estis grandege fam-avida kaj konflikta.

Lia eduko restis nekompleta, eĉkompare kun la supraĵa kaj malkreskanta edukado de la tempo. Al li mankis metoda trejnado dum sia tuta vivo. Kaj ne nur laŭ teknologio, sed ankaŭ laŭ intelekta precizeco, li "ĉiam restis fuŝulo" (J. Guittou). Li frakasiĝis en la procezo. Li ofte diskutis plurajn skribaĵojn flank-al-flanke kun la stenografisto. Li nomas 93 operojn aŭ 232 "librojn" 427 en la "Retractationes" (kiuj kritike ekzamenas lian verkon en kronologia ordo, se tiel diri), al kiuj aldoniĝas la produktaĵoj el la lastaj jaroj de lia vivo kaj ankaŭ centoj da liaj leteroj. kaj la predikoj kun kiuj li "preskaŭ ĉiam" estis malkontenta mem. Granda parto de ĝi malkaŝas malmulton pli ol "averaĝa provinca loĝanto de la malfrua imperio" (Bruna).¹¹

La intelektaj atingoj de Augustine ĉiam estis supertaksitaj, precipe ĉe la katolika flanko. "Spirita giganto kiel li estas donata al la mondo nur unufoje ĉiun mil jarojn" (Görlich). Eble la katolika mondo! Sed tio, kion ŝi nomas spirito, estas tio, kio utilas al ŝi.

Sed tio, kio utilas al vi, estas malutila al la mondo. La ekzisto de Augustine precipe montras tion dramece. Tamen, Palanque laŭdas lin kiel "geniulo

en ĉiuj kampoj de kristana instruo. Kaj Daniel-Rops eĉasertas: „Se la vorto genio havas signifon, tiam ĝi taŭ gas ĉi tie... El ĉiuj intelektaj talentoj analizeblaj difineblaj, neniu mankis al li; li posedis ĉiujn samtempe, eĉtiujn, kiujn oni kutime opinias reciproke ekskluzivaj." Ĉiu, kiu defias tian sensencaĵon, estas konsiderata malbonvola, malica - "malbona animo" (Marrou). Tamen eĉ la eklezia kuracisto Hieronymus nomis sian kolegon "eta parvenuo" (vd. p. 174 s.), kvankam pro envio. Kaj en la 20-a jarcento, katolika Schmau ankaŭ plene neis sian genion kiel pensulo; ĝi estas tro evidenta.¹² La penso de Aŭ gusteno? Ĝi estas tute regata de la ideo de Dio, parte eŭ forie narkotita, parte terurata. Lia filozofio estas esence nur teologio. Ĝi havas, ontologie, senfundajn premisojn.

Kaj amaso da embarasaj fiaskoj.

Ofte nenio krom fikcioj, bruado de konceptoj. "Plej alta, plej bona, plej potenca, ĉiopova, plej kompatema kaj justa, plej kaŝita kaj ĉoĉesta, plej bela kaj potenca, vi konstanta kaj nekomprenebla, vi neŝanĝebla..." Kiel diras Aŭ gusteno? "Savu min, Sinjoro, de multe da babilado..." Li ofte predikis kvin tagojn sinsekve, kelkajn tagojn dufoje.¹³

Li ŝatis aŭ di sin. Li ŝatis legi. Kaj li ankaŭ ŝatis sin indulgi pri alispecaj kvereloj, senfaraj por paĝoj ĉe la fino. "La Sankta Spirito ĝemas en ni, ĉar Li kaŭzas nian ĝemon. Kaj ne estas malgranda afero, ke la Sankta Spirito instruas nin ĝemi, ĉar li memorigas al ni, ke ni estas pilgrimantoj kaj instruas nin sopiri al la patrujo, kaj ĝuste ĉi tiu sopiro, en kiu ni ĝemas.

Kiu komfortas en ĉi tiu mondo, aŭ pli ĝuste, kiu pensas sin komforta... havas voĉon de korvo; ĉar la voĉo de la korvo kvakas, ne ĝemas. Sed kiu sci'as, ke li sufer'as ĉi tiu mort'a viv'o kaj pilgrim'as mal'proksim'e de la Sinjor'o... kiu kon'as ĉi tiu ĝemas. Kaj dum li pro tio ĝemas, li bone ĝemas; la Spirito instruis lin ĝemi, la kolombo instruis lin ĝemi." Ĉiopova! Ĉu ni nun ĝemu? Graki? Aŭ ridu homere pri la intelekta giganto, kiu aperas nur unufoje en mil jaroj

Mondo estas donita, kiu ĝis hodiaŭ profunde influas la teologion, estas ĝis hodiaŭ ĝia „fonto de juneco” (Grabmann), sed kies literaturo plenas de analogoj?¹⁴ Estas multaj ridindaj aferoj, kiel

la aserto, ke Dio havas ; "la malutilaj specoj de "Bestoj" estis kreitaj por ke la homo, mordita de ili, praktiku la virton de pacienco por "reakiri kun aŭ daco per doloro tiun eternan savon kiu estis tiel malnoble perdigita." Sed "nescio pri profito estas utila ankaŭ kiel ekzerco de humileco."¹⁵ – Teologo neniam estas embarasita! Tial li ne konas honton.

Augustine, pri kiu Palanque laŭ das: "Per flugilfrapo li ignoras supraĵajn objetojn", estas ofte mem modelo de supraĵeco. Ankaŭ la "profesia parolanto" de la antaŭa (kaj nun!) trompas per retorikaj trukoj. Li kontraŭdiras sin: precipe ofte en sia "magnum opus", kiu estis forte influita de Arnobio kaj estis verkita inter 413 kaj 426, laŭ li, en kiu li ellaboras kun falsaĵoj kaj uzas proprajn fundamentajn terminojn, "Romia Imperio" kaj "Devil's State" aŭ "Preĝejo" kaj "teokratio", foje egaligitaj, foje akre apartigitaj. Aŭ la konvertiĝo de Israelo okazas unufoje en apostolaj tempoj, alian fojon nur en postpaganaj tempoj, kaj trian fojon li pretendas la eternan elpelon de la judoj. Kiel juna kristano, li kredas ke mirakloj ne plu okazas, do "la mortintoj ne plu releviĝos"; kiel maljuna kristano li kredas la malon. Jam en 412 li havis la ideon voli "kolekti kaj montri ĝon, kion mi prave malŝatis en ĝiaj miaj libroj." Kaj tial, ĝar ĝaj aferoj estis "eraraĵ", tri jarojn antaŭ sia morto li komencis tutan libron de "korektoj", la "Retractationes", sen, kompreneble, povi "korekti" ĝon. Ja li faris 220 korektojn.¹⁶ Tamen, same kiel Augustin ofte "korektis" ion, li neis tion.

kiu jam metas "Kontraŭ ..." ĉe la supro de tiom da skribaĵoj, ion la tutan tempon.

Fine de la 4-a jarcento li atakis la maniĥeojn: Fortunatus, Adimantus, Faustus, Felix, Secundinus kaj, en kelkaj aliaj libroj, manikeismon ĝenerale, kiun li mem formale reprezentis dum preskaŭ jardeko, de 373 ĝis 382 nur kiel "aŭ skultanto" (aŭ disto), ne kiel "elektito" (electus). "Kion ajn ili diris, kiom ajn neprobabla estis, mi kredis ke ĝi estas vera, ne ĉar mi sciis ĝin, sed ĉar mi deziris ke ĝi estu vera, ĉu Aŭ gusteno, la kristano, sentis malsame pri kristanoj." Kaj kvankam li defiis manikeismon ĝis ĉirkaŭ 400, li neniam povis tute venki ĝin, sed li restis alkroĉta al ĝi "per esencaj pensmotoroj" (Alfred Adam), kaj eĉ "akceptis ĝin en kristanan doktrinon" (Windelband). En tri libroj (386) li prenis pozicion kontraŭ skeptiko. Ekde 400 li ĵetis sin en donatision, ekde 412 en pelagianismon, ekde 426 en duonpelagianismon.

— Kontraŭ ili akademiuloj

Sed krom tiuj ĉi celoj, li atakas ankaŭ pli-malpli paganojn, judojn, ariojn, astrologojn, priscilianistojn, apolinistojn – „ĉiuj herezuloj vin abomenas“, laŭ das lin, ne senkaŭ ze lia iama kontraŭulo, la doktoro de la eklezio Hieronimo. , "same kiel ili persekutas min kun sama malamo «.

Pli ol duono de la skribaĵoj de Augustine estas kontestata aŭ polemika en naturo. Kaj dum kiel episkopo li vizitas nur Maŭritanio, la malpli civilizitan provincon, unufoje en 30 jaroj, li vojaĝas tridek tri fojojn al la nekredeble riĉa Kartago, kie, ŝajne por kompensi sian modestan monaĥan dieton, li amas abundegajn "labormanĝojn" (ekz. rostitaj pavoj), alvokas gravajn homojn kaj pasigas tutajn monatojn en heka agado kun siaj kunoficistoj. La episkopoj nun estis ofte ĉe aŭ toritatoj kaj ĉe tribunalo kaj estis sin korteganoj - la amiko de Aŭgusteno, episkopo Alipio, negocis en Romo ĝis la morto de la sanktulo. Do nenio krom batali, kun "sovaĝa energio... ĝis lia lasta spiro" (Daniel-Rops), "ĝis la lasta momento... svingante la glavon de la spirito" (Hümmeler) - kiu, kompreneble, lasis sufiĉe sanga spuroj: antaŭe e precipe kun la helpo de la "laika brako", tra la kortego en Raveno, provincaj guberniestroj, generaloj, kun kiuj la episkopo estis en proksima kontakto. Kaj kontraŭ ĉi li

batalis, li postulis – ikonografie montrata per libro kaj flamanta koro, simboloj de saĝo, amo – perforto! Precipe kiam li maljuniĝis, en kies vivo kaj instruo amo supozeble "okupis specialan lokon"

(>Leksikono por teologio kaj Preĝejo<), ĉiam pli malvarma, pli malfacila, pli senkompata, la grandioza ekzemplo de kristana persekutisto. Ĉar: "La mondo estas malbona, jes ĝi estas malbona... malbonaj homoj faras la malbonan mondon" (Augustine).¹⁷ Peter

Brown, unu el la plej novaj biografoj de la stelteologo, skribas: »Augustine estis filo de impeta patro kaj necedema patrino. Pri kio li kredis objektiva vero li povis insisti kun rimarkinda simpleco donita sia propra argumenta naturo. Ekzemple, li turmentis la talentan kaj eminentan Hieronimo'n en maniero unike senhumora kaj sentakta."¹⁸ Restas vidi ĉu la ĉiam pli perforta agreso de Aŭ gusteno,

kiel lia disputo kun la Donatistoj montras, ne estis ankaŭ la rezulto de lia ĉiam pli longa asketismo. Li kutimis havi rimarkinde esencajn bezonojn, laŭ sia propra konfeso "ŝ prucis sian forton en malĉastecon kaj malĉastecon" kaj poste tre urĝe alvokis "la jukadon de volupto". Li longe vivis en kunvivado, poste prenis infanon kiel fianĉon (kiu estis preskaŭ du jarojn for de esti laŭ leĝe edzinigebla: dek du jarojn por knabinoj) kaj samtempe novan amantinon. Por la kleriko tamen la seksa plezuro estas "hida", "infera", "malsano", "frenez", "putriĝo", "abomena pusto" ktp. Resume, "la seksa... estas io konstante malpura" (Tomaso). Li ĉiam laŭ das ĉastecon, kaj, asertas Augustiner Zumkeller, "des pli ju pli li devojiĝis de ĝi en sia junaĝo".

La batalo kontraŭ la "herezuloj", la nacioj kaj la judoj, aliflanke, fariĝas por li bona afero, neregebla spirita bezono. Kaj ĉu ankaŭ la sentoj de kulpo kontraŭ sia longdaŭra partnero, kiun li devigis disigi de li kaj ilia infano, ne efikis pligraviga?

La kampanjo de Augustine kontraŭ la donatistoj

Li nur rimarkis la Donatistojn, antaŭ e neniam menciitajn de la afrikano, kiam li estis pastro. Sed poste li kverelis kun ili jaron post jaro, pli fervore ol iu ajn el la aliaj "herezuloj", li ĵetis sian malestimon en iliajn vizaĝojn kaj forpelis ilin el Hipono, lia episkopa urbo. Ĉar la donatistoj faris "la krimon de skismo" kaj estis nur "herboj", bestoj: "ĉi tiuj ranoj sidas en sia marĉo kaj kvakas: 'Ni estas la solaj kristanoj!'" Sed: "Kun la okuloj malfermitaj ili iras. al la infero."20 Kion Aŭ gusteno kalkulus kiel Donatisto? Alternativo kiu konvenas al li

se nur ĉar la skismo, kiu estis jam 85-jara kiam li estis elektita episkopo, estis kompare malgranda, loka afrika afero, kvankam ne ĝuste, kiel li asertas, disĉirita en "tiom da paneroj". Katolikismo, aliflanke, altiris popolojn, havis la imperiestrojn por si, la amasojn, kaj eĉ kiel Aŭ gusteno fame diris, "la unuecon de la tuta mondo". La fama viro ofte kaj senhezite insistas pri tia pruvo de plimulto, nekapabla de la posta kompreno de Schiller: "Kio estas plimulto? Plimulto estas sensencaĵo; Nur malmultaj homoj havas kialon." Kaj eĉse unu eraris, la "intelekta giganto", ĉar li estas "donata al la mondo nur unu fojon en 1000 jaroj", vere opinias, ke la plej multaj homoj ankoraŭ eraras!

(Kompreneble li konas pliajn "pruvojn" pri la "veritas catholica", li eĉ pli emfaze emfazas: la miraklojn de sia eklezio, la Evangeliojn; sed kredas la evangelion nur "pro la aŭtoritato de la katolika eklezio" - kiu starigas sian aŭtoritato per la evangelio 21)

Ni jam renkontis la Donatistojn, kies ĉefa distribua areo estis Maŭritanio kaj Numidio, plurfoje. Sub Konstantino kaj liaj filoj ekzistis gravaj kolizioj kun ili, malliberigo, skurĝado, elpelo, kaj la likvidado de eĉ Donatist-prelatoj, kiel ekzemple episkopo Donatus de Bagai, rezoluta rezistmovadano, aŭ episkopo Marculus, kiuj ambaŭ iĝis martiroj (p. 309); la

La ekzekutejo de ĝi-lastaj baldaŭ altiris fluojn de piaj pilgrimantoj. Tiam la imperia dekreto de kuniĝo de la 15-a de aŭgusto 347 kondukis al kuniĝo (formale daŭranta dek kvar jarojn) de donatistoj kaj katolikoj, sub kies kapo Gratus de Kartago, denove kaŭzis la elpelon kaj fuĝon de la kontraŭuloj kaj al la morto de la donatisto. Maksimiano, kiu havis kopion de la de la Unia Dekreto kiam ĝi estis sciigita. La reveno de la ekziloj sub Julian estis sekvitaj per iliaj venĝaj agoj. Nun okazis elpelo, mistraktado kaj fojfoje mortigo de katolikoj (p. 328) – kaj, dank' al episkopo Parmenian, kiu revenis el ekzilo, la glortempo de la Donatista Eklezio.²² Ĉar kvankam tio estis vidita ankaŭ post la Firmus-ribeło. (p.

344 ff), malpermesis ilian rebapto kaj diservojn, kaj ekzilis plurajn el iliaj gvidantoj - inkluzive de episkopo Claudian, kiu iĝis la estro de la romia donatista komunumo (kiu, iam fondita fare de la afrika Victor von Garba, ĝia unua episkopo, estis tuj ekstere). La urbo rajtis kolekti) - jes, kvankam imperiestra edikto en 377, kiu kompreneble estis nur malstreze pritraktita, renovigis ĝin antaŭe aprobitajn kontraŭdonatistajn leĝojn, donatismo konsiderinde superis afrikan katolikismon. Ĝifariĝis la plej forta konfesio, precipe danke al sia primato Parmeniano, kiu estis aktiva dum ĝi kaŭzis 30 jarojn, viro kiu estis tre kvalifikita en karaktero kaj intelekto kaj ankaŭ havis literaturajn kapablojn, kiu ne estis afrika sed eble venis el Hispanio aŭ Galio. Eĉ la katolika flanko hodiaŭ homoj skribas pri li kaj lia tempo en oficejo: "ke li estis certa pri siaj decidoj, restis fidela al siaj konvinkoj, kaj estis kontraŭa al intrigo kaj brutaleco." "La kontaktoj inter la membroj de la du konfesioj en la ĝutaga vivo normaligis, kaj donatistoj kelkfoje kampanjis en preskaŭpaca maniero por ke katolikoj konvertiĝu al sia komunumo" (Baus).²³

La superrego de donatismo - laŭ Jerome en unu generacio, la religio de "preskaŭtuta Afriko" - evidentiĝis nur poste La morto de Parmenian iom post iom krevis, parte pro internaj ekleziaj kialoj

Kialoj, disigo inter la "dividantoj", parte pro eksteraj kialoj, perdita milito.

La posteulo de Parmeniano Primiano, aŭ toritata, rigida, sen inteligenteco Prudento, turnis sian propran diakono, la pli postan moderan episkopon Maksimiano (posteulo de Donato la Granda, kiu mortis ĉirkaŭ 355), kontraŭ li kaj estis senpovigita fare de 55 episkopoj en 393. Sed Primiano ne akceptis tion.

Post kiam li ĉikanis Maksimiano'n ĉurimede, pro intrigo kaj ankaŭ per perforto, li siavice kunvenigis konsilion de 310 episkopoj en Bagai la 24-an de aprilo 394 kaj ekskomunikis sian kontraŭulon. La katedralo de Maksimiano estis reduktita al rubo, lia domo estis prirabita de Primiano, kaj la maljuna episkopo Salvius de Membressa, aŭ tiel aŭ gustenaj klaŭtoj, devis danci sur sia propra altara tablo kun mortintaj hundoj ĉirkaŭ lia kolo.²⁴ Dezerta malvenko sur la insulo estis pli konsekvenca

Batalkampo.

Berbera princo Gildo, frato de la uzurpanto Firmus (p. 344), romia generalo, venas Africae ekde 386, finfine ankaŭ magister utriusque militiae por Afriko, klopodis sendependiĝi de Raveno kaj estis forpelita kiel malamiko de la ŝtato, kiel hostis publicus. .

Subtenata de vastaj rondoj de senposedaĵoj, sklavoj, kolonianoj, cirkumcelionoj (= migrantaj laboristoj) kaj revoluciemaj homoj, li verŝajne serĉis redistribuon de la posedaĵo, per kio li volis preni la lokon de la imperiestro kaj igi lin la plej granda luiganto en la lando. Nordafriko. Konspirante kun Konstantiopolo, Gildo jam plurfoje blokis la provizojn de Romo de Afriko en la vintro de 394/95, kiu malfaciligis nutri la ĉefurbon. En la somero de 397 li finis interkonsenton kun la eŭnuko Eutrop, la plej influa ministro en la Oriento, kiu, per ambasado en Romo, postulis Afrikon por sia imperiestro Arcadius (383-408), la majoratulo de Teodosio la 1-a. Gildo deklaris sian ligan al la Orienta Imperio, konfiskis imperiajn kaj privatajn varojn kaj ligis sin al la Donatisma Eklezio, kiu emfaze agadis kiel komunumo de malriĉuloj kaj justaj, pli inklinis al separismo kaj jam batalis kontraŭ la romiaj aŭtoritatoj en Firmus. Ribelo en 372

havis. Episkopo Optatus de Thamugadi (nun Timgad), la plej influa Donatist-prelato de Numidio, estis la ĉefo de Gildo kaj laŭ dire adoris lin kiel dio. Optatus, kies grandurbo, kune kun Bagai, estis unu el la "sanktaj urboj" de la donatistoj en la frua 5-a jarcento, traktis specon de komunisma politiko. Li distribuis teron kaj heredajn posedaĵojn kaj, ĉe la flanko de Gildo, teruradis la grandajn agrikulturistojn de suda Numidio, inkluzive de katolikoj, dum jardeko.

La imperiestro trudis tion al la preĝejaj rabistoj Mortpuno. Kaj imperia generalo Stiliĥo, deklarita malamiko de la imperio fare de Eutrop en Konstantinopolo (kiu kaŭzis la konfiskon de liaj havaĵoj en Orienta Romo), sendis kontraŭ Gildo sian propran fraton Mascezel, fanatikan ortodoksan kiu estis malamika al Gildo pro familia vendetto. . Forlasante Pizon, li prenis monaĥojn surŝipe ĉe la insulo Capraria por certigi venkon kun ilia subteno. Orosius, la katolika pastro, asertas ke Mascezel preĝis kaj kantis psalmojn kun tiuj monaĥoj tage kaj nokte. Kaj en la printempo de 398, jam antaŭ la malamiko, Orosius raportas, la Sanktulo aperis al la Mascezel en la nokto de St. Ambrozio kaj montris al la tero per bastono: hic, hic, hic. Mascezel ricevis ĝin, kriegis "mildaj vortoj de paco" al la malamiksoldatoj, trapikis unu el iliaj standardistoj en la brako kaj tiam surprize venkis la supozeble 70,000-viran armeon de sia frato proksime de Ammaedara (Haidra), kelkaj el kies soldatoj transfuĝinta dum la batalo. , ne malplej ĉar multaj el liaj oficiroj simpatiis kun la katolikaj terposedantoj. Gildo kaj kelkaj el liaj oficiroj mortis tiun saman someron ĉe la manoj de la ekzekutisto aŭ mortigis sin. Iliaj varoj kaj havaĵoj - tiuj de Gildo precipe estis grandaj - estis konfiskitaj por la ŝtata fisko, konfiskitaj preĝejposedaĵoj estis resenditaj, kaj kontraŭ-katolikaj dekretoj estis nuligitaj. Episkopo Optatus de Thamugadi, akre kondamnita fare de Aŭgusteno, nomita familiarissimus amicus de Gildo, ankaŭ Gildonis satelles, "tute ordinara bandito" (van der Meer), mortis en malliberejo, honorita kiel martiro fare de la donatista popolo, dum liaj kunepiskopoj - tiu kutima konduto de la alta pastraro en tiaj kazoj - haste de

distanciĝis de li. Sed Aŭ gusteno festis la detruon eksuberante, kaj la maŭ ro Mascezel, al kiu ĝi estis ŝ uldata, baldaŭ mortis laŭ la ordono de Stiliĥo, supozeble pro envio. "La afrikaj kristanoj estas la plej bonaj": Aŭ gusteno.²⁵ La fiasko de Gildo instigis la katolikojn pli decide ataki la donatistojn, kiuj ne plu kovris superajn oficistojn. Sed ĉar en

Afriko Donatistoj malofte iĝis katolikoj kaj katolikoj ofte iĝis donatistoj, ili estis en la plimulto ĝis la 1990-aj jaroj. En tiu tempo, 400 episkopoj ankoraŭ regis pri ili. Hippo Rhegius kaj la tuta distrikto de Aŭ gusteno ankaŭ estis ĉefe donatista - - ŝ ajne la sola kialo, kial la sanktulo komence volis venki per argumentoj, kial li ankoraŭ preferis diplomation kaj diskuton ol perforton.

Li svatis kontraŭ ulojn dum jaroj. Estis apenaŭ unu el iliaj gvidantoj, kiun li, la "profesia parolanto", ne provis persvadi. Sed la "filoj de la martiroj" ne volis iri kune kun la katolikoj, la "rodo de perfiduloj" (episkopo Primiano), kun preĝejo, kiu "grasiĝis sur la karno kaj sango de la sanktuloj" (episkopo Optatus), kiu estis ŝukaze ĉe la flanko de la Ŝ tato kiu staris por la riĝuloj. En kontrasto, Donatismo estis pli de nacia eklezio kaj la Donatisto estis konvinkita ke li estas membro de frateco "kiu estis en konstanta milito kun la diablo; Lia sorto en ŝ tiu mondo estas persekuto, same kiel ŝuj justuloj post Habel estas persekutitaj.

(>Vera vortaro por Antikveco

kaj kristanismo).

Dum ilia suferado, la Donatistoj kunlaboris kun unu religia-revolucia kampana movado, kiu ŝkanis la terposedantojn, la Cirkumcelionojn antaŭ enigitajn de Donato el Bagai kaj poste de Gildo - migrantaj rikoltlaboristoj kaj, se tiel diri, la maldekstruloj de tiu ŝ preĝejo. Laŭ ilia kontraŭ ulo Aŭ gusteno, kiu karakterizis ilin per la psalmo "Iliaj piedoj rapidas verŝ as sangon", ili ŝ telis, prirabis, fajrodetrus bazilikojn, ŝ etis kalkon kaj vinagron en la okulojn de katolikoj, postulis la redonon de kompensbiletoj kaj eldevigis. ilia liberigo. Ofte gviditaj de pastraro, inkluzive de episkopoj, "kapitanoj de la sanktuloj", tiuj batas "agonistici" aŭ "milites Christi" (adorantoj de martiroj,

Pilgrimantoj pro pasio, teroristoj) kun klaboroj nomitaj "Israeloj" kaj sub la batalkrio "Laŭ do estu al Dio" (laus deo) - la "tamburo de buĉado" (Augustine) - atakis katolikajn klerikojn kaj grandskalajn agrikulturistojn. Sendube, malgraŭ la tuta "konfuzo" pri kiu ili estis akuzitaj, ili rekonis ligojn ĉi tie. La katolikoj estis "tre dependaj de subteno de la Romia Imperio kaj la grandaj terposedantoj ... kiuj donis al ili financajn privilegiojn kaj materialan protekton ankaŭ ofte mortigis sin por atingi paradizon tuj." Kiel diris la donatistoj, pro la persekuto, ili saltis de rokoj, kiel la klifoj ĉe Ain Mlila, aŭ en furiozajn riverojn, (Vera vortaro por Antikveco kaj kristanismo'). Kio por Augustin estis nur "parto de ilia kutima konduto".26

La devontigo al martireco, tipa por la Donatisma Eklezio, estis formulita jam en 225 Tertuliano. Kaj Cipriano, St. Episkopo, kiu persone admiris Tertulianon kaj, subtenata de la tuta afrika episkopejo, asertis kontraŭ la romia episkopo Stefano, ke neniu pastro rajtas servi ĉe la altaro en peka stato, fariĝis, se tiel diri, ŝlosila atestanto por la skismuloj. (p. 274 p.). La martireco de Cipriano ankaŭ la 14-an

Septembro 258 lia instruo - kiu estis forte kontestita fare de Aŭgusteno - kaj la koncepto de lia kaj Tertuliano de preĝejo kaj sakramento, estis aparte aŭ tentikigitaj por multaj afrikanoj kaj verŝajne instigis donatisman entuziasmon por martireco. Ĉiukaze, la centro de ilia kultado estis la martirkulto. Elfosadoj en centra Alĝerio, iam fortikaĵo de Donatismo, malkovris multajn kapelojn dediĉitajn al la venerado de la martiroj, kiuj ŝajne apartenis al la skismuloj. Pluraj enhavis bibliajn diraĵojn kiuj estis popularaj ĉe ili aŭ ilia moto "Deo laudes".27 Estas komprenite (kp. p. 154) ke la inklinado de la Circumcellions al martireco, parolante al la katolika episkopo Optatus de

Mileve, estis nenio krom "cupiditas". falsi." martyrii«.28 La Cirkumcelionoj aperis al siaj kontraŭuloj kiel subfosuloj.

Ili ricevis tion, kio estis nemalhavebla por ili en la vivo

Ili ofte estis gviditaj fare de klerikoj, kiel ekzemple la fifama episkopo Donatus de Bagai. Do ili eldevigis, rabis, prirabis, murdis. Ili kuiris sian manĝaĵon per ligno el frakasitaj altaroj, igis sklavojn en mastrojn, sinjorojn en sklavojn. Ili ligis ilin al muelradoj kaj disvastigis tian teruron, ke la kreditoroj mem forigis siajn ŝulddokumentojn kaj estis feliĉaj eskapi kun sia vivo. Tamen, krom kelkaj juraj fontoj, ni estas informitaj pri tiu maldekstra donatisma alo, kiu ŝajne disiĝis en malsamaj "flugiloj" (Romanelli), preskaŭ nur de siaj rivaloj: katolikaj verkistoj kaj klerikoj, kiel Optatus, la episkopo de Mileve, kiu poste anstataŭigis ilin 4-a jarcento priskribas ilin "en paca tono" (Kraft), sed almenaŭ atestas ilian "freneza" (demenco), riproĉas ilin kiel "frenezuloj", komparas iliajn episkopojn kun "rabistoj" (latronoj).) kaj mokas ilin, ili ankaŭ ŝatus esti nomataj "sanktuloj kaj senkulpuloj" (sancti et innocentes). La anoj ordonitaj de tiaj estaĵoj estas deklaritaj mense malsuperaj, "insana multitudo" kaj kapablaj je ĉiuj krimoj. Laste sed ne malplej, estis Aŭgusteno kiu plurfoje punis la "furoron", la atakojn de la "turbae (agmina, multitudines) circumcellionum", vidis ilin kiel malmulte pli ol rabistoj, psikopatoj, malsaĝuloj, kaj ankaŭ asertis ke "klerikoj ĉiam estis iliaj gvidantoj." Liaj juĝoj, tamen, estas karakterizitaj per "malamo" kaj "troigoj" (Büttner), dum la lukto de la Cirkumcelio, malgraŭ ĉiuj ĝiaj abomenaj aŭ eĉkrimaj trajtoj, estis "objektive justa" (Diesner).²⁹ La donatistoj ŝuldis nenion al; ilia konkurado. Ĝeneris

al perforta rezisto, tuta serio de memmortigoj, sed ankaŭ sangaj agoj de venĝo. En alianco kun la Circumcelions, ili prirabis kaj buĉis, faris noktajn atakojn, fajrodetrus la domojn kaj preĝejojn de la katolikoj, ĵetis siajn "sanktajn" librojn en la fajron kaj frakasis aŭ fandis siajn kalikojn, ĉirkaŭ siaj propraj preĝejoj, se ne sin, riĝi. Transformitaj Donatismaj gvidantoj, kiel ekzemple la Episkopo de Siniti, Maximinus, estis minacitaj kun siaj anoj. Almenaŭ rakontite

Aŭ gusteno, heroldo de la donatistoj, laŭ supoze proklamis ĉe Siniti, kie Maximinus daŭ re plenumis oficon: "Kiu konservas preĝejan kunulecon kun Maximinus, estos fajrodetruita. Krome, la kolerigita eklezia patro nur raportas pri "lastaj faroj". ": "La pastro Mark of Casphalia is out iĝis katoliko de sia propra volo, sen esti devigita de iu ajn. Tial viaj sekvantoj lin persekutis: ili ankaŭ preskaŭ mortigis lin... Restituto de Viktorio konvertiĝis al la Katolika Eklezio sen ia devigo de ajna flanko. Tial li estis trenita el sia domo, batita, rulita en akvo, vestita per moka robo... Marcianus el Urga elektis la katolikan unuecon memvole; Tial, kiam li mem fuĝis, viaj klerikoj ĝismorte batis lian subdiakonon kaj superverŝ is lin per ŝ tonoj, tial iliaj domoj estis merite malkonstruitaj."30

Okulo pro okulo, dento pro dento...

La Numidaj paŝ tistoj Urbanus de Forma kaj Felikso de

Idicra estis konsiderata precipe kruela. Donatisma episkopo fanfaronis, ke li persone cindroigis kvar preĝejojn.

Pastraro estis mistraktita, blindigita kaj kontraŭ staraj prelatoj ankaŭ estis mutilitaj. La St. Possidius de Calama estis batita senkonscia. "Kelkaj," diras Augustine, "ili eltranĉs la okulojn, episkopo havis siajn manojn kaj langon tranĉtaj, iuj, li asertas, estis eĉmortigitaj; kvankam la donacistoj zorgis ne mortigi episkopojn, se nur pro timo de puno. Episkopo Maksimiano de Bagai, rabisto de Donatist-preĝejo, estis neita morto kiel martiro en la lasta momento. Li estis batita, pikita, kaj altaro sub kiu li serĉs protekton estis frakasita, kaj li estis batita per la altarpiedo. Sed fine, jam supozeble mortinta, li estis forĵ etita de la turo, kovrita de sango, kaj tiam miraklo, sterko-amaso, malhelpis kompletan martirecon.³¹ La donatistoj, aliflanke, kiel ofte emfazas, inkluzive de Aŭ gusteno. , tute ne povis fariĝi martiroj, "ĉar "Ili ne vivis la vivon de kristanoj." Sed ili estis siaj propraj martiroj

ne tute bonvena al la sanktulo? Ĉu ili ne servis por fanatikigi la amasojn?

Por pliigi la famon de la Katoliko?

Ĉu ne ĝuste tial la "herooj" de la kontraŭ uloj ŝ ajnis al li tiel mortigaj?

Li skribis preskaŭ petege al la imperia donatista ĉsisto, komisaro

Marcellinus: "Se vi ne volas aŭ skulti la petojn de la amiko, do almenaŭ aŭ skultu

la konsilojn de la episkopo... Forigu la suferon de la servantoj de Dio de la katolika eklezio. , tiu de la malfortuloj devas servi por spirita edifo, ne ĝia grandiozeco

kondamnante viajn malamikojn kaj turmentantojn al la sama puno"!32 La

efektiva fono de la Donatisma problemo, ke

Aŭ gusteno grandparte miskomprenis aŭ volis miskompreni, kio kondukis ne nur al la religia milito de la jaroj ĉrkaŭ 340, 347, 361 ĝis 363, sed ankaŭ al la grandaj ribeloj en 372 kaj 397/98. Li kredis ke tra teologia diskuto li povis klarigi kio estis malpli konfesia ol socia problemo, la ekstreman socian kontraston ene de nordafrika kristanismo, la interspacon inter riĉa supera klaso kaj la nehavuloj - neniel nur la "cirkumceliobandoj". ", inkluzive de tiuj, kiujn la regantoj malamas la liberajn amasojn kaj la sklavojn.

Se la gvida eklezia kasto konsistis ĉefe el katolikaj grekoj kaj romianoj, la donatistoj, kvankam disvastigitaj ĉe en Nordafriko, estis rekrutitaj ĉefe el la kartaganoj, kaj eĉpli, la berber-punikaj kamparaj homoj. Sed la tero en Numidia kaj Muretania Sitifensis, unu el la plej gravaj oliv-kultivaj areoj en Mediteraneo, apartenis ĉefe al la ŝ tato kaj al grandaj privataj terposedantoj. Sed la kamparanoj, subpremitaj de imperiaj oficistoj, estis kronike en ŝ uldo, kio kaŭ zis la aperon de migrantaj rikoltistoj, la plej aktivaj propagandantoj de donatismo. Kaj la granda socia breĉo inter la du kristanaj grupoj, la malamikeco de la berberoj kaj punianoj kontraŭ la romianoj, multe pli kontribuis al la skismo en la eklezio ol la religia diverĝo, kiu estis tiel sensignifa en si mem³³.

Aŭ gusteno ne povis aŭ ne volis vidi ĉion. Li reprezentis kun la interesoj de la posedanta kaj reganta klaso kun ĉi decidemo. Laŭ li, Donatistoj ĉiam eraris, ili nur kalumniis kaj mensogis. Li asertas ke ili serĉas la mensogon, ke ilia mensogo "plenigis la tutan Afrikon", "ke la partio de Donatus ĉiam fidis je la mensogo." Kaj verŝajne nur la ekspansio de la donatismo igis la sanktulon komence konservi sinregon kaj praktiki "militadon per kisoj", kiel donatisma episkopo Petilian de Cirta karakterizas la katolikajn taktikojn, tial Aŭ gustin ankoraŭ povas esti laŭ data hodiaŭ: li "ankaŭ fojfoje". [!]
de tio Kvankam li deflankiĝis de la principo de neperforto, li pruvas al ni aliloke, kiel li konscie orientis sian konduton al herezuloj al la mesaĝo de la Evangelio" (Tomaso; kiu tamen citas nur unu solan). pruvo).³⁴ Nun punoj estis aplikataj neniam celas ĉiujn "herezulojn" sendistinge. Se tiuj estis multaj kaj disvastigitaj, homoj ŝatis aspekti mildaj por ne riski malferman reziston. Ergo, tio estis nur deviga toleremo, toleremo, kvazaŭ kontraŭvole, cedo al, kiel Aŭ gusteno nomas la donatistojn, "nemiksitaĵoj".

"Do ni toleras ilin en ĉi tiu mondo, kiun la Sinjoro nomas Sia kampo kaj en kiu la katolika eklezio estas disvastigita inter ĉiuj popoloj, kiel oni toleras la lolon inter la tritiko... ĝis la tempo de la rikolto, la purigado de la draŝejo. toleras."³⁵ Se "herezo" havis nur kelkajn subtenantojn, oni traktis ĝin severe.

kontraŭ ili. En 411, la Episkopo de Abora konfesis en la Prokonsularis, kie la katolikoj formis la plimulton: "Kiu montros sin donaciisto inter ni, estos ŝtonumita laŭ la cirkonstancoj, kaj ne ankaŭ." multe da Prudento estis grava kaj eĉmalpli honto.³⁶ Simile rimarkinda distingo estis farita kiam revenis "herezaj" aŭ skismaj pastroj. Se ili pentis kaj publike abĵuris, ilia ekskomunikado kompreneble estis nuligita, sed ne ilia deponaĵo. Tamen ĝi funkciis

Se temas pri grandaj grupoj, la pastraro estis ŝ parita kaj ili ricevis la postenon aŭ almenaŭ la rangon por (re)gajni la gregon per bona konduto al la paŝ tistoj.³⁷

La skismuloj de Afriko estus la kazo kun la manko
de pastroj

La sinodoj plurfoje plendis, ke sen sia pastraro ili ne povus sufie regi ilin. Kiam papo Anastazio avertis pri la "faloj kaj faŭ ltoj" de la donatistoj en 401, afrika sinodo tiu aŭ tuno dankis "fraton kaj kunepiskopon Anastasius de Romo" pro la konsilo kiun li donis "kun patra kaj frata ama zorgo." Tamen, pro ŝuj cirkonstancoj, estis preferinde procedi «milde kaj pace» (leniter et pacifice) kaj, kiel antaŭ e, lasi al la unuopaj episkopoj akcepti konvertitan donatisman pastraron kun sia rango aŭ ne.³⁸

Aŭ gusteno ankaŭ ne estis origine favora al devigo.

Li solene neis ajnan intencon iam reveni al la uzo de perforto, kiel en la "tempo de Makario" (p. 309); verŝ ajne la rezulto de lia studo de Nova Testamento kaj antikvaj ekleziaj skribaĵ oĵ. Do li komence tenis la konvinkon ke kristana misio, la konvertiĝo de homoj de aliaj kredoj, ekskludis ajnan rimedon de sekulara devigo En 393, kiam li estis ankoraŭ "kolepiskopo", li akre malaprobis ajnan premon en la religia areo en letero. al Donatisto Li rifuzis enmeti ĝin por laŭ tlegi eklezian leteron "dum la militistaro ĉestas, tiel ke neniu el vi opinias ke mi volis fari pli da bruo pri la afero ol estas kongrua kun pacaj intencoj. Prefere, la legado devas okazi nur post la foriro de la soldatoj, por ke ŝuj miaj aŭ skultantoj rekonu, ke ne estas mia intenco, ke homoj estu devigitaj en preĝejan kunulecon kun iu ajn kontraŭ sia volo... Niaflanke la teruro de sekulara. perforto ĉesos; Ĉesu ĉe vi la teruro de la vagantaj hordoj. Ni volas en

batali objektive..."³⁹ Ne,

Aŭ gusteno, kiel li ekkriis en prediko, volis "nenion rilatas al la aŭ toritatoj". Li sentis, ke li ofte estas kun mi

Afrikaj guberniestroj kaj altaj armeaj oficialuloj, kun Marcellinus, Boniface, Apringius, Dario, supozeble eĉ havis naturan malemon al politiko. Nur la malvirtuloj, li ofte predikis tiutempe, uzis perforton kontraŭ malbono. Li, aliflanke, ofertis sin al siaj kontraŭuloj por personaj konversacioj, por objektivaj diskutoj, denove kaj denove. Kompreneble, kiam li eksciis pri la malboneco de la "herezuloj" kaj vidis, kiel oni povas ilin plibonigi per iom da emfazo, kion la registaro ĉiam pli certigis de 405 pluen, li ŝanĝis sian opinion. Nun, kiam li rimarkis la senesperecon de siaj persvadaj kapabloj, precipe kun la episkopoj ĉe la kontraŭa flanko, lia plumo akriĝis danĝere kaj ankaŭ lia lango. Nun li opiniis, ke havas sencon konverti "herezulojn" eĉ kontraŭ ilia volo por sia propra savo - "multaj homoj ŝatas esti devigitaj Tamen, se katoliko toleras devigon, tio estas "maljusta" kaj tia katoliko "martiro!" " Sed se iu de alia kredo estas punita, "nenia maljusto okazos al li." La donacistoj leviĝis "kun perforto kontraŭ la paco de Kristo", kaj tial ili "suferas ne pro li", sed nur pro siaj "fiagoj". "Kiel granda estas via trompo, ke malgraŭ via malbona vivo, malgraŭ fari rabadon kaj esti juste punita, vi ankoraŭ pretendas la gloron de la martireco!"⁴⁰ La tolerema episkopo, kiu volis nenion fari kun la aŭtoritatoj, algluiĝis baldaŭ tute malantaŭ ili. , incitis ilin, vidis siajn kontraŭulojn "juste punitajn". La leĝo de imperiestro Konstantino kontraŭ ili jam ekzistis, "tre strikta leĝo", kiel Aŭgusteno konfesas, "kaj ĝuste." Ne, "ne ĉu persekuto estis malĝusta." Kaj ĉar la donatistoj nek cedis al lia religia instruo, nek al lia taktiko peli siajn diversajn partiojn unu kontraŭ la alian aŭ sian pastraron kontraŭ la laikoj, li ofte kaj urĝe rememoris la konatan paŝon en Romanoj pri la aŭtoritato nomumita de Dio. Ne estas senkaŭze, emfazis la aŭtoritato de unu traktaĵo, ke la aŭtoritatoj portas la glavon, kaj kiu rezistas al ili, rezistas al Dio. Aliflanke, Petilianus, episkopo de Cirta, unu el liaj ĉefaj kontraŭuloj, diris:

> Pri la Pacienco<

Katolikoj estis nomitaj "malĉastaj animoj", "pli malpuraj ol ĉiuj malpuraj oĵoj", kaj Kristo persekutis neniun. Ĉar "amo" ne persekutas, ne vipas la ŝtaton kontraŭ tiuj, kiuj pensas malsame, kaj ne ŝtelas aŭ mortigas. Aŭ gusteno tamen sciis diferenciĝi pri amo: „Amu erarulojn; sed batalu ilian eraron per mortiga malamo!" Aŭ : "Sed senhezite ni povas malami la malicon en la malvirtulo kaj elekti la estaĵon por ami." Aŭ : "Preĝu por viaj kontraŭuloj, kies opiniojn vi malakceptas kaj brue refutas."41 "Kiam la imperiestroj ordonas ion bonan, neniuj aliaj ordonas per ili krom Kristo," diris St. Episkopo nun. Kaj kiam "la imperiestroj aliĝas al la vera doktrino, ili donas dekretojn favore al la vero kaj kontraŭ falsa kredo, kaj ĉiuj, kiu malestimas ilin, alportas al si kondamnon. Li faras

punon de homoj..." Tion verkas tiu sama viro, kiu nur kelkajn frazojn pli frue asertis: "Ni havas neniun fidon al iu homa potenco..." Kaj kiu, en la sama letero, minacas la Donatistojn. denove: "Se do pro via propra aŭ daco vi devigas homojn tiel perforte aŭ turni sin al eraro aŭ resti en ĝi, des pli ni devas rezisti vian frenezon per la tute legitima aŭ toritato, kiun Dio submetis al Kristo laŭ Kristo. al lia proklamo, por ke kompatindaj animoj estu liberigitaj de via tiraneco, resanigitaj de antikva trompo kaj alĉutimiĝi al la lumo de la plej malkaŝita vero!"42.

La kredo de la Donatistoj, tiel simila al lia propra, jes, esence identa al ĝi, estis nenio alia ol eraro kaj perforto! La katolikoj, aliflanke, agis pro pura kompato, pro amo.

Kaj kiam la Donatistoj estis punitaj, tio estis ne de iliaj malamikoj, sed de Dio mem "Ni amas vin," deklaras la granda amanto, "kaj deziras al vi tion, kion ni deziras. Se vi havas tian grandan malamon kontraŭ ni, ĉar ni ne povas trankvile rigardi, kiel vi eraras kaj pereas, Dio diras tion... Dio mem faras al vi per ni, kiam ni petas, minacas,

riproĉon kiam trafas vin perdo aŭ sufero, kiam la
Leĝoj de la laikaj aŭ toritatoj validas por vi. komprenas,
kio okazas al vi! Dio ne volas, ke vi vivu en malvirteco
Divido, apartigita de via patrino, la katolika eklezio,
pereas."43

Jes, komprenu! – Kaj ni ne forgesu, pli precize: katolika Baus, > Manlibro
la Eklezia historio, "ke jen ili estas
voĉo de viro kiu parolas pri religia respondeco,
revenigi la fratojn, kiuj erarvadis en unu, estis tiel pelita kaj ecclesia
rapidis ke al ŝi
ĉiuj aliaj konsideroj prenis malantaŭ an seĝon." Kiel tipa
sed! Ĝi estas celita senkulpi Augustin, lian pensadon kaj liajn agojn
klarigi. Ĉar tiel ĉi tiu estis, tra du
Miloj da jaroj, grandaj krimoj de la historio senkulpigataj, laŭ dataj,
transfigurita. Do, en la nomo de religio, en la nomo de Dio, vi havas ĝin
Pravigita de la tempoj, oni ĉiam faris tion pro religiaj kialoj
"Respondeco" metas ĉiujn humanajn konsiderojn "en la fonon"
lasu ĝin piedbati, ĉi tiu al infero, tra la tuta kristanismo
Mezepoko, la tuta moderna epoko, eĉ en la unua mondmilito, la dua,
kie Hanns Lilje, la pli posta regiona episkopo kaj deputito
Prezidanto de la Konsilio de la Evangelia Eklezio de Germanio, en
skribis dokumenton kun la rakonta titolo: "Ĝi > La Milito kiel
Efikaco ne nur devas esti sur la zonseruroj de la
Soldatoj, sed en la koro kaj konscienco: tiu ĉi ofero povas KunDio! Nur en
esti legitimita en la nomo de Dio."44

Jes, nur en la nomo de Dio oni povas fari iujn krimojn,
nur la plej grandaj, ĉi tiu permesitaj kaj engaĝitaj, kio jenaj
Volumoj de ĉi tiu krimrakonto pruvas ĉi tiu pli konvinkaj
iĝi.

Kun longa serio da ruzaj frazoj kaj ne sen ili
Trafaj informoj de la Malnova kaj Nova Testamento estas bezonataj
grandaj amantoj nun prenas trudajn rimedojn kontraŭ ĉi tiuj, kiuj devas esti "resanigitaj"
(corrigendi atque sanandi). Devigo, Aŭ gusteno nun instruas, estas
foje neevitebla; ĉar eĉ la plej bonaj estas per ili
Detirita de amo, bedaŭ rinde la plimulto el ili devas esti tirita de timo